విషయసూచిక.

విషయములు సమాప్తమ్.

విజ్ఞప్తి.

సోమపంచకము గుఱించి ఆదియందు భగవంతుఁడు బ్రహ్మదేవునకుపదేశించెను. బ్రహ్మదేవుఁడు ఋషులకుపదేశించెను, ఋషులు తమ తమ శిష్యులకుపదేశించిరి. తదాది శ్రౌతకర్మానుష్ఠానమును గుఱించి విపులముగా ఆపస్తంబ గౌతమ భరద్వాజాది ప్రముఖులందఱు వారి వారి సూత్రములను ప్రకటనజేసిరి. ఆయాసూత్రములందు ఇహపర సుఖములకుఁ దగిన స్మార్తాది కర్మానుష్ఠానములు పిమ్మట దేవతలకు హావిర్భాగములు యిచ్చే కొఱకు అశ్వమేధము, వాజపేయము మొదలగు యజ్ఞములు చేయు విధములును అవి జరుపుట వలన గలుగు ఫలములును బోధించును. వారి వారి శక్త్యనుసారము చొప్పున ముందు ఆధానము పిమ్మట శ్రౌతమునందుగల సోమపంచకము చక్కగా నెరవేర్చి పిమ్మట జ్ఞానకాండలోచేరి తత్వబోధవలన బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొని మహాత్ములు స్వర్గస్థులైరి. ఈ కవి ప్రాబల్యముచే స్మార్తకర్మలును శ్రౌతకర్మలును యెవరో ఒకరు తప్ప సర్వే సర్వత్రా విడిచివేసిరి. అయ్యా ఈసోమపంచకమునందుగల ముద్రణస్ఖాలిత్యములున్నచో అవి అన్నియు విశదముగా వ్రాసి నాకుఁదెలిపిరేని రాబోవు కూర్పునందు సవరణచేయఁబడును.

ఆర్యానందప్రెస్,
బందరు.

ఇట్లు,
చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

గ్రంథ ప్రకటన

1. ఋగ్వేద పూర్వప్రయోగ చంద్రిక సస్వరము 2-0-0
2. ఆశ్వలాయనస్మార్తప్రదీపిక మొదటిభాగం రెండవభాగం 1-0-0
3. ఋగ్వేద మహాన్యాసాదికం దేవతార్చనం సహా 0-3-0
4. ఋగ్వేద అపర ప్రయోగము 1-8-0
5. నిత్యశివాలయార్చనము 0-2-0
6. ఆశ్వలాయన గృహ్యసూత్రం నారాయణీయ వృత్తి స్కాందభాష్యం గృహ్యపరిశిష్ట సహితం ప్రతి 1కి 1-8-0
7. ఋగ్వేద నిత్యకర్మాష్టకము చక్రనివృత్తి 3-0-0
8. ఆశ్వలాయన ఋగ్వేద సంధ్యావందనంబ్రహ్మయజ్ఞంసహా 0-2-0
9. ఋగ్వేదంచటకశ్రాద్ధం మాధ్వ సాంప్రదాయకము యజుర్వేదులకును విభజింపఁబడినది. 0-4-0
10. ఆధాన పంచకము క్రొత్తకూర్పు 1-4-0
11. సారమంత్రార్థ ప్రకాశిక 0-8-0
12. గౌతమ ధర్మసూత్రము 0-4-0
13. ఇతిహాస చతుష్టయము చరణవ్యూహము సోమోత్పత్తి సత్యతపోవాక్యము 0-4-0
14. కేశవీయము శ్రౌతస్మార్త ప్రాయశ్చిత్తములు 0-5-0
15. ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్ర పూర్వప్రయోగదర్పణము 0-12-0
16. అగ్నిముఖము ఇందు చతుష్పాత్ర షట్పాత్ర జయాది సహితము 0-2-0
17. అక్షరాభ్యాస ప్రయోగము 0-2-0
18. యజుర్వేద ఆశీర్వచన ఘనపనసలు 1-0-0
19. ఆశీర్వచనదీపిక 0-4-0

ఆర్యానందప్రెస్,
బందరు.

ఇట్లు,
చెల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

ఓమ్ పరబ్రహ్మణేనమః.

సోమపంచకమ్.

1. (అథాద్రిదా దీక్షణీయ్యప్రశ్నమ్)

హరిః ఓం సోమేన యక్ష్యమాణో బ్రాహ్మణానాదుపేయా న్మత్విగ్వరణాత్ పూర్వం యజమానస్సవిరాన్వ్యానూచాన స్సాగ్ధ్యవాచోన గృహ నాగ స్త్రైధ్యస్వా పాహి, అగరేణగార్హపత్యం దక్షిణస్యాసీనోదర్భా న్ధారయమాణః పాణిః ప్రసవాసహితానాయమ్య, సంకల్ప్యంకరోతి, కచ్ఛిన్న సోమపీథసంధారణార్థమైంద్రాగ్నం పశుం. దార్భ్రాహ్మణ్యా నిరూప్య ణార్థమాశ్రేనంచ పశుమగ్నీషోమీయేన పశునా సహరోపాలంభ్య కుర్వన్నేమేన యక్ష్యే॥

ఉపాలంభం కృత్వా సోమేన యక్ష్యే, జ్యోతిష్టోమే నాగ్నిష్టోమే పరధ్వంతరం సామ్నా ద్వాదశశతదక్షిణేన తేన పరమేశ్వరం ప్రీణయామి॥

విద్యుదసి. నమాసి జ్యోతిష్టోమేగ్నిష్టోమే సోమేసోమప్రవా కం త్వామహం వృణే, వృతో స్మి కరిష్యామి, సోమప్రవాక సోమ మృత్విగ్భ్యోమేబ్రూహి కేభ్యః, నారాయణశర్మాదిభ్యః, ససోమప్రవాకః, ప్రథమమధ్వర్యుగృహం గత్వా, యజ్ఞేశ్వరశర్మణ స్సోమోభవిష్యతి, తత్ర భవతాధ్వర్యవం కర్తవ్యం, ఇంత్యృచ్ఛతి, (కో యజ్ఞః, జ్యోతిష్టోమోగ్నిష్టోమ స్సామః) కఋత్విజ ఆధానాదిషు, నారాయణశర్మాదయ , కేయ జయంతి, కేచాస్యచ భవదాదయః, కచ్చిన్నాహీనః, నాహీనో జ్యోతిష్టోమోగ్నిష్టోమ స్సామః కచ్చిన్నపస్తమార్త్విజ్యమ్, నపస్తమార్త్విజ్యం యజమానదోషేణ, కచ్చిత్కల్యాణ్యో దక్షిణాస్సంతి, కల్యాణో దక్షిణా స్సరూపా బహుమాల్యా ద్వాదశశతంగావః, అదాధ్వర్యుర్వదతి, మహాన్మేవోచో భర్గోమేవోచో, యశోమేవోచ స్తోమంమేవోచః, క్లుప్తింమెవోచో భుక్తింమేవోచ సర్వంమేవోచ స్తన్మామవతు తన్మాకతుతేన భక్షిషీయ, ఇతి జపిత్వా॥ కద్వానామాసి మ్రిత్సోమసరణేసోమంగమేయం, వంద్యా

సమారభ్యతే. జ్యోతిష్టోమే సోమసామనే తత్ప్రతినిధ్యా[illegible]విహాయ ద్రావ[illegible]త్యమ్, [illegible], ప్రాచీనావీతీ, పితరో[illegible], పితరో [illegible] [illegible]నావృతస్య [illegible] [illegible]. యజ్ఞోప వీత్యాప ఉపస్పృశ్య [illegible] బ్రాహ్మణాః. యజ్ఞేశ్వర[illegible] స్వామాభావి మ్యాః, [illegible] కర్తవ్యం [illegible] [illegible] పూర్వ వత్, [illegible]. యజ్ఞేశ్వర[illegible] స్వామాభివ్యక్తిః, తత్రి భవ[illegible] [illegible] జ్యోతిష్టోమాగ్నిష్టో[illegible]యః, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], యజ్ఞేశ్వర[illegible] స్వామాభివ్యక్తి [illegible]తద్భవతౌద్గాత్రం కర్తవ్యం, [illegible] పూర్వవత్ ।

యజ్ఞేశ్వర[illegible] స్వామాభివ్యక్తి, తత్రభవ[illegible] [illegible]త్ర్యహమ్. [illegible] పూర్వవత్. అథ యజమానః, యజమానోఽస్మిన్ జ్యోతిష్టోమేఽగ్నిష్టోమే సోమే అధ్వర్యుం త్వాం [illegible] వృణే, [illegible]స్మి కరిష్యామి, ఏవ బ్రహ్మాదీనాం వరణమ్, అత్ర [illegible], అగ్నిర్మే హోతా, [illegible]శర్మానుమతః, ఆదిత్యో మేఽధ్వర్యుః, నారాయణ శర్మానుమతః, చంద్రమా మే బ్రహ్మా, మాధవశర్మానుమతః, పర్జ న్యో మ ఉద్గాతా, గోవిందశర్మానుమతః, ఆకాశో మే సదస్యః, శ్రీని వాసశర్మానుమతః, ఉపాగ్ంశు దేవతోద్దేశనమసా యజమానః ఇత్యు క్త్వా, మంత్రవరణక్రమేణ మధుపర్కః, ప్రథమగ్ం హోతుః [illegible] [illegible]నేన, విష్టరో విష్టరో విష్టరః, పాద్యం పాద్యం పాద్యమర్ఘ్యమర్ఘ్య మాచమనీయ మాచమనీయం, మధుపర్కో మధుపర్కః, గౌర్గౌర్గౌః, అథాధ్వ[illegible]వే, రాష్ట్రభృదస్యాచార్యా సందీమాత్యవద్యోషమ్. ఉద గగ్రే విష్టర ఉపవిశేత్, ఆపః పాద్యా ఇతి దాతా పా[illegible]హ, ఆపః పాదా వనేజనీర్ద్విషంతం నాశయంతు మే, అస్మిన్ కులే బ్రహ్మవర్చస్యసాని, ఉత్తరయాభిమంత్ర్య, దక్షిణం పాదం, పూర్వం బ్రాహ్మణే ప్రయచ్ఛే త్సవ్యం [illegible] శూద్రాయ, ప్రక్షాళయిత్వా ఆరముపస్పృశ్య, మయి మహో మయి యశో మయీంద్రియం వీర్యం, ఆత్మానం ప్రత్యభిమృశ్యాప ఉప స్పృశ్య, హస్తాభ్యాం పరిగృహ్య మిత్రయోనా[illegible]ణేను ఆవణిత్యా

త్వా, అప్రాశీయ అథ, ఆపూర్వగాముఖేనాపర్యుపాసగం స్పృశేత్
సాతేవరా [illegible] ప్రియం ప్రజానాం కుర్యాధిపతిం జనానాం,
[illegible] శీత [illegible], విరాజోదోహోసి, విరాజోదోహ
[illegible] జ, శేషం పురస్తాన్నిధాయ మధునముత్తర
[illegible] పద్యాస్మిన్ [illegible] స్యాం [illegible] గచ్ఛత్,
అప్పు [illegible] ఘాయమాన [illegible] పాత్రాభ్యాం [illegible],
[illegible] కాంస్యపాత్రాభ్యాం పరిగృహ్య,
మధుపర్కం [illegible], మధుపర్కో మధుపర్కో మధుపర్క,
ప్రియాణాం [illegible] ద్విత్రిరసి, [illegible]
ప్రజానాం కుర్యాధిపతిం జనానామ్, ఉత్తరాభ్యామభి [illegible], యజా
[illegible], పురస్తాదుపస్థాప్య, అమృతోపస్తరణమసి,
అపః పీత్వా, ద్విరాచమ్య. యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యం
వీర్యం తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన పరమాన్నా
దో [illegible], సత్యం శ్రీమయి శ్రీః శ్రయతామ్, అమృతాపిధానమసి,
అపః పీత్వా, [illegible] ద్విరాచమ్య, గౌః, యజ్ఞోపవీతాం
యజ్ఞస్య వృద్ధి [illegible] మాతుర్యాపదితో [illegible]
[illegible], గౌరేనుభవ్యా మాతా రుద్రాణాం దుహితా
వసూనాగ్ స్వసాదిత్యానామమృతస్య నాభిః, ప్రణువోచం చికితుషే
జనాయ మాగామనాగామదితిం వధిష్ట, పిబతూదకం, తృణాన్యత్తు,
ఓమ్ ఉత్సృజత, భూతం, సా విరాట్ తన్మా [illegible]
తన్న తేజో [illegible], ఉపాగంసూక్త్వా, ఓం కల్పయత, [illegible],
తతో [illegible] మధుపర్కో [illegible] భోజ
నాంతో మధుపర్కః, అపివా [illegible] దేవతా [illegible],
నషేషం [illegible] ఏర్
[illegible]
[illegible] దేవపుత్రే), యదివా [illegible] మాస్యాగ్ం [illegible]
[illegible] తత్ర దేవతాః, [illegible]
విశ్వేదేవాః, నాందీముఖాః పితామహీ పితామహీమాతరః, [illegible]

సంజ్ఞకా విశ్వేదేవాః, నాందీమాతామహమాతః పితామహమాతః
ప్రపితామహస్సదారాః, ఉభాభ్యాముభాభ్యాం హిరణ్యం ద్రవ్యగ్ం
సాంకల్పికం వోవిధిరద్యకరిష్యే. దక్షక్రతుసంజ్ఞకాః విశ్వేదేవాః, ప్రియం
తాం, ప్రి...తాం నాందీప్రపితామహ్యః ప్రియంతాం నాందీపితామహ్యః
ప్రియంతాం, నాందీమాతరః ప్రియంతాం, దక్షక్రతుసంజ్ఞకా విశ్వే
దేవాః ప్రియంతాం, నాందీప్రపితామహాః ప్రియంతాం, నాందీ
పితామహాః ప్రియంతాం, నాందీపితరః ప్రియంతాం, దక్షక్రతుసం
జ్ఞకా విశ్వేదేవాః ప్రియంతాం, నాందీమాతామహాః, నాందీమా
తుః పితామహమాతుః ప్రపితామహాస్సదారాః ప్రియంతాం, దక్ష
క్రతుసంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నాందీముఖాభ్యః ప్రపితా
మహీభ్యః పితామహీభ్యో మాతృభ్యః, దక్షక్రతుసంజ్ఞకేభ్యో విశ్వే
భ్యో దేవేభ్యః, నాందీముఖేభ్యః, ప్రపితామహేభ్యః పితామహేభ్య
పితృభ్యః, దక్షక్రతుసంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నాందీముఖేభ్యో
మాతామహేభ్యో మాతుః పితామహేభ్యో మాతుః ప్రపితామహేభ్య
స్సదారేభ్యః, భోజనాచ్ఛాదనాదీనాం ప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తి
హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ, మాతుః శ్రాద్ధం తత్పూర్వం
స్యాత్ పితౄణాం తదనంతరమ్, తతో మాతామహాదీనాం వృద్ధౌ
శ్రాద్ధత్రయం స్మృతం ॥ తతస్సమారోపణమ్, అయం తే యోనిర్
ఋత్వియో యతో జాతో అరోచథాః, తం జానన్నగ్న ఆరోహాథానో
వర్ధయా రయిమ్, అరణీస్వృక్ష్య, దేవయజనం ప్రోక్ష్య, పాదౌ ప్రక్షాళ్యా
చమ్య, యజమానః ఏవమగ్న్యాజనతి, ఏవమగ్నిం దేవయజనం పృథి
వ్యా విశ్వేదేవాయుత ఋమంతి పూర్వ ఋక్సామాభ్యాం యజుషా సంత
రంతో రాయస్పోషేణ సమిషామదేమ, దేవయజన మధ్యవస్యతి,
ప్రాగ్వంశస్య మధ్యమగ్గ్ స్థూణా రాజమారభ్య జపతీతి వా జన
సేయకమ్, తిస్రోష్టిమాయితాన్యుద్ధత్య, కర్మణః పుణ్యాహవాచన
మతోదకేనావోక్ష్య, మధితో పావరోహ్య యతనే ధాయ, అథ
యజమానో ద్రవ్యనిర్దేశం కరోతి, ఆజ్యం, పశవః, పురోడాశీయా ఏతే
మేయజ్ఞార్థాయ వధ్యజ్ఞ, ఉత్తముత్కేశావన్యాయజ్ఞార్థగ్ం శేషాద్యా...

నాభుంజీరన్, తతోద్వర్యురాహవనీయం విహృత్య, సంభారయజూగ్ం
షి జుహోతి, అగ్నిర్వసుభిస్స్వాహా, అగ్నయే వసుభ్య ఇదం, సవి
తా స్తోమైస్స్వాహా, సవిత్రే స్తోమేభ్య ఇదం, ఇంద్ర ఉక్థామదైస్స్వాహా,
ఇంద్రాయోక్థామదేభ్య ఇదం, మిత్రావరుణా ప్రశిషా స్వాహా, మిత్రా
వరుణాభ్యాం ప్రశిష ఇదం, అంగిరసో ధిష్ణియైరగ్నిభిస్స్వాహా, అంగిరో
భ్యో ధిష్ణియేభ్యోగ్నిభ్య ఇదం. మరుతస్సదోహవిర్ధానాభ్యాగ్ స్వాహా,
మరుద్భ్యస్సదోహవిర్ధానాభ్యామిదం, ఆపః ప్రోక్షణీభిస్స్వాహా, అద్భ్యః
ప్రోక్షణీభ్య ఇదం, ఓషధయో బర్హిషా స్వాహా, ఓషధీభ్యో బర్హిష ఇదం,
అదితిర్వేద్యాస్స్వాహా, అదిత్యై వేద్యా ఇదమ్, సోమో దీక్షయా స్వాహా,
సోమాయ దీక్షాయా ఇదం, త్వష్టేధ్మేన స్వాహా, త్వష్ట్ర ఇధ్మాయేదం,
విష్ణుర్యజ్ఞేన స్వాహా, విష్ణవే యజ్ఞాయేదం, వసవ ఆజ్యేన స్వాహా, వసు
భ్య ఆజ్యాయేదం, ఆదిత్యా దక్షిణాభిస్స్వాహా, ఆదిత్యేభ్యో దక్షిణాభ్య
ఇదం, విశ్వేదేవా ఊర్జా స్వాహా, విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఊర్జ ఇదం, పూషా
స్వగాకారేణ స్వాహా, పూష్ణే స్వగాకార ఇదం, బృహస్పతిః పురోధ
యా స్వాహా, బృహస్పతయే పురోధాయా ఇదమ్, ప్రజాపతిరుద్గీథేన
స్వాహా. ప్రజాపతయ ఉద్గీథాయేదం, అంతరిక్షం పవిత్రేణ స్వాహా,
అంతరిక్షాయ పవిత్రాయేదమ్, వాయుః పాత్రైస్స్వాహా, వాయవే
పాత్రేభ్య ఇదం। అహగ్గ్ శ్రద్ధయా స్వాహా, మహ్యగ్ శ్రద్ధాయా ఇదమ్,
అత్ర రాజానమాహృత్య పయసా దనేన పరికిరి విమంత్ర్య క్రియాత్।
సోమాంగత్వేన సోమపరివేషణం కరిష్యే, నమస్సోమాయ రాజ్ఞే సోమ
గ్ం రాజానమావాహయామిత్యాది ధూపదీపవర్జం పయఓదనం నివే
దయామి, నమస్సోమాయ రాజ్ఞే, తాంబూలమ్, నమస్సోమాయ రాజ్ఞే
మంత్రపుష్పం, తమగ్నిం పరిత్యజ్యాహవనీయ నిహృత్య, స్రుచగ్ం
సకృద్గృహీత్వా, మహాహవిర్హోతా, నమః పృథివ్యై స్వాహా, సప్త
హోతారం మనసానుద్రుత్య హవనీయే సగ్రహగ్ం హుత్వా,
వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదం, తమగ్నింపరిత్యజ్య హవనీయాద్ద్వమగ్ని
ముద్ధృత్య, దక్షిణాగ్నిం ప్రణీయా హవనీయం ప్రణయతి, యజమా
నః స్వైతక్షేదతపితే హ సీద దేవానాగ్ం సుమ్నేమహతే రాయ

ప్రాగ్వంశ స్తనువానం విశస్యపితే వైధిపూనవ ఆసుషీవః, శివోమాశివ
మా విశసత్వంయు ఆత్మాశోద్ధామేక్షితి స్త్రపోమే పరిశిష్టాస్వవిత్ప ప్రసూ
తామావిక్షో దీక్ష యాంతు సత్యమస్మి, పురస్తాద్దీక్షణీయాయా ఆవా
వనీయం యజమాన ఉపతిష్ఠతే। ఆగూర్వీయమస్మిన్ ప్రవర వరణం తేనవహా
తాన్స్వృణితే మంత్రైః పర్యగ్న్యుస్సగణమతిర్వాంది మాకోవ్యాయాశి,
విశ్వంయుష్టుర్మధవిభజే ఉగ్నిర్యఋత్విః ప్రణీతీసోమావేపాస్త్ర జన
విహ్మతి స త్తహోతా తాపులిశన్వః। అథదీక్షణీయా స్తాంత్రం ప్రకృతి
యుతి, అగ్న్యన్వాధానంతు దీక్షణీయాయాః క్రియేత, పశ్చాద్వ్రశ్చరన్న
హానం ప్రతో పామావం దేవాగాతు విసజిత్యాని, అవ్యయూష్ణా మిమా
మాజనమే కాదశీం దైక్షణీమగ్నం హవిః, అంతవాగ్నే ఇత్యాది పౌర్ణ
మాసంతంత్రం। బహిరాహార్యస్య ప్రతిప్రవేశః, స ప్తపశహామిధేన్యః
త్వాయావేదిమిత్యాది, యేనకేవచిత్కృష్ణే నోపవేశకరణముపలంకృత్య,
పరిస్తరణం దేవాదేవేషు కర్మణేవామ్। పాత్రప్రయోగకాలే ఏకా
దశకపాలాని స్ఫ్యశ్చాస్యాందస్యాం, పురతఃప్రణీతాన్వాహార్యస్థాలవర్జ
మితరాణి ప్రకృతివత్, పవిత్రకృత్యాన బ్రహ్మవరణమ్, నభూవత్తే
నాహం భూపతిస్తూష్ణీం ప్రతిక్రమ్య మంత్రేణనిరసనోపవేశనే। ఉపవిష్టే
బ్రహ్మణి యజమానవాచం యచ్ఛసంవిశం తామిత్యాది నిర్వాపకాలే,
దేవస్యత్వా పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం జుష్టంనిర్వపామి,
ఇదదేవానామిత్యాది, అదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామ్యగ్నా విష్ణూ హవ్య
గం రక్షేథాం, పశూకాయామిత్యాది దేవస్యత్వా పూష్ణోహస్తాభ్యా
మగ్నావిష్ణుభ్యాంవో జుష్టం ప్రోక్షామి, కృష్ణాజినదానాది, దేవస్యత్వా
పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాంజుష్టమధివపామి, దాన్యమసీత్యాది
కపాలానాముపధానకాలే ప్టా వృపధాయతూష్ణీంత్రీణి (పిష్టాన్యత్వా
యు) దేవస్యత్వా పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాంజుష్టగం సం
వపామి, పిష్టాన్యత్వాయనాన్యావా యజుషోత్వాయ సృవేణాస్యత్వ
ఇత్యాది, ఉద్వాసనకాలే, తూష్ణీమభిఘారణమ్, ప్రియేణేత్యాసాద
నమ్, అయంయజ్ఞోమమాగ్నే చతుర్హోతావేదనిధానాది ఆజ్య
భాగాభ్యాం ప్రచర్యోపాగ్ంశు ప్రచరతి, అగ్నావిష్ణోరహం దేవ

యజ్యాయాకృత్రైవః బూయూకమ్, పరిత్యక్రమ్యావసారేణ హవా
మోనార్తిష్ఠాః ఫలశ్యా! స్విష్టకృదాదిపవిరుక్యా పాత్రీత్రింవవసుక్ష్వా
కరణంవ యజమానభాగగం సామేరత్యాసీనాశీక్ష్మ ఉపహ్వయిత్యేత
యోఝ్లోవః, వాయుపిడా తేమాతా, వాయోవహూకః పశుమానసాని,
ఇడాయా అహం దేవయజ్యయా పశుమాన్భూయాసమ్, ఇళాధేను
రిత్యాది, సూక్తవాకే, అగ్నావిష్ణుభ్యామిడం, అగ్నావిష్ణోరహం దేవ
ముజ్జితిమ్, దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇత్యాది, ఏమాఅగ్న్యుప్నత్యస్యాలోపః,
పురస్తాద్దేవపత్నీభ్యః స పత్న్యం జుహోతి, పత్నీసంయాజాంతాద్య్వ
జాంతాదీక్షణీయా సంతిష్ఠతే। ధారయతి ధ్రువమాజ్యం, తూష్ణీం
యోక్త్రవిమోకః, అథ ప్రాగ్వంశమానమ్, ప్రాచీనవంశం కరోతి,
పురస్తాదున్నతం పశ్చాన్నిరవగ్ సర్వత పరిశ్రితమవాంతర దిక్షురక్త్ర
యుప్రసక్తిస్యాద్వారోకాస్కరోతి, ప్రతిదిశం ద్వారాణి పురస్తాద్వారగ్న స్వర్గ
కామో దక్షిణతో యః కామయేత పితృలోకమృధ్నుయామితి పశ్చా
న్మనుష్య లోక కామ ఉత్తరతో యః కామయేత దేవలోక మృధ్ను
యామి ఉత్తరతః పురస్తాద్యః కామయేతో భయోర్లోకయో మృధ్ను
యామితి సర్వతో యః కామయేత సర్వాసు దిక్ష్వృధ్నుయామి తద్వైవ
ముత్తరేణ బహిః ప్రాగ్వంశం పరిశ్రితే యజమానః కేశశ్మశ్రూణి
వాపయిత్వావ పయావగే)థ శ్మశ్రూణ్యథ కేశానపివా, శ్మశ్రూణ్యేవ
వపావపకేశాన్, ఆపఉందంతుజీవసే దీర్ఘాయుత్వాయవర్చసే, శిరసో
దక్షిణం గోదానమునత్తి, ఓషధే త్రాయస్వైనం, ప్రాగగ్రం దర్భమంత
ర్ధాయ, ఓషధే త్రాయస్వమా, యజమానః, స్వధితే మైనగ్ంహిగ్ం
సీః, స్వధితినాభినిధాయ, స్వధితేమామాహిగ్ంసీః, యజమానః, దేవ
శ్రూరేతాని ప్రవప, ప్రవపతి, స్వస్త్యుత్తరాణ్యశీయ, యజమానః,
ఏవముత్తరగోదానమునత్తి, ఆప ఉందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ
వర్చసే, ఓషధే త్రాయస్వైనం, ఓషధే త్రాయస్వమా, స్వధితే మైన
గ్ం హిగ్ంసీః, స్వధితే మామాహిగ్ంసీః, దేవశ్రూరేతాని ప్రవప,
స్వస్త్యుత్తరాణ్యశీయ, అభ్యంతరం నఖాని కారయతే. సవ్యస్యాగ్రే
కనిష్ఠికాతో హస్తస్యాగ్రేథ పద్యాని, శౌచాథం స్నానంకృత్వా,

ఔదుంబరేణ దతో ధావతే, లోహితమనభిగమయన్, స్థావరాస్వప్సు స్నాతి శంఖినీర్వ్యాపకినీర్వా లోమశే తీర్థే ఋన్దే హిరణ్యం నిధాయ, తస్మిన్ స్నాతీతి, వాజసనేయకం, ఆపో అస్మాన్మాతరశ్శున్ధంతు, ఘృతేన నో ఘృతప్వః పునంతు విశ్వమస్మత్ప్రవహంతు రిప్రం, హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః, ప్రచక్రముర్హిత్వావద్యమాపః, శతం పవిత్రా వితతా తాభిష్ట్వా దేవస్సవితా పునాతు, హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా, యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః, అగ్నిం యా గర్భం దధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్శగ్గ్‌స్యోనా భవంతు, ఏవాభ్యాం ఉదాభ్యశ్శుచిరా పూత ఏమి, ఉద్గాహమానో జపతి, ఉదాభ్యశ్శుచిరాపూత ఏమి, పత్నీం ఉభావాచమ్య, ఆపోశ్నీతః, ఏవం పత్నీ కేశవర్జం, అథాస్మై క్షౌమ మహతం మహావాసః ప్రియచ్ఛత్యాజ్యుష్మాన్మాక్షిః, దీక్షాసితపసో యోని స్తపోసి బ్రహ్మణో యోని ర్బ్రహ్మాసి ఋతస్య యోనిః ఋత మస్యృతస్య యోనిర్ భూతమసి భూతాధారః శ్రద్ధాంమసి దీక్షాం తప సాపిశ్వస్య భువనస్యాధిపత్నీగ్ం సర్వే కామా యజమానస్య సంతు, తత్ప్రతిగృహ్య, సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహి దీక్షాసితనూరసి తాం త్వా శివాగ్ం స్యోనాం పరిధిషీయ, తత్పరిధాయాచమ్య, సోమస్యనీ విరసి, తూష్ణీం పత్నీ లౌకికం మహావాసః పరిధత్తే, నీవిమనుపరికల్ప యతే, ఊర్జేత్వా, ప్రాగ్వ్యగం శేషమశ్నీతః, సర్పిర్మిశ్రం దధిమధుచా భ్యుక్తనేత్రం యదన్యమనసః ప్రతిప్రియంతదశ్నాతి, తిదేవాస్యాము ష్మిన్ లోకే భవతీతి విజ్ఞాయతే, తథాశితస్యాభ్యధాతో దీక్షాపకసీ యః కసీర్ద్వాపేతము పేయా త్పురస్తాత్కేశవపనాద్యాసహోవా పరి ధానాద్భోజనమేకే సమామనంతి, మహీనాం పయోసి, విహితం, దర్భ పుంజీలాభ్యాం, నవనీతముద్యౌతి, వర్చోధా అసి, వర్చో మయి ధేహి, తేనప్రాచీనం శిరభ్యాంక్తే ముఖమగ్రే నులోమమంగాని స్వక్త్రో భవతి, ప్రతస్యౌకసనిరాసి చక్షుష్పా అసి, చక్షుర్మే పాహి, త్రైకకుదేనాంజనే నాంక్తే, యది త్రైకకుదం నాధిగచ్ఛేద్యేన కేన చాంజనే నాంజీతేతి వాజసనేయకమ్। శతూలయా గర్భపీకయా వా గర్భపుంజీలేన వాభ్యాం తరం ద్విర్దక్షిణమనిధావమాన స్సకృత్సవ్యమపివా, ద్విర్దక్షిణం

శ్రీసూక్తం త్రిస్త్రిర్వ్యోక్షే అథైనముత్తరేణ బహిః ప్రాగ్వగ్రేణ దర్భ
పుంజీలైః, కనయతి ద్వాభ్యాం శంసయతి, శిఖీపవయతీత్యేకమేక
వింశత్యా తేధాః భక్త్యయా సప్తభిస సభి ద్విరూర్ధ్వం నాభేరున్మా
ర్ష్టిః సకృదవాగవ్యంచం పావయతీత్యేకే, యంద్విఃప్రోక్తం తిర్యంచ
మష్టయావా పావయేత్, చిత్పతిస్త్వా పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ
వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః, నాభేరూర్ధ్వమున్మార్ష్టిః, సత్పతిర్మాపునాతు
యా, వాక్పతిస్త్వా పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య రశ్మి
భిః, నాభేరూర్ధ్వమున్మార్ష్టిః, వాక్పతిర్మాపునాతు, యజమానః,
దేవస్త్వా సవితా పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః,
నాభేర్ధో నిమార్ష్టిః, దేవో మా సవితా పునాతు, యజమానః, తస్య తే
పవిత్రపతే పవిత్రేణ యస్మై కం పునే తచ్ఛకేయం॥

పవమానస్సువర్జనః, పవిత్రేణ విచర్షణిః, యః పోతా స పు
నాతు మా, పునంతు మా దేవజనాః, పునంతు మనవో ధియా, పునంతు
విశ్వ ఆయవః, జాతవేదః పవిత్రవత్పవిత్రేణ పునాహి మా, శుక్రేణ
దేవ దీద్యదగ్నే క్రత్వా క్రతూగ్ంరను, యత్తే పవిత్రమర్చిష్యగ్నే వితత
మంతరా। బ్రహ్మ తేన పునీమహే, ఉభాభ్యాం దేవ సవితః, పవిత్రేణ
సవేన చ, ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగాద్యస్యై
బహ్వీస్తనువో వీతపృష్ఠాః, తయా మదంతస్సధమాద్యేషు, వయగ్ంస్యా
మ పతయో రయీణాం, వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు, వాతః ప్రాణే
నేషిరో మయోభూః, ద్యావాపృథివీ పయసా పయోభిః ఋతావరీ యజ్ఞి
యే మా పునీతాం। బృహద్భిస్సవితస్తృభిః వర్షిష్ఠైర్దేవమన్మభిః, అగ్నే
దక్షైః పునాహి మా, యేన దేవా అపునత, యేనాపో దివ్యంకశః, తేన
దివ్యేన బ్రహ్మణేదం బ్రహ్మ పునీమహే, యః పావమానీరధ్యేత్యృషి
భిస్సంభృతగ్ం రసం, తస్మై సరస్వతీ దుహే క్షీరగ్ం సర్పిర్మధూదకం,
పావమానీస్స్వస్త్యయనీస్సుదుఘా హి పయస్వతీః, ఋషిభిస్సంభృతో
రసో బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం, పావమానీర్దిశంతు న ఇమం లోక
మథో అముం, కామాన్త్సమర్ధయంతు నో దేవీర్దేవైస్సమాభృతాః,
పావమానీస్స్వస్త్యయనీస్సుదుఘా హి ఘృతశ్చ్యుతః, ఋషిభిస్సంభృతో

రసో బ్రహ్మణస్పృతగ్ంహితం, యేన దేవాః పవిత్రేణాత్మానం
పునతే సదా, తేన సహస్రధారేణ, పావమాన్యః. పునంతుమా, ప్రాజా
పత్యం పవిత్రగ్ం శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయం తేన బ్రహ్మవిదో
వయం, పూతం బ్రహ్మపునీమహే, ఇంద్రస్సునీతీ సహమాపునా
తు, సోమస్స్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునా
తుమా, జాతవేదామోర్జయంత్యాపునాతు, పావ్యమానోజపతిః

యద్దేవా దేవహేడనం, దేవాసశ్చకృమావయమ్, ఆదిత్యాస్తస్మా
న్మాముఞ్చత, ఋతస్యర్తేనమాముత, దేవాజీవనకామ్యాయత్।
వాచానృతమూదిమ, అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః, గార్హపత్యః ప్రముఞ్
చతు, దురితాయానిచకృమ, కరోతుమామనేనసమ్, ఋతేనద్యా
వాపృథివీ, ఋతేనత్వగ్ం సరస్వతి, ఋతాన్మాముఞ్చతాగ్ం హసః,
యదన్యకృతమారిమ, సజాతశగ్ంసాదుతవాజామిశగ్ంసాత్. జ్యాయ
సశ్శగ్ం సాదుతవాకనీయసః, అనాజ్ఞాతం దేవకృతంయదేనః తస్మా
త్వమస్మాజ్జాతవేదోముముగ్ధి, యద్వాచాయన్మనసా। బాహుభ్యా
మూరుభ్యామష్ఠీవద్భ్యామ్, శిశ్నైర్యదనృతం చకృమావయమ్।అగ్ని
ర్మాతస్మాదేనసః, యద్ధస్తాభ్యాంచ కరకిల్బిషాణి। అక్షాణాంవగ్ను
ముపజిఘ్నమానః, దూరేపశ్యాచ రాష్ట్రభృచ్చతాన్యప్సరసావను
దత్తామృణాని, అదీవ్యన్నృణం యదహంచకారయద్వాదాస్యన్సంజ
గారాజనేభ్యః, అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః, యన్మయిమాతాగర్భేసతి
ఏనశ్చకారయత్పితా, అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః, యదాపిపేషమాతరం
పితరం పుత్రః ప్రముదితోధయన్, అహింసితౌ పితరౌ మయాతత్,
తదగ్నే అనృణోభవామి। యదంతరిక్షం, పృథివీముతద్యాం,యన్మాత
రంపితరంవాజహిగ్ంసిమా, అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః, యదాశసానిశసా
యత్పరాశసా, యదేనశ్చకృమానూతనం యత్పురాణం, అగ్నిర్మా
తస్మాదేనసః। అతిక్రామామి, దురితంయదేనః, జహామిరిప్రంపరమే
సధస్థే యత్రయంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతః, తమారోహామిసుకృ
తాంనులోకమ్, త్రితే దేవా అమృజతైతదేనః, త్రితఏతన్మనుష్యేషు
మామృజే, తతోమాయదికించిదానశే, అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః, గార్హ

వత్యః ప్రముఞ్చతు. మరితాయాం చప్రమాదోఽకామకేనసమ్, దివిజాతా అప్సుజాతాః యా జాతా ఓషధీభ్యః, అథో యా అగ్నిజా ఆపః, తా నశ్శున్ధన్తు శున్ధనీః, యదాపో నక్తం దురితం చరామ యద్వా దివా నూతనం యత్పురాణమ్, హిరణ్యవర్ణాస్తత ఉత్పునీత నః, ఇమం మే వరుణ తత్త్వాయామి, త్వన్నో అగ్నే స త్వన్నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి, అచ్ఛిద్రపాత్రః, పూర్వోఽజపతి, ప్రాగ్వద్దీక్షణీయాయా యాజమానయాజ్యే పవిత్రే, ఆపో దేవాస ఈమహే సత్యధర్మాణో అధ్వరే, యద్వో దేవాస ఆగురే యజ్ఞియాసో హవామహే, పూర్వయా ద్వారా ప్రాగ్వంశం ప్రపద్య, ఇన్ద్రాగ్నీ ద్యావా పృథివీ ఆప ఓషధీః, అత రేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య, త్వం దీక్షాణామధిపతి రసీ మా మా సన్తం పాహి దక్షిణే నాహవనీయముపోప విశత్యేష ఏవాతఊర్ధ్వం యజమానస్య సంచరో భవత్యాక్రియా సమాప్తేః, యద్దీక్షణీయాయా ధ్రువమాజ్యం, తతో దీక్షాహుతీస్స్రువేణ చతస్రో జుహోతి దీక్షిత త్వాయ, సమిధావచయం యతాధ్వర్యురౌద్గ్రహణాని జుహోతి తద్యజమానోఽధ్వర్యుమన్వారభ్యాపం చజపతి, స్రువేణాధ్వర్యు స్స్రువాయజమాన ఆప్యాయనానితూష్ణీం, ఆకూత్యై ప్రయుజేఽగ్నయే స్వాహా, (య) వాచా మే వాగ్దీక్షతాగ్ స్వాహా, ఆకూత్యై ప్రయుజే ప్రయుజేఽగ్నయ ఇదమ్, వాచ ఇదమ్, మేధాయై మనసేఽగ్నయే స్వాహా, ప్రాణేన మే ప్రాణో దీక్షతాగ్ స్వాహా, మేధాయై మనసేఽగ్నయ ఇదమ్, ప్రాణాయేదమ్, దీక్షాయై తపసేఽగ్నయే స్వాహా, చక్షుషా మే చక్షుర్దీక్ష తాగ్ స్వాహా, దీక్షాయై తపసేఽగ్నయ ఇదమ్, చక్షుష ఇదమ్, సరస్వత్యై పూష్ణేఽగ్నయే స్వాహా, శ్రోత్రేణ మే శ్రోత్రం దీక్షతాగ్ స్వాహా, సర స్వత్యై పూష్ణేఽగ్నయ ఇదమ్, శ్రోత్రాయేదమ్, గృహీత్వా స్రుక్స్రువ యోర్వ్యత్యాసః, ఆపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశంభువో ద్యావాపృథివీ ఉరోఽన్తరిక్షమ్, బృహస్పతిర్నో హవిషా వృధాతు స్వాహా, మనసా మే మనో దీక్షతాగ్ స్వాహా, అద్భ్యో ద్యావాపృథివీభ్యా మన్తరిక్షాయ బృహస్పతయ ఇదం, మనస ఇదమ్, ధ్రువా ప్యాయనం, యజమానముష్టి కృత్యః ఆప్యాయ్య తూష్ణీం చత్వారి ధ్రువ సమాప్తిః, విశ్వే దేవస్య నేతుః

ఇతి పూర్ణాహుతిగ్ం హుత్వా, విశ్వే దేవస్య నేతుర్మర్తో వృణీత సఖ్యమ్, విశ్వే రాయ ఇషుధ్యసి, ద్యుమ్నం వృణీత, పుష్యసే స్వాహా, వాతం ప్రాణ మితి యజమానః, వాతం ప్రాణం మనసా న్వారభామహే, ప్రజాపతిం యో భువనస్య గోపాః, స నో మృత్యోస్త్రాయతాం, పాత్వగ్ంహసో జ్యోగ్జీవా జరామశీమహి, పూర్ణాహుతిగ్ం హూయమానా మనుమంత్రయతే, కాలాత్మనే సవిత్ర ఇదమ్, కృష్ణాజినేన యజమానం దీక్షయతి ద్వాభ్యాగ్ం సమస్య దీక్షితాంతర్మాగ్ంసాభ్యాం బహిర్లోమాభ్యాం, యద్యేకగ్గ్ స్యాదక్షిణం పూర్వపాదం ప్రతిషీవ్యేత్, తస్యా ద్యేకేషా చీవరిత్యముచ్యేత పాదం వా ప్రతిషీవ్యేదిత్యేకే, అంతర్వేది కృష్ణాజినం ప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమా స్తృణాత్యధ్వర్యుస్తూష్ణీం, ఋక్సామయో రాదిచ యాజమానమ్, ఋక్సామయోశ్శిల్పేస్థ స్తే వామారభే తే మా పాతమాస్య యజ్ఞస్యోదృచః॥ శుక్లకృష్ణే రాజీ ఆరభతే సంమృశతీత్యేకే, ఇంద్రశాక్వరగాయత్రీం ప్రపద్యే తాం, తేయునజ్మి, ఇంద్రశాక్వర త్రిష్టుభం ప్రపద్యే తాం తేయునజ్మి, ఇంద్రశాక్వరజగతీం ప్రపద్యే తాం తేయునజ్మి, ఇంద్రశాక్వరానుష్టుభం ప్రపద్యే తాం తేయునజ్మి, ఇంద్రశాక్వర పంక్తిం ప్రపద్యే తాం తేయునజ్మి, ఏతైః ప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం ప్రదక్షిణం కృష్ణాజినమభిమృశతి, మధ్య ఉత్తమేనాథః ప్రాఙ్ముఖో జాన్వక్నోభిసర్పతి, కృష్ణాజినసమీపం గత్వా, ఇమాం ధియగ్ం శిక్షమాణస్య దేవ క్రతుం దక్షం వరుణసగ్ంశిశాధి, యయాతి విశ్వా దురితా తరేమ సుతర్మాణ మధినావగ్ం రుహేమ, కృష్ణాజినంభసత్త్ర ఆరోహతి, సుత్రామాణం పృథివీం ద్యామనేహసగ్ం సుశర్మాణమదితిగ్ం సుప్రణీతిమ్, దైవీం నావగ్గ్ స్వరిత్రామనాగసమస్రవంతీ మారుహేమా స్వస్తయే, ఆరోహం జపతి, ఇమాగ్ం సు నావమారుహగ్ం శతారిత్రాగ్ం శతస్ఫ్యామ్, అచ్ఛిద్రాం పారయిష్ణుం, ఆరూఢః, ఆహం దీక్షామరుహామృతస్య పత్నీం గాయత్రేణ ఛందసా బ్రహ్మణా చ ఋతగ్ం సత్యే ధాయి సత్యమృతే ధాయ్యృతం చ మే, సత్యం చాభూతాం జ్యోతిరభూవగ్ం సువరగమగ్ం సువర్గం లోకం నాకస్య పృష్ఠం బ్రధ్నస్య విష్టప మగమం, ఆరూఢో జపతి, అతిరిక్తం శిరసి కుంబకురీర

మధూన్యంక్తి, కృష్ణంజపోర్జ్యానామితి వాజసనేయకమ్, జాలంతుంబ
కరోమీత్యాచక్షతే. అథైకాశ్వేత్యత్యేతోత్కృష్టః ఖిష్టో శ్వర్యాసిశర్త్త
యజమానస్య శర్మమేయచ్ఛ, అహతేనవాససా దక్షిణమగ్ం సం
యజమానః ప్రోర్ణుతే, నక్షత్రాణాం మాతీకాశాత్పాహి, తస్యైక
దేశేన శిర ఉష్ణీషేణ ప్రదక్షిణగ్ం శిరో వేష్టత ఇతి వాజసనేయకమ్,
నక్షత్రాణాం సోమస్య స్త్రియామపోర్ణోతేత్యుక్తమ్, ప్రాచీనమాత్రాణాసప
ర్త్విం దీక్షాతపసోస్తనూరసి ... తే, శరమయీమౌంజీవా మేఖలా
త్రివృత్పృథ్వీ ..., ... యయా యజమానం దీక్షయతి, యో
కేనాత్వేన ఊర్గస్యాంగిరస్యూర్ణమ్రదా ఊర్జం మేయచ్ఛ పాహి
మా మామాహిగ్ంసీః, ఉత్తరేణనాభిం నివృత్య గ్రంథిం
బధ్వా దక్షిణం పర్యూహ్య దక్షిణేన నాభి మవస్థాపయతి, అత్రిదర్శ
పూర్ణమాసవత్పత్నీగ్ం సన్నహ్యతి, సంత్యానహ్యామీతి వికారః,
సంత్యానహ్యామివయమాధ్యత్తేన సంత్యానహ్యామ్యోషధీభిః, సంత్యా
నహ్యామి ప్రజయాహ మద్యసాదీక్షితాస వహో వాజమస్త్వే, ఉత్తరేణ
స్థాపయతి, ఇన్ద్రస్యయోనిరసి మామాహిగ్ంసీః, కృష్ణవిషాణాం యజ
మానాయ ప్రయచ్ఛన్ బధ్నాతీత్యన్యే, త్రివళిః పంచవళిర్వా దక్షి
ణావృత్కృతి సవ్యావృదిత్యేకే, కృష్యైత్వా సుసస్యాయై, తయా వేదో
ద్ధో ...తి, సుపిప్పలాభ్యస్త్వౌషధీభ్యః, అథ పత్న్యై శికశికం దా
యత్తే ..., ... యదస్యాకల్పిదగ్ం హ్యదిమనో ...
...కల్పిదం, అంగానిఊర్ధ్వగుదసి వానస్పత్యస్సుదస్యమోఘ్యస్యా,
యజమానాయ ధేహి, ఔదుంబరం దీక్షితదండం యజమానాయ ప్రయ
చ్ఛతి, సూనస్థదేవో వనస్పతిరూర్ధ్వోమా పాహ్యోదృచః, తం యజ
మానం ప్రతిగృహ్య, ఉచ్ఛ్రయస్వచారసి జనధాస్త్వధ్యక్షోమావాహి, చమ
సా వ్రతప్రదానమభిమంత్ర్య, కేశినిందీక్షా జపతి, కేశినీయం దీక్షా,
అగ్నిర్దీక్షితః, పృథివీదీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయతు తయా దీక్షయా దీక్షే,
వాయుర్దీక్షితోంతరిక్షం దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయతు తయా దీక్షయా
దీక్షే. ఆదిత్యోదీక్షితో ద్యౌర్దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయతు తయా దీక్ష
యా దీక్షే, చంద్రమాదీక్షితో ... దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయతు

తయాదీక్షయాదీక్షే, ప్రజాపతిర్దీక్షితో మనోదీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయతు తయాదీక్షయాదీక్షే, వాచామేవాగ్దీక్షతామగ్నయే స్వాహా, ప్రాణేనమే ప్రాణోదీక్షతాం వాయవే స్వాహా, చక్షుషామే చక్షుర్దీక్షతాగం సూర్యాయ స్వాహా, శ్రోత్రేణమే శ్రోత్రం దీక్షతాంచంద్రమసే స్వాహా, మనసామెమనోదీక్షతాం ప్రజాపతయే స్వాహా, భూర్భువస్సువ స్తపోమేదీక్షా, సత్యంగృహపతిః, అథైనమధ్వర్యు రభిమంత్రయతే, పృథివీదీక్షా తయాగ్నిర్దీక్షయా దీక్షితో యయాగ్నిర్దీక్షితః దీక్షిత స్తయాత్వాదీక్షయా దీక్షయామ్యంతరిక్షం దీక్షా, తయావాయుర్దీక్షయా దీక్షితో యయా వాయుర్దీక్షయా దీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయా దీక్షయామిద్యౌర్దీక్షా, తయాదిత్యో దీక్షయా దీక్షయాదీక్షితో యయాదిత్యోదీక్షయా దీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయాదీక్షయామి దిశోదీక్షా, తయాచంద్రమా దీక్షయా దీక్షితో యయా చంద్రమా దీక్షయా దీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయాదీక్షయామ్యాపోదీక్షా, తయావరుణోరాజా దీక్షయా దీక్షితోయయా వరుణోరాజా దీక్షయా దీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయాదీక్షయామ్యోషధయోదీక్షా, తయాసోమోరాజాదీక్షయా దీక్షితోయయా సోమోరాజదీక్షయా దీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయా దీక్షయామివాగ్దీక్షా, తయాప్రాణో, దీక్షయా దీక్షయా దీక్షితోయయా ప్రాణో దీక్షయాదీక్షిత స్తయాత్వా దీక్షయా దీక్షయామి పృథివీత్వా దీక్షమాణమను దీక్షతామంతరిక్షంత్వా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ద్యౌస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షతాం దిశస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షంతామాపస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షంతామోషధయస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షతాం వాక్త్వాదీక్షమాణమనుదీక్షతా మృచస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షంతాగ్ంసామాని త్వాదీక్షమాణమను దీక్షంతాం యజూగంషిత్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతా మహశ్చరాత్రిశ్చ కృషిశ్చవృష్టిశ్చ త్విషిశ్చాప చితిశ్చాప శ్చౌషధయశ్చోర్క్చ సూనృతాచ తాస్త్వాదీక్షమాణమను దీక్షంతాం॥

సంభారయజూగ్ంషి చైనమధ్వర్యుర్వాచయతి, అగ్నిర్య ఋర్భిః= అహాగ్ఞశ్రద్ధయా, అథాంగుళీర్న్యశ్చతి, స్వాహా, యజ్ఞమనసా స్వాహా, ద్యావాపృథివీభ్యాం, ...
స్వాహోదివః ... ...
స్వాహోవ్యధివ్యాః...... ... ... స్వాహోరారంతరిక్షాత్, స్వాహాయజ్ఞం వాతాదారభే, ముష్టికరోతి, వాచంచయచ్ఛతి, అథైనం త్రిరుపాగ్ంశ్వావేదయతి త్రిరుచ్చైః,

అదీక్షిష్టాయం బ్రాహ్మణో నారాయణ దీక్షితశర్మా కేశవశర్మణః పుత్రో నారాయణ శర్మణః పౌత్రో మాధవశర్మణోనప్తా, లక్ష్మీదాయాః పుత్రః సీతాదాయాః పౌత్రో భూమిదాయానప్తా, యజమానస్యాదిద్యే (త్రిస్రో) వామతరః తాసామపినామగ్రహణం, అగ్నింజ్యోతిష్మంతః కురుతదీక్షితవాచం యచ్ఛపత్నీ వాచయచ్ఛ, సవాగ్యతి ష్ఠవ స్తవ్యమానఆస్తే ఆనక్షత్రో దేతోర్వ్యత్యాసైక గ్ంస్తన మవశిష్యాహే తరాన్ ప్రతం దాహాయిత్వా, ఉదితేషునక్షత్రేషుయాః పశూనాం మృషభేవాచస్తు సృజేగ్యో అగ్రే శుకో అగ్రేతాః, ప్రహిణోయథాభాగంవో అతిశివానస్తాః పునరాయంతువాచః, ఇతి జపిత్వా, వ్రతంకృణుత, వాచం విసృజతే ఏష్టేష్ట, చతస్రోంగుళీరుత్సృజతి, ద్వే అన్యతరతో ద్వే అన్యతరతః జాగర్త్యేతాగం రాత్రింతేతే ర్జని, ద్వితీయాగ్ంశ్చ సృష్టాయాం తృతీయాంగార్హపత్యే దీక్షితస్యవ్రతగ్ంశ్రపయతి దక్షిణాగ్నావపత్న్యా యాఅగ్నిహోత్రస్యస్థాన్యస్యావ్యయశ్చిత్తిః, సావ్రతస్యాగ్నిహోత్రవత్సాక్షిణ్యమన్నియావరేణాహవనీయం ప్రతమత్యాహృత్య ప్రయచ్ఛన్నాహ, ఉచ్చైః, వ్రత్యావ్రతయవ్రతముపేహ్యప్రత్యం ప్రతిగృహ్యతూష్ణీం నిధాయ, దైవీంధియం మనామహే సుమృడీకామభిష్టయే, వర్చోధాం యజ్ఞవాహసగ్ంసుపారానో అసద్వశే, హస్తావవనిజ్య, యేదేవామనోజాతామనోయుజస్సు దక్షాదక్షపితర స్తేనః పాంతు తేనోవంతు తేభ్యో నమ స్తేభ్యస్స్వాహా, దక్షిణేనాహవనీయం పరిశ్రితే వ్రతయతి, పీత్వావిరాచమ్య ఆత్మానముప, నైనమదీక్షితా వ్రిహ్యంతః పశ్యంతి, శిరః పీత్వాథ నఖయూ

[illegible] యోనావ్ర[illegible], ఇరా[illegible]తీర్ణమి[illegible] అవా
[illegible], శివానో[illegible]దజీవసే. [illegible]యుక్తా[illegible]భిరేశ [illegible]భిన్నా[illegible], అగ
[illegible], పూర్ష్టి[illegible]న్నే ఆ[illegible], [illegible]సన్నా
[illegible]మోగాధనా, [illegible]న్త్వగ్ంశాన్తిః. చంద[illegible]సితే[illegible]
లి[illegible]. చంద్ర[illegible]సి[illegible]భోగాయ భవ, హి[illegible]ణ్యం, వస్త్ర
మసి [illegible]భోగా[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]భోగాయ భవ,
ఉ[illegible], [illegible]భోగాయ భవ, [illegible], భాగోసి మమ భోగా
య భవ, [illegible], [illegible]భోగా[illegible], [illegible], దేవస్య[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], పూర్త్యై
[illegible] [illegible], [illegible]గ్ం [illegible]హివయగ్ం
సు[illegible] [illegible] [illegible] పు[illegible], స్వ[illegible]
[illegible]

అథ [illegible]దివస [illegible]

ఉమ[illegible] మాత్ర[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], మమ స్వాహా,
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] పునర్[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]స్వాహా, [illegible] స్వాహా,
[illegible], [illegible], స్వాహా,
[illegible] స్వాహా, [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]

శ్రేష్ఠో దీక్షే మా మా హాసీః, అమేధ్యం దృష్ట్వా జపతి, ఉందతీర్బలంధత్తౌ
జో ధత్తబలం ధత్తమామే దీక్షాం మాతపోనిర్వధిష్ట, అవభృథః విశ్వే
దేవా అభిమామావవృత్రన్ దేవాంజనమగన్యజ్ఞస్తతో మా యజ్ఞ
స్యాశీరాగచ్ఛతు, అన్వారభ్య కృష్ణాజినాదారోహతి, ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే
త్రేధా నిదధే పదమ్, సమూఢమస్య పాంసురే, త్వమగ్నే వ్రతపా అసి
దేవ ఆమర్త్యేష్వా త్వం యజ్ఞేష్వీడ్యః, పురానడుత్ప్రభ్యా వాచం
విసృజ్య, త్వమగ్నే వ్రతపా అసి దేవ ఆమర్త్యేష్వా త్వం యజ్ఞేష్వీడ్యః,
ముష్టీ విసృజ్య, ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే, త్రేధా నిదధే పదం సమూఢమస్య
పాంసురే, అగ్నావిష్ణూ సజోషసేమావర్ధంతు వాం గిరః. ద్యుమ్నై
ర్వాజేభిరాగతం, పావకా నస్సరస్వతీ, వాజేభిర్వాజినీవతీ యజ్ఞం వష్టు
ధియావసుః, బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జ
నేషు, యద్దీదయచ్ఛవస ఋతప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణం ధేహి చిత్రం,
సుపిప్పలాభ్యస్త్వౌషధీభ్యః, విషాణే విష్యైతం గ్రంథిం యదస్య గుల్ఫిత
గం హృదయమనో యదస్య గుల్ఫిత, విశ్వే దేవా అభిమామావవృత్రన్,
దేవాంజనమగన్ యజ్ఞస్తతో మా యజ్ఞస్యాశీరాగచ్ఛతు, ఉదుత్త
మం వరుణ పాశమస్మదవాధమం, విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ అథా వయమా
దిత్య వ్రతే తవా నాగసో అదితయే స్యామ, అస్తభ్నాద్ద్యామృషభో
అంతరిక్షమమిమీత వరిమాణం పృథివ్యాః, ఆసీదద్విశ్వా భువనాని
సమ్రాడ్విశ్వేత్తాని వరుణస్య వ్రతాని, యత్కించేదం వరుణదైవ్యే జనే
భిద్రోహం మనుష్యాశ్చరామసి, అచిత్తీ యత్తవ ధర్మా యుయోపి
మ మా నస్తస్మాదేనసో దేవరీరిషః, కితవాసో యద్రిరిపుర్నదీవి యద్వా
ఘా సత్యముత యన్న విద్మ, సర్వా తా విష్య శిథిరేవ దేవ థా తే స్యామ
వరుణ ప్రియాసః, ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహంతి కేతవః, దృశే
విశ్వాయ సూర్యం, సప్త త్వా హరితో రథే వహంతి దేవ సూర్య, శోచి
ష్కేశం విచక్షణ, చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం, చక్షుర్మిత్రస్య వరు
ణస్యాగ్నేః, ఆప్రా ద్యావా పృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థు
షశ్చ, విశ్వే దేవా అభిమావవృత్రన్, పునర్నవః పునరాయురాగా
త్పునః ప్రాణః పునరాకూతమాగాత్, వైశ్వానరోదబ్ధస్తనూపా అవ

బాధతాం దురితాని విశ్వా, అనాజ్ఞాతం పురుషసమ్మితో యత్పాకత్రా
త్వన్నో అగ్నే సత్వన్నో అగ్న ఆభిర్గీర్భిరిదం విష్ణుర్వ్యాహృతీ
ర్విహృత్యా గపస్తాభిర్జపేత్, యన్మే క్రతుయుక్తాత్పి యదస్యపపి
స్ప్రియా బీభత్స్యా తపస్యానామిబద్ధం మన ఉందతీః, విశ్వేదేవా
అభీత్యశ్చా దేవాంజనముంజపేత్, ఇమంత్వాంగె త్రిష్టుప్ త్వయ
న్నేత్రిపాఅసి, విశ్వేదేవా నగ్నాని పాపస్సో బ్రహాత్తే, సుపిప్పలా
విషాణేషు విశ్వేదేవా జపంజపేత్, ఉమ త్రిపంతథా స్తభ్నాద్య ఃహం
చేజుతు వాయుశీః, ఉపత్యంస ప్తబతింటు సారిపభ్యదితో జపేత్,
విశ్వేదేవా అభిప్రపర్యనో నా జ్ఞాత్రై జఃబః ఉచ్చైః... అన్నింజో
తిమ్యంతః కురువీక్ష దివానం యస్యపత్నివాచంయచ్ఛ, ఉదిటఆది
త్యేయాః కభూనామ్య మథేంచస్తా సూర్యోఅగ్నే శుక్రోఅగ్రేతాః,
ప్రహిణోయథా భాగంవో అంత్రివానస్త్రాః పునరాయంతు వాచః,
ఇతిజపిత్వా, వ్రతంశ్చ్యుతవాచం విస్యజతే, పూర్వవత్సోమ పరిషే
షణం, అహశ్శుద్ధిస్ని సునిస్సేషు రత్నమాసియోని స్తవయూనిరస్మి,
పత్నైవాంసహా సాన్యస్యగ్నేః ప్రతిపత్తే లోకశ్చ జ్ఞాతవేదః, ఆజ
హన్యసన్యం తేః పురస్తాదగ్నిస్యాం యోనిమాసీదసాధ్యా, అస్మిన్న
ధస్థే ధ్యుత్తంస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానశ్చసీదత, ఏతాభ్యామా
వాహనీయం యజమాన ఉపనిష్కతే, అథవాయణీయాయా స్తంత్రం
నిర్వపాయా, ఉత్తరేణాస్తాత్వా మిత్యాది పౌర్ణమాసంతంత్రం,
బహిర్గార్హపత్యస్య పితమ్పిడెకే, పంచకపాలమితోక్తి, తేయూవేదం
తము.కేవనిలక్ష్మో నాపషికకర్ణాన లంక్ష్యత్వికరి స్తరణ దేవాదేవేషు
కర్మణేవాం పాత్రివర్యోగకాలే స్ప్యశ్చస్థానేచాగ్ని హోత్రహవ
ణీచ శూర్పంచ కృష్ణాజినంచశమ్యాంచో లూఖలంచ ముసలంచ, పుర
తః ప్రణీతానాంవాకస్త స్థాలీపజాతంతరాణి పరిక్ర్యేత్, పవితే
త్యా, నబర్హిస్తావరణం పథాంతేనాహం భావతన్మాత్రమితి క్రమ్యేతుం
తేణ నిరిశస్యవేశనే ఉపనిష్టే బహ్మాణి యజమానవాచం యచ్ఛ
సంశితంతా మిత్యాది నిర్వాప కాలే, దేవస్యత్వా ... పూష్ణోహస్తా
భ్యామిత్యేజుష్టం నిర్వపామి, ఇదందేవానామిత్యాది, అదిత్యాస్త్వా

రక్షే పాంశహూమ్యదితి హస్త్యాగ్రం రక్షస్వ, సహూతారయామిత్యాది, దేవస్యత్వా... పృష్టాహస్తాభ్యాం మదిత్యైవో జుష్టం ప్రోక్షామి, కృష్ణాజినాదానాది ఉత్కరే ప్రోక్షనీషు, అత్రైకాదశంకార్యం, ధృష్టి రసిస ఇత్యుపాసిష్క్రావ్యాదే ఘుటే దేవోభ్యో వో జే ఘర్మవర్యాసి, ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్ఛేత్యాది, అపాగ్నే గ్నిమామాదంజహి, నిష్క్రా వ్యాదగ్ంసేధ, ఆదేవయజంవహా, ఫాల్యాంట రు ఆసిచ్య, దేవస్త్వాసవి తోత్పునాతు, అచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ, వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః, ధ్రువో సిపృథివీం దృగ్ంహాయుర్ద్రగ్ంహాప్రజాం, దృగ్ంహాసజాతానస్మై యజమానాయపర్యూహా, చరుస్థాలీః పదధాతి, పిష్టానాముత్పవనకాలే తండులానుత్పునాతి, దేవోవస్సవితోత్పునాతు, అచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసో స్సూర్యస్య రశ్మిభిః ఘర్మోసివిశ్వాయుః అధిశ్రయణకాలేధి శ్రయణమంత్రేణ తండులానావపతి, అంతరితగ్ంరక్షః, అవిదహంత శ్రపయత, సంప్రైషకాలే పత్నీసన్నగ్ంసంపేష్యతి, ప్రోక్షణీరా సాదయేధ్మా బర్హిరుపసాదయ స్రువంచ స్రుచశ్చసంమృడ్ఢ్యాజ్యేనో దేహి. ప్రోక్షణీరభిపూర్యేత్యాది, ఆజ్యగ్రహణకాలే పత్నీవదాజ్య గ్రహణం, ఉద్వాసనకాలే సూర్యజ్యోతిః... ఇంద్రియాయ, ఆప్యాయ తాం ఘృతయోనిః... తేజసాదిత్యైజుష్టమభిఘారయామి, అగ్రేభువ నస్యగో వాళ్పుత ఉత్పూయ జనితాయుతేనా, పరుపుద్యాస్య, దేవస్త్వా సవితా మధ్వానక్తు, తత్ర్తిరసి, సూర్యాంగే చతుః... పృథివీగ్ంశర్కరైః పర్తోత్రాత్పాశిణయా, మాసాదయసి, యజ్యోత్రిగ్స్యయుం యున్నామమా గ్నే చతుర్హోతా, వేదవిధానాని, ప్రయాజానిష్ట్వా పత్నీతమం నత ఇతికృత్వానస్స్యూచో న్సాసనం, చతురఆజ్యభాగా స్పృతిదిశం యుజతి, ఉధ్యాగ్నస్త్విం పురస్తాదగ్నిం దక్షిణతః సోమంపశ్చాత్సవితార ముత్తరతో మధ్యే అదితిం, అగ్నిర్హోతా, ఆప్యాయతాంచత్వారి, ఇధ్మస్త్యాయౌస్త్రయే, అనుబ్రూహి, ఇధ్మాగ్నస్త్రియజ, ఇధ్మస్త్యా స్త్రయుయఇదం, దబ్ధిరసి, ఆప్యాయతాంచత్వారి, అగ్నయే, అనుబ్రూ హి, అగ్నిం యజ, అగ్నేరహమిదం, దబ్ధిరసిఆప్యాయతాంచత్వారి సోమా య, అనుబ్రూహి, సోమంయజ, సోమస్యాహమిదం, దబ్ధిరసి, ఆప్యాయ

తాంచ హోత్రే, సవిత్రే, అనుబ్రూహి సవితారం యజ, సవిత్ర ఇదం, దభిరసి ఆప్యాయతాం, ఋభ్యోమయస్త్రీర్ణాత్యాది, మాఖేరాప్యాయ తాం యథవదానాని స్రుచ్యుత్థం, అదిత్యై అనుబ్రూహి, అదితిం యజ, వషట్కృతే సాహాంతే జుహోతి, అదిత్యా ఇదం।

అదిత్యా అహం దేవయజ్యయా ప్రజాపతిశ్చ పశుభిశ్చ జనిషీయ, అదితిమిష్ట్వా మారుతీ స్రుచమన్వాహ, మరుతో యద్ధ వో దివ స్సుమ్నాయం తో హవామహే, ఆతూన ఉప గంతన, జ్యోత్యాకేయిష్ట్వా, సపార్శ్వేన పశోర్మానాదిష్టాన్ పాంత్యా సిత్తక్స్వాదాది, విధజ్యప్రాశిత్రం సయజమానభాగం నామెకత్యాకీర్తి శీర్ష ఊర్జమిత్యేక యార్గోపః, చతుర్థం కరణకాలే ప్రతేథాకరణం బ్రిధ్యావిస్వస్యేత్యాది, ఇదగం హోతుచిక మధ్యరోరిదమగ్నీధ, సూక్తవాకే, పథ్యాయై స్వస్తయ ఇదం, అగ్నయ ఇదం, సోమాయేదం, సవిత్ర ఇదం, అదిత్యా ఇదం, అదిత్యా అహాము జ్జితిం, దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇత్యాది, ఏషా అగ్నిరిత్యలోపః, శంయువం తాసగ్గ్ సాంతాం పాత్నీసంయాజా సంతిష్ఠతే ధారయతి ధ్రువమా జ్యం, పాగ్వగ్గం శే బర్హిస్థాలీమనిష్క్రసితాంమే తృణమిత్యాదయనీ యార్థం నిదధాతి, ప్రాయణీయాయా ధ్రౌవ త్రూష్ణీ మాప్యాయయ్యా ప్యాయ్య ఋహోం చతుర్గృహీతం గృహీత్వా, తస్మిన్ దర్భేణ హిర ణ్యం నిష్టర్క్యగ్రంధిబధ్యా వదధాతి, ఇతుం తేశుక్రిత సూరిణం పర్చ స్తయా సంభవప్రాజంగచ్ఛ, ఘృతే పదగ్రాహి, పురస్తాత్ప్రతీచీ సోమ క్రయణ్యావస్థితా భవతి, ఋతసిద్ధ్వా తామనసా ఋష్టావిష్ణవతిస్యాస్త సత్యసవః ప్రసవేనా చోద్యంతా ప్రశీమసాంహా, తదాజ్యగ్గం సోమ క్రయణీ మీక్షమాణో ఋతాహి, న చేహో పరిక్రియణ్యా ఇదం, అథ రం చతుర్గృహీతం గృహీత్వా, స్వాహసనా ప్రీః, శుక్రమస్యమృత మసి, హిరణ్యం ఘృతాదుద్ధృత్య, వైశ్వదేవగ్గం హవిః, సుప్రీచిరమా జ్యమవేత్య, చిదసిమనాసిధీరసి దక్షిణాసియజ్ఞియాసి క్షత్రియాస్యదితర స్యుభయత శీర్ష్ణీ సా సమ్నప్రాతీ సునప్రీచీసంభవప్రాజ్ఞ్యఘిగ్గం సోమ క్రియణీ మనుమంత్రయతే, అరణాగృహీతా పదిబద్ధా భవతి, మిత్ర స్త్వా పదిబధ్నాతు, దక్షిణః పూర్వపాదం ప్రేక్షతే, పూషాధ్వనః పాత్విం

దా° మా ఛ్ఛిన్నాయానుత్వా మాతామన్యతామను పితానుభ్రాతాస
గర్భ్యోనుసఖా సయూథ్యస్స దేవి దేవమచ్ఛేహీన్ద్రాయసోమం, ప్రా
చీ. యతీమనుమన్త్రయతే, షట్పదాన్యనుక్రామతి, దక్షిణేనపదాదక్షిణాని,
వస్వ్యసి, ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్వేతు, రుద్రాసి, ద్వే ఊర్జే విష్ణుస్త్వా
న్వేతు, అదితిరసి, త్రీణివ్రతాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు, ఆదిత్యాసి, చత్వారి
మాయోభవాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు, శుక్రాసి, పంచపశుభ్యోవిష్ణు
స్త్వాన్వేతు, చన్ద్రాసి, షడ్రాయస్పోషాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు, సప్తసప్త
భ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు, నిక్రమ్యమాణేషు యజమానోను వర్తయిత్వా,
సఖాయస్సప్తపదా అభూమసఖ్యంతే గమేయగ్ం సఖ్యాత్తేమాయో
షగ్ం, సఖ్యాన్మేమాయోష్ఠాః, సప్తమేపదేజపతి, బృహస్పతిస్త్వా
సుమ్నే రణ్వతురుద్రో వసుభిరాచికేతు, సప్తమంపదమధ్వర్యురంజలి
నాభిగృహ్య, పదేహిరణ్యంనిధాయ, పృథివ్యాస్త్వామూర్ధన్నాజిఘర్మి
దేవయజన ఇడాయాః పదేఘృతవతిస్వాహా, హిరణ్యేజుహోతి,
వాశేసోమక్రయణ్యా ఇదం, ఆపాదాయహిరణ్యం, దేవస్యత్వా... పూ
ష్ణోర్హస్తాభ్యామాదదే, స్ఫ్యమాదాయ, పరిలిఖితగ్ం రక్షః పరిలిఖితా
అరాతయ ఇదమహగ్ం రక్షసోగ్రీవా అపికృన్తామి, త్రిప్రదక్షిణం
పదం పరిలిఖతి, యావద్ఘృతమను విచ్ఛృతంభవతి, కృష్ణావిషాణయా
చానుపరిలిఖ్య, అస్మేరాయః, సాల్యాంయావత్పూర్తగ్ం సమోప్య,
త్వేరాయః యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి, తోతేరాయః, యజమానః
ప్రతిప్రయచ్ఛతి, మాహగ్ం రాయస్పోషేణవియోషం, పత్నీపదం
ప్రదీయమానమనుమంత్రయతే, సందేవిదేవ్యోర్వశ్యాపశ్యస్వ, సోమ
క్రయణ్యాపత్నీగ్ం సంఖ్యాపయతి, త్వష్టీమతీతే సపేయసురేతారేతో
దధానావీరం విదేయతవసంద్దృశి, పత్నీసోమక్రయణీ మనుమంత్రయతే
త్వష్టుమంతస్త్వాసపేమ, యజమానః, యతః పదముపాత్తం తస్మిత్సహి
రణ్యే పాణిప్రతిష్ఠాప్య, ఉన్నంభయ పృథివీం భిందీదం దివ్యంనభః,
ఉద్నో దివ్యస్యనో దేహీశానో విసృజాదృతిం, అద్భిరుపనినీయ, గృహీ
తమూమా పదం త్రైధంవిభజ్య, తృతీయముత్తరతో గార్హపత్యస్య
శీతేభస్మన్యవపతి, తృతీయమాహవనీయస్య తృతీయం పత్న్యై

ప్రపద్యేచ్ఛ్రీ, తత్ప్రాగ్వంశేషు సదభాతి, శకటాంజనార్థం, అశ్రి
దిత్యోపస్థానం, రాజ్ఞక్రయణవపనాదికర్తృకే సమానమనంతి, సూర్యస్య
చక్షురారుహమగ్నేరక్ష్ణః కనీనికాం యదేతశేభిరీయసే భ్రాజమానో
విపశ్చితా, ఆదిత్యముపస్థాయ, ఉత్తరవేదిదేశ ఉపరవదేశే వా లోహి
తం చర్మానడుహం ప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమాస్తీర్య, దక్షిణే చర్మ
ణ్యేషు రాజానం నివపత్యత్రాస్మిన్నుపరవేశే, సోమక్రయ్యాత్ర కుంభ
గం రాజానగం సోమక్రయణీయమితి, కర్ణతః పరిశ్రిత్యోత్తరేణ
ద్వారం కృత్వా ఏచిత్యసోమా 3 ఇత్యుక్తమ్, సోమవిక్రయిణా తస్యై
మగం హ్రోధయ ఇత్యుక్త్వా, ఏరాజాపటే తేథ్యరిష్యః, అపిబంధానుగస్మి
హి స్వస్తిగామనసాపడ యానవిక్రాయః పరిద్రష్టోవృణక్తి వింద తేపను,
అధ్వర్యుర్బ్రహ్మా యజమానాస్సహ శకటేన ప్రాంచస్సోమ మచ్ఛ
యాంతి. కీర్ణాగరాక్రిలగం హరంత్యపరేణోత్తరేణ వా రాజానం
ప్రాగీవముదగీవం వానస్థయుగగం శకటం చుబుకదఘ్నే స్థితమ్, అగం
శునాతె అగంశుః పృచ్ఛ్యతాం వసుమా కరుగంధ స్తేకామమవతు మదా
యరసో అచ్యుతో మాత్యోసి శుక్రస్తే గ్రహః, యజమానో రాజాన
మభిమన్త్రయతే, తూమంపాసో దీర్ఘగుణాంవా ప్రాగ్దశముద
గ్దశం చర్మాణ్యాస్తు ణాత్యుదగ్రీవా, తస్మిన్ త్రిహిరణ్యాపాణి రంగు
ష్ఠః కనిష్ఠికయా చాంగుళ్యాగం శూన్ త్వంగృహ్యాన్న చన్ష, అభి
ప్యం దేవగం సవితారమూణ్యోః, కవి కతుమర్చామి, పత్యసవసగం
రత్నధామభి ప్రియం మతిమూర్ధ్వయస్యామతిర్భా అతద్యుతత్సవీమని
హిరణ్యపాణిరజమీత సుక్రతుః కృపాసువః. అతిచ్ఛందసర్చామిమీ
తైక యైకయోత్సర్గగం సర్వాస్వంగుష్ఠముపనిగృహ్ణాతి, యదిమాంగ్రథ
మాంగపరయా కంచమంతయైవోత్తరయా, పంచకృత్వోయజుషామిమీతే
పంచకృత్వస్తూష్ణీం, ప్రజాభ్యస్త్వా అవశిష్టానాగంశ్ర సుకరమాహ్యా,
తూష్ణీమవాసనేవ సంగృహ్యా, ప్రాణాయత్వా దీర్ఘగుణే నాక్షిషేణోవ
నహ్యా. వ్యానాయత్వా విస్రస్య వృద్ధా స్వామనుప్రాణిహి, ప్రజాస్త్వా
మనుప్రాణంతు, అవేక్షతే, పుంస్త్వాక్ష్యాం బధ్నాతి, ఏషతేగాయత్రో
భాగ ఇతి సోమాయబ్రూతాత్, ఏషతేత్రైష్టుభో భాగ ఇతిమే సోమా

యబ్రూతాత్, ఏష తే గాయత్రో భాగ ఇతి మే సోమాయ బ్రూతాత్,
ఛన్దోమానాగ్ం సామ్రాజ్యం గచ్ఛేతి మే సోమాయ బ్రూతాత్,
ఏతత్తు యజమానో రాజానముపతిష్ఠతే, దేవసూర్య సోమం క్రేష్యామః
స్తం తే ప్రబ్రూమస్తత్త్వం, విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఋతూన్కల్పయదక్షి
ణాః కల్పయయథర్తు యథాదైవతమ్, ఆదిత్యముపస్థాయ, సోమవిక్ర
యిణే రాజానం ప్రదాయపగణతే, సోమవిక్రయిన్ క్రయ్యస్తే సోమః,
క్రయ్యః సోమస్తే క్రీణామ్యూర్జస్వన్తం పయస్వన్తం వీర్యావన్తమభిమా
తిషాహం, గవా తే క్రీణాని, భూయో వా అతస్సోమో రాజా అర్హతి
సర్వేషు పణనేషు సోమవిక్రయీ క్రయత్యాహారంపతః, ఏషా తస్యా
ఆత్మా తస్యా రూపం తస్యాః ప్రజా తస్యాః యత్తస్యా బన్ధుః, శుక్రం తే
శుక్రేణ క్రీణామి చన్ద్రం చన్ద్రేణామృతమమృతేన సమ్యత్తే గోః
హిరణ్యేన తే క్రీణాని, భూయో వా అతః తపసస్తనూరసి ప్రజాపతే
ర్వర్ణస్తస్యాస్తే సహస్రపోషం, పుష్యన్త్యాశ్చరమేణ పశునా క్రీణా
మ్యస్మే తే బన్ధుర్మయి తే రాయః శ్రయన్తాం, అజయా తే క్రీణాని,
భూయో వా అతః, ధేన్వా తే క్రీణాని, భూయో వా అతః, వత్సేన తే క్రీణాని
భూయో వా అతః, వత్సతర్యా సాండేన తే క్రీణాని, భూయో వా అతః,
అనడుహా తే క్రీణాని, భూయో వా అతః, మిథునాభ్యాం గోభ్యాం వత్సత
రాభ్యాం తే క్రీణాని, భూయో వా అతః, వాససా తే క్రీణాని, సభూయః,
ఏషా హిరణ్యం త్వం చ ధేనువత్సస్స దోహ్యా సద్యస్మిథునే చ గావౌ
వాసోఽభూయస్త్వితి వాససస్యా దేశాని సప్త త్రిపరిక్రయేపి, అస్మై
చన్ద్రాణి, సోమవిక్రయిణో హిరణ్యముపాదత్తే, అస్మే జ్యోతిః శుక్లా
మూర్ణాస్తుకాం, యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి, తాగ్ంసకాలే దశాపవి
త్రస్య నాభిం కురుతే, శుక్లబలత్యాః పవిత్రమయో భవతి, యన్ది
ష్టాత్తస్య కృష్ణాం లోహినీం చ పవిత్రే కుర్యాత్, కృష్ణామూర్ణాస్తు
కామద్భిః క్లేదయిత్వా, ఇదమహగ్ం సర్పాణాం దన్దశూకానాం గ్రీవా
ఉపగ్రథ్నామి, ఉపగ్రథ్య, సోమవిక్రయిణి తమః తయా సోమవిక్రయ
ణం విధ్యతి, స్వానభ్రాజా ఘారే బమ్భారే హస్త సుహస్త కృశానవే
తే వస్సోమక్రయణాస్తా న్రక్షధ్వం మా వో దభన్, సోమక్రయణా

షడ్రిక్త్వా, స్వజా అసి స్వభూరస్యస్మిన్ కర్మణి జాంబుకేన తత్వా గృహీత్వా
వస్త్రైతేనమోపాహి, సోమవిక్రయిణో రాజాన మపాదత్తే, యదికల
ధామైత్యో సైవమ కేత్రాత్ర యజమానో సోమగ్రహ ప్రతిస్మిన్ ప్రతేసో
షాం పరకం అధ్వర్యుం ప్రతిప్రస్థాతారం నేష్టారముప్నేతారమిత్యే
ధ్వర్యూన్, బ్రహ్మాణం బ్రాహ్మణాచ్ఛంసి నమాగ్నీధ్రం పోతార
మితి బ్రహ్మాణ్, హోతారం మైత్రావరుణ మచ్ఛావాకం గ్రావస్తుత
మితి హోతౄన్, ఉద్గాతారం ప్రస్తోతారం ప్రతిహర్తారగ్ం సుబ్ర
హ్మణ్యమిత్యుద్గాతౄన్, సదస్యగ్ సప్తదశత్ కౌషీతకినస్సమామనంతి,
సకౌస్త్రీణా మధ్వర్యు స్థాపయతి, ప్రయమప్యవగ్నా ఉదక సేమరిం ద్రప్రియ మేధా
ఋషయో నాధమానా, అపధ్వాంతమూర్ణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముముగ్ధ్య
స్మాన్నిధయేవ బద్ధాన్, శిరో వేష్టనమున్నయతి, మిత్రావరుణయో
స్త్వా బాహుభ్యాం ప్రశాస్త్రోః ప్రశిషా ప్రయచ్ఛామ్యవకోశి విధురో
మాయాసం, ఉష్ణీషం దీక్షిత దండంచ మైత్రావరుణాయ ప్రయచ్ఛతి
మిత్రోసి నహి సుమిత్రధాః, యాజమానో రాజాన మాదాయ, ఇంద్ర
స్యోరుమా విశదక్షిణముశన్నుశంతగ్ స్యోనః స్యోనం నభాజాంఘారే
బంభారే ఇతుష హస్త సువాన హస్తాభ్యాం నిగృహ్యాస్తే, రుద్రస్త్వా
వర్తయతు మిత్ర స్యపథాస్వస్తి సోమసఖా పునరేహి సహరయ్యా-
ప్రదక్షిణగ్ం సోమక్రయణీమా వృత్యాస్యయా - గవాక్షిప్తా ప్రియ
యజమానస్య గోష్ఠే విసృజేత్, యదిసోమవిక్రయీ ప్రతి, వివదేతవ్యమ
త్రైవం పరశాఖా కాండేనావంతి యనాశయ యుగ్లగూఢైఘ్నంతీత్యే
కేని స్య దేశే వధగ్ం సమామనంతి, ఉదాయుషా స్వాయుషో దోష
దీనాగ్ రసేనోత్పర్జన్యస్య యుష్మేణోద్ధా మమృతాగ్ం అను, యజ
మానో రాజాన మాదాయోద్ధాయ, ఉర్వంతరిక్ష మన్విహీత్యశకటాయాభి
ప్రవ్రజతి, అదిత్యాస్సదోసి, అధ్వర్యుశ్శకటసీదే కృష్ణాజినం ప్రాచీన
గ్రీవముత్తరలోమాస్తీర్య, అదిత్యాస్సద ఆసీదాస్తభా ఇద్యామృషభో
అంతరిక్షమమిమీత వరిమాణం, పృథివ్యా ఆసీదద్విశ్వా భువనాని
సమ్రాడ్విశ్వేత్తాని వరుణస్యవ్రతాని, తస్మిన్రాజానమాసాద్య, వనే
షువ్యంతరిక్షం తతాన, వాజమర్వత్సు పయో అఘ్నియాసుహృత్సు

క్రీతం, వరుణోవితస్త్వగ్నిం దివిసూర్యమదధాత్సోమమద్రౌ, వాస సావర్త్యానడ్వా, ఉదుత్యంజాతవేదసం దేవంవహంతికేతవః, దృశే విశ్వాయసూర్యమ్, సార్యర్ప్ర కృష్ణాజినంపురస్తా త్ప్రత్యానహ్య తూర్ధ్వగ్రీవం బర్హిస్తాదీశసనమ్, అత్రదర్శపూర్ణమాసవ ద్ధురావభి మృశ్య, ధూరసిధూర్వధూర్వంతం ధూర్వంతంయోస్మా ధూర్వతితం ధూర్వయంవయం ధూర్వామః, దక్షిణాం యుగధురమభిమృశతి, దక్షిణమీషామారభ్యజ జపతి, ఏవముత్తరాంవారుణమసి, శకటమా చ్ఛిద్య, వరుణస్యోత్తభ్నాతు, ఉపస్తభ్య, వరుస్య స్కంభసమసి, వరుస్యస్కంభసర్జనమసి, శమ్యాంప్రతిముచ్య, ఏవముత్తరాం, వరు ణస్య స్కంభనమసి, వరుణస్య స్కంభసర్జనమసి, ఉస్రావేతం, ధూరు షాహావనశ్రూ అవీరహణౌ బ్రహ్మచోదనౌ, యుగశదనడ్వాహావు పాడ్య, వారుణమసి, యోక్త్రిపాశః, ప్రదివ్యాత్య, ప్రత్యస్త్వోవరుణస్య పాశః, అభిధానీంప్రత్యశ్యతి, ఏవముత్తరమనడ్వాహం,యునక్తి, వారు ణమసి, ప్రత్యస్తోవరుణస్యపాశః, హరణీశాఖే బిభ్రత్సుబ్రహ్మణ్యోంత రీషేవనర్పతి, పలాశశాఖే శమీశాఖేవా, అథాధ్వర్యుశ్శకటమన్వా రభ్య సుంప్రేష్యతి, సోమాయరాజ్ఞే క్రీతాయ ప్రోహ్యమాణాయా నుబ్రూహి, సుబ్రహ్మణ్య సుబ్రహ్మణ్యామాహ్వయ, సర్వామసుబ్ర హ్మణ్యాం సుబ్రహ్మణ్యమన్వారభ్య యజమానో జపతి, సాసిసుబ్రహ్మణ్యే తస్యాస్తే పృథివీపాదస్సాసి సుబ్రహ్మణ్యేతస్యాస్తేంతరిక్షం పాదస్సాసి సుబ్రహ్మణ్యేతస్యాస్తేద్యౌః పాదస్సాసి సుబ్రహ్మణ్యే తస్యాస్తేదిశః పాదఃపరోరజాస్తే పంచమః పదస్సావ ఇషమూర్జందుహ్య, తేజ ఇంద్రియం బ్రహ్మవర్చసమన్నాద్యం, ఏవంత్రిరాహూతామాహూతా యాం ప్రథమాయాం త్రిరనూక్తాయాం, ప్రచ్యవస్వభువస్పతే విశ్వా న్యభిధామాని, మాత్వాపరిపదీవిదన్మాత్వాపరిపంధినో విదన్మాత్వావృ కా అఘాయవోమా గంధర్వోవిశ్వావసురాదఘత్, అధ్వర్యుర్బ్రహ్మా యజమానాః ప్రాంచోభిప్రయాయ ప్రదక్షిణమావర్తంతే, శ్యేనో భూత్వాపరాపత యజమానస్యనో గృహేదేవై స్సంస్కృతం, యజ మానస్య స్వస్త్యయన్యసి, అధ్వహ్వారాజన మభిమంత్రయతే, అపి

కంథామగన్మహి స్వస్తిగామనేహసం, యేనవిశ్వాః పరిద్విషోవృణ క్తివిందతేవసు, అథేర్యజమానశ్చదక్షిణేనోత్తరేణవా రాజానమతి క్రామతో జేనాగ్నిషోమీయేన కర్ణగృహీతేన యజమానో రాజాన మావాహ్యమానం ప్రతీక్షతే, సమోమిత్రస్యవరుణస్య చక్షసే, మహో దేవాయతదృతꣳసపర్యత. దూరేదృశే దేవజాతాయకేతవే దివ స్పుత్రాయ సూర్యాయశꣳసత, లోహాస్తావరో భవత్యశ్వతూపరః, కృష్ణసారంగో లోహితసారంగోవా స్థూలః పీవాన్ప్రశృంగ ఔదుంబ ర్యాసంద్యాకృష్ణాజినాస్తీర్ణా శిరఃపణ్యానూచ్యా నాభిదఘ్నపాదా మౌంజీ వహీనాతాగ్ం దక్షేర్ధ్వర్యవోగేణ ప్రాగ్వꣳశꣳ రాజన్యాహ్వ మాన ఉగ్రృష్ణాత్యగ్నిం ప్రజ్వలయంత్యగ్నిమగ్ని మగ్నివాగేణ ప్రా గ్వꣳశం ప్రాగీవముదగీవంవా శకటమవస్థాప్య పూర్వవదాభిద్యో పస్తభ్య, వారుణమసి. శకటమాభిద్య, వరుణస్యోత్తభ్నాతు, ఉప స్తభ్య, వరుణస్యస్కంభనమసి వరుణస్యస్కంభసర్జనమసి, శయ్యా ముద్గృహ్య, విశ్రుత్తో వరుణస్యపాశః, యోక్త్రపాశంవిభృత్య ఉన్ము క్తో వరుణస్యపాశః, అభిధానీమున్ముంచతి, ఏవముత్తరమనడ్వాహం విముంచతి, విముకస్సవ్యో విముక్తోవా॥

అథా తిథ్యాయాస్తంత్రం ప్రక్రమయతి, ...ఉత్తరేణగార్హ పత్యమిత్యాది, అశ్వవాలః ప్రస్తరణమపి ఐక్షవీవిధృతీకార్ష్మర్యమయాః పరిధయః అదిత్యైరాస్నాసి, యుక్త్వా ప్రోక్షణీరావంకృత్యా, తతస్త్వం ద్వావిꣳశతిదారుం సంభరామిను సంభృత్య, త్రీన్పరిధీన్ద్వౌసమిధా యజ్ఞాయురను సంచరాన్, ఉపవేషం...సంభృత్య, నేధ్మప్రవ్రశ్చ పని ధానం తృతీయా వేదిమిత్యాది, యోపకేచిత్కల్పే నోపవేషకరణములు కృత్వా, పరిస్తరణం దేవాజేషేషు కర్మణేవాం, పాత్రప్రయోగకాలే నవకపాలానిన్యఞ్చి ద్వంద్వం పురతః ప్రణీతోన్యాహార్య స్థాలీపజ్ఞ మితరాణి ప్రకృతివత్, కపితేకృత్యాన బ్రహ్మవరణం నభూపతే నాహం భూపతిస్తూష్ణీమతిక్రమ్య మంత్రేణనిరసనోదు వేశనే ఉపవిష్టే బ్రహ్మణ యజమానవాచం యచ్ఛ, సంవిశంతామితి నిర్వాపకాలే పత్నీగꣳ శకటస్యారథయిత్వా, ద్వ్యంనిర్వపతి, పత్న్యావాహ

స్తేన హస్తాద్వా హస్తాన్నిర్వపన్, హస్తేసర్వాంచ్ఛకట మంత్రాన్ జపేత్, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్నేరాతిథ్యమసి విష్ణవేత్వాజుష్టం నిర్వపామి, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యాగ్ం సోమస్యాతిథ్యమసి విష్ణవేత్వాజుష్టం నిర్వపామి, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యామతిథేరాతిథ్యమసి, విష్ణవేత్వాజుష్టం నిర్వపామి, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నయేత్వా రాయస్పోషదావ్నే విష్ణవేత్వా జుష్టంనిర్వపామి, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యాగ్ం శ్యేనాయత్వా సోమభృతేవిష్ణవేత్వా జుష్టంనిర్వపామి, యచ్ఛంత్వా పంచ, తూష్ణీగ్ంపఞ్చమం, అన్వ్యావాస్స వమః, ఇశదేవానామిత్యాది, అదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామ్యగ్నా విష్ణూహవ్యగ్ం రక్షేథాగ్ం, సోమవిష్ణూహవ్యగ్ం రక్షేథామతిథివిష్ణూహవ్యగ్ం రక్షేథామగ్నా విష్ణూహవ్యగ్ం రక్షేథాగ్ శ్యేన విష్ణూహవ్యగ్ం రక్షేథాం, ఇశూకాయామిత్యాది, దేవస్యత్వా... పూష్ణోహస్తాభ్యాం, విష్ణవేవోజుష్టం ప్రోక్షామి, విష్ణుర్దేవాత ఊర్ధ్వగ్ం వర్గస్తారాః, కృష్ణాజినాదానాదిహ విమృదేహిత్వంతు, హావిమృతా వాచం విసృజ్యోత్తర మనడ్వాహం విముంచతి, వరుణస్య స్కంభనమసి, వరుణస్యస్కంభసర్జనమసి, శమ్యామద్వృత్య, ప్రత్యస్తో వరుణస్యపాశః, యోక్త్రపాశం విచృత్య, ఉన్ముక్తో వరుణస్యపాశః, అభిధానీమున్ముంచతి, వారుణమసి, పరిశ్రయణవాసో పాదాయ, వరుణోసిధృతవ్రతః, రాజానమాదాయ, అచ్ఛిద్రపత్రః ప్రజా ఉపావరోహ వశన్నుశతీస్స్యోనస్స్యోనా సోమరాజన్, విశ్వాస్త్వం ప్రజా ఉపావరోహ విశ్వాస్త్వాం ప్రజా ఉపావరోహంతు, ఉపావహృత్య, ఉర్వంతరిక్షమన్విహి, అభిప్రవ్రజతి, ఆసందీమాదాయ ప్రతిప్రస్తాతా పూర్వః ప్రతిపద్యతే, యాతేధామానిహవిషా యజంతి తాతే విశ్వాపరిభూరస్తు యజ్ఞంగయస్ఫానః ప్రతరణస్సువీరోవీరహా ప్రచరాసోమదుర్యాన్, పూర్వయాద్వారా ప్రాగ్వగ్ంశం ప్రవిశ్య, అపరేణాహవనీయం దక్షిణాతిహృత్య, సోమం వరుణస్యర్తసదన్యసి, దక్షిణేనాహవనీయగ్ం రాజాసందీం ప్రతిష్ఠాప్య తస్యాగ్ం శకటపత్కృష్ణాజినా స్తరణగ్ం రాజ్ఞశ్చాసాదనం, ఆదిత్యా

స్సదోసి, అదిత్యాస్సదఆసీద, వరుణోసిధృతవ్రతః, రాజానమభిమంత్రి యతే, వారుణమసి శంయోర్దేవానాగ్ం సఖ్యాన్మాదేవానామప సచ్ఛిద్మహి, వాసనావత్యానహ్నా, అగ్నిగ్ంరాజానం చాంతరేణమా సంచారిష్ట సంప్రేష్యతి, అపరక్షోదివస్సుకృత్సమిత్యాది, అవహననాది కర్మ ప్రతిపద్యతే, దేవస్యత్వా...పూష్ణోహస్తాభ్యాం విష్ణవేజుష్టమధి వపామి, ధాన్యమసీత్యాది కపాలానాముపధానకాలేష్టా పృథుధాయ, చితస్థేత్యావృత్తిః, దేవస్యత్వా...పూష్ణోహస్తాభ్యాం విష్ణవేజుష్టగ్ం సంవపామి, పిష్టాన్యుత్పూయాన్యథా యజుషోత్పూయ స్రువేణాద్భ్య ఇత్యాది, సంప్రైషకాలే పత్నీవర్జ్యగ్ం సంప్రేష్యతి, ప్రోక్షణీరా సాదయేధ్మా బర్హిరుపసాదయస్రువంచ స్రుచశ్చ సమ్మధ్యాజ్యేనో దేహి, ప్రోక్షణీరభిపూర్యేత్యాది, ఆజ్యగ్రహణకాలే చతుర్గృహీ తాన్యాజ్యాని, శుక్రంత్వాశుక్రాయాం జ్యోతిస్త్వా జ్యోతిష్యర్చిస్త్వా ర్చిషి పంచానాంత్వా వాతానాం చతుర్ఋహాంగృహ్ణాతి పంచనాం త్వాదిశాం, పంచానాంత్వా పంచజనానాం, పంచనాంత్వాసలిలానాం పంచనాంత్వా పృష్ఠానాం, చతురుపభృతి, సుప్రజాస్త్వాయత్వా, రాయ స్పోషాయత్వా, బ్రహ్మవర్చసాయత్వా, భూరస్మాకం, చతుర్ధ్రువా యాం, ఆపోదేవీరిత్యాది ఉద్వాసనకాలే, ఆప్యాయతాం ఘృతయో నిః, పశూనాంతేజసా... విష్ణవే జుష్టమభిఘారయామి, స్యోనంత ఇత్యాది, పృథివీహోతా చతుర్హోతారిత్యధ్యమాసాద్య, యజ్ఞో స్యాయుః యజ్ఞోమహాగ్నే చతుర్హోతా, సంభారయజూగ్ంషి వ్యాచక్షేయజమానం వాచయతీత్యేకే, అగ్నిర్యజుర్భిః ... అహగ్గ్ శ్రద్ధయా, పశువన్నిర్మంథ్యసామిధేన్యశ్చ అగ్నేజనిత్రమసీత్యాద్యభి హవాంతం పంచప్రయాజా ఊర్ధ్వే సర్వమాపభృతగ్ం సమా నయతి, ప్రత్యాక్రమ్య శేషేణ ధ్రువామభిఘార్య పురోడాశమభిఘార యతి, నోపభృతం, ఆజ్యభాగాభ్యాం ప్రచర్యోపాగ్ంశు ప్రచరతి, విష్ణవేఅనుబ్రూహి, విష్ణుంయజ, విష్ణవఇదం, విష్ణోరహం దేవయజ్యా యాన్నాదో భూయాసం, ప్రత్యాక్రమ్య, నపార్వణహోమా నారి ష్టాః, హుత్వాస్విష్టకృదాది విసృజ్య ప్రాశిత్రహరణంన యజమాన

మధ్యూహతి, కృష్ణాంజీవోర్ణ్ణానామితి వాజసనేయకమ్, జాలంకుంబ
కురీం మావ్యాచక్షతే. అథ కాశ్యేత్త్వా నతోష్ణీషేణ విష్ణోశ్శర్మాసిశర్మ
యజమానస్య శర్మమేయచ్ఛ, అహతేనవాససా దక్షిణమగ్ం సం
యజమానః ప్రోర్ణుతే, నక్షత్రాణాం మాతీకాశాత్పాహి, తస్యైక
దేశేన శిర ఉష్ణీషేణ ప్రదక్షిణగ్ం శిరోవేష్టత ఇతివాజసనేయకమ్,
నప్రరాసోవాస్య నియూచపోర్ణ్యతేత్యుక్తమ్, ప్రాచీనమాత్రావాససా
కక్షిం దీక్షితస్యాధ్ర్వవాసః ప్రోర్ణుతే, శరమయీమౌంజీవా మేఖలా
త్రివృత్పృథ్వీ భవతి, పాశాంతయా యజమానం దీక్షయతి, యో
ర్కేణాత్మిన ఊర్గస్యాంగిరస్యూర్ణమ్రదా ఊర్జంమేయచ్ఛపాహి
మా మామాహిగ్ంసీః, ఉత్తరేణనాభిం నిష్టర్క్యాగ్రంథిం
బధ్వా ప్రదక్షిణం పర్యూహ్య దక్షిణేనాభి ముపస్థాపయతి, అత్రైతర్న్య
పూర్ణమాసవ త్సృత్త్విగ్ం, సన్నహ్యతి, సంత్వానహ్యామీతి వికారః,
సంత్వానహ్యామి నమిహా తేన సంత్వానహ్యామ్యోషధిభిః, సంత్వా
నహ్యామి ప్రజయాహ మధ్యస్థాదీక్షితాన నవో వాజమస్తు, ఉత్తరేణ
వాయతి, దివ్యశ్రయాసి దిశసి మామాహిగ్ంసీః, కృష్ణవిషాణాం యజ
మానాయ ప్రయచ్ఛత్యా బధ్నాతీత్యకే, త్రివలిః పంచవలిర్వా దక్షి
ణావృచ్ఛతి సవ్యాన్యప్తేత్యకే, కృష్యై సుసస్యాయై, తయా వేదో
ర్ధీమ సదసి, సుపిప్పలాభ్యస్త్వౌషధీభ్యః, అర్ధేపాత్రై శిరశిరండూ
యతే గమాసే, చిహ్నైతేన నఖేనం యదన్యగుల్ఫినగ్ం హ్యదిమనోయద
న్యగుల్ఫిదం, అంగానిఊర్ధ్వసదసి వానస్పత్యాసుదుష్యమోహ్యుష్న
యజమానాయదేహి, ఔదుంబరందీక్షితదండం యజమానాయప్రయ
చ్ఛతి, సూతస్థదేవోవనస్పతిరూర్ధ్వోమా పాహ్యోదృచః, తంయజ
మానం ప్రతిగృహ్య, ఉచ్ఛ్రయాసి జనధాస్యభ్యక్షోమాపాహి, చమ
సం వ్రతప్రదానమభిమంత్ర్య, కేశినిందీక్షాం జపతి. కేశినీయం దీక్షా,
అగ్నిర్దీక్షితః, పృథివీదీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయాతయా దీక్షయాదీక్షే,
వాయుర్దీక్షితోంతరిక్షం దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయాతయా దీక్షయా
దీక్షే. ఆదిత్యోదీక్షితో ద్యౌర్దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయాతయాదీక్ష
యాదీక్షే, చంద్రమా దీక్షితశ్శ్రోత్రం దీక్షా సామాదీక్షా దీక్షయాతయా

తయా దీక్షయా దీక్షే, ప్రజాపతిర్దీక్షితో మనో దీక్షా తయా దీక్షయా దీక్ష
ఇతస్తయా దీక్షయా దీక్షే, వాచా మే వాగ్దీక్షతామగ్నయే సమష్టవా
ఉ. ప్రాణేన మే ప్రాణో దీక్షతామ్ వాయవే సమష్టవా ఉ, చక్షుషా మే
చక్షుర్దీక్షతాగ్ం సూర్యాయ సమష్టవా ఉ, శ్రోత్రేణ మే శ్రోత్రం
దీక్షతాం చంద్రమసే సమష్టవా ఉ, మనసా మే మనో దీక్షతాం ప్రజాపత
యే సమష్టవా ఉ, భూర్భువస్సువ స్తపో మే దీక్షా, సత్యాగ్న్యాహుతిః,
అద్ధి సమస్వాహః [illegible] తే, పృథివీ దీక్షా తయాగ్నిర్దీక్షయా
దీక్షితో యయాగ్నిర్దీక్షయా దీక్షిత స్తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయా
మ్యన్తరిక్షం దీక్షా, తయా వాయుర్దీక్షయా దీక్షితో యయా వాయు
ర్దీక్షయా దీక్షిత స్తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి ద్యౌర్దీక్షా, తయా
దిత్యో దీక్షయా దీక్షితో యయాదిత్యో దీక్షయా దీక్షిత స్త
యా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి దిశో దీక్షా, తయా చంద్రమా దీక్షయా
దీక్షితో యయా చంద్రమా దీక్షయా దీక్షిత స్తయా త్వా దీక్షయా దీక్ష
యామ్యాపో దీక్షా, తయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితో యయా
వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షిత స్తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామ్యోష
ధయో దీక్షా, తయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితో యయా సోమో
రాజదీక్షయా దీక్షిత స్తయా త్వా దీక్షయా వివాగ్దీక్షా, తయా ప్రాణో,
దీక్షయా దీక్షయా దీక్షితో యయా ప్రాణో దీక్షయా దీక్షిత స్తయా
త్వా దీక్షయా దీక్షయామి పృథివీ త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతా
మంతరిక్షం త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ద్యౌస్త్వా దీక్షమాణమను
దీక్షతాం దిశస్త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతామాపస్త్వా దీక్షమాణమను
దీక్షంతా మోషధయస్త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతాం వాక్త్వా దీక్ష
మాణమను దీక్షతా మృచస్త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతాగ్ం సామాని
త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం యజూగ్ంషి త్వా దీక్షమాణమను
దీక్షంతా మహాశ్చ రాత్రీశ్చ కృషిశ్చ వృష్టిశ్చ త్విషిశ్చాప చితిశ్చాప
శ్చౌషధయశ్చోర్క్చ సూనృతా చ తాస్త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం॥

సంభారయజూంషి చైనమధ్వర్యుర్వాచయతి, అగ్నిర్వ ఋర్భి= అపాగ్నశ్రద్ధయా, అథాంగుళీర్న్యఞ్చతి,స్వాహా,యజ్ఞమనసా స్వాహా, ద్యావాపృథివీభ్యాం, ...
స్వాహోదివః ... ...
స్వాహాపృథివ్యాః...... ... ... స్వాహోరోరంతరిక్షాత్, స్వాహాయజ్ఞం వాతాదారభే, ముష్టీకరోతి, వాచంచయచ్ఛతి, అథై నం త్రిరుపాంశ్వాహ వేదయతి త్రిరుచ్చైః,

అదీక్షిష్టాయం బ్రాహ్మణో నారాయణ దీక్షితశర్మా కేశవ శర్మణః పుత్రో నారాయణ శర్మణః పౌత్రో మాధవశర్మణో నప్తా, లక్ష్మీశ్వరదాయాః పుత్రః సీతాదాయాః పౌత్రో భూమిదాయా నప్తా, యజమానస్యాదిద్ధ్యే త్రిప్రోవామతరః శ్రీసామపినామగ్రహణం, అగ్నింజ్యోతిష్మంతః కురుతదీక్షితవాచం యచ్ఛపత్నీ వాచయచ్ఛ, సవాగ్వ్రతీ స్తన స్తన్యమానస్త ఆసతుర్ణోదేతోర్వ్రత్యాస్యై కర్గస్తన మవశిష్యతే తరాస్తోతం జాహాయిత్వా, ఉదితేషునక్షత్రేషుయాః పశూనాంమ్మపభేవాచస్త సూర్యోఅగ్రే శుకోఽగ్రేతాః, ప్రహి ణ్వో యథాభాగంవో అతిశివాసస్తాః పునరాయంతువాచః, ఇతి జపిత్వా, వ్రతంకృణుత, వాచం విసృజతే ప్రష్టిష్ఠ, చతసోఽంగుళీరుత్సృ జతి, ద్వేఅన్యతరాతోద్వే అన్యతరతః జాగర్త్యాతాగం రాత్రింతీతే రాజని, ద్వితీయాగ్ శ్వ స్సుత్యాయాం తృతీయాంగార్హపత్యే దీక్షిత స్య వ్రతగ్ంశ్రపయతి దక్షిణాగ్నావత్ప్యైయా అగ్నిహోత్రిస్యస్క న్నస్యవాయచ్ఛత్తిః, సావ్రతస్యాగ్నిహోత్రవత్తూష్ణీ మున్నియావరేణా హావనీయం వ్రతమత్యాహృత్య ప్రయచ్ఛన్నాహ, ఉచ్చైః, వ్రిత్య వ్రతియవ్రతము వేహి వ్రతం వ్రతిగృహ్యాతూష్ణీంనిధాయ, దైవీంధియం మనామహే సుమృడీకామభీష్టయె, వర్చోధాం యజ్ఞవాహసగ్ంసు పారానో అసద్వశే, హస్తావవనిజ్య, యే దేవామనో జాతామనోయుజ స్సు దక్షాదక్షపితర స్తేనః పాంతు తేనోవంతు తేభ్యో నమ స్తేభ్యస్స్వాహా, దక్షిణేనాహావనీయం పరిశ్రితే వ్రతయతి, పీత్వాద్విరాచమ్య ఆత్మాన ఇదం, నైనమదీక్షితా వ్రియంతః పశ్యంతి, శివాః పీతాభవథయూ

న్నుద్దక్షిణగ్ం సికతాభిః పర్యూహతి । ఇదమహంనారాయణ దీక్షిత
శర్మాణ మాంగీరసం విశావసుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన పర్యూహామి । అద్భి
నాన్నుభూతేనా జాపయసా ఘృణత్తి । గాయత్రేణత్వా ఛందసాఘృణ
ద్మి । ఘృణత్తుత్వావాక్ । ఘృంధివాచం । ప్రథమం । త్రైష్టుభేనత్వా
ఛందసాఘృణద్మి । ఘృణత్తుత్వోర్క్ । ఘృధ్యూర్జం । ద్వితీయం । జాత
నేనత్వా ఛ దసా ఘృణద్మి । ఘృణత్తుత్వాహవిః । ఘృంధిహవిః । తృతీ
యం । తూష్ణీమితరాణ్యద్భైనా సకృష్ణాజిన ఉపనహ్యానజతి । దేవపుర
శ్చరసహ్యాసంత్వా । ఉపరిష్టాత్కాల ఏవమంతో భవతీత్యపరం । ప్రవ
ర్గ్యేణ ప్రచరిష్యంతః సవృణ్వంతిద్వారాణి పరిశ్రియంతిపత్న్యాః పశ్చా
ద్ధోతోపవిశతి । పురస్తాదధ్వర్యుర్దక్షిణతో బ్రహ్మయజమానః ప్రస్తో
తాచోత్తరతః ప్రతిప్రస్థాతాగ్నీధ్రశ్చ । మదంతీరుపస్పృశ్య ప్రథమే
నానువాకేన శాంతింకృత్వా నమోవాచేయా చోదితా= శోభాయైపితరో
నుమదంతు । ఓం శాంతిః ॥ అగ్రేణగార్హపత్యం దర్భాంత్సంస్తీర్య । తేషు
మహావీరానుపావహరతి । దేవపురశ్చరసహ్యాసంత్వా । అష్ట్రివసర్వం
పరిఘర్మ్యాః మధౌదుంబరాణి సమ్రాడాసందీనితరాగ్ం రాజాసంద్యా
వర్షీణయసీఘేశ సమ్రామవంతి మౌంజీభీరజ్జుభిరేకసరాభిర్వ్యూతాంచత
స్రిస్వచోద్వేనుష్టబ్ధే నిష్టబ్ధ మౌర్వపేషీణయ స్యూపయుమసీ ప్రోక్షిణీధా
న్యాః స్రుకాశఫౌమహావీర సమ్మితావిస్తాః । ధృష్టీమేధీంమయూ
ఖాఉపల్పశలానాకంటకీంచ సమిధం త్రయోదశ వైకంకతాన్పరిధీ
న్వైకంకతానిఘర్మేంధనాని ఖాదిరాణి పాలాశా న్యౌదుంబరాన్యర్క
మానికార్ష్మర్య మయూనివైణవానిశమీమయాని వాత్రీణికృష్ణాజినాని
ధవిత్రాణి శుక్లకృష్ణలోమాని తేషాం వైణవాదండా బాహుమాత్రా
భవంతీతి విజ్ఞాయతే । ఔదుంబరదండానీత్యపరంద్వా రుక్మౌరజతసువ
ర్ణౌ శతమానౌ భవతోథమౌంజ్యాని వేదాంతయోరస్యతః పరివాసితో
భిదానీం నిదానేత్రీణి విశాఖదామాని ప్రభుతాన్మౌంజప్రవళవానికౌహిణ
యోః పిష్టాన్నఫలీకృతానాం ఖరేభ్యస్సికతామాంజ్యేపవిత్రేదర్భమయే
ఇత్యపరం ప్రోక్షణీ నామృతాః ప్రోక్షణీస్సంస్కృత్య బ్రహ్మాణమా
మంత్రయతే ప్రచ్ఛిన్నాగ్రావనంతర్గర్భా దర్భాప్రాదేశమాత్రా పవి

త్రేకురుతే। తృణంకాష్ఠం వాన్తర్ధాయాచ్ఛినత్తిన నఖేనాపఉపస్పృశ్య।
అద్భిరనుమృజ్య। ప్రోక్షణీధాన్యాం నిధాయతస్యాం మదన్తీరానీయ
ప్రాచీ స్త్రిరుత్పూయాభిమన్త్ర్య। బ్రహ్మన్ప్రవర్గ్యేణ ప్రచరిష్యామో
హోత ర్ఘర్మమభిష్టుహ్యగ్నీ ద్రోహిణౌ పురోడాశావధిశ్రయ ప్రతిప్రస్థా
తర్విహార ప్రస్తోత స్సామానిగాయ। బ్రహ్మయజుర్యుక్తగ్ం సామభిరాక్త
ఘంత్వా।। విశ్వేర్దేవైరనుమతం మరుద్భిః దక్షిణాభిః ప్రతతంపార
యిష్ణుం। స్తుభోవహన్తు సుమనస్యమానాః సనోరుచంధేహ్యహృణీ
యమానాః భూర్భువస్సువః ఉపాగుంశూక్త్వా। ఓమిన్ద్రవన్తః ప్రచరత।
ఉచ్చైరనుజానాతి। యమాయత్వామఖాయత్వా। సూర్యస్యహర
సేత్వా। అత్రైవసర్వం పరిఘర్మ్యమభిపూర్వం త్రిః ప్రోక్షతి। ద్విస్తూ
ష్ణీం ప్రోక్షితాని వ్యాయాత యత్యధిశ్రయాగ్నీధ్రో రౌహిణౌ పురో
డాశౌ తూష్ణీముపచరితౌ ధృష్ట్యాదానాదిభస్మ ధ్వ్యహానాన్తంతూష్ణీ
మే తస్మిన్కాలే ప్రతిప్రస్థా తాదద్వ్రీహిమయగ్ం సగ్ంస్కారేణాజ్యగ్ం
సగ్ంస్కరోతి నైతస్యదధ్నస్సగ్ంస్కారో విద్యతఇత్యాకరం। ఆజ్యంశిలా
ప్యపరేణాగ్నిం పవిత్రాన్తర్హితాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యన్నిరూప్య।
ఉదీచోఙ్గారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్యజ్వలతా వమ్యత్యర్ద్వేదర్భాగ్రే
ప్రచ్ఛిద్య ప్రహృత్య ప్రత్యస్యాజ్యే ప్రాశ్యత్రిః పర్యగ్నికృత్వోదగుద్వా
స్య అఙ్గారాన్ప్రత్యూహ్య దర్భాగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహర
మాజ్యం త్రిరుత్పూయ దధిచాధిశ్రిత్యోత్పూయ పవిత్రేఽనుప్రహరతి।
అపరేణాహవనీయగ్ం స్రుతదర్భ్యాం సాదయతి శకలాన్కణ్టకీంచ
సమిధం అత్రదధ్యధిశ్రయథ అత్రైతాగ్ం సమ్రాడాసన్దీమాదాయాగ్రే
ణాహవనీయం పర్యాహృత్య పురస్తాదారాసన్ద్యా స్సాదయతి తస్యాం
కృష్ణాజినం ప్రాచీనగ్రీవ ముత్తరలోమాస్తీర్య తస్మిన్ప్రచరణీయా
మహావీరా వుపావహరతి। దేవపురశ్చరసఘ్యాసంత్వా। అత్రైతాం
మేధీం మయూఖాన్విశాఖదామా నీత్యాదాయాగ్రేణ హోతారం జఘ
నేన గార్హపత్యం దక్షిణయాద్వారోపనిర్హృత్య దక్షిణేన దక్షిణా
ద్వారమేవం నిహన్తిహోతు స్సమీతాయా వితస్త్యైవద్వారస్య పూర్వ
స్యై ద్వార్యాయై దక్షిణతోపనిత్యాసు శంకుమేతస్యై వాపరస్యై

ద్వార్యాయై దక్షిణతోజాయా అభ్యంతర ముత్తరతో బర్కరాయ
తేషు విశాఖదామాని వ్యాయాతయతితాన్యేవ వ్యాయాతితాని భవం
త్యౌ ద్వాసనాత్తైరేనా న్యాటేబధ్నాతి తతఃఖరానుపవ పత్యుత్తరేణ
గార్హపత్య ఉత్తరేదాహవనీయమేక మేకముత్తరపూర్వద్వారం ప్రత్యు
చ్ఛిష్టఖరంకరోతి బాహ్యతో నిష్క్రచనవంత ముత్తరేణా హవనీయ్యా
గ్ం శ్రుతదధ్యాసాదయతి శకలాంన్యాటకించ సమిధమత్తైతం ప్రచర
ణీయ్యం మహావీరగ్ం శఫాభ్యాం పరిగృహ్యా ప్రచ్ఛిన్నాగ్రేణ వేదేన
నాహవనీయత్వా పరిష్టాత్సంమార్ష్టి । దేవపురశ్చరసఘ్యాసంత్వా।
ప్రాణాయస్వాహా। ప్రాణాయేదం। వ్యానాయస్వాహా। వ్యానాయేదం।
అపానాయస్వాహా । అపానాయేదం। చక్షుషేస్వాహా । చక్షుషఇదం।
శ్రోత్రాయస్వాహా। శ్రోత్రాయేదం । మనసేస్వాహా । మనసఇదం।
వాచెసరస్వత్యైస్వాహా । వాచెసరస్వత్యాఇదం । దక్షాయస్వాహా।
దక్షాయేదం। క్రతవేస్వాహా। క్రతవఇదం । ఓజసేస్వాహా। ఓజసఇదం।
బలాయస్వాహా। బలాయేదం। స్రువేణాహవనీయే సన్తైకాదశవా ప్రాణా
హుతీర్హుత్వా । దేవస్త్వాసవితామధ్వానక్తు । అపరేణస్రువేణోపర్యా
హవనీయే మహావీరమక్త్వా। పృథివీం తపసస్త్రాయస్వ । అపరస్మిన్ఖరే
రాజితిగ్ం రుక్మన్నిధాయ । తత్సమీపే మహావీర ప్రతిష్ఠాప్య ద్వయా
న్ముంజ ప్రళవానాదాయ దక్షిణెషామగ్రాణి గార్హపత్యే ప్రదీపయతి।
అర్చిషేత్వా। తేషామగ్రైరుత్తరేషాం మూలానిశోచిషేత్వా । తేషాం
మూలైరుత్తరేషామగ్రాణి। ర్దక్షిణేషాంమూలాని జ్యోతిషేత్వా తేషాం
మూలాన్తైరుత్తరేషామగ్రాణి తపసేత్వాతాన్ వ్యత్యస్తానుపరి రుక్మేని
దధాతి । అర్చిరసి శోచిరసి జ్యోతిరసి తపోసి । సగ్ంసీదస్వమహాగ్ం
అసి। శోచస్వదేవవీతమః। విధూమమగ్నే అరుషంమియేధ్య। సృజప్రశ
స్తదర్శతం । తేషుమహావీరం ప్రతిష్ఠాప్య । అంజలియంప్రథయంతోన
విప్రాః । వపావంతం నాగ్నినాతపంతః । పితుర్నపుత్ర ఉపసిప్రేష్ఠః।
ఆఘర్మోఅగ్నిమృతయన్నసాదీత్ । స్రువేణమహా వీరమనక్త్యభిపూర
యతివా । అధ్యధిమహావీర మసగ్గ్స్పర్శయ యజనః ప్రాంచప్రాదే
శం ధారయమాణోజపతి । అనాధృష్యాపురస్తాత్ । అగ్నేరాధిపత్యే

ఆయుర్మేధాః । పురస్తాత్ । పురస్తాత్ । పుత్రవతీదక్షిణతః । ఇంద్ర
స్యాధిపత్యే । ప్రజాంమ్మేధాః । దక్షిణతః। సుషదాపశ్చాత్। దేవస్య
సవితురాధిపత్యే। ప్రాణంమేధాః । ఆశ్రుతిరుత్తరతః। మిత్రావరుణయో
రాధిపత్యే । శ్రోత్రంమేధాః। ఉత్తరతః। విధృతిరుపరిష్టాత్। బృహస్పతే
రాధిపత్యే । బ్రహ్మమేధాః। క్షత్రంమేధాః। తేజోమేధావర్చోమేధాః।
యశోమేధా స్త్వషోమేధాః మనోమేధాః । మనోరశ్వాసిభూరిపుత్రా।
విశ్వాభ్యోమానాష్ట్రాభ్యః పాహి। సూపసదామే భూయామామాహి
గ్ంసీః । ఉత్తరతః పృథివీమభిమృశతి । సిద్ధ్యైత్వా। సిద్ధ్యైత్వా। ధృష్టి
ఆదత్తో ధ్వర్యుః ప్రతిప్రస్థాచ। తపోష్వగ్నే అంతరాగ్ం అమిత్రాన్।
తపాశగ్ం శమరరువః పరస్య। తపావసో చికితానో అచిత్తాన్ । వితేతిష్ఠం
తామజరా అయాసః । గార్హపత్యాదుదీచోంగారాన్నిరూహ్య । చితస్థ
పరిచితః । స్వాహాపాకుద్భిః పరిశ్రయస్వ । ప్రదక్షిణమంగారైః పర్యూ
హ్య। తేషువైకంకతైః పరిధిభిః పరిధత్తే। మా అసి। మా అసి। ప్రాంచా
వధ్వర్యుర్నిదధాతి । ప్రమా అసి। ప్రతిమా అసి। ఉదంచౌ ప్రతిప్రస్థాతా।
ప్రతిమా అసి। ప్రమా అసి। అధ్వర్యుః। సంమా అసి । సంమా అసి। ప్రతి
ప్రస్థాతా। విమా అసి। విమా అసి। అధ్వర్యుః। ఉన్మా అసి । ఉన్మా అసి।
ప్రతిప్రస్థాతా। అంతరిక్షస్యాంతర్ధిరసి। అధ్వర్యుర్రేవదక్షిణతస్త్రయోదశం
నిదధాతి। దివంతపసస్త్రాయస్వ। సౌవర్ణేనరుక్మేణాపిధాయ। ఆభిర్గీర్భిర్య
దతోనఊనం। ఆప్యాయయహరివోవర్ధమానః। యదాస్తోతృభ్యో మహి
గోత్రారుజాసి। భూయిష్ఠభాజోఅధతేస్యామ । శుక్రంతేఅన్యద్యజతంతే
అన్యత్। విషురూపేఅహనీద్యౌరివాసి। విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధా
వః। భద్రాతేపూషన్నిహరాతిరస్తు । అర్హన్బిభర్షిసాయకానిధన్వ।
అర్హన్నిష్కంయజతం విశ్వరూపం। అర్హన్నిదందయసే విశ్వమ
భ్వం। నవా ఓజీయోరుద్రత్వదస్తి । త్రిభిరభిమన్త్ర్య ధవిత్రాణ్యాద
త్తే గాయత్రమసిప్రథమం। త్రైష్టుభమసి ద్వితీయం। జాగతమసి। తృతీ
యం। త్రైరేనంత్రిరూర్ధ్వముపవాజయతి। మధు। మధు। మధు । తేషా
మేకంమేకం ప్రతిప్రస్థాత్రే ప్రయచ్ఛత్యేకమాగ్నీధ్రాయాగ్నీధ్రః ప్రథ
మాస్త్రిః ప్రదక్షిణమూర్ధ్వం ధూన్వంతః పరియంతి। తమభిముఖాః పర్యు

పవిశంతి పురస్తాదధ్వర్యు ర్దక్షిణతః ప్రతిప్రస్థాతోత్తరత ఆగ్నీద్రోవ్యతి
షంగమూఢర్త్వాం ధూన్వంతః ప్రణవైస్సగ్ంరాధయంత ఇంధానాస్స
మంజంతో వాక్యతా ఆసతే ప్రజ్వరితేరుక్మమపాదత్త ఇతివిజ్ఞాయతే।
యత్రాభిజానాతి యాభిర్వర్తికాంగ్రసితామ ముంచతమితిత దధ్వర్యు
ర్మహావీరమభిమంత్రయతే। దశప్రాచీర్దశభాఽసిదక్షిణా। దశప్రతీచీర్దశ
భాస్యుదీచీః। దశోర్ధ్వాభాసి సుమనస్యమానః। సనోరుచంధేహ్యహృణీ
యమానః। అగ్నిష్ట్వావసుభిః పురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణఛందసా।
సమారుచితోరోచయ। ఇంద్రస్త్వారుద్రైర్దక్షిణతో రోచయతు త్రైష్టు
భేనఛందసా। సమారుచితోరోచయ। వరుణస్త్వాదిత్యైః పశ్చాద్రోచ
యతు జాగతేనఛందసా। సమారుచితోరోచయ। ద్యుతానస్త్వామారు
తో మరుద్భి రుత్తరతో రోచయిత్వానుష్టుభేనఛందసా। సమారుచితో
రోచయ। బృహస్పతిస్త్వా విశ్వైర్దేవైరుపరిష్టాద్రోచయతుపాజ్త్రేన ఛంద
సా। సమారుచితోరోచయ। రోచిత స్త్వం దేవఘర్మదేవేష్వసి। రోచిషీ
యాహంమనుష్యేషు। సమ్రాడ్ఘర్మరుచిత స్త్వం దేవేష్వాయుష్మాగ్
స్తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చస్యసి। రుచితోహం మనుష్యేష్వాయుష్మాగ్ స్తేజ
స్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భూయాసం। రుగసి। రుచంమయిధేహి। మయిరుక్।
దశపురస్తాద్రోచసే। దశదక్షిణా। దశప్రత్యజ్। దశోదజ్। దశోర్ధ్వ
భాసిసుమనస్యమానః। సనస్సంమ్రాడిషమూర్జంధేహి। నేవాజీవాజినే
పవస్వ। రోచితో ఘర్మోరుచీయ॥ యత్రాభిజానాత్యప్న స్వతీమశ్వి
నావాచమస్మే ఇతితదుత్తో తిష్ఠన్నధ్వర్యురాహ। రుచితోఘర్మః। అధ్వ
ర్యుః ప్రథమాఽభిధూన్వంతః స్త్రిః పరియంతి। ధవిత్రాణ్యాదాయాధ్వ
ర్యుః ప్రతిప్రస్థాత్రే ప్రయచ్ఛతి। తానిప్రతిప్రస్థాతాగ్నీధ్రా హవనీయం
పర్యాహృత్య సమ్రాడాసంద్యాగ్ం సాదయతి యథాలోక మవస్థాయ
సర్వ ఋత్విజో యజమానశ్చాభీమంతో మహావీరమవేక్షంతే। అపశ్యం
గోపామనిపద్యమానం। ఆచపరాచపథిభిశ్చరంతం। ససధ్రీచీస్సవిషూచీ
ర్వసానః। ఆవరీవర్తి భువనేష్వంతః। అత్రప్రావీః।మధుమాధ్వీభ్యాం మధు
మాధూచీభ్యాం। అనువాందేవవీతయే। సమగ్నిరగ్నినాగత। సందేవేన
సవిత్రా। సగ్ంసూర్యేణరోచతే॥ 1॥ స్వాహాసమగ్ని స్తపసాగత। సందే

వేనసవిత్రానగ్ం సూర్యేణారోచిష్ఠ। ధర్త్రాదివోవిభాసిరజసః। పృథివ్యా
ధర్త్రా। ఉరోరంతరిక్షస్యధర్త్రా। ధర్త్రాదేవోదేవానాం। అమర్త్యస్తపోజాః।
హృదేత్వామనసేత్వా। దివేత్వాసూర్యాయత్వా॥1॥ ఊర్ధ్వమిమమధ్వ
రంకృధి। దివిదేవేషు హోత్రాయచ్ఛ। విశ్వాసాంభువాంపతే। విశ్వస్య
భువనస్పతే। విశ్వస్యమనస్పతే। విశ్వస్యవచసస్పతే। విశ్వస్యతపసస్పతే।
విశ్వస్యబ్రహ్మణస్పతే। దేవశ్రూస్త్వం దేవఘర్మదేవాన్పాహి। తపో
జాంవాచమస్మెనియచ్ఛ దేవాయువం॥3॥ గర్భోదేవానాం। పితామతీ
నాం। పతిఃప్రజానాం। మతిఃకవీనాం। సందేవోదేవేన సవిత్రాయతిష్ఠ।
సగ్ంసూర్యేణారుక్త। ఆయుర్దాస్త్వమస్మభ్యం ఘర్మవర్చోదాఅసి।
పితానోసి పితానోబోధ। ఆయుర్ధాస్తనూధాః పయోధాః వర్చోదావరి
వోదా ద్రవిణోదాః। అంతరిక్షప్ర ఉరోర్వరీయాన్। అశీమహిత్వా
మమాహిగ్ంశీః। త్వమగ్నేగృహపతిర్విశామసి। విశ్వాసాం మానుషీ
ణాం। శతంపూర్భిర్యవిష్ఠపాహ్యగ్ంహసః। సమేదారగ్ంశతగ్ంహిమాః।
తందాావిణగ్ం హార్దివాసం। ఇహైవరాతయస్సంతు। పరిశ్రితే ప్రతిప్ర
స్థాతా పత్నీంవాచయతి। త్వష్టీమతీతేసపేయ। సురేతాశేతోదధానా।
వీరంవిదేయతవసంధృశి। మాహగ్ంరాయస్పోషేణవియోషం॥ తతస్సం
ప్రేష్యతి। అగ్నీద్రౌహిణౌ పురోడాశావాసాదయ। అనుష్టుబ్ధయో న్ను్రి
చో రుపస్తీర్ణాభిగారితౌ పురోడాశావాసాదయతి। (తూష్ణీముపస్తీర్యో
ద్వాసనభస్మ ప్రమార్జన ప్రతిష్ఠాపనంకరోతి తూష్ణీకృత్వాఽసాదయతి)
దక్షిణం పరిధిసంధ్యేకముత్తరం పరిధిసంధిమన్వితరం। సావిత్రీణరశనా
మాదాయ। దేవస్యత్వా = పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదే। రశనామాదా
య। అదిత్యైరాస్నాఽసి। అభిమంత్ర్య। పూర్వయాద్వారోప నిష్క్రమ్య
త్రిరుపాగ్ంశు ఘర్మధుఘమాహ్వయతి। ఇడఏహి। అదితఏహి। సరస్వ
త్యేహి। ప్రత్యేత్యదోగ్ధ్రినిదానేత్యాదాయ దక్షిణయాద్వారోప నిష్క్రా
త్య త్రిరుచ్చైః। Xంగఏహి। త్రిః। అదిత్యాఉష్ణీషమసి। రశనయాఘర్మ
దుఘమభిదధాతి। నాయురస్యేడః। వత్సం। పూషాత్వోపావసృజతు।
అశ్విభ్యాం ప్రదాపయ ఉపావసృజ్య। యస్తేస్తనశ్శయో మయోభూః। యేనవిశ్వాపుష్యసివార్యాణి। యోరత్నధావసువిద్యస్సుదత్రః।

సదస్వతిత మిహాధాశవేకః। ఘర్మమభిమంత్ర్య। ఉపస్రిఘర్మాగ్ం శిగ్ంష।
ఉపస్రిఘర్మంపాహి। ఘర్మాయశిగ్ంష। నిధాయుదత్సం। బృహస్పతిస్త్వో
పసీదతు। ఉపసీదతి। దానవస్థపేరవః। విష్వగ్వ్రృతో లోహితేన। త్తనాం
త్సమృశ్య। ఎతిధేను। అశ్విభ్యాంపిన్వస్వ। సరస్వత్యైపిన్వస్వ। పూష్ణేపిన్వ
స్వ। బృహస్పతేపిన్వస్వ। ఇందా్రియపిన్వస్వ। ఇందా్రియపిన్వస్వ। పర్షి
యసీదోగ్ధ్రిదోగ్ధి। తూష్ణీం ప్రతిప్రస్థాతా హ్రిసీయస్యజాం। యతా్రభి
జానాత్యత్రిష్మ బ్రిహ్మణస్పత ఇతితదుపోతిష్ఠంతావగ్నీ ధేపయసీప్రదా
య। పూర్వవదతి ధృత్యశఘోపయమానాదదాతే। గాయతో్రిసి। త్రై్రి
ష్టుభోసి। శఘో। జాగతమసి। ఉపయమనం ప్రతిప్రస్థాతాచ్ఛతి। యతా్రి
భిజానాత్యశద్రవ పయసాగోధుగోషమితి తదాగ్నీధ్రోను ప్రతిపద్యతే।
సహేర్జ్జోభాగేనోపమేహి గోపయ ఆహి్రియమాణంప్రతీతతే। ఇందా్రి
శ్వినామధున సారఘస్య। ఘర్మంపాతవసవో యజతావట్। మహావీరే
గోపయ ఆనయతి। ఇందా్రియాశ్విభ్యామిదం। స్వాహోత్వా సూర్యస్య
రశ్మయేవృష్టివనయేజుహోమి। ఉద్యంతమూష్మాణమభిమంత్రయతే
సూర్యస్యరశ్మయఇదం। ప్రతిప్రస్థాతా। మధుహవిఃసి।అజాపయః। అగ్న
యేస్విష్టకృతఇదం। సూర్యస్య తప స్తప। ఊష్మాణం। అస్కాంద్యాః
పృథివీం। అస్కాన్నృషభోయువాగాః। స్కన్నేమావిశ్వాభువనా।స్కన్నో
యజ్ఞః ప్రజనయతు। అస్కానజనిప్రాజని। ఆస్కన్నాజ్జాయతెవృషా।
స్కన్నాత్ప్రజనిషీమహి। స్కన్నమభిమంత్ర్య। భూపతయేస్వాహా। ప్రాిం
చంప్రాదేశం ధారయమానోజపతి। భువనపతయేస్వాహా। దక్షిణతః।
భూతానాం పతయేస్వాహా। పశ్చాత్। భూతైస్వాహా। ఉత్తరతః।
భూర్భువస్సువః। ఊర్ధ్వం। భూపతయేస్వాహా భువనపతయేస్వాహా భూ
తానాంపతయే స్వాహేతి స్కన్నమనుమంత్రయతేతి సర్వహవిషా మన
వయవేన శూ్రియతే। మానోఘర్మవ్యథితోవివ్యధోనః। మానఃపరమ
ధరం మారజోనైః। మోష్వస్మాగ్ స్తమస్యంతరాధాః। మారుద్రియా
సో అభిగుర్వ్యధానః। మానఃక్రతుభిర్ హీడితేభిరస్మాన్। ద్విషాసునీతే
మాపరాదాః। మానోరుద్రోనిర్ఋతిర్మానోఅస్తా। మాద్యావాపృథివీ
హీడిషాతాం। ఉపనోమిత్రా వరుణావిహావతం। అన్వాదీధ్యాథా మిహ

వసన్సుఖాయం। ఆదిత్యానాం ప్రసితిరసి హేతిః। ఉగ్రాశతాపాష్ఠాఘవిషా
పరిణో వృణక్తు। ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృడయత్వా మద
స్యురాచకే। ఏతాసాంచతసృభిరభిమంత్రయతే। ద్యావాపృథివీభ్యాం
త్వా పరిగృహ్ణామి। శఫాభ్యాం మహావీరం పరిగృహ్య। ప్రచ్ఛిన్నా
గ్రేణ వేదేన భస్మ ప్రమృజ్య। పిష్టోదకేపశీతీకృత్య। అంతరిక్షేణత్వోప
యచ్ఛామి। ఉభయమసం ప్రతిప్రస్థాతే ప్రయతి। దేవానాం త్వా పితృ
ణామనుమతో భర్తుగ్ంశకేయం। ఆదాయోద్ధాయ। తేజోసి। తేజోను
ప్రేహి। హరతి। దివిస్పృఙ్మామాహిగ్ంసీః। అంతరిక్షస్పృఙ్మ
మామాహిగ్ంసీః। పృథివిస్పృఙ్మామాహిగ్ంసీః। సువరసి సువర్మే
యచ్ఛ। దివం యచ్ఛ దివో మాపాహి। హరతి। ప్రజన్ననవానం పంచ
వాతనామాని వ్యాచష్టే। సముద్రాయత్వా వాతాయస్వాహా। సలిలా
యత్వా వాతాయస్వాహా। అనాధృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా।
అప్రతిధృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా। అవస్యవేత్వా వాతాయస్వా
హా। అపాన్యపచాత్తరాణి। అగ్నయేత్వా వసుమతేస్వాహా। సోమా
యత్వా రుద్రవతేస్వాహా। వరుణాయత్వాదిత్యవతేస్వాహా। బృహస్పత
యేత్వా విశ్వదేవ్యావతేస్వాహా। సవిత్రేత్వర్భుమతే విభుమతే ప్రభు
మతే వాజవతేస్వాహా। విలస్మిన్కాలే ప్రతిప్రస్థాతా దక్షిణాగ్ం రౌహి
ణం ప్రతిష్ఠితం జుహోతి। అహర్జ్యోతిః కేతునా జుషతాగ్ం సుజ్యోతిర్జ్యో
తిషాగ్ స్వాహా। ప్రాతః। అహ్నేజ్యోతిష ఇదం। రాత్రిర్జ్యోతిః కేతునా జుష
తాగ్ం సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్ స్వాహా। రాత్రైజ్యోతిష ఇదం విశ్వా ఆశా
దక్షిణసత్। బ్రహ్మణమీక్షతే। అపరేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రా
మతి। విశ్వాదేవానయాడిహ। హోతారం। స్వాహాకృతస్య ఘర్మస్య।
మధోః పిబతమశ్వినా। స్వాహాగ్నయే యజ్ఞియాయ। శంయజుర్భిః। ఘర్మ
మభిమంత్ర్య బృహద్యశ ఇత్యుక్త్వా। ఆశ్రావయ ఘర్మస్య యజ। అశ్వినా
ఘర్మం పాతగ్ం హార్ద్వానం। అహర్దివాభిరూతిభిః। అనువాం ద్యావా
పృథివీ మగ్ంసాతాం। స్వాహేంద్రాయస్వాహా। వషట్కృతే జుహోతి।
ఇంద్రాయాశ్విభ్యామిదం। స్వాహేంద్రావట్। అనువషట్కృతే అగ్న
యే స్విష్టకృత ఇదం। ఘర్మమపాతమశ్వినా హార్దివానం। అహర్దివా

వాభిరూతిభిః। అనువాంద్యావా పృథివీ అమగ్ంసాతాం। తంప్రావ్యం యథావట్। నమోదివే। నమఃపృథివ్యై। దివిధాఇమంయజ్ఞం। యజ్ఞమిమందివిధాః। దివంగచ్ఛ। అంతరిక్షంగచ్ఛ। పృథివీంగచ్ఛ। పంచప్రదిశోగచ్ఛ। దేవాన్ఘర్మపాన్గచ్ఛ। పితౄన్ఘర్మపాన్గచ్ఛ। అనువాకశేషేణోత్థాయో పర్యాహవనీయె ధార్యమాణం ప్రతిప్రస్థాతా ప్రుతదధ్నాభిపూరయతి। ఇషేపీపిహి। ఊర్జేపీపిహి। బ్రహ్మణేపీపిహి। క్షత్రాయపీపిహి। అద్భ్యఃపీపిహి। ఓషధీభ్యఃపీపిహి। వనస్పతిభ్యఃపీపిహి। ద్యావాపృథివీభ్యాంపీపిహి। సుభూతాయపీపిహి। బ్రహ్మవర్చసాయపీపిహి। యజమానాయపీపిహి। మహ్యాంజ్యైష్ఠ్యాయపీపిహి। క్షరంతమనుమంత్రయతే॥ 10॥ అథోనుదిశోనుప్రహావయతి। త్విష్యైత్వాస్వాహా। త్విష్యాఇదం। ద్యుమ్నాయత్వాస్వాహా। దక్షిణతః। ద్యుమ్నాయేదం। ప్రతిప్రస్థాతరనుజుహుధి। ద్యుమ్నాయ= యేదం। ఇంద్రియాయత్వాస్వాహా। ఇంద్రియాయేదం। ప్రతిప్రస్థాతరనుజుహుధి। ఇంద్రియా=యేదం।భూత్యైత్వాస్వాహా। ఉత్తరతః। భూత్యాఇదం। ప్రతిప్రస్థాతరనుజుహుధి। భూత్యైత్వా= యేదం। ప్రత్యాక్రమ్యోపయమనే శేషమానీయాంతర్వేద్యుపయమనం నిధాయా పూర్వస్మిన్ఖరే రాజితగ్ం రుక్మంనిధాయ తస్మిన్మహావీరం ప్రతిష్ఠాపయతి। ధర్మాసి సుధర్మామేన్యస్మే బ్రహ్మాణి ధారయనేత్వావాత స్కందయాత్। అతిప్రతిప్రస్థాతాపూర్వవదుత్తరగ్ం రౌహిణంప్రతిష్ఠితంజుహోతి। అహుర్జ్యోతిఃకేతు = స్వాహా ప్రాతః। అహ్నే=ఇదం। రాత్రిర్జ్యోతిః= స్వాహా ;రాత్రియైజ్యోతిష ఇదం। అథైతాంచ్ఛకలానుపయమనేంజంజుహోతి। పూష్ణేశరసేస్వాహా। పూష్ణేశరసఇదం। గ్రావభ్యస్స్వాహా। గ్రావభ్యఇదం। ప్రతిరేభ్యస్స్వాహా। ప్రతిరేభ్యఇదం। ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా। ద్యావాపృథివీభ్యామిదం। ప్రాచీనావీతీ। పితృభ్యోఘర్మపేభ్యస్స్వాహా। పితృభ్యోఘర్మపేభ్య ఇదం। యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య। షష్ఠగ్ంశకలగ్ం। సర్వేషులేపేష్వక్త్వా నన్వీక్షమాన ఉదంచంనిరస్యతి। రుద్రాయరుద్రహోత్రేస్వాహా। అపస్పృశ్య। రుద్రాయరుద్రహోత్రిఇదం। ఏతస్మాదేవశేషాదుపయమనేనాగ్నిహోత్రంజుహోతి। విద్యుదసివిద్యమే పాప్మానమృ

తాత్సత్యముపైమి। హోమ్యన్నపఉపస్పృశ్య । తూష్ణీంకాంటకీగ్ంసమిధ
మాధాయ। ప్రజాపతయఇదం ప్రథమాంత్యయో రేవతూష్ణీం । అపీప
రోమాంహ్నారాత్రి మాపాహ్యాపాతే అగ్నేసమిత్తయాసమిధ్యస్వా
యుర్మేదా వర్చసా మాంజీః । సాయగ్ం సమిధమాదధాతి। అగ్నయ
ఇదం। అపీపరోమారాత్రియా అహ్నామాపాహ్యాపాతే అగ్నేసమిత్త
యా సమిధ్యస్వాయుర్మేదావర్చసా మాంజీః। ప్రాతః। అగ్నయఇదం।
సమిదమాదాయ స్రుచమాదాయ। ప్రాణ్యాపాన్ననిమీలాన్ష్యవేక్ష్య। అభి
శ్రామగ్ం సాయంజహోత్య నభిశ్రామంప్రాతః। భూర్భువస్సువః। భూ
స్స్వాహా। అగ్నయఇదం। భూర్భువస్సువః। అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతి రగ్నిస్స్వా
హా। అగ్నయేజ్యోతిషఇదం। భూర్భువస్సువః । సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతి
స్సూర్యస్స్వాహా । సూర్యాయజ్యోతిషఇదం। హుత్వామహాదభిపీడతే।
ఇషేత్వా। అవాచీనగ్ం సాయముపమార్షి। ఊర్జేత్వా। ఊర్ధ్వంప్రాతః।
ఓషధీభ్యస్త్వోషధీర్జిన్వ। బర్హిషి లేపం నిమృజ్య। ఓషధీభ్యఇదం। వర్చో
మేయచ్ఛ కూర్చసాదయిత్వా। అగ్నేగృహపతే మామాసంతాప్సరా
త్మన్నమృతమధిపి। ప్రజాజ్యోతిరదబ్ధేనత్వా చక్షుషావప్రతీక్షే। గార్హ
పత్యం ప్రతీక్షతే । పునస్స్రుచమాదాయ। ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా।
ప్రజాపతయఇదం । హుత్వాస్రుచముద్గృహ్య । రుద్రమృడానార్భవ
మృడధూర్తనమస్తేఅస్తు పశుపతేత్రాయస్వైనం। త్రిష్ప్రచాగ్నిముదం
చమతివల్గయతి। రుద్రాయపశుపతఇదం। అపఉపస్పృశ్య। ఇషేత్వా।
ఊర్జేత్వా । పూర్వవల్లేపమాదాయ । ప్రాచీనావీతీ। స్వధాపితృభ్యః
పితౄన్జిన్వ। దక్షిణేనవేదిం భూమ్యాంలేపంనిమృజ్య। స్వధాపితృభ్య
ఇదం । యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య। ఉపయమనగ్ంహోత్రే ప్రయచ్ఛ
తి। అధ్వర్యుః। హోతురుపహ్వయస్వ। బ్రహ్మన్నుపహ్వయస్వ। ప్రతిప్ర
స్థాతరుపహ్వయస్వ । అగ్నీదుపహ్వయస్వ । యజమానోపహ్వయస్వ।
ఏవగ్ంస్వ వ్యతిరిక్తానుపహూయ । ఉపహూత ఇతిపంచకృత్వః। హుత
గ్ంహవిః మధుహవిః। ఇంద్రతమేగ్నౌ । పితానోసి మామాహిగ్ంసీః।
అశ్యామతే దేవఘర్మ। మధుమతో వాజవతః పితుమతః। అంగిరస్వతస్స్వధా
వినః । అశీమహిత్వామామాహిగ్ంసీః । సర్వప్రత్యక్షమపి వాయజ

మాన ఏవప్రత్యక్షమవఘ్రేణేతరే భక్షయిత్వా ఉపయమనం ప్రతిప్ర
స్థాత్రే ప్రయచ్ఛతి। తమచ్ఛిన్నశాఖే ప్రతిష్ఠాప్య। అంతర్వేద్యుపయమనం
నిధాయ। తస్మిన్యజ్ఞావవధాయ। మదంతీరాసిచ్యాపోహిష్ఠేతి యాభి
స్సకృన్మార్జన ఇత్వా। ఆపోహిష్ఠామయోభువః = ఆపోజనయథాచనః।
ऽనీయాఆపః। అత్రైవసర్వం పరిఘర్మ్యగ్ం సమపధామోపయమన్యా
ఘర్మప్రాయశ్చిత్తానిజుహోతి। అస్మిన్ఘర్మేఘర్మ ప్రాయశ్చిత్తానికరి
ష్యే। ప్రాణాయస్వాహా। ప్రాణాయేదం। వ్యానాయస్వాహా। వ్యానా
యేదం। అపానాయస్వాహా। అపానాయేదం। చక్షుషేస్వాహా। చక్షు
షఇదం। శ్రోత్రాయస్వాహా। శ్రోత్రాయేదం। మనసేస్వాహా। మనస
ఇదం। వాచేసరస్వత్యైస్వాహా। వాచేసరస్వత్యాఇదం। పూష్ణేస్వాహా।
పూష్ణఇదం। పూష్ణేశరసేస్వాహా। పూష్ణేశరసఇదం। పూష్ణేప్రపథ్యా
యస్వాహా। పూష్ణేప్రపథ్యాఇదం। పూష్ణేనరంధిషాయస్వాహా। పూష్ణే
నరంధిషాయేదం। పూష్ణేంఘృణయేస్వాహా। పూష్ణేఘృణయఇదం।
పూష్ణేనరుణాయస్వాహా। పూష్ణేనరుణాయేదం। పూష్ణేసాకేతాయ
స్వాహా। పూష్ణేసాకేతాయేదం। భూస్వాహా। అగ్నయఇదం। భువస్వా
హా। వాయవఇదం। సువస్వాహా। సూర్యాయేదం। భూర్భువస్సువస్వా
హా। ప్రజాపతయఇదం। అస్మిన్ఘర్మేఋక్తో యజ్ఞభ్రేషప్రాయశ్చిత్తం
కరిష్యే। భూస్వాహా। గార్హపత్యే। అగ్నయఇదం। అస్మిన్ఘర్మేయజు
ష్టోయజ్ఞభ్రేష ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే। భువస్వాహా। దక్షిణాగ్నౌ। వాయ
వఇదం। అస్మిన్ఘర్మేసామతో యజ్ఞభ్రేషప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే। సువ
స్వాహా। ఆహవనీయేసూర్యాయేదం। అస్మిన్ఘర్మేసర్వతో యజ్ఞ
భ్రేష ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే। భూర్భువస్సువస్వాహా। ప్రజాపతయ
ఇదం। ఘర్మాయసగ్ంసాద్యమానాయానుబ్రూహి। ఆయస్మిన్త్సప్త
వా ఇతి హోతురభిజ్ఞాయ। అగ్రేణాహవనీయం పర్యావృత్యసంమ్రాడా
సంద్యాగ్ంసాదయతి। స్వాహాత్వాసూర్యస్యరశ్మిభ్యః। ప్రాతస్సగ్ం
సాదయతి। స్వాహాత్వానక్షత్రేభ్యః। సాయం। యత్రాభిదానాత్యద్ధి
తృణమఘ్న్యెవిశ్వదానీమితితద్గాం విసృజ్యమదంతీ రుపస్పృశ్యోత్త
మేనానువాకేన శాంతింకృత్వా। శంనోవాతః పవతాం= ఓం శాంతి

శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ఏవగ్ం సాయంప్రాతః ప్రవర్గ్యోపసద్భ్యాం ప్రచరంతి
త్ర్యుపసత్కే షట్కృత్వ ష్షడుపసత్కే ద్వాదశకృత్వో ద్వాదశోప
సత్కే చతుర్విగ్ంశతికృత్వ ఏతావన్నానాపూర్వేణ పూర్వేణమ
న్త్రేణ సాయగ్ం సమిత్సమాధాత్యుత్తరేణో త్తరేణప్రాతః । అగ్ని
హోత్రంతు భాస్వాన్ పరిషదూః ప్రవర్గ్యయోః। ప్రవర్గ్యేణ ప్రచర్యో
పసదాప్రచరంతి చరంతి॥ ఉపసత్సుత్ర ప్రక్రియముచ్యతే; యాజాతాపేప
ధయస్తత్త్వాది। అదిత్యై రాస్నాసి। యుక్తా హ్యస్మిన్ స్పృత్తీః। తతస్తాపాదశ
ధారాభరాముసుసంభృతా। ఏతాగ్ం సమిధం యజ్ఞామునసు సంచరాం
ఉపవేషం ఉద్ధృతా। నేక్ష్మ ప్రవర్గ్యవిధానం। త్వయా వేదిం। అలంకృత్య
పరిస్తరణం। దేవాదేవేషు కర్మణేవా। పాత్రప్రయోగకాలేస్యమగ్ని
హోత్రహవణీమకరతః। స్రువంజుహూముపభృతం ధ్రువాం వేదమాజ్య
స్థాలీం వేదాగ్రాణి తృణమితిద్వంద్వం ప్రయుజ్య। పవిత్రే కృత్వాన
బ్రహ్మవరణం సభూపతేనాహం భూపతిస్తూష్ణీమతిక్రమ్య మంత్రేణ నిరస
నోపవేశన ఉపవిష్టే బ్రహ్మణి యజమానవాచంయచ్ఛ। సంవిశంతాం।
అగ్నిగ్ంహోతారం। కస్త్వాయునక్తి సత్వాయునక్తు। అనారంభేకర్మణి
యజ్ఞయోగః॥ అగ్నిహోత్రహవణ్యామప ఆనీయ్య పూర్వవదుత్పూ
యయాభిమంత్ర్య। బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి। బ్రహ్మో। తూష్ణీం ఓం ప్రోక్ష।
శుంధధ్వమిత్యాది ప్రోక్షణీ శేషమగ్రేణ గార్హపత్యంనిధాయ। స్ఫ్య
మాదాయ లోమభ్యోధి స్తంబ యజుర్హ్రత్వో త్తరంపరిగ్రాహం పరి
గృహ్య। సంప్రేష్యతి। 1॥ ప్రోక్షణీరాసాదయేధ్మాముపసాయస్రువంచ
స్రుచశ్చ సమ్మృడ్ఢ్యాజ్యేనోదేహి। ప్రోక్షణీరభి పూర్ణేత్యాది। ఆజ్య
గ్రహణకాలే ధృవామామేవగృహ్ణాతి। సుప్రజాస్త్వాయ త్వా॥ రాయస్పో
షాయ త్వా। బ్రహ్మవర్చసాయత్వా। భూరస్మాకం। చతుర్ధ్రువాయాం।
ఆపోదేవీరిత్యాది। కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠః స్వాహా। వేదిరసి। స్వధాపితృభ్యః।
అయుంప్రాణశ్చ॥ ప్రస్తరే పవిత్రే అపిసృజ్య। సూర్యస్త్వా పురస్తా
ద్యుపశ్మితాం। వీతిహోత్రం త్వా। విశోయంత్రేస్థః। విచ్ఛిదమ్మ। వసూనా
గ్ం రుద్రాణాం। అయంప్రస్తరః। తూష్ణీం జుహూపభృతౌ వాసాద్య।
ధృవాసి ఘృతాచీనామ్నా। యోమాం వాచా। ఋషభోసిశక్వరః। ప్రో

నేమేసీద। ఇయగ్గ్ స్థాలీ। ఏతావసదతాగ్ం సుకృతస్యలోకేతా విష్ణోపాహి
పాహియజ్ఞం పాహియజ్ఞపతిం పాహిమాం యజ్ఞనీయం। విష్ణవసి వైష్ణ
వంధామాసి ప్రాజాపత్యం। అయంయజ్ఞోమమాగ్నే చతుర్హోతా।
వేదనిధానాది। తిస్రశ్చ స్త్రిస్రసూక్తాభవంతి నవహావరాచీర్నాన్యా
మాహుతింపురస్తా జ్జుహుయాత్స్రివమేవా ఘారయేత్। నాక్షేయంవృణీ
తేన హోతారం। వేదేనాగ్నిం త్రిరుపవాజ్యస్రువేణ ధ్రువాయా ఆజ్య
మాదాయ। వేదేనోపయమ్యాసీనః। ప్రజాపతయేస్వాహా। మనోసిప్రా
జాపత్యం। ఆప్యాయతాం। అగ్నీత్పరిధీగ్శ్చాగ్నించ। అగ్నేవాజజిత్।
కఇదమధ్వర్యుర్భవిష్యతి। ఆశ్రావయ। సీదహోతః। దేవాఃపితరః। స్వా
ర్దేవాఃపితరోనవా।అగ్నిర్హోతా। ఆప్యాయతాం। ధ్రువాదష్టౌజుహ్వాం
గృహ్ణాతి। చతురుపభృతి। ఉపభృతి సకృదాప్యాయనం తూష్ణీంత్రిః।
ఘృతవతీశబ్దే జుహూపభృతావధ్వర్యురాదాయ। దక్షిణాస్సకృతతిక్రాం
తః। ఉపాగ్ంశుయాజవ త్ప్రచరత్యర్ధేనజుహ్వాస్యాగ్నిం యజత్యర్ధేనసో
మం। అగ్నయేనుబ్రూహి। అగ్నింయజ। అగ్నయఇదం।దబ్ధిరసి। సోమా
యానుబ్రూహి। సోమంయజ। సోమంయజ। సోమాయేదం। దబ్ధిరసి।
సర్వమాపభృతం జుహ్వామానీయవిష్ణవేను బ్రూహి। విష్ణుంయజ। విష్ణ
వఇదం। విష్ణుమిష్ట్వాప్రత్యాక్రమ్యస్రువేణోపసదంజుహోతి। యాతేఅగ్నే
యాశ యాతనూర్వర్షిష్ఠా గహ్వరేష్ఠోగ్రంవచో అపావధీం త్వేషం
వచో అపావధీగ్ స్వాహా। ప్రథమస్యాం। అగ్నేరయాశయామైతన్వాఇదం
యాతేఅగ్నే రజాశయాతనూర్వ= భిగ్ స్వాహా। ద్వితీయస్యాం। అగ్నే
రజాశయామైతన్వాఇదం। యతేఅగ్నేహరాశయాతనూ = ధీగ్ స్వాహా।
తృతీయస్యాం। అగ్నేర్హరాశయామై తన్వాఇదం। అగ్నీన్మదంత్యాపా
ఇత్యేతదాద్యా నిహ్నవాత్కృత్వా। అగ్నీద్దేవపత్నీర్వ్యాచక్ష్వ సుబ్ర
హ్మణ్య సుబ్రహ్మణ్యా మాహ్వయ। అపరేణగార్హపత్య మాగ్నీధ్ర
ఉపవిశ్య దేవపత్నీర్వ్యాచష్టేసే నేంద్రస్యధేనేతి। సేనేంద్రస్య। ధేనా
బృహస్పతేః। పథ్యాపూష్ణః। వాగ్వాయోః। దీక్షాసోమస్య। పృథివ్య
గ్నేః। వసూనాంగాయత్రీ। రుద్రాణాంత్రిష్టుక్। ఆదిత్యానాం జగతీ।
విష్ణోరనుష్టుక్। వరుణస్యవిరాట్। యజ్ఞస్యపంక్తిః। ప్రజాపతేరనుమతిః।

మిత్రస్యక్షత్రం। సవితుఃప్రసూతిః। సూర్యస్యమరీచిః। చంద్రమసో రోహి
ణీ। ఋషీణామరుంధతీ। పర్జన్యస్యవిద్యుత్। చతస్రోదిశః। చతస్రో
వాంతరదిశాః। అహశ్చరాత్రిశ్చ। కృషిశ్చవృష్టిశ్చ। త్విషిశ్చాపచితిశ్చ।
ఆపశ్చౌషధయశ్చ। ఊర్క్చసూనృతాచ। దేవానాంపత్నయః। ప్రతి
వసంతయాజినోభవంతు ఉత్కరే సుబ్రహ్మణ్యామాహ్వయతి। పూర్వ
వదేనాం యజమానోనుమాత్రయతే। సుపూర్వాహ్ణే పూర్వాహ్ణికీభ్యాం
ప్రవర్గ్యోపసద్భ్యాం ప్రచరంతి స్వపరాహ్ణే అపరాహ్ణికీభ్యామగ్నిహో
త్రానేస్తు సాయంసన్నాహః। ఏషాప్రపన్నైవ ముత్తరాభ్యాంపర్యాయేజాక
యాం ద్వితీయాయాంజుహోతి హారాకయాంజుహోతి। తృతీయాయ్యాయాం
యాః పాత్రర్యాజ్యాఇష్ట్యాత్తం తిస్రఏవసాహ్నాః స్యుః సదోద్వాదశా
హీనస్యా రాగాత్రిమితి సైకర్ణ్యాః యదహస్సోమంక్రీణీయుః చతుర
సాన్యయందుహ్యా త్రీన్పాత్రిద్వానాయమేకముత్తమే పర్యాంతాన్యు
మాశిరేంతరామధ్యమే ప్రవర్గ్యోపసదావేదిం కుర్వంతి మహావేద్యా
ముత్తరవేద్యాం చక్రియమాణయాం బ్రహ్మదక్షిణతఆస్తే। 2। ప్రా
గ్వంశఃషోడశాయామో ద్వాదశవ్యాసఉచ్యతే అథవాద్వాదశాయా
మో నవవిస్తారణోభవేత్। ప్రాగ్వంశస్య మధ్యమాం లలాటికాంత్రీన్
ప్రక్రమాన్ ప్రక్రమ్యశంకుంనిహంతి। తత్రషోడశికేరత్ని చతుష్ట
యమాగంకృత్వా। తచ్చతుష్టగషడ్విభజః తత్రషష్ఠభాగగ షోడశికే
నిక్షిప్య తత్రచిహ్నంకృత్వా పాశేనాక్ష్ణయానియమ్య కోణంప్రకల్ప
యేత్। మీయతేసామికీవేదిః ప్రక్రమైర్ద్వదశాంగుళైః। ఆదాత్రిషునవ
ద్వ్యేక చంద్రద్విశరభూద్విషు। ఏకైక-ద్విశరైకేషుశంకవోదశపంచచ।
షట్త్రింశకామాత్రజ్జుస్తస్యాం ద్వ్యక్షపక్షుణః। విమానేపాశయోర్మధ్యం
ధ్యే ప్రక్రమాద్వాదశస్మృతాః। శ్రోణీపంచదశసావద్వే సదోనంతరతు
ర్వయోః। తతోర్ణాఃపచమానేషు భాస్కరేషుదశస్వపి। తృతీయే
ద్వ్యంతరాధిష్ణ్యా స్తేషాం ప్రాదేశతోభ్రమః। రుద్రేషుసప్తదశ సుశంకూ
పాదోనకేష్వపి। ఆగ్నీధ్రీంతత్పంచకేతుధిష్ణ్యా ద్వాదశసుస్మృతౌ।
షష్ఠేస్యాత్పంచకేధానం పంచాంశద్వితీయాన్వితే। సప్తమేప్రాగ్వదా
గ్నీంద్రాం నవమేమనుషూత్కరః। ఏకాదశేహవిర్ధానంపాశౌ వ్యత్యస్య

పూర్వవత్। షోడశస్వర్ధహీనేషు శామిత్రో ద్వాదశో భవేత్। శంకో
రుత్తరవేదిస్యా ద్వయోస్సార్ధపాంత్యయోః। అంతిమే ద్వాదశస్వ్యం
స్యాచ్చాత్వాలోంసాదదక్రమే పురః పశ్చాత్సగాధానాత్యజే త్ర్యక్రిమ
పంచమం। దక్షిణేతు హవిర్ధానే పశ్చాత్ప్రక్రమాం స్త్యజేత్। పార్శ్వ
ద్వయే ప్రక్రమాచాంగుళిద్వయసంయుతౌ। అరత్నిమాత్రిమధ్యేస్యా
దుపరవాణాంతులక్షణం। పఠాంతరం త్రిణానైకద్విత్రిపంచనైవకైక ద్వి
త్రిపంచసు। తేభ్యశ్చప్రక్రమే పాశః పృష్ఠ్యాయామవిచేష్యతే। పృష్ఠ్యా
యాం కృతచిహ్నేషు తాం పాశయోరపి శంకవః। మిమానే పాశయో
ర్మధ్యే ప్రక్రమా ద్వాదశస్మృతాః। ద్వ్యష్టాసు ప్రథమే శంకౌ శ్రోణ్యా
పంచదశస్వధా। ద్వితీయే చ దశాష్టాసు తృతీయే చ పునస్సదః। పాదో
నైకాదశసూక్త తదష్టాస్స్తదశస్వధా। పంచమే పంచస్వర్గేషు స్యాత్తా
మాగ్నీధ్రీయకా। షష్ఠే పాదోనవద్ధ్రియ మష్టమే మనుఘాత్కరః। వ్యత్య
స్తయా హవిర్ధానం నవమే పంచసుస్మృతం। రుద్రకేథతృతీయే మద్వా
దశైచైవముత్తరా। అంత్యేతు ద్వాదశస్వం సౌసౌమికేన పరిచ్ఛదా।
వేద్యాంతు పదమానాయాం ధిష్ణ్యా అష్టాదశాంగులం। అంతరాళంతు
ధిష్ణ్యానాం పాదోనాష్టాంగుళం స్మృతం। పదమానా యథావేదిర్వ్యాక
మాత్రి తథోత్తరా। మిమాత్వైవముత్తరాంవిదిం క్షిపేదేకాదశాంగళం।
పశ్చాత్పురస్తాదర్ధంతు దక్షిణోత్తరతక్షిపేత్। చాత్వాలమధ్యతుల్యాం
సాఛాయయాతస్య శంకవః। చతుష్పదేనదండేన మితేత్రికచతుష్క
యోః। పంచికేపాక్ష్ణయా రజ్జుస్తచ్ఛాస్మైపాతుకారికా॥ లిమిమేత్వావయ
స్వతీందేవానాం ధేనుగ్ం సుదుహామనపస్ఫురంతీం। ఇంద్రిస్సోమం
పిబతుక్షేమో అస్తునః। ఇమానః। తస్మాత్పంచదశ సుదక్షిణాతు ఏవ
ముత్తరతస్త్రైశ్రోణీ ప్రథమనిహితాచ్ఛంకోష్షట్త్రిగ్ంశ త్పురస్తాత్తస్మా
ద్వాదశ సుదక్షిణతః ఏవముత్తరతస్తావగ్ంసా సర్వతస్పంద్యయా పర్యా
తనోతిమధ్యేపృష్ఠ్యాం॥ 3॥ ఇమాంనరాః కృణుతవేదిమేత్య వసుమతీగ్ం
రుద్రవతీమాదిత్యవతీం వర్ష్మందివో నాభాపృథివ్యా యథాయం యజ
మానో నరిష్యేద్దేవస్య సవితుస్సవే। సంప్రేష్యతి। సర్వేధ్వర్యవస్స్ఫ్య
నవిఘనేనపశ్వా పరశునాచ వేదింకుర్వంతి వేదీకరణాని ప్రజ్ఞాతాని

దధాతి। అత్రదర్శపూర్ణమాసవత్సన్నమనవర్జం। త్వయా వేదిమిత్యాది
విపరీతపరిగ్రహః। ఋతమసి। యజ్ఞస్యత్వా। ఋతసదనమసి। ఋతశ్రీ
రసి। అపారరుమదేవ యజనమిత్యాది ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహాత్కృత్వా।
చతుశ్శిఖండాయువతి స్సుపేశా ఘృతప్రతీకా భువనస్యమధ్యే తస్యాగ్ం
సుపర్ణావధియా నిహిష్ఠౌతయోర్దేవానా మధిభాగధేయం। అభిమంత్ర్య।
చాత్వాలాద్వాదశ సుప్రకిమేషు ప్రత్యగుత్కరస్తావత్యేవా ధ్వస్యద
స్యథాచాత్వాలో వ్యాఖ్యాతశ్చాత్వాల ఉత్తరవేదిశ్చవిత్తాయసీమోసీ
త్యాది దక్షిణతో నిస్సారణాంతం। అత్రతిస్రవణం యజమానా
యప్రయచ్ఛతి। వైవింధియుంయాతే అగ్నిరుద్రియాశ్శివాః పీతుభవధ
గార్హపత్యే దీక్షితస్యేత్యాది। అథయూపకర్మధారయత్యా హావనీయ
మిత్యాదిచషాలకరణాంతం। ఏమాంత్వయా వేతి మధోపశూక్తాచతుశ్శి
ఖండాయువతిశ్చతస్యాం। విత్తాదికం దక్షిణనిస్సారాంతం సావత్రిస్త్రసం
స్య దధయూపకర్మ। ఔదుంబరశాఖాభిః ప్లక్షశాఖాభిర్వా ప్రచ్ఛా
ద్యవసతి। శ్వోభూతోత్తమే పర్వగ్న్యేకసదా ప్రతిసమస్యతి పౌర్వాహ్ణి
కీభ్యాం ప్రచర్యతదానీమేవాపరాహ్ణికీభ్యాం। అత్రపర్వగ్న్యముద్వాస్య
పశుబంధవదగ్నిం ప్రణయతి॥ 4॥ ప్రవర్గ్యముద్వాసయిష్యన్ అగ్నీదజాం
తేదదామి। బ్రహ్మన్ప్రష్ఠౌహీం తేదదామి। హోతస్సవత్సాం ధేనుం తే
దదామి। అధ్వర్యోయుక్మౌతేదదామి। ప్రతిప్రస్థాతర్వరం తెదదామి। ప్రస్తో
తర్వరం తేదదామి। అపరంఖరంపూర్వస్మిన్ ఖరేన్యుప్యోచ్ఛిష్టఖరగ్ం
సం కృష్యోత్తరేణాహవనీయగ్ం సంమార్జ్యాడుందీం ప్రతిష్ఠాప్య తస్యా
గ్ం సర్వంపరిఘర్మ్యగ్ం సమవధాయోపయమన్యాగ్ స్రుచిచతుర్గృ
హీతం గృహీత్వా యథాలింగంజుహోతి। ఘర్మయాతేదివిశుక్। యా
గాయత్రేఛందసి। యాబ్రాహ్మణే। యాహవిర్ధానే। తాంతవతేనావ
యజేస్వాహా। అన్వదఘ్నుజుహోతి ఘర్మామేదం। ఘర్మయాతేంత
రిక్షేశుక్। యాత్రైష్టుభేఛందసి। యారాజన్యే। యాగ్నీధ్రే। తాంతవతే
నావయజేస్వాహా। నాభిదఘ్నుజుహోతి। ఘర్మామేదం। ఘర్మయాతే
పృథివ్యాగ్ంశుక్। యాజాగతేఛందసి। యావైశ్యే। యాసదసి। తాంత
వతేనావయజేస్వాహా। జానుదఘ్నుజుహోతి। ఘర్మామేదం। అను

నోద్యానమనుశీర్యజ్ఞా దేశేష్వనస్తృతాం । అగ్నిశ్చ్రహవిశ్చవాహానో భవ
తాం దాసపేమదఃశః పరిశ్రితే ప్రతిప్రస్థాతా పత్నీముదానయతి। అన్వి
దనుమతే త్వం మన్యాసై శంచనస్కృధి। క్రత్వేదక్షాయనోహినుప్రణ ఆయూ
గ్ంషి తారిషః । ఉపనిష్క్రామంత్యనుహరంతి మేథీంమథ్రీం
మయూఖాన్ । విశాఖదామానిఖరావితి దక్షిణతఉచ్ఛిష్టఖరం పరిహ్రా
త్య సంమార్జనాసంభాన్నాద్యావంతరేది పాదాద్యాబహిర్వేది । ప్రతిష్ఠా
ప్యసంప్రేష్యతి। ప్రస్తోతస్సామగాయ। సత్వేసహపత్నీకాస్త్రిస్సామ్నో
నిధనముపయంతి। ఎ 3 విశ్వాగ్ం సమత్రిణాం దహ 3 ఆ 3 ఎ 3 విశ్వా
వ్యత్రిణాందహా 3 ఆ 3 ఎ 3 విశ్వాం వ్యత్రిణాందహా 3 ఆ 3। 5॥ దివస్త్వా
పరస్పాయాః । అంతరిక్షస్యతనువఃపాహి । పృథివ్యాస్త్వాధర్మణా
వయమనుక్రామామ సువితాయనవ్యసే। ప్రథమేభిప్రవ్రజంత్యర్థాధ్వే
ద్వితీయం। ప్రస్తోతస్సామగాయ । పూర్వవన్నిధనముపయంతి। బ్రహ్మ
ణస్త్వాపరస్పాయాః । క్షత్రస్యతనువఃపాహి। విశస్త్వాధర్మణా । వయ
మనుక్రామామ సువితాయనవ్యసే। ద్వితీయేభిప్రవ్రజ్యాపరేణోత్త
రవేదిగ్ం సంమార్జనాసందీం ప్రతిష్ఠాప్యసంప్రేష్యతి । ప్రస్తోతస్సామ
గాయ । పూర్వవన్నిధనముపయంతి। ప్రాణస్యత్వాపరస్పాయై। చక్షు
షః స్తనువఃపాహి। శ్రోత్రస్యత్వాధర్మణా । వయమనుక్రామామ సువి
తాయనవ్యసే। తృతీయేభిప్రవ్రజంత్యుత్తరేణోత్తరవేదిగ్ం సంమార్జ
నాసందీం ప్రతిష్ఠాప్య । సంప్రేష్యతి। ప్రస్తోతర్వార్షాహరగ్ సామగా
యేష్టాహేత్రీయగ్ సామగాయేతి కుంభమాదాయాధ్వర్యుః। వల్గురసి
శంయుధాయాః । శిశుర్జనధాయాః। త్రిఃప్రదక్షిణముత్తరవేదిం పరిషిం
చతి నిధాయ కుంభమకుంభహస్తః కుంభహస్తో వా । ఃశంచపక్షి పరిచ
పక్షి। త్రిరపరిషించ ప్రతిపర్యేతి। చతుస్స్రక్తిర్నాభిర్ ఋతస్య। ఉత్తర
వేదిమభిమృశ్య। సదోవిశ్వాయు శ్శర్మసప్రథాః । ఉత్తరేణోత్తరనాభిం
ఖరానుప్యాస్య వ్యూహతి। అపద్వేషో అపహ్వరః। అన్యవ్రతస్యపశ్చిమ
మార్జాలీయదేశే ఉచ్ఛిష్టఖరే ఆచమ్య। ఉత్తరేణోత్తరనాభిం ఖరేహిర
ణ్యం నిధాయ తస్మిన్ప్రచరణీయం మహావీరం ప్రతిష్ఠాపయత్యత్రైవేత
రా పూర్వాపరా దక్షిణోత్తరా వాత్రైవసర్వం పరిఘర్మ్యగ్ం సర్వ

రః పరిమండలమాదిత్యస్య రూపంకరోతి। మహీనాంపయోసి విహితం
దేవత్రా। మహోవీకే గోపయఆసయతి। జ్యోతిర్భాఅసి వనస్పతీనామోష
ధీనాగ్ంరసః। తస్మిన్నేవమధు। వాజినం త్వావాజినోవనయామః। ఊర్ధ్వం
మనస్సువర్గం। తస్మిన్నేవదధి। ఏవంద్వితీయం తృతీయంచ పూరయిత్వాపి
వాజ్యమేవ ప్రథమాసయోర్మధు ద్వితీయేదధి తృతీయే। ఘృతస్త్రేష
మేతత్పురీషం। తేషవధఞ్చాచపాశ్నస్య। వధిపీమహీనేవపసు।
ఆదప్యాగ్నీషోమః। దధ్నామమసుమిశ్రేణ బిలపాత్రే పాత్రాణి పూరయతి
యాన్యాసేచనవం త్యభ్యుక్షుతికరాణ్య ఇత్యాదాయా ఇతి విజ్ఞాయతే.
ఏతి ఉదధినార్ద్రి 3।21। అగ్నైనముపతిష్ఠంతే। రంతిర్నామాసిదివ్యోగంధ
ర్వః। తస్యతే పద్వద్ధవిర్ధానం। అగ్నిరధ్యక్షః। రుద్రోధిపతిః। సమహ
మాయుషా। సంప్రాణేన సంవర్చసా। సంపయసా। సంగౌపత్యేన। సగ్ం
రాయస్పోషేణ। విపావా యోన్యద్విష్టి। యంచవయంద్విష్మః। అచి
క్రదద్వృషాహరిః। మహాన్మిత్రోనదర్శతః। సగ్ంసూర్యేణరోచతే।
చిదసిసముద్రయోనిః। ఇందుర్దక్షశ్శ్యేన ఋతావా। హిరణ్యపక్షశ్శకు
నోభురణ్యుః। మహాంత్సధస్థే ధ్రువఆనిషత్తః। నమ విశ్వావసుగ్ం సోమ
గంధర్వం। ఆపోదదృశుషీః। తదృతేనావ్యాయన్। తదన్వవైత్। ఇంద్రో
రారహాణ ఆసాం। పరిసూర్యస్య పరిధీగ్ం రపశ్యత్। విశ్వావసురభి
తన్నోగృణాతు॥ దివ్యోగంధర్వో రజసో విమానః। యద్వాఘాసత్య
ముతయన్నవిద్మ। ధియోహిన్వానోధియ ఇన్నో అవ్యాత్। సస్తిష
మవిందచ్చరణేనదీనాం। అపావృణోద్దురో అశ్మ్రవ్రజానాం। ప్రాసాగంధ
ర్వో అమృతానివోచత్। ఇంద్రోదక్షం పరిజానాదహీనం। అహీన
మితిమంత్రాంతోరంత్యాంతే వేష్టనగ్ంహరేత్। పత్నీముఖవేష్టనం। ప్ర
స్తోతేప్రియచ్ఛతి। ఏతత్వందేవధర్మదేవో దేవానుపాగాః అభిమం
త్ర్య ఇదమహం మనుష్యోన్ సోమనుష్యాన్తా సోమపీథానుమేహి।
సహప్రజయాసహ రాయస్పోషేణ ప్రదక్షిణమావృత్య। సుమిత్రాన
ఆపఓ= వయంద్విష్మః। మార్జాలీయదేశ ఉచ్ఛిష్టఖరేవా మార్జయి
త్వా। ఉద్వయం= రుత్తమం। ఆదిత్యముపస్థాయ। ఉదుత్యం=సూర్యం।
చిత్రందేవానాం= షట్చ। ద్వాభ్యాంగార్హపత్యముపతిష్ఠంతే। ఇమ

మూలాత్తః మన్త్రైస్త్రిగ్ంశని । గాయత్రాసవిశూర్గ్ంశ । అగ్నేదేవేషు ప్రివోచః । ఆహవనీయం గార్హపత్యం వోపతిష్ఠంతే ముపతిష్ఠతే। అగ్రేణవిర్త్యముద్వ్య పశుబంధ వదగ్నిం ప్రిణయతి। ఆహవనీయె ప్రణయనీయస మిద్మహదీప్య। సికతాభిరుపయమ్య। అగ్నేహే ప్రిణీయమానాయానుబ్రూహి । ఉద్యమ్యాగ్ని మాహవనీ యదన్యత్ప్రాహామం జుహోతి । యత్తే పావక చక్రం గప్త్రాత్స్వాహా । అపాదానఘాతాయాస్నయ ఇదం । ప్రిధమాయాం ప్రిరహార్త్రాయా ముపయమనీభిరుపయమ్యాహరతి । ఊర్ణావంతం ప్రథమస్సీద యోనిమితి హోతు రభిజ్ఞాయ। ప్రతిప్రస్థాతోగ్నిం ప్రదాయజుహ్వాం పంచగృహీతం గృహీత్వా సర్వతిహిరణ్యమపాస్యన్నక్ష్ణ యోత్తరవేదిముత్తరనాభిం దావ్యాఘారయతి సగ్ంహీరసి సపత్నసాహీత్యాది అగ్నేబాధస్వేత్యా ర్యతిముక్త్యంతం సమానం । ఏవసోమస్యా హవనీయో యతః ప్రిణయతిన గార్హపత్యః। అగ్నివత్యుత్తరం పరిగ్రాహం పరిగృహ్ణాతి తూష్ణీగ్ం స్ఫ్యమాదాయ బ్రహ్మన్నుత్తరమిత్యాది విపరీతపరిగ్రహః। వసస్త్వా। వేదిగతాంత్సర్వాన్ననుషాన్నసోహ్య । యజ్ఞస్యత్వా। రుద్రాస్త్వా। ఆదిత్యాస్త్వా। ధాఅస్తీత్యాది వేద్యమనువీక్షణతమత్ర ప్రతిప్రస్థాతా శాఖామాన్పత్న్యామైత్రావరుణ్యాంయాః పయస్యాయావత్సాన పాకరోతి। ఇషేత్వా। ఊర్జేత్వా। ఇమాం ప్రాచీ । వాయవస్థోపాయవస్థ। దేవోవస్సవితా । ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యా ఇతి మిత్రావరుణాభ్యాం దేవభాగం । అంతర్వేదిశాఖాయా ఇత్యాదిపయో హవ్యంకరోతుమే। కుంభ్యాలేపనాంతే। ప్రోక్ష్య। బర్హిస్త్రిర్వేదిం ప్రోక్షతి । నాప్రోక్షితాభ్యా మభిచరంత్యన్యైనాం బర్హిపాబహుళం ప్రాచీనగ్గ్సీర్త్వా ప్రయుక్తప్రూర్వే శకలేనప్ధయుగే ప్రతిహతశమ్యే ప్రఉగ్నశ్యతయోః ప్రధమగ్రధితాన్గ్రంధీ స్విస్రస్యనవాస్ప్రిష్టాతా సవ్యత్వాగ్రే హాగ్వ్యగ్ంశ మభితః ప్పృష్ట్వామవ్యావనముస్పరిశ్రితే పచ్ఛదిషీ అవస్థాపయత్యుత్తరే నే పత్నీపద తృతీయేనాజ్యమిశ్రేణోనక్తి। ఆనోవీరోజాయతాం కర్మణ్యోయగ్ంసేర్వేను జీవామయో బహూనామసద్వశీ । ద్వైర్దక్షిణామధురాం దక్షిణేనహస్తేనోత్రానేవ ప్రాచీఞ్చహస్తమావర్తయతి। ఆనోవీరోజాయతాం। తధోత్తరస్య

హావిర్ధాన స్యోపాన క్తి। ఆనోవీరో జాయతాం। ఏవమితరాం। ఆనోవీరో జాయతాం। యుంజతేమనః పరిష్టౌతిస్వాహా। సావిత్రయుర్భ్యో త్తరవేది కేహుంత్వా సవిత్రః ఇదం హావిర్ధానాభ్యాం పరివర్త్య మానాభ్యామను బ్రూహి। ప్రసమానాం త్రిపురసూక్తాయాం ప్రాచీపేతమధ్వరం కల్పయంతీ ఊర్ధ్వం యజ్ఞం నయతం మాజిహ్వరతం। ఉద్గృహ్ణాంతఃప్రవ ర్తయంతి దక్షిణస్య సవ్యస్యోత్తరం ప్రతిప్రస్థాతా శ్చాచ్ఛ దక్షిణః। సువాగ్దేవదుర్యాగం ఆవద దేవ శ్రుతౌ దేవేష్వా ఘోషేథాం। అనుమంత్ర యతే। అధ్వర్యుర్దక్షిణస్య హావిర్ధానస్య దక్షిణేనస్మన్ హిరణ్యాం నిధా య। ఇదంవిష్ణు ర్విచక్రమే = సురేస్వాహా। హిరణ్యేజుహోతి విష్ణవ ఇదం। ఏవముత్తరస్య ప్రతిప్రస్థాతా దక్షిణేవర్మ నిహిరణ్యంనిధాయ। ఇరావతీ ధేనుమతీహి భూతంసూయవసినీమనవేయశస్యే। వ్యస్క భ్నాదోదసీ విష్ణురేతేదాధార పృథివీ మభితో మయూఖై స్వాహా। హిరణ్యేజుహోతి విష్ణవఇదం। అపజన్యంభయం నుదాపచక్రాణి వర్త య। గృహాగంసోమస్య గచ్ఛతం। విసృతీయ దేశే వేద్యా అధ్వర్యుర్హో తా బ్రహ్మమైత్రావరుణా వాపదాపనుదతి। లోష్టంవాబహిర్వేది నిరస్య త్యామాసీయాత్రీణ ప్రతీచః ప్రక్రమానుచ్ఛిష్య। అత్రరమేధాం వర్ష్మ స్పృథివ్యాః। ఉభేనభ్యస్థే స్థాపయిత్వా। వైష్ణవమసి విష్ణుస్యోత్త భ్నాతు। ఉపస్తభ్య। ప్రతిప్రస్థాతా చ। వైష్ణవమసివిష్ణుస్యోత్తభ్నాతు। ఉపస్తభ్య। దివోవావిష్ణవుతవా పృథివ్యా మనోవా విష్ణవుతవాంతరిక్షా ద్ధస్తౌ పృణస్వ బహుభిర్వసవ్యైరా ప్రయచ్ఛ దక్షిణాదోతసవ్యాత్। అధ్వర్యుర్దక్షిణస్య హావిర్ధానస్య దక్షిణం కర్ణాతర్దమనుమేధిం నిహంతి తస్యామీాసాం నినయతిహ్యా తిత్యేవముత్తరస్య ప్రతిప్రస్థాతా। విష్ణోర్ను కంవీర్యాణి ప్రవోచం యఃపార్థివాని విమమే రజాగంసియో అస్కభా య దుత్తరగంస సధస్థం విచక్రమాణస్త్రేధోరుగాయః। ఉత్తరం కర్ణాతర్దమనుమావ్యాశ్యమ్యా ఉద్వృహ్యాపరిష్టాత్పరివేష్టయం త్యుత్తా నాహీయ దేవగవావహంతీతి విజ్ఞాయతే। బ్రహ్మసదో హావిర్ధానేషు సంమీయమానే ష్వంతరాచాత్వా లోత్కరావస్వేత్యాపరేణోత్తర వేదిం దక్షిణతిర్యమ్యోపవిశతి। ఆవె సరజనకాలాదాస్తే। అత్రహావి

ర్ధానసమానం। మహాహవిష్ణో। సర్వతస్స్థూణాః పరిమినోతి పురస్తా
చ్చాంతఖరాయా అవకాశగ్ శిష్ట్వేదంచావగ్ శావత్యాదధాతి పశ్చా
త్పురస్తాచ్చ సమానగ్ం సాంకాశినగ్ం శాలాముఖీయహ్రేత్రిద్యోత్తర
వేదికానాం। విష్ణోరరాటమసి। పురస్తాదరరాట్యాం తిర్యంచంవగ్ంశం
ధారయేత్। విష్ణోస్స్యూరసి। స్యూత్వా। విష్ణోర్ధ్రువమసి। ప్రజ్ఞాతంగ్రంథిం
కృత్వా। ప్రాచీనవగ్ంశానత్యాధాయ। విష్ణోఃపృష్ఠమసి। తేషుమధ్య
మంచే దిరధ్యాహతీతి త్ర్యరత్నిం విస్తారం సవాయామం। తూష్ణీమితరే చ
పక్షీ అధ్యాహ్యకటాగ్ం స్తైజసరితి ఛద్యంతరాళేషు ప్రివర్తనముపాస్య
రితేం అంతర్వర్త్రాభవంతి. పరిత్వాగిర్వణోగిర ఇమాభవంతు విశ్వతో
జుష్టయః। సర్వతఃపరిశ్రిత్య। విష్ణోశ్శ్నప్త్రేస్థః। రరాట్యామంతా వ్యస్యతి
సమ్మృశతీత్యకే। అధ్వర్యుః। విష్ణోస్స్యూరసి। దక్షిణాం ద్వారబాహుగ్ం స్యూ
త్వా। విష్ణోర్ధ్రువమసి। ప్రజ్ఞాతం గ్రంథింకృత్వా। ఏవముత్తరాం ప్రతిప్ర
స్థాతా। విష్ణోస్స్యూరసి। విష్ణోర్ధ్రువమసి। ఏవమపరేస్మిన్యతః। విష్ణోస్స్యూ
రసి విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా। అధ్వర్యుస్సమ్మితమభిమృశ
తి। ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ మృగోనభీమః। కుచరోగిరిష్ఠాః। యస్యో
రుషుత్రిషు విక్రమణేష్వధిక్షియంతి భువనానివిశ్వా। సమ్మితాత్ప్రా
క్ యజమానోనిష్క్రమ్య హావనీయాత్ప్రాచః ప్రక్రమాన్ప్రక్రా
మతి। యస్యోరుషు। నాధ్వర్యుః। ప్రాక్। హవిర్ధానే అతీయాదక్షి
ణాచ్చద్వైష్ణవ్యర్చా సంచరే త్షట్సుప్రక్రమేషూత్కరాత్ప్రత్యగాగ్నీ
ధ్రం మినోత్యర్థమంతర్వేద్యర్ధం బహిర్వేద్ ప్రాచీనవగ్ంశం చతు
స్థూణగ్ం సర్వతః పరిశ్రితం దక్షిణత ఉపచారమపరస్మా ద్వేద్యంతా
త్రిషు పురస్తాత్ప్రక్రమేషు తిర్యక్సదోమినోత్యక్ష్ణయాద్వ్యుస్య నవా
రత్నివిస్తారం సప్తవిగ్ంశతి రుదగాయత మపరిమితం వాయాపద్రత్ని
భ్యో ధిష్ణ్యేభ్యః ప్రసర్పకేభ్య। ఆప్తంమన్యేతేత్య పరమస్తాదశ్వేత్యే
కేషాం దక్షిణతః ప్రక్రమేప్రష్ట్యా యాజౌదుంబరీంమధ్యే సదసోమి
నోతి దక్షిణాసదః ప్రతికర్షేద్యథాసాలకాశినస్యావి రోధగ్గ్స్యాద్యావ
వదౌ దుంబర్యా అవటస్సగ్గ్స్కర శ్శకలావజనం। దేవస్యత్వా మాద
దేభిరసినారిరసి। అభ్రిమాదాయ। పరిలిఖితగ్ం అసిక్రంతామి। త్రిః

ప్రదక్షిణం పరిలిఖ్యాధఖనతి యథానాతిరుపరంభవిష్య। త్యగ్రేర్యాణా
వటుః ప్రాచీమౌదుంబరీం నిధాయ। తూష్ణీం ప్రత్యుత్సాధ్యైనాం యవ
మతీభిః ప్రోక్షతి । దివేత్వా। అగ్రం। అంతరిక్షాయత్వా। మధ్యం। పృథి
వ్యైత్వా। మూలం। శుంధతాంలోకః పితృషదనః। ప్రాచీనావీతీప్రోక్షతి।
శేషమవటేనినీయ । యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య । యవోఽసియవయా
స్మద్ద్వేషో యవయారాతీః। యవమవాస్య। యవమవాస్య। పునః ప్రాచీ
నావీతీ। పితృణాగ్ం సదనమసి । ప్రాచీనాగ్రైః బర్హిభిస్తీర్త్వా।
యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య । ఉద్దివగ్ం స్తభానాంతరిక్షం పృణ పృథివీం
దృగ్ంహ। ప్రాచీనకర్ణాగ్ం సహోద్గ్రాభ్రిచ్ఛిద్యతి । ద్యుతానస్త్వా
మారుతో మినోతు మిత్రావరుణయో ర్ధ్రువేణ ధర్మణా। ప్రాచీనకర్ణాగ్
సహోద్గ్రాభ్రిమినోద్యూర్ధ్వం శిఖాతాద్వ్రజమూన సమ్మితాపర్యూహణా
పరిదృగ్ంహణ పరిషేచనాని యూపవత్ । బ్రహ్మవనిం త్వా క్షత్రవని
గ్ం సుప్రజావనిగ్ం రాయస్పోషవనిం పర్యూహామి। ప్రదక్షిణం పాగ్ం
సూన్పర్యూహ్య। బ్రహ్మదృగ్ంహ క్షత్రం దృగ్ంహ ప్రజాం దృగ్ంహ
రాయస్పోషం దృగ్ంహ। మైత్రావరుణదండేన సమం భూమి । పరిదృ
గ్ంహణం కృత్వా । ఉ స్కంభయ పృథి=దృతిం। అద్భిఃపరిషించతి। తస్యా
విశాఖేహిరణ్యం నిధాయ । ఘృతేనద్యావాపృథివీ, ఆపృణేథాగ్ స్వా
హా। స్రువేణహిరణ్యే జుహ్వోదాంత మౌదుంబరీమన్వవస్రావయతి। భూమిం
గతేస్వాహాకారో ద్యావాపృథివీభ్యామిదం । ఏషా సదస్స్థూణానాం
వర్షిష్ఠానాభిద్ఘ్న్యః పరియంతీయాన్విచై స్సదోమిమయా వృష్టి కామ
స్యోచ్చైర్వృష్టికామస్యేత్యేక ఉదంచః ప్రాచశ్చవగ్నత్యాధాయ।
బిం‌ద్రమసి। తేషుమధ్యమాని త్రీణిచ దీర్ఘమ్యధ్యాహాతి। విశ్వజనస్యచ్ఛా
యా త్రీణి దక్షిణాని। ఇంద్రస్యసదోసి। త్రీణ్యుత్తరాణి। దక్షిణాన్యుత్త
రాణి చౌదుంబరీమభ్యగ్రాణి భవంతి । దక్షిణాన్యుత్తరాణి కరోతీతి
విజ్ఞాయతే। నవచదీతి కావ్యాని నవాగ్నిష్టోమే పంచదశోక్థ్యే షోడశషోడ
శిని సప్తదశ వాజపేయేతి రాత్రేచైకవిగ్ంశతి స్సతాత్రిహీనా నాము
తర్వర్త్రాః పరిశ్రయణాగ్ సాంకాశినం ద్వారావితి హావిర్ధానవత్ కత్కటా
గ్ స్తేజనీరితి ఛర్యంతరాళేషు ప్రవర్తనముపాస్యతి । తేంఽతర్వర్తాఖ

వంతి పరిత్వాగిర్వణోగిర ఇమాభవంతు విశ్వతో వృద్ధాయుమనువృద్ధ
యోజుష్టాభవంతు జుష్టయః। సర్వతఃపరిశ్రిత్య। ఇంద్రస్యస్యూరసి। దక్షి
ణాం స్వాహ్వాబాహుగ్గ్స్యూత్వా। ఇంద్రస్యధ్రువమసి। ప్రశ్నాతంగ్రంథిం
కృత్వా ఏవముత్తరాం ప్రతిప్రస్థాతా। ఇంద్రస్యస్యూరసి। ఇంద్రస్య
ధ్రువమసి. ఏవముపరేసీవ్యతః। ఇంద్రస్య స్యూరసి। ఇంద్రస్య ధ్రువమసి।
ఐంద్రమసీంద్రాయ త్వా। అధ్వర్యుస్సమితమభిమృశతి। నాధ్వర్యుః ప్రత్య
క్ సదోతీయాద్దక్షిణయా హారోత్తారంతాయద్వితీయా హైంద్రియరా
సంచరేత్। ఆఘా యో అగ్నిమింధతే స్తృణాతిబర్హిరానుషక్। యేషామిం
ద్రోయువా సఖా సదః। స్తరణీమితామేకే సమామనంతి క్షైత్రపత్యా
నాసంచరే మపరపరకర్మకే సమామనంతి సదః కర్మకే అధ్వర్యుర్దక్షి
ణస్య హవిర్ధానస్యాధస్తాత్ప్రాక్షుచతుర ఉపరవానవాంతరదేశేషు
ప్రాదేశముఖాన్ప్రాదేశాంతరాళాన్కరోతి। దేవస్యత్వా= పృష్ణో
హస్తాభ్యామాదదేభ్రిరసి నారిరసి। అభ్రిమాదాయ। పరిలిఖితగ్ంరక్షః=
తామి। త్రిః। దక్షిణపూర్వం పరిలిఖ్యేవమితాన్నిదక్షిణముత్తరాప
వర్గమేవ మనుపూర్వ్యాంన్యై వైష్ణవతశ్చోర్ధ్వం కర్మాణిక్రియంతేధస్తాత్స్తు
తృణాన్నభవంత్యుపరిష్టావ సంభిన్నాస్త్వాష్ణీం చతురో బాహుమాత్రాన్ఖాత్వా।
రక్షోహనో వలగహనో వైష్ణవాన్ఖనామి। ఖాత్వా। అపశ్వపస్సృశ్య।
విదాఽసిసపత్నహా బాహూముపావహృత్య। ఇదమహాంతం వలగముద్వ
పామి యన్నస్సమానో యమసమానో నిచఖానేదమేన మధరంకరోమి
యోనస్సమానో యో సమానో రాతియతి। పాగ్ంసూనుదుహ్య। గాయ
త్రేణఛందసావ బాధో వలగః। ఉపరమవ్యం తేవబాధతే। హరామి వైష్ణ
వాన్। హరతి। అవబాఢో దురస్యుః। అగ్రేణోప స్తంభనం నివపతి ఏవ
గ్ం సర్వాన్కరోతి। రక్షోహణో=మి। సంమ్రాడసి భ్రాతృవ్యహా।
ఇదమహం- అరాతీయతి। త్రైష్టుభేనఛందసావబాధో వలగః। హరామి
వైష్ణవాన్। అవబాఢో దురస్యుః। రక్షోహణో=మి। స్వరాడస్యభిమాతి
హా। ఇదమహం= అరాతీయతి। జాగతేన ఛందసావబాధో వలగః। హరా
మివైష్ణవాన్। అవబాఢో దురస్యుః। రక్షోహణో=మి। విశ్వారాడసివిశ్వా
సాం నాష్ట్రాణాగ్ంహంతా। ఇదమహం= అరాతయతి। ఆనుష్టుభేనసాం

నా పర్యాహ్వయతి వైష్ణవీ। ప్రదక్షిణమపరేణాగ్నిం సుచీపర్యాహ్వా
ర్తన్తోహనా వలగాహనా పరిస్తృణాతి వైష్ణవీ। ఇదంహిమాపన్నిర్ద్ర్య
ర్తన్తోహణా వలగహనా వైష్ణవీ। ఉత్తరేణాసమంత్రయతే। ఏతస్మిన్నేవ
పరిశ్రాశ్రిస్యాగ్నీధ్రే పత్తస్యంభే మధ్యతఃపాగం సుభిక్షుతిరశ్చీనం ఖరం
కరోతి పాపప తేభ్యో ఉత్తరం పురస్తాత్సంచరగం శిష్ట్వాగ్నీధ్రాచ్చాత్వా
లోత్కరావాగ్ద్రవాత్వా హవిర్ధానయోర్దక్షిణస్యాంచరోయు పుర్వస్మి
ఉత్తరతో ద్వౌ దక్షిణస్యాంచరోయాం త్వేక చాత్వాలాత్ప్రత్యంచమపవర్త్యం
తిరోగ్నీధ్రీ అగ్నీధ్రీయం ధిష్ణ్యం తేవేద్యంతే ఉత్తరస్యాంచరగం శిష్ట్వా
సదసీతర మ్వార్వార్తే పురస్తాత్సంచరగం శిష్ట్వా పృష్ట్యాయాగ్ హోత్రీ
యాంతం దక్షిణేన ప్రశాస్త్రీయ ముత్తరేణ హోత్రీయమితరానుదీచ
ఉయాతయతి బ్రాహ్మణాచ్ఛంసినః పోతుర్నేష్టు రచ్ఛావాకస్యేతి
జహిత్సదసో మార్జాలీయం దక్షిణేవేద్యంతే దక్షిణతస్సంచరగం
శిష్ట్వాసవమాంగ్నీధ్రీయేణ సిక్షారసీన్యష్టాభిః ప్రతిమంత్రమేతానేవోప
స్థానాన్యాఘారిణాగం శ్చైవేషామసంత్యనుదిశతీతరాన్॥ విభూరసి
ప్రవాహణో రౌద్రేణానీకేన పాహి మాగ్నే పిపృహి మామామాహి
గ్ంసీః। అంతరాగ్నీధ్రీ ఆగ్నీధ్రీయం। వహ్నిరసిహవ్య వాహనో=సీః।
పృష్ట్యాయాగ్ హోత్రీయం। శ్వాత్రో=సిప్రచేతారౌద్రే=సీః। యూ
పాహవనీయయో రంతరాహృత్వా ప్రశాస్త్రీయం। తుథాసివిశ్వవేదా
రౌ=సీః। బ్రాహ్మణాచ్ఛంసీయం। ఉశిగసికవిరౌ=సీః। పోత్రీయం।
అంఘారిరసి బంభారిరౌద్రే=సీః। నేష్ట్రీయం। అవస్యురసి దువస్వాన్రౌ=
సీః। అచ్ఛావాకీయం। శుంధ్యూరసిమార్జాలీయోరౌ=సీః। ప్రశాస్తృ
మార్గేణహృత్వా మార్జాలీయం। అధ్వనామధ్వపతే నమస్తే అస్తు।
మామా హిగ్ంసీః। తంతమభిశామ్యన్। సంమ్రాడసి కృశానూరౌ=సీః।
ఆహవనీయం। అధ్వనా=సీః। పరిషద్యోసి పవమానోరౌ=సీః। బహిష్పవ
మానాస్త్రావం। అధ్వనా=సీః। ప్రతక్వాసినభస్వాన్రౌ=సీః। చాత్వాలం।
అధ్వనా=సీః। అసంమృష్టోసిహవ్యసూదోరౌ=సీః। శామిత్రం। అధ్వనా=
సీః। సమూహ్యోసి విశ్వభరారౌ=సీః। ఉత్కరం। అధ్వనాసీః। ఋతధా
మాసీసు వర్జ్యోతీరౌ=సీః। ఔదుంబరీం। అధ్వనా=సీః। బ్రహ్మజ్యోతిరసి

[illegible] యోనావృతసోమశేషః, ఇత్యాదిత్రికమిదం అనా గతః, శివానోకనదశివసె. సర్వయుక్తాం [illegible] సాక్షిన్యాశని, అక్ష కృతిశ్రాజసని, హూష్టీ [illegible] ఆయుక్తిని వతిస్తతి, [illegible] శాంమోగాధనా, [illegible] చందవాసితే [illegible] లింగం [illegible]. చంద్రవాసిను [illegible] భోగాయభవ, హిరణ్యం, వస్త్ర మసి [illegible] భోగాయభవ, [illegible], ఊతం, [illegible] భోగాయభవ, ఉ[illegible], [illegible] భోగాయభవ, [illegible], భాగోసియమభోగా యభవ, [illegible], [illegible] భోగాయభవ, [illegible], దేవస్యవితా [illegible] సమా[illegible] [illegible] ధరిమాం [illegible], పూర్ణా వి[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పుష్పదః, [illegible] సావాపనీకు ముకుముకంస్త తే.

అథ ప్రథమదివసస్సమాప్తిః.

ఉమాకాలీబుధ్యానదివా మంత్రపుష్పేకు [illegible] [illegible] మర్గ్రింక కీమర్గన్, ఇత్యంతే [illegible] త్రుణాంలో పం వాపాదాయ ఆపోవా [illegible], ముచస్వాహా, [illegible] [illegible]. [illegible] తర్జణాం [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] తవహాం పునరాజ్ఞ, [illegible] [illegible] [illegible] విరష్ఠవిమషు స్త్రత, [illegible] [illegible] యుక్తాంమత్వా వా, [illegible] [illegible] స[illegible] సాహిగంసీ [illegible] శేదివా, [illegible] [illegible] [illegible] స్వాహా, లోహితయుక్తతం [illegible] భీథ [illegible] స్వాహా, [illegible] [illegible], [illegible] స్వాహా, [illegible] స్వాహా, [illegible] [illegible], [illegible], అబద్ధగమనోద[illegible] చతుర్హస్తా [illegible]

సువర్షామాకో=సీః। బ్రహ్మాణం। అధ్వనా=సీః। సదస్యోసి మవిష్ణుచాకో=
సీః। సదస్యం। అధ్వనా=సీః। సముద్రోసి విశ్వభరాకా=సీః। సదం।అధ్వ
నామ=సీః। అజోస్యేకపాత్రాహ్ని దేణానికేన=సీః। శాలాముఖీయం। అధ్వ
నా=సీః। అహిరసి బుధ్నియోకా=సీః। ప్రాజహితం। అధ్వనా=సీః।
కవ్యోసి కవ్యవాహనోకా=సీః। దక్షిణాగ్నిం। అధ్వనా=సీః। ఆయుష్ప్రే
హా త్రరక్షీము తన్మాత్తుతస్యవాహ్నా వృశ్చామియోస్మాద్వేష్టి యంచ
వయం ద్విష్మోకా=సీః। హవిర్ధానం। విశ్వాయురాం... శేమ
తన్మాత్తుతస్యనామ్నా వృశ్చామియోస్మాం ద్వేష్టియంచ వయం
ద్విష్మోకా=సీః। ఆగ్నీధ్రీయం। ఆయుఃపతే... తన్మాత్తు
తస్యనామ్నావృశ్చామియోస్మాం ద్వేష్టియంచవయం ద్విష్మోకో=సీః।
సదః। స్తృణీతబర్హిః ప్రవ్రతాయవృత్తి। పూర్వస్మిన్నేనా స్తరణ ఏవ
గ్ం సంప్రేషం బ్రూయాదత్ర స్తృణాత్యుత్తర వేదిఖాలో పరవత్యష్టాన్నా
ఖిస్తృణీయాదత్తైక స్తనవ్రతం యజమానాయ ప్రయచ్ఛత్యన్ల వ్రత
మత్రీణాజ్యతేయన స్వమామసంస్కృత్య మంత్రేణోత్తమేప్రవర్గ్యోపసదా
అగ్నిషోమీయ పశ్వపకో స్తంత్రిం ప్రక్రమయతి। తస్యనిరూఢ పశుబం
ధవత్క...। సక్తోతాపశ్చిష్టిశ్యాంగ మాతేషునవిద్యతే। ఇషేత్వో
ఊర్జేత్వా ఇమాంప్రాచీం। తూష్ణీంప్లక్షశాఖాం। ఆతిథ్యాబర్హిస్తైనైవ
...త్వేనమూష్ణీ ముపసన్నహ్యాతి తాగత్స పరికీర్నాపశు ఇధ్మేయాజాతు
ఓషధయ ఇత్యాది। అదిత్యైరాస్నాసి। యత్కృష్ణోరూపంకృత్వా=తీణా
తతస్త్వం విగ్ంశతిథా సంభరామిసు సంభృతా। త్రిస్సన్నద్ధో యజ్ఞా
యుఃనుసంచరాః। ఉపవేషం=సంభృతా। నేధ్మప్రవ్రశ్చనవిధానం నత్వా
యా వేదిం అంతర్వేదిశాఖాయా ఇత్యాదినపర్ణవల్కః। పశుగ్ంహవ్యం
కరోతుమే। కుంభ్యాలేపనాంతే ఇమాపర్ణంచ పరిస్తృణీత దేవా దేవే
షు కర్మణేవాం। పాత్రప్రయోగకాలే స్వ్యమగ్నిహోత్రహవణీ మవత్త
తః। పృతః ప్రచరణీగ్ం స్రుచగ్ం సప్తమీం ప్రయునక్తి। తస్యాజ్యహా
వత్కల్పః। స్రువస్వధితిర్యోరిత్యాది। ప్రవిత్రేకృత్వాన బ్రహ్మావరణా
నభూపతేనాహం భూపదిస్తూష్ణీమతిక్రమ్య। మంత్రేణనిరసనోపవేశనే
ఉపవిష్టే బ్రహ్మణి యజమానవాచంయచ్ఛ। సంవిశంతాం। అగ్నిగ్ం

హోతారః కస్త్వాయునక్తి స త్వా యునక్తు । అనాపధేకర్మణి యజ్ఞయో-
గః అగ్నిహోత్రహవణ్యామప ఆసీయ పూర్వవత్కూర్చాయాభి మన్త్ర్య।
బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి। బ్రహ్మానుజ్ఞాతః ఓం ప్రోక్ష। శుంధధ్వమిత్యాది
ప్రోక్షణీశేషగ్ంసదో హవిర్ధానయోర్మధ్యే నిధాయ। స్ఫ్యం తిర్యంచగ్గ్
స్తబ్ధ్వా సంప్రేష్యతి। ప్రోక్షణీరాసాదయేధ్మా బర్హిరుపసాదయస్రువం
చ స్రుచశ్చ సంమృడ్ఢ్యాజ్యేనదధ్నేహి। ప్రోక్షణీరభిపూర్య
త్వాతినేధ్మా బర్హిషోపసాదనం నోర్ణామృతః। ప్రాజహితేత్యేకత్వా
ద్యాజ్యాధిశ్రయణగ్ం శాలాముఖీయే ఆజ్యగ్రహణకాలే ప్రచరణ్యా
మాజ్యేతిస్తూష్ణీం చతుర్గృహీత గృహీత్వా పాత్రాన్యాజ్యానిగృహ్ణాతి।
ప్రతిప్రస్థాతా ప్రైతు బ్రహ్మాణస్పత్నీ వేదిం వర్ణేనసీదతు। ప్రతిప్రస్థాతా
పత్నీ ముదానయతి। అథాహమనుకామినీ స్వే లోకే విశా ఇహ। పత్నీ శా-
లముఖే ఈ ముఖోపవిశ్య। సుప్రజసస్త్వావయగ్ం సుపత్నీరుపసేదిమా।
అగ్నిసపత్నదంభనా అదబ్ధాసో అదాభ్యం। జపతి। బ్రహ్మహోతృమా-
నేషు ప్రత్యక్ అతిక్రమ్యోత్తరేణ హవిర్ధానం గత్వా ఉత్తరేణాగ్నీధ్రీయం
ధిష్ణ్యంపరీత్య పూర్వయా ద్వారా ప్రాగ్వగ్ంశం ప్రవిశ్యాపరేణ శాలా-
ముఖీయం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి । ఏవావందస్వ। ఉపస్థే బ్రహ్మ రా-
జాన కురుతే । అధ్వర్యుః పూర్వయా ద్వారా ప్రాగ్వగ్ంశం ప్రవిశ్య
సంప్రేష్యతి। సమష్రిత్తానుహ్వయధ్వం । యజమానస్యామాత్యాంత్స
గ్హ్వయంత్యధ్వర్యుర్యజమానోన్వారభతే యజమానం పత్నీ పత్నీ-
మితరే పుత్రభ్రాతరో హతేన వాససామాత్యాం త్సంప్రచ్ఛాద్య వాస-
సాంతే స్రుగ్దండముపనియమ్య ప్రచరణ్యా వైసర్జనానిజుహోతి। త్వగ్ం
సోమతనూకృద్భ్యో ద్వేషోభ్యోన్యకృతేభ్య ఉరుయంతాసి వరూథగ్గ్ స్వా-
హా। సోమాయేదం। జుషాణో అప్తురాజ్యస్య వేతుస్వాహా । సోమాయే-
దం। అథగార్హపత్య ఆనోమాదదత ఆగ్రివృణ్ణ ఆథాయవ్యా-
న్వాదోళికలశ ముత్పత్నీమానయాతవ్యానాగ్ంసి ప్రవర్తయంతి యా-
యావరస్య యాన్యపరస్మిన్ గార్హపత్యే భవంత్యజమనునయంతీధ్మా
బర్హిరాజ్యాని ప్రోక్షణీరిత్యనుహరంతి । బ్రహ్మాహుతే పూర్వోనిష్క్రా-
మ్య ప్రాగ్వగ్ంశస్య పూర్వద్వారి నసోమ సిష్ఠతి అధ్వర్యుః శాలాముఖీయే

ప్రణయ ప్రియ మిధ్మమాదీవ్యసికతాభిరుపయమ్య। అగ్నీషోమాభ్యాం ప్రణీయమానాభ్యామనుబ్రూహి। ఉద్యమ్యాగ్నిం నోద్యతహోమః ప్రథమాయాం త్రిరనూక్తాయాం। అయన్నో అగ్నిర్వరివః కృణోత్వయం మృధః పుర ఏతు ప్రభిదన్। అయగ్ం శత్రూంజయతు జర్హృషాణోయం వాజంజయతు వాజసాతౌ। అగ్నిః ప్రథమా సోమ ప్రథమావాప్సం బ్రో భిప్రప్రజన్త్యగ్నీధ్ర ఆగ్నీధ్రీయేఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య। బ్రహ్మప్రతిప్రస్థాతా రాజానం ప్రదాయోత్తరేణాగ్నీధ్రీయం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి ఏవావదస్య। పూర్వవదుపస్థే బ్రహ్మరాజానంకురుతే। అధ్వర్యుః ఆగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వానిదేవ వయునానివిద్వాన్। యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమస్వాహా। అథశేషమాజ్యశేషస్య జుహోతి అగ్నయ ఇదం। గ్రావ్ణో వాయవ్యాని ద్రోణకలశమాగ్నీధ్ర ఉపవాసయతి। బ్రహ్మాతే పూర్వోనిష్క్రిమ్య హవిర్ధానస్య పశ్చిమద్వారి ససోమ స్తిష్ఠతి। అధ్వర్యుః ఉత్తరేణాగ్నీధ్రీయమాహవనీయంగత్వా। ఉరువిష్ణో విక్రమస్వోరుక్షయాయనః కృధి। ఘృతయోనేపిబప్ర ప్రయజ్ఞపతింతిరస్వాహా। సర్వమాజ్యశేషస్యజుహోతి। విష్ణవఇదం హుత్వేమాత్యాః ప్రదక్షిణమావృత్య యథేతమపావర్తంతే। సోమోజిగాతిగాతు విద్దేవానామేతి నిష్కృతమృతస్య యోనిమాసదం అపరయాద్వారా హవిర్ధానగ్ం రాజానం ప్రపాదయతి పూర్వయాగత్రశ్రియః పూర్వయాయజమానః ప్రపద్యతే। బ్రహ్మ అధ్వర్యవే రాజానం ప్రదాయోత్తరేణ హవిర్ధానంగత్వా పరేణోత్తరవేదిం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి అగ్నీషోమీయస్య వపాయాహోమాదాస్తే। అధ్వర్యుర్దక్షిణస్య హవిర్ధానస్యనీడే పూర్వవత్కృష్ణాజినాన స్తరణగ్ం రాజ్ఞశ్చసాదనం। అదిత్యాస్సదోసి। అదిత్యాస్సద ఆసీద। అథైనం యజమానో దేవతాభ్యస్సంప్రయచ్ఛతి। ఏషవో దేవ సవిత సోమస్తగ్ం రక్షధ్వం మావోదభదేతత్వగ్ సోమదేవో దేవానుపాగాః। అభిమంత్ర్య। ఇదమహం మనుష్యో మనుష్యాంత్సహ ప్రజయా సహరాయస్పోషేణ। ప్రదక్షిణమావృత్య। నమో దేవేభ్యః। ప్రాచీనమంజలింకృత్వా ప్రాచీనావీతీ। స్వధాపితృభ్యః। దక్షిణాముఖః।

...ంక్ష్ణోపవిశ్య ఉపస్పృశ్య। ఇదమహం నిర్వరుణస్య పాశాత్। ఉప
నిష్క్రమ్య। స్వైరభివ్యాఖ్యా। ప్రాగ్ప్రేక్షతే। పునరభినిష్క్రమ్య సర్వం
విహారమనుప్రేక్షతే। వైశ్వానరం జ్యోతిః। ఆహవనీయం। అత్రియజ
మానో వాంతరదీక్షాం విసృజతే। యన్మేత్రిత్వేత్యాది ప్రాయశ్చిత్తజపః।
యన్మేత్రితు యదత్రాపి మనోనాజ్ఞాతక్రైజ్జపః। అగ్నే వ్రతపతే త్వం
వ్రతానాం వ్రతపతిరసి యామమ తనూస్త్వయ్యభూదిమగ్ం సామయి
యాతవఃమార్మయ్యభూ దేషాత్వయి యథాయథం నౌ వ్రతపతే వ్రతి
నోర్వ్రతాని। ఇతరాం మేఖలాం విస్రగ్ంసతే ఇతరాముష్టీకరతే।
అత్రదండప్రదానమేకే సమామనంతి। స్వాహాయజ్ఞంమనసా= దారభే।
ముష్టీవిసృజతే। స్వాహావాచివాచంతేవిసృజే। వాచంవిసృజతే।నివర్తతె
వ్రతముప సర్వ్రతం నివర్తతే। సోమార్హావిశ్వేసానితి సుత్యాహాని
భక్షయంతి। ఉత్తరేణాహవనీయం ప్రాగగ్రమిధ్మాబర్హిరుపసాద
యతి। దక్షిణమిధ్మం। ఉత్తరంబర్హిః। ఊర్ణామృదు। ప్రోక్షణీనామభి
మంత్రణాది కర్మప్రతిపద్యతే। స్తరణకాలేపరేణోత్తరవేదిం బర్హిస్స్తృ
ణాతి। స్తరణమంత్రాభ్యా వర్తేత ఆజ్యానాగ్ం సగ్ంనాదనాది ప్రాకు
కం కర్మప్రతిపద్యతే। పూర్వవదాజ్యాన్యభి మంత్ర్యాగ్రేణా హవనీ
యం యూపావటమిత్యాది। ఇషేత్వా। ఉపవీరసి। ఉపోదేవానాం=
ప్రజాపతే ర్జాయమానా= అనుమన్యస్వేసు యజాయజామజుష్టం దేవా
నామిదస్తు హవ్యమగ్నీషోమాభ్యాం త్వాజుష్టముపాకరోమి। ఉపాకృ
త్యపంచ జుహోతి పంచహుత్వాగ్నిం మంథతి అగ్నేర్జనిత్రమసీత్యా
ద్యభిహోమాంతం సావిత్రేణ పశురశనామాదాయ ధర్షామానువగ్ని
షోమాభ్యాం త్వాజుష్టంనియునజ్మి। అద్భ్యస్త్వౌషధీభ్యః ప్రోక్షామ
గ్నీషోమాభ్యాం త్వాజుష్టంప్రోక్షామి। అపాం పేరురసీత్యాది = సమా
నమా ప్రవరార్ద్దైవంచ మానుషంచ హోతారావృత్వా పునరాశ్రా
వ్య మైత్రావరుణం వృణీతేమి త్రివరుణౌ ప్రశాస్తారా ప్రశాస్త్రిత్
ప్రశాస్త్ర శర్మామానుషః। ఘృతవతిశబ్ద ఇత్యాదితిష్ఠతి పశావేకాదశ
ప్రయాజాన్ యజతి। 4 దక్షేపశౌ ప్రజితాహి గృహీత్వా ద్వారై
మంతం దక్షిణ యాతిహృత్య। యూపస్యపశ్చాత్ప్రాగతః పశోశ్చస్యాదు

ల్ముకం చాహవనీయతః పృథక్। ఇషేత్వా వపామత్ఖిద్య। అచ్ఛిన్నో
రాయస్సువీరోఽగ్నీషోమాభ్యాం త్వాజుష్టాముత్కృంతామి। తృణము
ష్టినాశమితేత్యాది అగ్నీషోమాభ్యాం ఛాగస్య వపాయా మేదసోను
బ్రూహి। ఆశ్రావయ। అగ్నీషోమాభ్యాం ఛాగస్య వపాయా మేదసః
ప్రేష్య। జాతవేదో వపయా। అగ్నీషోమాభ్యామిదం। అగ్నీషోమయో
రహం దేవయజ్యయేంద్రియావీ భూయాసం। జేమానిమితివా। ప్రత్యా
క్రమ్య దేవేభ్య స్స్వాహేత్యాది సమత్క్రిమ్య సహపత్నీకాః పంచభిశ్చా
త్వాలే మార్జయంతే హుతాయాం వపాయాం మార్జయిత్వా సుబ్ర
హ్మణ్యాపితా పుత్రియాగ్ం సుబ్రహ్మణ్యా సమాహ్వయతి పితాపుత్రి
యైవాత ఊర్ధ్వగ్ం సుబ్రహ్మణ్యా భవత్యా ఆహుతాయాం వసతీవరీః
కుంభేనగిరిభిదాం వహంతీనాం ప్రత్యాతిష్ఠన్ గృహ్ణాతి। నాంతమావహంతీ
రతీయాచ్ఛాయైచా తపతశ్చసంధా గృహ్ణాతి। యద్యభిచ్ఛాయాం నవిం
దేతాత్మనో వృక్షస్య కూటస్య వాఛాయాయా ప్రతీపముపమారయన్
హవిష్మతీరిమా ఆప ఇతి గృహ్ణాతి। హవిష్మతీరిమా ఆపోహవిష్మాం
దేవో అధ్వరో హవిష్మాగ్ం ఆవివాసతి హవిష్మాగ్ం అస్తు సూర్యః।
యస్యాగృహీతా అభినిమ్రోచేత్సువర్ణఘర్మస్స్వాహేతి పంచార్కా
హుతీర్హుత్వా వరేదత్త ఉల్కాముపరిష్టాద్ధారయమాణో గృహీయా
ద్ధిరణ్యంవా వధాయన శుక్రాణామేవ గృహ్ణాతి యోవా బ్రాహ్మణో
బహుయాజితస్య కుంభ్యానాం గృహీయాత్సోమయాజీ బహుయాజీ
భవతీతి విజ్ఞాయతే। అగ్నేర్వోఽపన్న గృహస్య సదసిసాదయామి। అప
రేణశాలా ముఖీయ ముపసాదయతి। సుమ్నాయసుమ్నినీ సుమ్నేమా
ధత్త। సర్వేషు వసతీవరీణాగ్ం సాదనేషు యజమానో జపతి। అగ్నీ
షోమీయస్య పశుపురోడాశస్య పాత్రసగ్ం సాదనాది కర్మప్రతిపద్య
తే। వ్రీహిమయం పశుపురోడాశం నిర్వపతి। ఉత్తరేణ గార్హపత్యా
హవనీయాదధ్రాం త్స్రగ్స్త్రీర్యద్వంద్వాన్యంచి పాత్రాణి ప్రయునక్తి।
ఏకాదశ కపాలాని శూర్పంచద్వంద్వం పురతః పాత్రీం ప్రాశిత్రహరణా
మేక్షణం మదాత్వర్థ ముపవేష ముప్పవనాధానంచ పవిత్రేకృత్వా యజ
మానవాచంయచ్ఛ। సంపిశంతామిత్యాది నిర్వాపకాలే। దేవస్యత్వా=

పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్నీషోమాభ్యాంజుష్టం నిర్వపామి। ఇదం దేవానా
మిత్యాది॥ ఆదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామ్యగ్నీషోమా హవ్యగ్ం రక్షే
థాః। సమూహకాయామిత్యాది। దేవస్యత్వా = భ్యామగ్నీషోమాభ్యాం
వోజుష్టంప్రోక్షామి। కృష్ణాజినాదానాది హవిష్కృతా వాచం విసృజ్య
పశుం విశాస్తీత్యాది= అవరక్షో దివ స్సపత్నిమిత్యాద్య వహననాదికర్మ
ప్రతిపద్యతే। దేవస్యత్వా= భ్యామగ్నీషోమాభ్యాం జుష్టమధివపామి।
ధ్రువమసీత్యాది కపాలానాముపధానకాలేష్టా వుపధాయతూష్ణీంత్రీణి।
దేవస్యత్వా= భ్యామగ్నీషోమాభ్యాం జుష్టగ్ంసం వపామి। పిష్టాన్య
త్పూయాన్యావా యజుషోత్పూయ స్రువేణాద్భిః ఇత్యాది ఆప్యలేపం
నినీయ సృతాగేహీత్యాది ఉద్వాసనకాలే తూష్ణీమభిఘారణం ప్రియే
ణేత్యాసాదనం। అయంయజ్ఞోమమాగ్నే చతుర్హోతా పంచహోతా।
జుహ్వాముపస్తీర్యేత్యాది। అగ్నీషోమాభ్యాం పురోడాశస్యానుబ్రూ
హి। ఆశ్రావయ। అగ్నీషోమాభ్యాం పురోడాశస్యప్రేష్య। అగ్నీషో
మాభ్యామిదం అగ్నీషోమయోరహం దేవయజ్యయా వృత్రహాభూ
యాసం। ప్రత్యాక్రమ్యానపార్వణమా జుహ్వాముపస్తీర్యేత్యాది। అగ్న
యేనుబ్రూహి। అగ్నయేప్రేష్య। అగ్నయ ఇదం। అగ్నేరహం=యాయు
ష్మాన్యయ= గమేయం। నవిరుజ్య పాత్రమిత్యాది స్రువేణపృణదాజ్య
స్యోపహత్యేత్యాది ఉత్తరతః పరిక్రమ్యాజ్యేన పశుమిత్యాది। అగ్నీ
షోమాభ్యాం ఛాగస్య హవిషోనుబ్రూహి। ఆశ్రావయ। అగ్నీషో
మాభ్యాం= ప్రేష్య। యాజ్యాయా అర్ధర్చే ప్రతిప్రస్థాతావసాహేను
మిత్యాది। అగ్నీషోమాభ్యామిదం అగ్నీషోమయోరహం = ద్రియావీ
భూయాసం। జేనవితివా। ప్రత్యాక్రమ్య వనస్పతే ర్ధ్రావసమాప్తిరిష్టా
ఆప్యాయతాం పంచతూష్ణీమేకం దశతేతనువ ఇత్యాదిజుహ్వా ముపస్తీ
ర్య సకృత్పృషదాజ్యస్యోపహత్య ద్విరభిఘార్య ధ్రావసమాప్తిః। వేదం
విహాయ స్విష్టకృదాసః। వనస్పతయేనుబ్రూహి। వనస్పతయేప్రేష్య।
వనస్పతయ ఇదం। వనస్పతేరహం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం। తత్రస్థవిహోపర్యా హవనీయే జుహ్వోపభృతాని
విపర్యస్యన్నిత్యాది= ప్రత్యాక్రమ్యానస్వరుం జుహోతిన హ్యాదయ

శాలముద్వాసయతి సూక్తవాకే। అగ్నయ ఇదం। అగ్నేరహముజ్జితిః।
సోమాయేదం। సోమస్యాహముజ్జితిం। అగ్నీషోమాభ్యామిదం। అగ్నీషోమయో
రహముజ్జితిం వనస్పతయ ఇదం। వనస్ప= దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇత్యాది
హోమా అగ్నిత్యస్య లోపః దక్షిణేనవిహారమిత్యాది = పురస్తాద్దేవపత్ని
భ్య స్సంపత్నీయాం జుహోతి పత్నీసంయాజాంతో హోమాం సేడాంతోస్మి
ష్టో విహారు స్సంతిష్ఠతే। నికాయాంవసతీవరీః పరిహారం త్వాంతర్వేద్యా
సీనో యజమానోపత్న్యాంచనాదీక్షిత మభిపరిహారే త్సవ్యాగ్ం సేత్యా
ధాయాపరేణ పాత్రిఖిహతం పరిక్రమ్య। పూర్వస్యాద్వారోప నిర్హృత్య
దక్షిణేన వేదిం గత్వా దక్షిణేన మార్జాలీయం ధిష్ణ్యం పరీత్య దక్షిణస్యా
ముత్తరవేది శ్రోణ్యాగ్ం సాదయతి। ఇంద్రాగ్నియోర్భాగధేయీస్థ।
సుమ్నాయమమ్మి నిస్సుమ్నమాధత్త। యజమానః। దక్షిణేగ్ం సేత్వాభి
ధాయ యథేతం గత్వా పూర్వయాద్వారోప నిర్హృత్యోత్తరేణ వేదిం
గత్వా ఉత్తరేణాగ్నీధ్రీయం ధిష్ణ్యం పరీత్యోత్తరస్యా ముత్తరవేది
శ్రోణ్యాగ్ం సాదయతి। మిత్రావరుణయోర్భాగధేయీస్థ। సుమ్నా=
ధత్త। యజమానః। సవ్యాగ్ంసేత్వాభిధాయ యథేతం గత్వా పరేణాగ్నీ
ధ్రీయం ధిష్ణ్యముపసాదయతి। విశ్వేషాందేవానాం భాగధేయీస్థ।
సుమ్నా=ధత్త। యజమానః। యజ్ఞేజాగృత। తస్యాభిమంత్రయతే। అత్ర
ప్రతిప్రస్థాతా పయస్యాగ్ం సాయందోహం దోహయత్యగ్ని స్పవిత్రైర్వ్యా
త్యాది కామధుక్షః ప్రణో బ్రూహి మిత్రావరుణాభ్యాగ్ం హవిరింద్రి
యం। బహు దుగ్ధి మిత్రావరుణాభ్యాం దేవేభ్యో హవ్యమాప్యాయతాం
పునః సోమేనత్వా తనచ్మి మిత్రావరుణాభ్యాం దధి। అధ్వర్యుస్సంప్రేష్య
తి। యజమానస్య వ్రతముక్త్వా ఆశిరం కురుత యపైత్యై తస్మై దధి
గ్రహాయ యథా ఘర్మస్య ఘుక్తైర్వ్యా దధిఘర్మాయ తప్తమనాతప్తం మైత్రా
వరుణాయ ప్రతితాతంక్త్వా దధిక్రుంరుణాదిత్యగ్రహాయ సుబ్రహ్మణ్యా సుబ్ర
హ్మణ్యామాహ్వయన సదస్యుపవస్తై। సంప్రేషవత్కుర్వంతి। అత్ర
ప్రతిప్రస్థాతా పాష్ణం పంచదోహానిదోహయిత్వా చిహ్నం కృత్వా
లౌకికేగ్నౌ సిద్ధయిత్వా ప్రస్థాతా సంనిదధాతి. ఆశిరాదిత్యదధిఘర్మైత్రా
వరుణగ్రహాః। ఉత్కృష్టపశుమాత్రశిత్యప్రయోగః। అత్రసవనీయస్య

నవనీయ్యానా మితీద్వాబర్హిస్సన్నహ్యతి। నవాబర్హిః ప్రస్తరమేవ।
ఇషేత్వేత్యాది శాఖామంత్రాః। ఇషేత్వా। ఊర్జేత్వా। ఇమాం
ప్రాచీం తూష్ణీప్లక్షశాఖాం। ఉత్తరేణగార్హపత్యమిత్యాది (ప్రస్తరమే
వాహుతి) అదిత్యైరాస్నాసి। అలుభితాయోనిమిత్యాది। ఇంద్రాణ్యై
స్సన్నహనమిత్యాది। అదిత్యైరాస్నాసి। యత్కృష్ణోరూపం కృత్వా
త్రీణ్। తతస్త్వాంత్రయోవిగ్ంశతి పంగమమసీత్వే తం సప్రపరంధా సంభ
రామిసు సంభృతా। త్రీణ్యస్థిర్గ్=రాః। ఉపవేషం=తా। శుల్బఇధ్మగ్ం
సంభరతి। కృష్ణో= త్వా। అనఘోనదధాతీధ్మ। ప్రవశ్చనానిదధాతి। త్వ
యావేదిమిత్యాది అంతర్వేదిశాఖాఘా ఇత్యాదివపణావర్కః। పశు
గ్ంహవ్యం కరోతుమే। కుంభ్యాలేపనాం తే ఇంమాపర్ణంచ పరిస్తృణీ
తో భావగ్నిదేవా దేవాదేవేషు। అగ్నీధ్రేహవిర్ధానేవా యజమానం
జాగరయంతి పాగ్వ్రగ్ంశే పత్నిమాగ్నీధ్రి పతాగ్ం రాత్రిమృత్విజో
వసంతి యజమానో రాజానం గోపాయతిగోపాయతి॥ హరిః ఓం శ్రీయజ్ఞే
శ్వరార్పణమస్తు। శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥

అగ్నీషోమీయ పశుం సమాప్తమ్.

అథ మహారాత్ర ప్రశ్నమ్.

హరిః ఓం గణేశాయనమః॥ ఓం అథ మహారాత్రే బ్రహ్మణా
సహ బుధ్వాచాంతోధ్వర్యుః। అగ్నేనయసుపథారాయె అస్మాన్విశ్వాని
దేవవయునానివిద్వాన్। యుయోధ్యస్మ జ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం
తేనమఉక్తిం విధేమ। అగ్నీధ్రమంటపమభిమృశతి। ఇదంవిష్ణుర్వి= సుకే।
హవిర్ధానం। అగ్నయ ఆయూగ్ంషి పవస ఆసువోర్జమిషంచనః। ఆరే
బాధస్వదుచ్ఛునాం। స్రుచః పరిచరణీం వాజినపాత్రంచ। ఆవాయో
భూషశుచిపా ఉపనస్సహస్రం తేనియుతో విశ్వవార। ఉపాతేఅంధోమద్య
మయామి యస్యదేవదధిషే పూర్వపేయం। వాయవ్యాని। ఆఘారయే
అగ్నిమిధతె స్తృణంతి బర్హిరానుషక్। యేషామింద్రోయువాసఖా।
సదః। ప్రజాపతిర్మనసా-ధ్వోచ్ఛేత ఇతితిర్యస్త్రిగ్ంశత మాగ్నీధ్రీయే

యజ్ఞతనూర్జుహోతి ప్రథమేన మంత్రేణహుత్వా పూర్వం పూర్వమను ద్రుత్యోత్తరేణోత్తరేణ జుహోతి। ప్రజాపతి ర్మనసాంధో౽చ్ఛేతస్స్వాహా। ప్రజాపతయే సోమాయేదం। ప్రజాపతి ర్మనసాంధో౽చ్ఛేతో ధాతాదీక్షి తాగ్స్వాహా। ధాత్రే సోమాయేదం। ధాతాదీక్షితాగ్ం సవితాభృ త్యాగ్ స్వాహా। సవిత్రే సోమాయేదం। సవితాభృత్యాం పూషాసోమ క్రయణ్యాగ్ స్వాహా। పూష్ణే సోమాయేదం। పూషాసోమక్రయణ్యాం వరుణ ఉపనద్ధస్స్వాహా। వరుణాయసోమాయేదం। వరుణ ఉపనద్ధో౽సురః క్రీయమాణస్స్వాహా। అసురాయసోమాయేదం। అసురః క్రీయమాణో మిత్రః క్రీతస్స్వాహా। మిత్రాయసోమాయేదం। మిత్రః క్రీతశ్శిపివిష్ట ఆసా దితస్స్వాహా। శిపివిష్టాయసోమాయేదం। శిపివిష్ట ఆసాదితో నరంధిషః ప్రోహ్యమాణస్స్వాహా। నరంధిషాయసోమాయేదం। నరంధిషః ప్రోహ్యమా ణో౽ధిపతి రాగతస్స్వాహా। అధిపతయే సోమాయేదం। అధిపతిరాగతః ప్రజాపతిః ప్రణీయమానస్స్వాహా। ప్రజాపతయే సోమాయేదం। ప్రజా పతిః ప్రణీయమానో౽గ్నిరాగ్నీధ్రే స్వాహా। అగ్నయే సోమాయేదం। అగ్ని రాగ్నీధ్రే బృహస్పతి రాగ్నీధ్రాత్ప్రణీయమానస్స్వాహా। బృహస్పతయే సోమాయేదం। బృహస్పతి రాగ్నీధ్రాత్ప్రణీయమాన ఇంద్రో హవిర్ధా నేస్వాహా। ఇంద్రాయసోమాయేదం। ఇంద్రో హవిర్ధానే౽దితి రాసాదిత స్స్వాహా। అదిత్యై సోమాయేదం। అదితిరాసాదితో విష్ణురుపావహ్రియ మాణస్స్వాహా। విష్ణవే సోమాయేదం। విష్ణురుపావహ్రియమాణో౽థర్వో పోత్తస్స్వాహా। అథర్వణే సోమాయేదం। అథర్వోపోత్తో యమో౽భిషుత స్స్వాహా। యమాయసోమాయేదం। యమో౽భిషుతో౽పూతపా ఆధూ యమానస్స్వాహా। అపూతపే సోమాయేదం। అపూతపా ఆధూయమా నో వాయుః పూయమానస్స్వాహా। వాయవే సోమాయేదం। వాయుః పూయమానో మిత్రః క్షీరశ్రీస్స్వాహా। మిత్రాయసోమాయేదం। మిత్రః క్షీరశ్రీర్మంథీ సక్తుశ్రీస్స్వాహా। మంథినే సోమాయేదం। మంథీసక్తుశ్రీర్వై శ్వదేవ ఉన్నీతస్స్వాహా। వైశ్వదేవాయ సోమాయేదం। వైశ్వదేవ ఉన్నీ తో రుద్ర ఆహుతస్స్వాహా। రుద్రాయసోమాయేదం। రుద్ర ఆహుతో వాయురావృత్తస్స్వాహా। వాయవే సోమాయేదం। వాయురావృత్తో నృచ

తః ప్రతిఖ్యాతస్స్వాహా। నృచక్షసే సోమాయేదం। నృచక్షాః ప్రతిఖ్యా
తో భక్ష ఆగతస్స్వాహా। భక్షాయ సోమాయేదం। భక్ష ఆగతః పితౄణాం
నారాశꣳసస్స్వాహా। పితృభ్యస్సోమాయేదం। పితౄణాం నారాశꣳసో
సురాత్తస్స్వాహా। అసవే సోమాయేదం। అసురాత్తస్సింధురవభృథముప
ప్రయత్స్వాహా। సింధవే సోమాయేదం। సింధురవభృథముపప్రయం త్సము
ద్రోఽవగతస్స్వాహా। సముద్రాయ సోమాయేదం। సముద్రోఽవగతః సలిలః
ప్రప్లుతస్స్వాహా। సలిలాయ సోమాయేదం। సలిలః ప్రప్లుత స్సువరుదృచం
గతస్స్వాహా। స్వస్సోమాయేదం। రుద్ర ఆహుతః పితౄణాం నరాశꣳస
ఇతివ్యామోర్వాపా ముపస్పృశన్నగ్ం సోమదేవతాకత్వాత్। ప్రా
దేశమాత్రాణ్యూర్ధ్వ సామాన్యుపరిష్టాదాసేచనవంతి మధ్యే సన్నతాని
వాయవ్యాని భవంతి తేషాం యాన్యనాదిష్టవృక్షాణి నైకంకతాని స్స్యుర్యో
వా యజ్ఞియో వృక్షః ఫలగ్రహిః కో వో యునక్తి స వో యునక్త్వితే ఖరే
పాత్రాణి ప్రయునక్తి యాన్యనామ్నాతి మంత్రాణి భవంతి। అగ్నిర్దేవతా
గాయత్రీ ఛంద ఉపాగ్ంశోః పాత్రమసి। దక్షిణేగ్ంస ఉపాగ్ంశుపాత్రం।
సోమో దేవతా త్రిష్టుప్ఛందోఽన్తర్యామస్య పాత్రమసి। ఉత్తరమంతర్యా
మస్య। బృహన్నసి బృహద్గ్రావా బృహతీమింద్రాయ వాచం వద। తే అంత
రేణ గ్రావాణ ముపాగ్ంశు సవనం దక్షిణాముఖగ్ం సగ్ంస్పృష్టం పాత్రా
భ్యాం తమపరేణ ప్రత్యంచి ద్విదేవత్యపాత్రాణి। ఇంద్రో దేవతా జగతీ
ఛంద ఇంద్రవాయువోః పాత్రమసి। పరిప్రగైంద్రవాయవస్య। బృహ
స్పతిర్దేవతాఽనుష్టుప్ఛందో మిత్రావరుణయోః పాత్రమసి। అజగావస్సైస్మ
త్రావరుణస్య। అశ్వినా దేవతా పఙ్క్తి శ్ఛందోఽశ్వినోః పాత్రమసి। ద్వ్యస్రి
క్త్యాశ్వినస్య। తాన్యపరేణ ప్రచారహు శ్శుక్రామంథినోః పాత్రే। సూర్యో
దేవతా బృహతీ ఛంద శ్శుక్రస్య పాత్రమసి। దక్షిణం బైల్వగ్ం శుక్రస్య।
చంద్రమా దేవతా సతో బృహతీ ఛందో మంథినః పాత్రమసి। ఉత్తరం
నైకంకతం మంథినః। తే అపరేణ। ప్రబాహుకృతుపాత్రే ఆశ్వత్థే అశ్వశఫ
బుధ్నే ఉభయతో ముఖే। కో వో యునక్తి స వో యునక్తు। దక్షిణమధ్వ
ర్యోః కో వో యునక్తు। ఉత్తరం ప్రతిప్రస్థాతుః। విశ్వేదేవా దేవతోష్ణి
హా ఛంద ఆగ్రయణస్య పాత్రమసి। దక్షిణస్యాగ్ం శ్రోణ్యామాగ్రయణ

స్థాలీ। ఇంద్రో దేవతా కకుచ్ఛంద ఉక్థానాం పాత్రమసి । ఉత్తరస్యా ముక్థ్యస్థాలీం । ఇంద్రో దేవతా=మసి। ఉక్థ్యపాత్రం చతస్యా ఉత్తరం। స్థాల్యా మంతరేణ త్రీణ్యుదంచతి గ్రహ్యపాత్రాణ్యాగ్నేయ మైంద్రగ్ం సౌర్య మితి ప్రయునక్తి। కోవో యునక్తి। సవో యునక్తు। ఆగ్నేయం। కోవో= యునక్తు। ఐంద్రం। కోవో యు=నక్తు। సౌర్యం। కోవో యు=నక్తు। ఉత్త రేగ్ంసె దధిగ్రహపాత్రమౌదుంబరం చతుస్రక్తి । కోవో యు=నక్తు। ఏవగ్ం రూపమేవాగ్ంశ్వథాభ్యా మో రేకం। కోకో వాయునక్తి= నక్తు। ఏతస్యైవ హవిర్ధానస్యాగ్రేణోప స్తంభన మాదిత్యస్థాలీం । కోవాయు= నక్తు। ఆదిత్యపాత్రంచతస్యా ఉత్తరం । పృథివీ దేవతా విరాట్ఛందో ధ్రువస్యపాత్రమసి। ఉత్తరస్య హవిర్ధానస్యా। గ్రేణో ప స్తంభనమనుప్రోక్తే ధ్రువస్థాలీం। కోవాయు=నక్తు। ఖరమధ్యే పరిప్లవాం । కోవో యు= నక్తు। యథావకాశం దశచమసాన్యైన్యగ్రోధా నారిహితకాన్యాత్సరు మతోత్సరుకాన్యా। చతురశ్రో బ్రహ్మచమసో హోతుస్తు పరిమండలః పృథుస్తు యజమానస్య త్ర్యశ్రిరుద్గాతురిష్యతే । ప్రశాస్తురవతష్టస్యా దుత్తష్టా బ్రాహ్మచమసినః। పోతురగ్రే విశాఖీ యాన్నేష్టుస్తు విగృహీతకః। అచ్ఛావాకస్యరాస్నావా నాగ్నీధ్రస్య మయూఖకః। సవ్యావృతస్సద స్యస్స్త్యేతచ్చమసలక్షణం। దండానామేవ ఆకారశ్చమసాశ్చతురశ్ర కాః। హోతుర్బ్రహ్మణ ఉద్గాతుర్యష్టు శ్శాస్తుశ్ఛశంసినః। పోతుర్నేష్ట్ర చ్ఛావాకానామాగ్నీధ్రస్యేతి దక్రమః। కోవోయునక్తి=నక్తు। దశైవచ మసాధ్వర్యవః। యునజ్మితే పృథివీం జ్యోతిషాసహ। దక్షిణస్యహావిర్ధా నస్యాధస్తాత్పురోక్షుం దక్షుంద్రోణకంశగ్ం సదశాపవిత్రంతస్య వాయ వ్యైర్ద్వ్యక్షనియోగః। యునజ్మివాయుమంతరిక్షేణ తేసహ। ఉత్తరస్య హావిర్ధానస్యోపరిష్టాన్నిడ ఆధవనీయం। యునజ్మివాచగ్ం సహసూర్యే ణ తే। ప్రథురేపూతభృతం। ఏతస్మిన్హవిర్ధానస్యాధస్తా త్పశ్చాదక్షం త్రీనేకధనాన్ ఘటాన్। ఏకం। ద్వే। త్రీణి। యస్మిన్ని మితేతస్యా అధిష వణచర్మ। ఖరే= పరిక్ష్రిత్తం తంచతుష్పుట ముపరిష్టాదాసేచనవత్। రక్షోహణో వలగహనః ప్రోక్షామి వైష్ణవం । అధిషవణచర్మప్రోక్ష్య। రక్షోఘ్నో వో వలగఘ్నః ప్రోక్షామి వైష్ణవాన్ । చతురో గ్రావ్ణః।

రక్షోహత్వా వలగహో వైష్ణవమాస్తృణామి। అధిషవణఫలకయోరుత్త
రణోమాస్తీర్య। రక్షోఘ్నోవో వలగఘ్నస్సగ్ం సాదయామి వైష్ణ
వాన్। తస్మిన్గ్గ్రావ్ణశ్చతురోగ్రావ్ణః। ప్రాదేశమాత్రాహ్యూర్ధ్వసానూన
హసన ప్రకారానశ్మన స్సగ్సాదయంత్యుపరం ప్రథిష్ఠం మధ్యే పంచ
మాతమభిముఖాభవంతి స్థలీయాగ్ంసిముఖాని। అపాంశుయా బుతస్య
గర్భాభువనస్య గోపాశ్శ్యేనా అతిథయః। పర్వతానాంకకుభః ప్రయు
తోనపాతారో వగ్ను నేంద్రగ్గ్హ్వాయత ఘోషేణామీవాగ్ శ్చాతయత
యుక్తా స్థవహత స్వర్గంలోకం యజమానమభివహత। సన్నాన్గ్రావ్ణోభిమం
త్ర్య। అగ్నిహోమీయావత్సవనీయ వత్సవనీయపాత్రాణి ప్రయునక్తి।
కర్మణేవామిత్యాది ఉత్తరేణగార్హపత్యాహవనీయాదర్భాం త్సగ్గ్
స్తీర్య ద్వంద్వంన్యంచిపాత్రాణి ప్రయునక్తి। కర్మణేవామిత్యాది। స్ఫ్య
మగ్నిహోత్రహవణీముపరవాః। ప్రచరణీగ్ం స్రుచగ్ం సప్తమీం
ప్రయునక్తి తస్యాజుహూవత్కల్పః। స్ఫ్యస్స్వధితిర్వ్యారిత్యాది పవిత్రే
కృత్వానబ్రహ్మవరణం నభూపతేనాహం భూపతిస్తూష్ణీ మతిక్రమ్య
మంత్రేణ నిరసనోపవేశన ఉపవిష్టే బ్రహ్మణి యజమానవాచంయచ్ఛ।
సంవిశంతాం। అగ్నిగ్ంహోతారం కస్త్వాయునక్తి సత్వా యునక్తు
అనాపధేకర్మణి యజ్ఞయోగః అగ్నిహోత్రహవణ్యా మవఆనీయ
పూర్వవదుత్పూయాభిమంత్ర్య। బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి। బ్రహ్మా
ఓప్రోక్షశుంధధ్వమిత్యాది ప్రోక్షణీశేషగ్ంసదో హవిర్ధానయోర్మధ్యే
నిధాయ స్ఫ్యంతిర్యంచగ్ స్తబ్ధ్వా సంప్రేష్యతి। ప్రోక్షణీరాసాదయేధ్మా
జ్యేనదధ్నోదేహి। ప్రోక్షణీరభిపూర్వేత్యాదిశాలాముఖీయే పత్నీకర్మా
ణ్యాజ్యాధిశ్రయణగ్ం శాలాముఖీయే। ఆజ్యగ్రహణకాలే ప్రచరణ్యా
మాడితస్తూష్ణీం చతుర్గృహీతం గృహీత్వా పాంసుకాన్యాజ్యానిగృహ్ణాతి।
కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠోగ్నయేత్వాస్వాహా। యానికాష్ఠానితదహాంభ్యాధాస్యం
త్యత్రాని సహేధ్మేనప్రోక్షే త్సమానమాస్రుచాగ్ం సాదనాత్ ఏతా
అసదం= నియ:। యునజ్మితిస్రోవిప్రుచ స్యూర్యస్యతేస్వాహా। స్రుచ
స్రూన్యాభిమంత్రయతే విష్ణూనస్థ వైష్ణవానిధామానిస్థ ప్రాజాపత్యాని।
అయంయజ్ఞో వమాగ్నే పంచహోతా। అత్రసామికానాం పాత్రా

స్థాగ్ం సగ్ం సాదనమేకే సమామనంతి। ఆసన్యాన్మామంత్రాత్పాహి కస్యాశ్చిదభిశస్త్యాస్స్వాహా। స్రువేణాహవనీయె పురాప్రాతరనువాకాజ్జుహుయాత్। ప్రజాపతయఇదం। పంచహోతారంచాగ్నీధ్రియె స్వర్గకామస్య। నిత్యవదేకేసమామనంతి। అగ్నిర్హోతా= మిత్రఉపవక్తా సోమస్సోమస్యపురోగాః। శుక్రశ్శుక్రస్యపురోగాః శ్రాత్తాస్త ఇంద్రసోమాః। వాతాపేర్హవనశ్రుతస్స్వాహా। వాచస్పతయెబ్రహ్మ మద్భ్యైగ్నే రాజ్యాహుతీః పశ్వాహుతీః పురోడాశాహుతీరితి జుహోత్యభితస్సోమాహుతీ రతిరాజానమంతరిక్షే గ్రావసూ పావహరతి। హృదేత్వా మనసేత్వాదివేత్వా సూర్యాయత్వోర్ధ్వ మిమమధ్వరం కృధిదివిదేవేషు హోత్రాయచ్ఛ। సోమరాజన్నేహ్యవరోహమాభేర్మాసం విథా మాత్వాహిగ్ంసిషం ప్రజా స్త్వముపావరోహ ప్రజాస్త్వాముపావరోవంతు। ఏతాభ్యాముపావహృత్య। పురావాచః పురావావయోభ్యః ప్రవదితోః ప్రాతరనువాక ముపాకరోతి విశ్వరూపాగా నేకురుతే। హోతరేహి। ప్రాతర్యావభ్యో దేవేభ్యోనుబ్రూహి బ్రహ్మన్వాచ యచ్ఛ ప్రతిప్రస్థాతస్సవనీయాన్ నిర్వప సుబ్రహ్మణ్య సుబ్రహ్మణ్యామాహ్వయ। బ్రహ్మ ఉపాకృతేప్రాతరనువాకే। వాచంయచ్ఛత్యా పరిధానీయాయాః మనసా తేవాచం ప్రతిగృహ్ణామి। అధ్వర్యుర్హోతారమాహ। అత్రప్రతిప్రస్థాతా సవనీయానాం పాత్రప్రక్షాళనాది కర్మప్రతిపద్యతే। ప్రాగ్వగ్ంశే ప్రతిప్రస్థాతసవనీయాం నిర్వపతి సర్వేయవా భవంతి లాజాధానాపృషదాజ్య కర్మణోవామిత్యాదిప యజ్ఞస్యసంతతిః। ఉత్తరేణాగార్హపత్యా హవనీయావన్తరా తస్మిన్ద్వంద్వం న్యంచిపాత్రాణి ప్రయునక్తి। ద్వేఘజనార్ధే కపాలే ఏకాదశ పురోడాశ కపాలాని శూర్పద్వయంచద్వంద్వం కృష్ణాజినముఖలూఖల ముసలాభ్యాగ్ం సహాగ్నీధ్రీస్య పత్న్యాశ్వానఖాని సాద్యాంత ఇతరాణి ప్రకృతివత్। పురతఃపాత్రీం ప్రాశిత్రం మేక్షణంమదంత్యర్థ ముపవేషముత్పవనార్థంచ ప్రాశిత్రహపాత్రాణి వాజినపాత్రంచ పిష్టలేపఫలంచ। పూర్వేద్యురేవాత్రకృతే పవిత్రే యజమానవాచం యచ్ఛ సంవిశంతాం। వానస్పత్యాసివహోయత్వా। నేషాయవాం। ప్రత్యుష్టగ్ంరక్షః। యజమానహవిర్నిర్వపామ్యామి।

ధూరసీత్యాది నిర్వాపకాలే। దేవస్య త్వా = భ్యా మింద్రాయ
హరివతేజుష్టం నిర్వపామి దేవస్యత్వాభ్యా = మింద్రాయపూషణ్వతే
జుష్టంనిర్వపామి। అన్యస్మింఛూర్పే పవిత్రేనిధాయ। దేవస్యత్వా=భ్యా
గ్ం సరస్వత్యై భారత్యైజుష్టం నిర్వపామి। పూర్వస్మించ్ఛూర్పే పవి
త్రేనిధాయ। దేవస్యత్వా= భ్యా మింద్రాయజుష్టం నిర్వపామి। నిరుప్తే
ష్వనోవ్యాభిషవాయ ప్రవ్రజత్యభిషుత్యప్రత్యేత్య।ఇందేవానామిత్యాది।
ఆదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామీంద్ర హరివన్ హవ్యగ్ం రక్షస్వేంద్ర
పూషణ్వన్ పూర్వ్యగ్ం రక్షస్వ సరస్వతి భారతి హవ్యగ్ రక్షస్వేంద్ర
హవ్యగ్ం రక్షస్వ సశూకాయామిత్యాది। దేవస్యత్వా= పూష్ణోహస్తా
భ్యా మింద్రాయ హరివతేవోజుష్టం ప్రోక్షామీంద్రాయ పూషణ్వతే
వో వోజుష్టం ప్రోక్షామి సరస్వత్యై భారత్యైవోజుష్టం ప్రోక్షామీం
ద్రాయవోజుష్టం ప్రోక్షామి। పాత్రప్రోక్షణే ప్రోక్షణీనాంసమాప్తిః।
శుంధధ్వమిత్యాద్య వహననకాలే లాజార్థాన్ప్రరీహేష్వేతరాన వహంతి।
ఉత్కరేత్రిస్కనీయ। యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం। ఇదమింద్రస్య హవి
రిత ఇంద్రస్యపూషణ్వతః। ధానార్థాః ఇదమింద్రస్య పురోడాశార్థాః
కృష్ణాజినాదానాది। దేవస్యత్వా= భ్యా మింద్రాయజుష్ట మధివపామి।
ధాన్యమసీత్యాది కపాలానాముపధానకాలే ద్వైభజనార్థే కపాలే
ప్రథమేన కపాల మంత్రేణోపదధాతి। అపాగ్నేగ్నిమిత్యాద్యష్టౌ వుప
ధాయతూష్ణీంత్రీణి। ఉపధాయకపాలాని సాయందోవ త్వాప్రాతర్దోహం
దోహయత్యేతా ఆచరంతీత్యాద్యాది। సంతాళనివయనాంతం భృగూణా
మంగిరసాం తపసాతపసాతప్యస్వ। ద్వైఃభృగూణామంగిరసాం తపసా
తప్యధ్వం మందంతీరధిశ్రయతి ప్రక్షాళితాయామిత్యాది। దేవస్యత్వా=
భ్యా మింద్రాయజుష్టగ్ంసం వపామి। తండులానుత్పూయ వ్రీహీనుత్పూ
యపిష్టాన్యుత్పూయ ధానా వాయుజుషోత్పూయ స్రువేణాద్భిఇత్యాదిఘ
ర్మాస్థ విశ్వాయుషః। తండులానోష్యధానాఃకరోతి। ఘర్మోసివిశ్వాయుః।
వ్రీహీనోష్యలాజాన్కరోతి। ఘర్మోసివిశ్వాయుః పురోడాశమధిశ్రిత్యా
మిక్షావత్పయస్యాం కరోతి తప్తేప్రాతర్దోహే సాయందోహమానయతి
యత్సంవర్తతే సామిక్షాయదన్యత్తద్వాజినం ప్రథనాదిపురోడాశస్యాంత

రితగ్ం పర్యేష్ట్వాహా౽పక్త్వాలేపం నినీయ। ఘృతాచీహి ప్రాశిత్రహరణాదాను
ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః। అనాశితమసి సపత్నక్షయణం। రూపం వర్ణం। అగ్నే
స్త్వా దివశ్శిల్పః। ఉత్కృష్టే త్వా౽గ్నిః। అయం ప్రాణశ్చాపానశ్చ। ఇదమహ
గ్ం సే = హామి। సూర్యజ్యోతిషో విభాతమహత మహత ఇంద్రియాయ।
సూర్యజ్యోతిర్విభాహి। ద్విః। తూష్ణీం ధానా అభిఘార్య। ఆప్యాయతాం
ఘృతయోనిః= తేజసా సరస్వత్యై భారత్యై జుష్టమభిఘారయామి। తూష్ణీ
మైంద్రం యత్ర ఆత్మేత్యాస్తరణం। స్యోనం వస్సదనం కరోమి ఘృతస్య
ధారయా సుశేవం కల్పయామి తు। స్యోనం తే। అద్భిః పరిషిచ్య భువనస్య
గోపావృతం ఉత్పాద్య విజని తా గోమతీనాం। ధానా ఉద్వాస్య యథాభాగం
వ్యావర్తేథాం ఇదమింద్రస్య హరివతః। ఇదమింద్రస్య పూషణ్వతః।
అర్ధాజ్యేన సంయుత్య తూష్ణీం ప్రతిష్ఠాపయత్యర్థాః పిష్టానామాజ్యేతా
స్సక్తూన్కరోతి దుంధగ్ం సంయుతంకర భ ఇత్యాచక్షతే లాజాన్పరీవా
పఇతి। దేవస్య త్వా=ఖ్యామాదదే। కృష్ణాజినమాదాయ। అవధూతగ్=
రక్షః। అదిత్యాస్త్వగ=సి। దివస్కంభ=సి। ధిషణాసి=త్తు। ధిషణాసి
పా=త్తు। అగ్నేవసమధుమతీః। దేవస్యత్వా = ఖ్యామింద్రాయ పూష
ణ్వతే జుష్టమధివపామి। ధాన్యమసీత్యాద్యనూని కురుతాదిత్యంతం
కృత్వాజ్యేన సంయుత్య తూష్ణీం ప్రతిష్ఠాపయతి। స్యోనం తే= తే భువనస్య=
తా మతీనాం। శూర్పేలాజాను ద్వాస్య నఖైస్తాజేభ్యస్తుషాం త్సగ్ం
హరతి నఖైఖాలాఖలధర్మాన్ముసలధర్మాగ్ శ్చకరోతి। దేవస్య త్వా=
ఖ్యామాదదే। కృష్ణాజినమాదాయ। అవధూతగ్ం రక్షః। అదిత్యాస్త్వ
గసి। అధిషవణాన్ని మానుషాశి ప్రతీవోదిత్యాస్త్వగ్వేత్తు। అగ్నిధ్రి
స్యాపత్యావ్యవాఖాని సావ్యంతే। అగ్నే స్తనూరసివా=మి। అద్రియస్త
మానుషా స్త ఇమం దేవేభ్యో హవ్యగ్ం సుశమిశమిాధ్వం। అవరక్షో=
వధ్యాసం। వర్షవృద్ధమసి। వర్షవృద్ధా స్థ। ప్రతిత్వావర్షవృద్ధం వేత్తు
పరాపూతగ్ం రక్షః పరాపూతా అరాతయః। ప్రవిద్ధగ్ం రక్షః పరా
ధ్మాతా అమిత్రాః। హా స్తేనరక్షసాం భాగోసి। తస్మిత్విద తామృతే
ప్రతిటిష్ఠత వ్రీహీణాం మేధాస్సుమనస్యమానాః। స్యోనంత ఇత్యాది
తూష్ణీం యవమయుంద్బగ్ంహ గాద్భగ్ంహ ఆవిఃతూగ్ సగ్ంహత్యద్వ

హోతుః పాత్రే హోతారుస్తృత్య వాజిన్యైకదేశేనోపసించతి వాజినంచ నిద
ధాతి। ఇరాభూతిః పృథివ్యైరసో మోత్క్రమీత్। ఇరావిరామః। యత్రా
భిజానాత్య భూదుపాంశుత్వమసీతి తత్ప్రచరణ్యాజుహోతి। శృణోత్వ
గ్ని స్సమిధాహవం మే శృణ్వంత్వాపోధిషణాశ్చ దేవీః। శృణోతుగ్రావా
ణో విదుషోనుయజ్ఞగ్ం శృణోతు దేవస్సవితాహవం మే స్వాహా। అగ్నయ
గ్రావవ పితృభ్య ఇదం। అపరచతుర్గృహీతం గృహీత్వాసంప్రేష్యతి।
అపఇష్య హోతర్మైత్రావరుణస్యచ మసాధ్వర్యవాద్రవైకధనిన ఆద్రి
వతనేష్టః పత్నీముదానయో న్నేతర్హోతృచ మసేనవసతీ వరభిశ్చాత్వా
లం ప్రత్యాస్వనేష్టా పోత్రియా దేవాన్యాశస్యవామీ రస్యాగ్నీత్రేగన్న
యత్వదితిర్మధ్వాం దధతాగ్ం రుద్రావసృష్టాసి యువానామ మామా
హిగ్ంసీః। నేష్టాపత్నీముదానయతి। పాన్నేజనీగ్ స్థాలీం ధారయమా
ణాం తీర్థేనాభిప్రవ్రజతి యత్రహోతుః పాత్రరసు వాక మసత్రుపవత
ఉపశృణోయుస్తదుపోధ్వర్యు ర్గృహంతీనాం గృహ్ణాతి యదివశృణోతి
బధిరోభవతివాచో హచ్ఛిద్యతే యదిదూరేస్యుః ప్రత్యుదాహృ
గృహ్ణీయాత్। దేవిరాపో అపాన్నపాద్య ఊర్మిర్హవిష్య ఇంద్రియా
వాన్మదింతమ స్తం దేవేభ్యో దేవత్రాధత్తశుక్రగ్ం శుక్రపేభ్యో యేషా
భాగస్థస్వాహా। అప్సున్నంత్రమంత్రయాభిజుహోతి। అద్భ్య ఇదం।
కార్షిరస్యపాపాం మృధ్రం। దర్భైరాహుతి మపభిప్లావ్య। సముద్ర
స్యవోక్షిత్యా ఉన్నయె అభివామూతానాం మైత్రావరుణచమసేన్యగృహ్ణా
తి। సోమస్యత్వా మూజవతోరసంగృహ్ణామి। ఏకధనాః ప్రతిఘటంమంత్రా
వృత్తిః। పత్నీపన్నేజనీర్గృహ్ణాతి ప్రత్యఙ్తిష్ఠంతీ। వసుభ్యోరుద్రేభ్య ఆది
త్యేభ్యః విశ్వేభ్యోవో దేవేభ్యః పన్నేజనీర్గృహ్ణామి। యజ్ఞాయవః పేహ్యా
దే= హిగ్ంసీః। నేష్టాపత్నీముదానయత్యపరేణనేష్ట్రియం పత్నీపన్నే
జనీస్సాదయతి ప్రత్యఙ్తిష్ఠంతి। వసుభ్యో= జనీస్సాదయామి యజ్ఞా
యువః పన్నేజనీస్సాదయామి। తాఏవమేవాచ్ఛావాకగ్ంసీదంత మనూ
పసాదయతి। హోతృచమసేనవసతీ వరీభ్యోనిష్పిచ్యోపరిచాత్వాలే హో
తృచమసంచ మైత్రావరుణచమ సంచసగ్గ్ సర్శ్వవసతీ వరీర్వ్యానయతి।
నమన్యాయంతీత్యభి జ్ఞాయజుహోతృచ మసాన్మైత్రావరుణచ మస

ఆనయతి మైత్రావరుణచమసా ద్ధోతృచమసా వేత్యా విపరీత మాపరి
చాత్వాలే ధార్యమాణా ఉభయీః పరిచరణ్యా సమవత్తి । సంవోనక్తు
వసవస్సమింద్రస్సం పూషాసంధాతాసం బృహస్పతిః త్వష్టా విష్ణుః ప్రజ
యాసగ్ం రరాణో యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు । హోతృచ
మసీయ్యాః అవత్తి । యుష్మాయధం ద్దురో ధుర్భిః కల్పంతాం మైత్రావరుణ
చమసీయ్యాః అవేరపోఽధ్వర్యవః ఇతి హోతాధ్వర్యుం పృచ్ఛతి । ఉతే
మనంనముఱుతేమాః పశ్య । ప్రత్యుస్య ప్రచరణీశేషాత్స్రుకేణాం జుహో
తి । యమగ్నే పృత్సుమర్త్యమవా వాజేషు యం జునాః । స యంతా శశ్వ
తీరిషస్స్వాహా । అగ్నయ ఇదం । తదభావే చతుర్గృహీతేనాజ్యేన యద్య
గ్నిష్టోమో జుహోతీత్యుక్తమథైకేషాం యద్యగ్నిష్టోమో జుహోతి ।
యద్యుక్థ్యః పరిధాని మార్ష్టి యదిషోడశీ హుత్వా మధ్యమేవ పరిధౌ లేపం
నిమృజ్య ద్రోణకలశగ్ం రాజా చోపస్పృశతి యజుర్హోతా నోపస్పృ
శతి వాజపేయేతిరాత్రే చైతద్యజుర్వదం త్సముద్రేవ ప్రతిపద్యతే
బ్రహ్మాణా సహ పరయా ద్వారా హవిర్ధానమపః ప్రసాదయతి పూర్వ
యాగతశ్రియః పూర్వయా యజమానః ప్రతిపద్యతే । బ్రహ్మసవనీయా
న్స్రపాద్యమానా నుత్తరేణ హవిర్ధానం గత్వా పూర్వయా ద్వారా
హవిర్ధానం ప్రవిశ్యాగ్నేరిణ్ణ ఖరం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి రాజనిమీయ
మానేభిఘూయమాణే గ్రహేషుచ గృహ్యమాణేషు వాచం యచ్ఛత్యా
గ్రయణస్య గ్రహణాదధ్వర్యుః పూర్వయా ద్వారా హవిర్ధానం ప్రవిశ్య
దక్షిణస్య హవిర్ధానస్య ప్రధురే ప్రచరణీగ్ం సాదయతి యంకామ
యేత పశుకస్యాదితితా ప్రచరణ్యోపస్పృశేదేస్సై హవిర్ధానస్యా
ధస్తాత్పురోక్షం మైత్రావరుణచమస ఉత్తరస్యాం వర్తన్యాం పురశ్చ
కగ్ం హోతృచమసముత్తరస్య హవిర్ధానస్యాధస్తాత్పురోక్షం వస
తీవరీః పశ్చాదక్షమేకధనా పత్నిద్వారా విపరీతమహో యజమానోను ప్రతి
పద్యతే యాశ్ చైనమ్మృచ్ఛతీతి విజ్ఞాయతే । అథ దధిగ్రహేణ ప్రచర
త్యౌదుంబరేణ గృహ్ణాతి దధిగ్రహపాత్రమాదాయ ప్రత్యాశ్య । ఉపయా
మగృహీతోఽసి ప్రజాపతయే త్వా జ్యోతిష్మతే జ్యోతిష్మంతం గృహ్ణామి
దక్షాయ దక్షవృధే రాతం దేవేభ్యోఽగ్నిజిహ్వేభ్య స్త్వర్తాయుభ్య ఇంద్ర

జ్యేష్ఠేభ్యో వరుణరాజభ్యో వాతాపిభ్యః పర్జన్యాత్మభ్యో దివే త్వాంతరిక్షా
య త్వా పృథివ్యై త్వా దధిగృహీత్వాఽభిఘార్య । అపేంద్ర ద్విషతో మ
నోఽపజిజ్యాసతో జహ్యవ యోనోఽరాతీయతి తం జహి। హరతి। ప్రాణా
య త్వా పానాయ త్వా వ్యానాయ త్వా సతే త్వా సతే త్వాఽద్భ్య స్త్వౌ
షధీభ్యో విశ్వేభ్యస్త్వా భూతేభ్యో యతః ప్రజా అభిద్రా అజాయంత తస్మై
త్వా ప్రజాపతయే విభూదావ్నే జ్యోతిష్మతే జ్యోతిష్మంతం జుహో
మి స్వాహా। పృష్ఠ్యాయా ఉత్తరత ఆసీనః ప్రజాపతయ ఇదం। అత్ర దధి
గ్రహం ప్రహాతి రత్న్యగంశుమదాభ్యావా ప్రథమం గృహ్ణాతి। అదాభ్యం
గృహ్ణాతి। అగ్నేర్వాదాభ్య పాత్రమాదాయ ప్రత్యౌళ్య। శుక్రం తే శుక్రేణ
గృహ్ణామ్యహ్నో రూపేణ సూర్యస్య రశ్మిభిః । వసతీవరీభ్యో గృహీత్వా
ఉపసద్ధస్య రాజ్ఞస్త్రీనగంశూన్ప్రవృహతి । వసవస్త్వా ప్రవృహంతు గాయ
త్రేణ ఛందసాగ్నేః ప్రియం పాథ ఉపేహి। ప్రథమః। రుద్రాస్త్వా ప్రవృహం
తు త్రైష్టుభేన ఛందసేంద్రస్య ప్రియం పాథ ఉపేహి ద్వితీయం। ఆదిత్యాస్త్వా
ప్రవృహంతు జాగతేన ఛందసా విశ్వేషాం దేవానాం ప్రియం పాథ ఉపేహి।
తృతీయం। ఏకైకేనం చతుర ఆధూనోతి పంచకృత్వ స్సప్తకృత్వో వా।
మంద్రాసు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి ఛందనాసు తే శుక్రశుక్రమా
ధూనోమి కోతనాసు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి । ప్రథమం కంపనం।
ప్రూతనాసు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి రేశీషు తే శుక్రశుక్ర మాధూనో
మి మేశీషు శుక్రశుక్రమాధూనోమి। ద్వితీయం। వాశీషు తే శుక్రశుక్ర
మాధూనోమి విశ్వభృత్సు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి । మాధ్వీషు తే
శుక్రశుక్రమాధూనోమి । తృతీయం। కకు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి
శక్వరాసు తే శుక్రశుక్రమాధూనోమి శుక్రాసు తే శుక్రశుక్రమాధూ
నోమి। చతుర్థం। ఆస్మిన్నుగ్రా అముచ్యవుర్దివోధారా అసశ్చత। అధ్వ
ర్యుర్గ్రహమాదాయ। కకుహగం రూపం వృషభస్య రోచతే బృహచ్ఛ్రో
మస్సోమస్య పురోగాశ్శుక్రశ్శుక్రస్య పురోగాః। హరతి) యత్తే సోమా
దాభ్యం నామజాగృవి తస్మై తే సోమ సోమాయ స్వాహా। సోమాయేదం।
అధ్వర్యోర్ద్వాదశ ప్రథమగర్భాః పష్ఠౌహీస్తే దదామి। కృత్యధీవాసం చ।
ఆదవనాసగంశూ న్స్పృష్టాత్రాం నిదధాతి ద్వి దేవత్యపాత్రాణిమధస్తాత్।

అభివాభావాద్బతుణ విశ్వృతిః । అగంశుం గృహ్ణాన్నేకగ్రిహాయాత్తగం
రాజానముపదేన్య ధ్యావసతీవరీభిరుపసృజ్య। అపివృథంసోమః సా సుజా
తా ఋతప్రజా తాభగ ఇద్వ్వస్వామ । ఇంద్రేణదేవీర్వీరుధస్సం విదానా
అనుమన్యంతాతాగ్ సవనాయసోమం। రాజకమ అభిమంత్ర్య । స్వేన
గాత్రేణ హిరణ్యపాణి స్సకృదభిషుత్య । ఆమాస్యాం త్వహాప్రజయా
సహారాయస్పోషేణేంద్రియః మే ర్యంవహానిర్బధః । ప్రథమసుప్రతమగం
శుమభిమంత్ర్యయాతే) ద్రవప్స్పస్కంద పృథివీ మనుద్యామి మంచయోని
మనుయశ్చపూర్వః । తృతీయం యోని మనుసంచరంతం ద్రప్సంజుహో
మ్యను సప్తహోత్రాః । విప్రుషః వామదేవ్యం మనసా గాయమానోన
వాసం గృహ్ణాతి వామదేవ్యస్యవర్చాభ్యమ్యన్ర్యజమానస్య పాణిభ్యాం పాత్ర
మధ్యస్థేనవాయునా। కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీసదా వృధస్సఖా కయా
శచిష్ఠయా వృతోపయామ గృహీతో సి। పరాఙ్ముఖో గృహ్ణాతి। ఇంద్రా
గ్నిమేవర్చః కృణుతాం వర్చస్సోమో బృహస్పతిః । వర్చో మే విశ్వేదే
వావర్చోధత్తమశ్వినా । అధ్వర్యుః రప ఉపస్పృశ్య । దధన్వే వాయదీ
మన్ఘ్నిగం హారతి। మనువోచ ద్రష్టార్మిణివేరుతత్ । పరివిశ్వానికావ్యా
నేమిశ్చక్రమివాభవత్స్వాహా । ప్రాణ్యాపాన్యమధ్యస్థేన వాయునా
జుహోతి। ప్రజాపతయ ఇదం। అధ్వర్యోరుద్వాదశ ప్రథమగర్భాః పస్థా
హి స్త్వైదధామి కృత్యధివాసంచతగం హత్వా సదసిప్రత్యఙ్ముఖో భక్ష
యతి । భక్షేహిమావిశ దీర్ఘాయుత్వాయ శంతనుత్వాయ రాయస్పో
షాయవర్చసే సుప్రజాస్త్వాయేహివసో పురోవసో ప్రియోమేహృదో
సి। భక్షమాహ్రియమాణం ప్రతీక్షతే । అశ్వినోస్త్వా బాహుభ్యాగం
సఘ్యాసం ప్రతిగృహ్య । నృచక్షసంత్వా దేవసోమసుచక్షా అవఖ్యేమం।
అవేక్ష్య। హోతురుపహ్వాయస్వ। వాగ్జుషాణో సోమస్యతృప్యతు । భక్ష
యిత్వా। హిన్వమేగాత్రా హరివో గణాన్మేమావితీతృపః । శివోమే
సప్తర్షీనుపతిష్ఠస్వ మామేవాఙ్నాభిమతిగాః । నాభిదేశమభిమృశతి।
భక్షితస్య మార్జాలీయే ప్రక్షాళనం ఉత్తరస్యాం వర్తన్యాగం హోతృ
చమసం వసతీవరీభిరభి పూర్వసిగ్రాభ్యాసు యజమానం వాచయతి।
నిగ్రాభ్యాస్థదేవశ్రుత ఆయుర్మేతర్పయత ప్రాణంమేతర్పయతా పానం

మేతర్పయత చక్షుర్మేతర్పయత శ్రోత్రం మేతర్పయత । మనో మేతర్ప
యత వాచం మేతర్పయతాత్మానం మేతర్పయతాంగాని మే తర్పయత
ప్రజాం మేతర్పయ పశూన్మేతర్పయ గృహాన్మేతర్పతగణాన్మే తర్పయత
సర్వగణం మా తర్పయత తర్పయత మా గణా మేమా వితృషన్ । దేవస్య
త్వా= భ్యామాదదే గ్రావాణ ముపాగ్ంశు సవనమాదాయ గ్రావాస్య
ధ్వరకృద్దేవేభ్యో గంభీరమిమమధ్వరం కృధ్యుత్తమే నపరినేంద్రాయ
సోమగ్ం సుషుతం మధుమంతం పయస్వంతం వృష్టివనిం । అభిమంత్ర
యతే। తమాదదానో వాచం యచ్ఛత్యాగ్రయణం గృహీత్వా విసృ
జతేథైన ముపరేనిధాయాగ్ం శురభిమిమీతే క్రయ్యవదేతావన్తానా।
ఇంద్రాయ త్వా వృత్రఘ్నే । ఇంద్రాయ త్వా వృత్రతురే । ఇంద్రాయ
త్వాభితిఘ్నే। ఇంద్రాయ త్వాదిత వతే । ఇంద్రాయ త్వా విశ్వదేవ్యా
వతే । యథాప్రథమం। నతయా పంచమంతయైవోత్తమం । పంచ
కృత్వో యజుషామిమీతే పంచకృత్వస్తూష్ణీం । తూష్ణీంమానే సర్వేస
గ్రహాణాం నాగ్ంశునుపీసమూహతి। భూయాగ్ం సంప్రాత స్సవనాయ
రాజానం ప్రకల్పయాత్యాతి । అల్పీయాగ్ం స మాధ్యందినాయోపవ
హ్య । ప్రత్యూహ్యైక గ్రహాయాప్తగ్ రాజానముపరేన్యుహ్య హోతృ
చమసేగ్ంశూన పధాయ। తస్మిన్గ్రావాణముపాగ్ంశు సవన మపరిధా
రయన్। త్రిఃప్రదక్షిణం పరిప్లావయన్ నిగ్రాభముపైతి। గఘాప్రాశ్రావి
గుదగధరాస్త్వావస్త్వావనిశ ఆధావాత్వాజనిష్వా। నిగ్రాభముపైతి। శ్వాత్రా
స్థవృత్రతురో రాధోగూర్తా అమృతస్య పత్నీస్తా దేవీర్దేవత్రేమ యజ్ఞం
ధత్తోపహూతాం సోమస్య పిబతోపహూతో యుష్మాకగ్ం సోమః
పిబతు। తాసామేకదేశేనోపసృజ్య ద్వ్యాదితోంతతో వాసిగ్ర భోపాయ
నమ పసర్గశ్చ ప్రాశ్చ్యోతారిస్థ। ఉపసృష్టస్య రాజ్ఞష్షడగ్ంశూనాదాయ
నసర్గ్ శ్లిష్టానాదాయ చర్మణి నిధాయ। యత్తే సోమ దివి జ్యోతిర్యత్పృథి
వ్యాం యదురావంతరిక్షే తేనాస్మై యజమానాయోరురాయాకృధ్య
ధిదాత్రే వోచః। రాజానమభిమంత్రయతే । ధిషణే వీడూసతీవీడయేథా
మూర్జం దధాథామూర్జం మే ధత్తం మా వాగ్ం హిగ్ంసిమం మా మా
హిగ్ంసిష్టం । అధిషవణఫలకే । అప్రీవృధం వో మనసా సుజాతా ఋత

ప్రజాతా భగ ఇద్వ ప్యాము। ఇంద్రేణ దేవీర్వీరుధస్సంవిదానా అనుమన్యం
తాగ్ం సవనాయసోమం। రాజానమేవాభిమంత్ర్య। మాభేర్మాసంవిక్థాః।
ఉపాగ్ంశుసవనం గ్రావాణముద్యమ్య। అనాగసస్త్వావయ మింద్రేణ
ప్రేషితా ఉప। వాయుష్టే అస్త్వగ్ంశు భూర్మిత్రస్తే అస్త్వగ్ంశుభూర్వరుణ
స్తే అస్త్వగ్ంశుభూః అహతస్సోమో రాజాత్రుణ మంతర్భా యాభిషు
ణోతి। ఏకం। ఆమాస్వదశ। ద్వే। త్రీణి। చత్వారి। పంచ। షట్। సప్త।
అష్టౌ। అష్టౌకృత్వో గ్రీభిషుణోతి। ద్రప్సశ్చస్కంద। అథప్రతిప్రస్థాతో
పాగ్ంశుపాత్రం ధారయన్న పాత్రానామ పరిద్వారగ్ శూ అంతర్దధాతి।
తస్మిన్నభిషుత మధ్వర్యూ రంజలినా గృహ్ణాతి। వాచస్పతయే పవస్వవాజి
న్వృషా వృష్ణో అగ్ంశుభ్యాం గభస్తి పూతో దేవో దేవానాం పవిత్ర
మసి యేషాం భాగోసి తేభ్యస్త్వా। అగ్ంశుద్వయస్య నిధానమాగ్నేయ
స్యాధస్తాదేవః ఏవ। ప్రథమః కర్త్యాయ ఏవంవిహితో ద్వితీయ స్తృతీయశ్చ
పాత్రిక్। శ్వాత్రాస్థ। యత్తేసోమ। ధిషణేవిదూ। అవివృధంవః। మాభే
ర్మాసంవిక్థాః। అనాగసస్త్వా। ఏకం। ఆమాస్వదశ। ద్వే। త్రీణి। చత్వారి।
పంచ। షట్। సప్త। అష్టౌ। నవ। దశ। ఏకాదశ। ఏకాదశకృత్వో ద్వితీ
యం। ద్రప్సశ్చస్కంద। అథప్రతిప్రస్థాతో పాగ్ం పాత్రం ధారయన్న
వశిష్టానామగ్ం శూద్వావంతర్దధాతి। తస్మిన్నభిషుత మధ్వర్యుఃంజలి
నాగృహ్ణాతి। వాచస్పతయే తేభ్యస్త్వా। అగ్ంశుద్వయస్య నిధానమైం
ద్రస్యాధస్తాత్ హోతృచమసీయాంగ్ంశూ నుత్తమే పర్యాయేభిషు
ణోతి పాత్రిక్ శ్వాత్రాస్థ। యత్తేసోమ। ధిషణేవిదూ। అవివృధంవో।మా
భేరనాగసస్త్వా। ఏకం। ఆమాస్వదశ। ద్వేత్రీణి। పంచ। షట్। సప్త।
అష్టౌ। నవ। దశ। ఏకాదశ। ద్వాదశ। ద్వాదశకృత్వః। స్తృతీయం। ద్రప్స
శ్చస్కంద। అథప్రతిప్రస్థాతో పాగ్ం శుపాత్రం ధారయన్న వశిష్టాద్వా
వద్వా అంతర్దధాతి। తస్మిన్నభిషుత మధ్వర్యు రంజలినాగృహ్ణాతి। వాచ
స్పతయే పవస్వ తేభ్యస్త్వా। అగ్ంశుద్వయస్య నిధానగ్ం సౌర్యస్యాధ
స్తాత్। పాత్రిక్। శ్వాత్రాస్థ। యత్తేసోమ। ధిషణేవిదూ। అవివృధంవో
మాభేరనాగసస్త్వా మాద్రప్సో వాచస్పతిర్దశ। స్వాంకృతోసి మధుమతీ
ర్న ఇషస్కృధి విశ్వేభ్య స్త్వేంద్రియేభ్యో దివేభ్యః పార్థివేభ్యః। ప్రతి

ప్రస్థాత్రహ్వాస్తస్తం గృహ్ణ అధ్వర్యుర్గ్రహమాదాయ । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి ।
దక్షిణేనహోతారమతి క్రామతియేనవా హోతా ప్రతిపాదయేత్ ।
మనస్త్వాష్టు । దక్షిణతోఽవస్థాయ దక్షిణం పరిధిమన్వవహృత్య తిష్ఠన్నేవ ।
స్వాహాత్వా సుభవ సూర్యాయ । దక్షిణతః ప్రాంచమృజుగ్ం సంతతం
దీర్ఘగ్ం హుత్వా । ప్రాణాయేదం । దేవేభ్యస్త్వా మరీచిపేభ్యః । మధ్య
మేపరిధావ్లేపం నిమృష్టి । దేవేభ్యో మరీచిపేభ్య ఇదం । సర్వమాగ్ర
యణ స్థాల్యాగ్ం సంపాతమవనీయ । ఏష తే యోనిః ప్రాణాయత్వా ।
రిక్తం పాత్రమాయతనే సాదయిత్వా తస్మిన్నగ్ంశుమవాస్యతం తృతీ
యసవనేపి సృజ్యాభిషుణుయాత్ । అథమహాభిషవః । ఉశిక్త్వం దేవ
సోమగాయత్రేణ ఛందసాగ్నేః ప్రియం పాథో అపీహి । యత్తే సోమా
దాభ్యం నామజాగృవితస్మై తే సోమసోమాయస్వాహా । అదాభ్యాగ్ం
శుమపాగ్శు పావనాచాపి సృజ్యసర్వేధ్వర్యవో దిగ్భ్య మహాభిషవ
మభిషుణ్వంతి పురస్తాదధ్వర్యుర్దక్షిణతః ప్రతిప్రస్థాతా పశ్చాన్నేష్టో
త్తరత ఉన్నేతా పశ్చాదధ్వర్యోః పురస్తాన్నేష్టేత్యేక ఉపరే రాజానం
న్యుప్య హోతృచమసేగ్ంశూనవదాయ ప్రాక్ । శ్వాత్రాస్థ అవీవృధం
వః । తూష్ణీమభిషవః । ఆమాస్కాన్ । ద్రప్సశ్చస్కంద । ఏవం ద్వితీయం
తృతీయం చోపసృజ్యాభిషుణ్వంత్యత్రాధ్వర్యురంజలినాసించతి కముఉన్నే
తాంతరీషేణోద్రుత్య పశ్చిమత ఉద్గాతారం పహృత్యోత్తరత స్తిష్ఠం
న్నాధవనీయే వనయతేష ఏవాపాగ్ సోమస్యచ పంథా ఏష ప్రథ
మః పర్యాయ ఏవం విహితో ద్వితీయ స్తృతీయశ్చ । ప్రాక్ । శ్వాత్రా
స్థ । అవీవృధవః । తూష్ణీమభిషవః । ఆమాస్కాన్ । ద్రప్సశ్చస్కంద ।
హోతృచమసీయాగ్ంశూనుత్తమే పర్యాయేభిషుణోతి । ప్రాక్ ।
శ్వాత్రాస్థ । అవీవృధంవః । తూష్ణీమభిషవః । ఆమాస్కాన్ । ద్రప్సశ్చ
స్కంద । సంభృత్య రాజానముపరే గ్రావ్ణస్సమ్ముఖాన్కృత్వా ప్రపీడ్య
ర్జీషం ముఖేఘాతో హాతిఘ్నాసమేభ్యః ప్రయచ్ఛతీతి విజ్ఞాయతే తేషా
ముద్గాతారో ద్రోణకలశం ప్రతిష్ఠాప్య తస్మిన్నుదీచీనదశం పవిత్రం వితన్వంతి ।
పవిత్రం వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః । అతప్త
తనూర్నతదామో అశ్నుతే శృతాస ఇద్వహంతస్తత్సమాశత । వితత్య

మాన మనుమంత్రయతే। పవిత్రస్య యజమానో నాభింకృత్వా తస్మిన్
హోతృచమసేన ధారాగ్ం స్రావయత్యుదచనేనోన్నేతా ధవనీయా
ద్ధోతృచమస ఆనయతి సంతతా ధారా స్రావయితవ్యా కామో హాస్య
సమర్ధుకో భవతీతి విజ్ఞాయతే। యద్విప్రుష్యాత్తస్య విభింద్యాద్ధారాయా
అంతర్యామం గృహ్ణాతి సర్వాగ్ంశ్ఛాత్రో గ్రహాన్ధ్రువాత్
అంతర్యామ పాత్ర మాదాయ ప్రక్షాళ్య। ఉపయామగృహీతోఽసి స్వాంత
ర్యచ్ఛ మఘవాన్పాహిసోమ మురుష్యరాయస్సమిషో యజస్వాంతస్తే
దధామి ద్యావా పృథివీ అంతరుర్వంతరిక్షగ్ం సజోషా దేవైరవరైః
పరైశ్చాంతర్యామే మఘవాన్మాదయస్వ। గృహీత్వా ప్రతిప్రస్థాత్రే
ప్రదాయ। స్వాంకృతోఽసి విశ్వేభ్యః। అక్ష్వా గ్రహమాదాయ। ఉర్వంత
రిక్షమన్విహి ఉత్తరేణ హోతారమతిక్రామతి యేనవా హోతా ప్రతి
పాదయేత్ । మనస్త్వాష్టు ఉత్తరతోఽపస్థాయ। ఉత్తరంపరిధిసంధిమన్వవ
హృత్య తిష్ఠన్నేవ। స్వాహాత్వా సుభవస్సూర్యాయ। ఉత్తరతః ప్రాంచ
మృజుగ్ం సంతతం దీర్ఘగ్ం హుత్వా। ఇంద్రాయమఘవత ఇదం। దేవే
భ్యస్త్వా మరీచిపేభ్యః। మధ్యమే పరిధౌ లేపం నిమార్ష్టి। దేవేభ్యో మరీచి
పేభ్య ఇదం। అస్యామాగ్రయణస్థాల్యాగ్ం సంపాతమవనీయ। ఏష తే యో
నిరపానాయ త్వా। అరిక్తం పాత్రమాయతనే సాదయిత్వా। వ్యానాయ
త్వా। తేఅంతరేణ గ్రావాణముపాగ్ంశు సవనం దక్షిణాభి ముఖగ్ం
సగ్గ్స్పృష్టం పాత్రాభ్యాం నానుదితే సూర్య ఉపాగ్ంశ్వంతర్యామౌ
జుహుయాద్యదిత్యదిరితానుదిత ఉపాగ్ంశు జుహుయాదుదితే త్వంత
ర్యామ ముఖావనుదితే హూతవ్యావిదిత్యేకే యదిరథంతరసామా
సోమస్స్యాదైంద్రవాయవాగ్రాన్గృహ్ణీయాద్యది బృహత్సామాశుక్రా
గ్రాన్యది జగత్సామాగ్రయణాగ్రాన్యద్యుభయసామా యథాకామ్యై
వైంద్రవాయవాగ్రానేవ గృహ్ణాతి। ఐంద్రవాయవ పాత్రమాదాయ
ప్రక్షాళ్య। ఆవాయో భూష శుచిపా ఉప నస్సహస్రం తేనియుతో విశ్వవార।
ఉపో తే అంధో మద్యమయామి యస్య దేవదధిషే పూర్వపేయం। ఉప
యామ గృహీతోఽసి వాయవే త్వా। గృహీత్వా అపయమ్య। ఇంద్రవా
యూ ఇమే సుతాః ఉప ప్రయోభిరాగతం। ఇందవో వాముశంతిహి। ఉప

యామ గృహీతో౽సీంద్ర వాయుభ్యాంత్వా। పునస్తస్మిన్నేవ గృహీత్వా
పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తే యోనిస్స జోషాభ్యాంత్వా। సాదయతి।
సర్వాన్గ్రహాన్పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్యైష తే యోనిరితి యథాదేవతం
యథాయతనగ్ం సాదయతి। మైత్రావరుణపాత్రమాదాయ ప్రఉగ్య।
అయం వాం మిత్రావరుణా సుత సోమ ఋతావృధా। మమేదిహ శ్రుత
గ్ం హవం। ఉపయామగృహీతో౽సి మిత్రావరుణాభ్యాంత్వా। మైత్రా
వరుణం గృహీత్వా। రాయా వయగ్ం సస్వాగ్ం సో మదేమ హవ్యేన
దేవా యవసేన గావః। తాం ధేనుం మిత్రావరుణా యువం నో విశ్వాహా
ధత్త మనపస్ఫురన్తీః। శ్రుతసీ తేన పయసా శ్రీత్వా పవిత్రదశాభిః పరి
మృజ్య। ఏష తే యోనిర్ ఋతాయుభ్యాంత్వా। సాదయతి ఆశ్వినమతిద్రుత్య।
శుక్రపాత్రమాదాయ ప్రఉగ్య। అయం వేనశ్చోదయత్పృశ్నిగర్భా
జ్యోతిర్జరా యూర్జసో విమానే। ఇమమపాగ్ం సంగమే సూర్యస్య శిశుం
న విప్రామతిభీ రిహన్తి। ఉపయామగృహీతో౽సి శండాయత్వా। శుక్రం
గృహీత్వా హిరణ్యేన శ్రీత్వా పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తే యో
నిర్వీరతాం పాహి। సాదయతి। మంథిపాత్రమాదాయ ప్రఉగ్య। తం ప్ర
త్నథా పూర్వథా విశ్వ। థేమథా జ్యేష్ఠతాతిం బర్హిషదగ్ం సువర్విదం
ప్రతీచీనం వృజినం దోహసే గిరాశుం జయంతమను యాసు వర్ధసే। ఉప
యామగృహీతో౽సి మర్కాయత్వా। మంథినం గృహీత్వా। మనో న
యేషు హవనేషు జుహ్వ ద్విపశ్శచ్యావధోద్రవంతా। ఆయాశ్శం యాభి
స్తి విస్రుణ్మో అస్యా శ్రీణీతాది వంగభస్తాత్। సక్తుభిశ్శ్రీణాత్యసభిద్వాగ్ంస
యన్నాత్మాన మితరాగ్శ్చ గ్రహాన్పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తే
యోనిః ప్రజాః పాహి। సాదయతి। ద్వాభ్యాం ధారాభ్యాగ్ం స్థాల్యాగ్ర
యణం గృహ్ణాతి। య ఆగ్రయణ స్థాల్యాగ్ం సోమ స్తమన్యస్మిన్పాత్రే ఆనీ
య్యతాం ద్వితీయాం ధారాం కరోతి। యే దేవా దివ్యేకాదశస్థ పృథివ్యా
మధ్యేకాదశస్థా ప్సుషదో మహి నైకాదశస్థ తే దేవా యజ్ఞమిమం జుష
ధ్వముపయామ గృహీతో౽సి। ఆగ్రయణం గృహీత్వా త్రిర్హింకృత్య
వాచం విసృజతే। హిం। హిం। హిం। సోమః పవతే సోమః పవతే సోమః
పవతే। సుభూతాయ పవతే బ్రహ్మవర్చసాయ పవతేస్మై బ్రహ్మణే

పవతేస్మై క్షత్రాయ పవతేస్యై విశే పవతేద్భ్యః పవత ఓషధీభ్యః
పవతే వనస్పతిభ్యః పవతేద్యావా పృథివీభ్యాం పవతేస్మై సున్వతే
యజమానాయ పవతేమహ్యాం జ్యైష్ఠ్యాయ పవతే యథాదేవేభ్యః పవ
థా ఏవంమహ్యాం పవస్వ। త్రిరుద్వదతి శనైరుచ్చైః రథసూచ్చైః పవి
త్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తేయోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః। సాదయతి।
త్రీనగ్నిష్టోమేతిగ్రాహ్యాన్గృహ్ణాత్యాగ్నేయ మైంద్రగ్ంసౌర్యమితి। ఆగ్నే
యపాత్రమాదాయ ప్రత్యౌళ్య। అగ్న ఆయూగంషి పవస ఆసువోర్జ
మిషంచనః। ఆరేబాధస్వ దుచ్ఛునాం। ఉపయామ గృహీతోస్యగ్నయే
త్వా తేజస్వతే। ఆగ్నేయం గృహీత్వా। పజ్య। ఏష తేయోనిరగ్నయే
త్వా తేజస్వతే। సాదయతి। ఐంద్రపాత్రమాదాయ ప్రత్యౌళ్య। ఉత్తిష్ఠ
న్నోజసా సహపీత్వీ శిప్రే అవేపయః। సోమమింద్రచమూసుతం। ఉప
యామ గృహీతోసీంద్రాయత్వౌజస్వతే। ఐంద్రగృహీత్వా పవిత్ర
దశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తేయోని రింద్రాయత్వౌజస్వతే। సాదయతి।
సౌర్యపాత్రమాదాయ ప్రత్యౌళ్య। తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి
సూర్య। విశ్వమాభాసిరోచనం। ఉపయామ గృహీతోసి సూర్యాయ
త్వా భ్రాజస్వతే। సౌర్యంగృహీత్వా। పజ్య। ఏష తేయోని సూర్యా
యత్వా భ్రాజస్వతే। సాదయతి। స్థాల్యోక్థ్యం గృహ్ణాతి। ఉక్థ్యస్థాలీం
ప్రత్యౌళ్య। ఉపయామగృహీతోసీంద్రాయత్వా బృహద్వతే వయస్వత
ఉక్థాయువేయత్త ఇంద్రబృహద్వయస్తస్మైత్వా విష్ణవేత్వా। ఉక్థ్యం
గృహీత్వా పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తేవ్యా వృతత్వాత్స్వవేత్రైవ
వహోమోదర్వ్యాహూమత్వాన్న సన్నృవేణభవతి। యోనిరింద్రాయత్వో
క్థాయువే। సాదయతి। ధ్రువస్థాలీం ప్రత్యౌళ్య। పశ్చిమేనోద్గాతౄణాహు
త్వా। (ఉద్గాతృతః పరేణైవ ధ్రువస్థాలీం సమాహరేత్) మూర్ధానం
దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృతా యఃజాతమగ్నిం కవిగ్ం సం
మ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః। ఉపయామ
గృహీతోస్యగ్నయేత్వా వైశ్వానరాయ ధ్రువోసి ధ్రువక్షితిర్ధ్రువాణాం
ధ్రువతమోచ్యుతానా మచ్యుతక్షిత్తమః। స్థాల్యాధ్రువం పూర్ణంగృహ్ణాతి
పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తేయోనిరగ్నయేత్వా వైశ్వానరాయ।

ఆయతనే హిరణ్యే సాదయేద్దాయుష్కామస్యతీగ్ం రాజపుత్రో గోపా
యత్యా పవనయనాత్ప్రాదనాది ధృవస్యన యజమానో మూత్రం కరో
త్యా పవనయనాత్। అత్రదారా విరమతి ప్రపీడ్య పవిత్రం నిదధాత్యేకధ
నానాం యథార్థగ్ం పర్యాశ్చ మైత్రావరుణశ్చ మసీమూ ఆధవనీయే
వనయతి పూతభృతో బిల ఉదీచీనదశం పవిత్రం వితత్యాయ ఆధవనీయే
రాజానమ సర్వం పూతభృత్యవనీయు। ఉపయామ గృహీతో౽సి ప్రజా
పతయేత్వా। ద్రోణకలశమభి మృశేత్ । ఉపయామగృహీతో౽సీంద్రా
యత్వా। ఆధవనీయం। ఉపయామగృహీతో౽సి విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః।
పూతభృతం। తే పవమానగ్రహాః పురస్తాదపయామాస్సర్వే పంచహో
త్రా యజమానస్సర్వాన్గ్రహానభిమృశతి। అగ్నిర్హోతా = వక్తా। అసం
భవతాం మద్రావృత్తిః। వైప్రుషాం త్సప్తహోతారంచ హుత్వా।
ప్రాతస్సవనే ప్రచరణ్యాజుహోతి ఇతరయో స్సవనయో రహ్యేవ
హోమః అపివాసవనత్రయేపి వాజసనేయకం ద్రప్సశ్చస్కంద పృథివీ
మనుద్యామిమంచయోని మనుయశ్చపూర్వః । తృతీయం యోనిమను
సంచరంతం ద్రప్సంజుహోమ్యనుసప్త హోత్రాస్వాహా । ఇంద్రా
యేదం । యస్తేద్రప్సస్కందతి యస్తే అగ్ం శుర్గ్రావచ్యుతో ధిషణ
యోరుపస్థాత్ । అధ్వర్యోర్వాపరియస్తే ప్రవిత్రాత్స్వాహా కృతమిం
ద్రాయతం జుహోమిస్వాహా । ఇంద్రాయేదం। యో ద్రప్సోఅగ్ంశుః
పతితః పృథివ్యాం పరివాపాత్పురోడాశాత్కరంభాత్ । ధానాసోమా
న్మంథిన ఇంద్రశుక్రాత్స్వాహా కృతమింద్రాయతం జుహోమిస్వాహా।
ఇంద్రాయేదం। యస్తేద్ర మధుమాగ్ం ఇంద్రియావాత్స్వాహా కృతః
పునరప్యేతిదేవాన్। దివఃపృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాత్స్వాహా కృతమింద్రా
యతం జుహోమిస్వాహా। ఇంద్రాయేదం । మహాహవిర్హోతా = నమః
పృథివ్యైస్వాహా । వాచస్పతయే బ్రహ్మణఇదం । ఏవం బ్రహ్మయజ
మానశ్చ సప్తహోత్రైవ ఉదంచ ప్రహ్వాబహిష్పవమానాయ పంచర్త్వి
జః స్సమన్వారభ్య స్సర్పంత్యధ్వర్యుం ప్రస్తోతాన్వారభతే ప్రస్తోతార
ముద్గాతోద్గాతారం ప్రతిహర్తారం ప్రతిహర్తారం బ్రహ్మా బ్రహ్మాణం
యజమానః పూర్వోధ్వర్యుర్బహిః రుష్మింధూన్వం త్సర్పతి। వాగగ్రే

గా అగ్రే పత్న్యృజుగా దేవేభ్యో యశోమయిదధతీ ప్రాణాన్పశుషు
ప్రజాం మయిచ యజమానేచ। గాయత్రీ ఛందా వసవో దేవతా వృకే
ణాపరిపరేణపథా స్వస్తివసూనశీయుచాత్వాలమవేక్ష్య మార్జాలీ
వత ఉత్తరేవా వేద్యగ్ంసే సర్వేయుగపదుపవిశ్య విముంచతి । అథా
ధ్వర్యుః స్తోత్ర ముపాకరోతి। వాయుర్హింకర్తాగ్నిః ప్రస్తోతా ప్రజాపతి
స్సామ బృహస్పతి రుద్గాతా విశ్వేదేవా ఉపగాతారో మరుతః ప్రతిహ
ర్తార ఇంద్రోనిధనం తేదేవాః ప్రాణభృతః ప్రాణంమయిదధతు। ప్రస్తో
త్రే బర్హిర్ముష్టిం ప్రయచ్ఛతి । బర్హిర్మే పాప్మః ప్రశాస్తః। బ్రహ్మ
దేవ సవితరేతత్తే ప్రాహ తత్ప్రచ సువప్రచ యజ బృహస్పతిర్బ్ర
హ్మాయుష్మత్యా ఋచో మాగాత తనూపాత్సామ్నస్సత్యావ ఆశిష
స్సంతు సత్యా ఆకూతయ ఋతంచ సత్యంచ వదతస్తుత దేవస్య సవి
తుః ప్రసవే। రశ్మిరసిక్షయాయ త్వాక్షయంజిన్వ। ఓగ్స్తుత । స్తూయ
మానం యజమాన ఉపగాయతి చత్వారో వరార్ధ్యా ఉపగాతారో నా
ధ్వర్యుః। వస్యైహిం కృతస్యై ప్రస్తుహితస్యైస్తు హితస్యైమే వరుధ్యై।
పురస్తాద్బహిష్పవమానాద్యజమానో జపతి దశహోతారంచ వ్యా
చష్టే। చిత్తిస్స్రుక్ = సామాధ్వర్యుః। స్తూయమానేచ దశహోతారం
జపతి। చిత్తస్రుక్ = సామాధ్వర్యుః। హిన్వానో హోతృభిర్హితో మితి మధ్య
మాయాంచ స్తోత్రియాం । శ్యేనోసిగాయత్రఛందా అనుత్వారభే స్వస్తి
మా సంపారయ। అన్వారోహం జపతి। స్తుతస్యస్తుతమస్యూర్జం మహ్యా
గ్స్తుతందుహా మామాస్తుతస్య స్తుతంగమ్యా దింద్రియావన్తో వనామ
హేధుక్షీ మహి ప్రజామిషం । సామేసత్యాశీర్దేవేషు భూయాద్బ్రహ్మ
వర్చసం మాగమ్యాత్। యజ్ఞోబభూవస ఆబభూవస ప్రజజ్ఞే సవావృధే।
సదేవానా మధిపతి ర్బభూవసో అస్మాగ్ం అధిపతీన్కరోతు వయగ్ం
స్యామ పతయో రయీణాం। స్తోత్రమనుమంత్రయతే। స్తుతే ధ్వర్యుస్సం
ప్రేష్యతి। అగ్నీధగ్నీన్విహర బర్హిస్తృణాహి పురోడాశాగ్ం అలంకురు
ప్రతిప్రస్థాతః పశునేహి। బ్రహ్మస్తుతే పవమానే యథేతంగత్వా పరే
ణోత్తరవేదిం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి సవనీయస్య వపాయాహేమా
దాత్రే ఆగ్నీధ్రో ధిష్ణియాన్విహరత్యంగారైర్ద్వే సవనే విహరతి శలాకా

భిస్తృతీయం పాగ్ం సుధిష్ణియేషు నివపతి తేనాను పూర్వేణ యథాస్య ప్రాథవంతి ప్రచరణ్యాం పంచగృహీతం గృహీత్వా ద్రోణకలశాచ్చ పరిప్లవయా రాజానం పురస్తాత్ప్రత్యఙ్ఙాసీనోధిష్ణ్యాన్వ్యాఘారయతి త్రైశేవమంత్రై స్తూష్ణీం వాహనీయమాగ్నీధ్రీయగ్ం హోత్రీయం మార్జాలీయమితి సోమేనాజ్యేనేతరాంత్స్వాహా కారేణవ్యాఘారణగ్ం సర్వత్ర ప్రజాపతయ ఇతి త్యాగః। స్వాహా। ప్రజాపతయఇదం। వ్యాఘారణశేషగ్ం సదఃపవిశ్య పరిప్లవయా భక్షయతి। భక్షేహి= సుచక్షా అవశ్యేషం। అగ్నీదువహ్వాయస్వ। వాగ్జుషాణా। హిన్వమే। భక్షితస్యమార్జాలీయే ప్రక్షాళనం। ఆగ్నీధ్రః। యజ్ఞస్య సంతతిరసి= యజ్ఞస్య। గార్హపత్యాత్ప్రక్రమ్య సంతతమను ప్రష్ఠ్యం బర్హి స్తృణాత్యాహావనీయాత్। కర్మణేవాం దేవేభ్య శ్శకేయం। హస్తావవనిజ్య। దేవాస్సవితా మధ్వానక్తు। ధానానాం। దేవస్త్వాస= నక్తు। కరంభస్య। దేవస్త్వా। పరీవాపస్య। దేవస్త్వా। పురోడాశస్య। తృప్తయస్థ గాయత్రం ఛంద స్తర్పయతమా తేజసా బ్రహ్మవర్చసేన తృప్త యస్థ త్రైష్టుభం ఛంద స్తర్పయత మౌజసా వీర్యేణ తృప్తయస్థ జాగతం ఛంద స్తర్పయతమా ప్రజయా పశుభిః తృప్తిం సీదతిః। బహిష్పవమానదేశాత్ప్రత్యేత్య యజమానో రాజానముపతిష్ఠతే। విష్ణోత్వం నో అంతమశ్శర్మ యచ్ఛసహంత్య। ప్రతేధారామధుశ్చుత ఉత్సందుహ్రతే అక్షితం । ఏతమైవాధ్వర్యుః పాత్రాణిసంమృశ్య। విష్ణోత్వంనో అంతమః। ఆశ్వినం గృహ్ణాతి। ఆశ్వినపాత్రమాదాయ ప్రక్షాళ్య। యావాంకశామధుమత్యశ్వినా సూనృతావతీ। తయాయజ్ఞం మిమిక్షతం। ఉపయామ గృహీతోస్యశ్విభ్యాంత్వా। ఆశ్వినం గృహీత్వా పవిత్ర= మృజ్య। ఏషతే యోనిర్మాధ్వీభ్యాంత్వా। సాదయతి। ద్రోణకలశాదధారాగ్రహాః పరిప్లవయాగృహ్యంతే వచనాదన్యత్ర స్త్రివృతా యూపం పరివీయాగ్నేయగ్ం సవనీయం పశుముపాకరోతి। దేవస్యత్వా= సావిత్రేణ యూపరశనా మాదాయేత్యాది అనుమన్యస్వ= హవ్యమగ్నయే త్వాజుష్ట ముపాకరోమి। అపాం పేరురసీత్యాది సమానమా ప్రపరాద్దేవంచ మానుషంచ హోతారావృత్వా శ్రీవమాశ్రీవమృత్తుపైషాదిభి స్సామికాన్ప్రత్విజోవృణీతే। ఆశ్రావ

య। ఇంద్రగ్నిహోత్రాత్సజూర్దివ ఆపృథివ్యాః హోతృశర్మామాను
షః। అవసృజ్యతృణమస్య ఉత్తరరాత్। ఆశ్రావయ। అగ్నిమాగ్నీధ్రా
త్। ఆగ్నీధ్రశర్మామానుషః। ఆశ్రావయ। అశ్వినాధ్వర్యూ ఆధ్వర్య
వాత్। అధ్వర్యుప్రతిప్రస్థాతృ శర్మాణౌమానుషౌ। ప్రవృతః పరివృతః
పరి-వృత హోతామాజు హోతా। జుష్టోవాచో భూయాసం జుష్టోవాచ
స్పతయే దేవివాక్। యద్వాచో మధుమత్తస్మిన్మాధాస్స్వాహా సరస్వ
త్యై స్వాహా। వాచేసరస్వత్యా ఇదం। ఋచాస్తోమగ్ం సమర్థయ గాయ
త్రేణ రథంతరం। బృహద్గాయత్రివర్తని స్వాహా। వాచేసరస్వత్యా ఇదం।
ఏవం పరిప్రస్థాతా హోతా। ఆశ్రావయ। మిత్రావరుణౌ ప్రశాస్తారా
ప్రశాస్త్రాత్। ప్రశాస్తృశర్మామానుషః। ఆశ్రావయ। ఇంద్రో బ్రహ్మా
బ్రాహ్మణాత్। బ్రాహ్మణాచ్ఛంసి శర్మామానుషః। ఆశ్రావయ మరు
తః పోత్రాత్। పోతృశర్మామానుషః। ఆశ్రావయ యగ్నావోనేష్ట్రాత్।
నేష్టృశర్మామానుషః। ఆశ్రావయ అగ్నిర్దైవీనాం విశాంపుర ఏతాయగ్

సున్వన్ యజమానో మనుష్యాణాంత మోర్నావరూథ గార్హపత్యా
దీధయచ్ఛతగ్ం హిమా ద్వాయూరాధాగ్ంసీః త్సంపృంచానా వసం
పృంచానౌతన్వః। గృహపతి శర్మామానుషః। యదమాజుష్టోవాచో
భూయాసం ఋచాస్తోమం। ఘృతవతిశబ్ద ఇత్యాది ప్రాజహితా త్పశు
శ్రపణం అగ్నీషోమీయవత్ ఇషేత్వా। వపాముత్క్షిద్య ఘృతేనద్యావా
పృథివీప్రోర్ణ్వాథాం। వపయాచ్ఛి= వపాంనిమృజ్య। అచ్ఛిన్నోరాయ
సువీరోగ్నయేత్వాజుష్టాముత్క్రంతామి। తృణముష్టినాశమితేత్యాది।
అగ్నయేఛాగస్య వపాయా మేదసోను బ్రూహి। ఆశ్రావయ। అగ్నయే
ఛాగస్య వపాయామేదసః ప్రేష్య। జాతవేదోవపయా। అగ్నయఇదం।
అగ్నేరహం దేవయజ్యయేంద్రియావీ భూయాసం। జేమానమితివా।
ప్రత్యాక్రమ్య దేవేభ్య స్స్వాహేత్యాది సముత్క్రమ్య సహపత్నీకాః
పంచభిశ్చత్వారే మార్జయంతేహుతాయాం వపాయాం మార్జయిత్వా
పాత్రిస్సవనాయ సంప్రసర్పంతి ప్రప్రస్యంతో గ్రహాన వేక్షంతేధ్వర్యు
ర్బ్రహ్మా యజమానాశ్చ్వా సముత్రావతతావఘారాద్య పర్యావర్తేతే
జరణ్వపాద్యా। తయోః పశ్యంతో అతియంత్యన్య మపశ్యంతస్సంతు

నాతియాంత్యేష్వాం । పూతభృతాధవనీయా। ద్వేద్రధసీ సతతీవ స్త సకః
కేశీ విశ్వాభువనానివిద్వాన్। తిరోధాయైత్యసితం వసానశ్శుక్రమాదత్తే
అనుహాయజాద్యై। ద్రోణకలశం। పరిభూరగ్నిం పరిభూరిద్రం పరిభూ
ర్విశ్వాం దేవాన్పరి భూర్మాగం సహబ్రహ్మవర్చసే వసవః పవస్వోశంగ
వేశం జనాయుశ మద్వతేశగం రాజన్నోషధీభ్యోచ్ఛిన్నస్యతే రయిష్టే
సువీర్యస్య రాయస్పోషస్య దదితారస్యామ। తస్యమేదా స్వాతస్యతే
భక్షీయతస్యతే బ్రహ్మవర్చ సముస్మృజే। సర్వగం రాజానం। ప్రాణా
యమే వర్చోదావర్చసే పవస్వ। ఉపాగంశుం। అపానాయమేవ వర్చో
దావర్చసే పవస్వ। అంతర్యామం। వ్యానాయమేవర్చోదావర్చసేపవస్వ।
ఉపాగంశు సవనం। వాచోమేవ= వస్వ। ఐంద్రవాయవం । దక్షక్రతు
భ్యాంమేవ= వస్వ। మైత్రావరుణం। చక్షుర్భ్యాం మేవర్చోదావర్చసే
పవేథాం। శుక్రామంథినా। శ్రోత్రాయమే వర్చోదావర్చసే పవస్వ।
ఆశ్వినం। ఆత్మనేమేవ=వస్వ। ఆగ్రయణం। అంగేభ్యోమేవ=వస్వ। ఉక్థ్యం।
ఆయుషేమేవ= వస్వ। ధ్రువం। తేజసేమేవ= స్వ। ఆజ్యాని। పశుభ్యో
మేవ= పృషదాజ్యం । పుష్టైమేవర్చోధాః పవధ్వం। సర్వాన్గ్రహాన్।
స్తనాభ్యాంమే। వర్చోదా వర్చసేపవేథాం। ఋతుపాత్రే। తేజసేమే
వర్చోదావ= వస్వ। ఆగ్నేయం। ఓజసేమేవర్చోదావ=స్వ। ఐంద్రాగ్నవర్చ
సేమేవ=స్వ। సౌమ్యం। విష్ణోర్జఠరమసివ= స్వ। ద్రోణకలశం। ఇంద్రస్య।
జఠరమసివ= స్వ। ఆధవనీయః। విశ్వేషాం దేవానాం జఠరమసివ= స్వ।
పూతభృతః। కోసికోనామ కస్మైత్వా కామాయత్వాయంత్వా సోమ
నావతీ తృపం యత్వా సోమోనామినామదగం సుప్రజాః ప్రజయా
భూయాసగం సువీరోవీరైస్సువర్చావర్చసా సుపోషఃపోషైః। ఆహావ
నీయం। సోమత్వాం వృణీమహ ఉద్గాతారం నృచక్ష సంపారయాణ
స్సుస్తయే। విశ్వేభ్యోమే రూపేభ్యోవర్చోదావర్చసేపవస్వ తస్యమేరా
స్వాతస్యతే భక్షీయతస్యతే బ్రహ్మవర్చస ముస్మృజే। సర్వగం రాజా
నం। నాధ్వర్యుశ్రుతంకార్మై ర్బ్రహ్మయజమానా సర్వాన్గ్రహానుపతిష్ఠ
తే। శ్రుతౌస్థః ప్రాణాపానామె శ్రీణీతం। ఉపాగంశ్వంతర్యామా । శ్రో
త్రోసి వ్యానంమే శ్రీణాహి। ఉపాగంశుసవనం। శ్రుతోసివాచంమే శ్రీణీ

హి। ఐంద్రవాయవం శ్రుతోఽసి దక్షక్రతూ మే శ్రీణీహి। మైత్రావరుణం।
శ్రుతౌస్థ శ్చక్షుషీ మే శ్రీణీతం। శుక్రామంథినా। శ్రుతోఽసి శ్రోత్రం మే
శ్రీణాహి। ఆశ్వినం। శ్రుతోఽస్యాత్మానం మే శ్రీణాహి। ఆగ్రయణం।
శ్రుతోఽస్యంగాని మే శ్రీణాహి। ఉక్థ్యః। శ్రుతోఽస్యాయుర్మే శ్రీణాహి।
ధ్రువః। శ్రుతమసి తేజో మే శ్రీణాహి। ఆజ్యాని। శ్రుతమసి పశూన్మే
శ్రీణాహి। పృషదాజ్యం। శ్రుతాస్థపుష్టిం మే శ్రీణీతం। సర్వాన్గ్రహాన్।
ప్రజాపతే ర్జఠరమసి శ్రుతోఽసి సహ శ్రీణాహి ద్రోణకలశం। ఇంద్రస్య
జఠరమసి శ్రుణాహి। ఆధవనీయం। విశ్వేషాం దేవానాం జఠరమసి శ్రుణా
హి। పూతభృతం। శృతస్రుగ్ శృతో హాగ్ శ్రుతో మే ప్రాణః శ్రుతో
మే పానః శ్రుతో మే వ్యానః శ్రుతో మే చక్షుః శ్రుతో మే శ్రోత్రగ్ం శ్రుతా
మే వాక్ శ్రుతో మ ఆత్మా శ్రుతం మే హవిః శ్రుతో మే సోమే సోమః శ్రు
తా మే గ్రహాః। ఇమమింద్ర సుతం పిబ జ్యేష్ఠమమర్త్యం మదం। శుక్ర
స్య త్వాభ్యక్షరన్ ధారా ఋతస్య సాదనే। వృషా సోమ ద్యుమాగ్ం అసి
వృషా దేవ వృషవ్రతః। వృషా ధర్మాణి దధిషే। వృష్ణస్తే వృష్ణ్యగ్ం శవో
వృషా వనే వృషా మదే। సత్యం వృషన్ వృషేదసి। అక్షో న చక్రదో వృ
షగా ఇంద్రో మరుత్వతః। వినో రాయే దురో వృధి। సర్వాగ్ం రాజానం। బ్రహ్మ
గ్రహావకాశైః శ్రుతంకాశై శ్రోచ్ప్రస్థాయోత్తరేణ హవిర్ధానం గత్వా దక్షి
ణేన మార్జాలీయం ధిష్ణియాపరీత్య పూర్వయా ద్వా సదః ప్రవిశ్యాగ్రేణ
ప్రశాస్తుర్ధిష్ణియం దక్షిణాతిక్రమ్యోపవిశతి। యజమానః అగ్నిః పవిత్ర
గ్ం స మా పునాతు। ఆహవనీయం। సోమః పవిత్రగ్ం స మా పునాతు।
సర్వాగ్ రాజానం। సూర్యః పవిత్రగ్ం స మా పునాతు। సూర్యం। ఉపహూ
తా గావః। దక్షిణాధ్రాగాః। ఉపహూతో హంగవాం। ఆత్మానం। స్వ్య
స్వస్తి రిత్యుత్కరే వేదీ కర్ణాని తూష్ణీం పరాస్యాప ఉపస్పృశ్య। స్వ్య
స్వస్తి ర్ద్యుఘస్స్వస్తిః పరశుర్వేదిః పరశుర్నస్వస్తిః। యజ్ఞియా యజ్ఞ
కృస్థతే మాస్మిన్ యజ్ఞ ఉపహ్వయధ్వం। ఉపతిష్ఠతే। ఉపమాం ద్యావా
పృథివీ హ్వయేతాం। ద్యావాపృథివీ। ఉపాస్తావో హ్వయతాం। బహి
ష్పవమానాస్తావః। కలశో హ్వయతాం। ద్రోణకలశం। సోమో హ్వయ
తాం సర్వాగ్ం రాజానం। అగ్నిర్హ్వయతాం। ఆహవనీయం। ఉపదేవా

హ్వాయంతాం । యష్ట్యమాణాం దేవాః । ఉపయజ్ఞో హ్వాయతాం।
యజమానయజ్ఞం। ఉపహూతా౩ ఉపహవేహ్వాయుంతాం। సదసిగతాః
హోత్రకాః। నమోగ్నయేమఖఘ్నే మఖమాయశోరియాత్ । ఆహ
వనీయం । నమోరుద్రాయ మఖఘ్నే నమస్కృత్యామాపాహి । ఆగ్నీ
ధ్రీయం। నమఇంద్రాయ మఖఘ్నే ఇంద్రియంమేవీర్యాం మానిర్వధీః। హో
త్రీయం। దృంహేథాశ్శిథిరే సమీచిమాగ్ంహ సస్పాతం । ద్యావాపృథివీ।
సూర్యోమాదేవో దివ్యాదగ్ంహ సస్పాతు। సూర్యం। వాయురంత
రిక్షాత్పాతువాయుః। అగ్నిః పృథివ్యాః పాతు। ఆహావనీయం। యమ
పితృభ్యఃపాతు। యమం। సరస్వతీ మనుష్యేభ్యఃపాతు। సరస్వతీం। దేవీ
ద్వారౌమా సంతాప్తంపాతం। సదసోద్వార్యౌ। ద్రష్ట్రేనమః। ప్రస్తో
ష్యన్యజపతి ఉపద్రష్ట్రేనమః। ప్రస్పృశ్య। అపరేణ। బ్రహ్మసదనం యజ
మానాయతనం పూర్వేణవా। నమస్సదసే। సదః। నమస్సదసస్పతయే।

బ్రహ్మాణం। నమస్సఖానాం పురోగాణాంచక్షుషే। ఋత్విజః। నమోదివే
ద్యాం। నమఃపృథివ్యై। పృథివీం। అహేదైధిషవ్యోదత స్తిష్ఠాన్యస్య సద
నేసీదయోస్మత్పాకతరః । ఆయతనాత్తృణం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య
ఉన్నవత ఉదుష్యతశ్శ్రేషం। ఉపవిశతి పాతం మాద్యావాపృథివీ
అద్యాహ్నః। ఉపవిశ్యజపతి ఉద్ధాయ ప్రాచీనావీతీ। ఆగంతపితరఃపితృ
మానహం యుష్మాభిర్భూయాసగ్ం సుప్రజసోమయాయూయం భూ
యాస్త। దక్షిణార్ధం పరేక్షేత। ఉభావేతాని జపతోధ్వర్యు ర్యజమాన
శ్చాపి వాయజమానఏవ యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య। అత్రప్రతిప్రస్థా
తా సవనీయానా సాదయతి। ప్రియేణనామ్నా ప్రియగ్ంసద ఆసీద।
ఉత్కరేవాజినం తూష్ణీం ప్రియేణేతివా। యజ్ఞోసివమింద్రియం యత్పృ
థివీమయం యజ్ఞోయోనః కనీయోయోనః కనీయోయోనః కనీయో
మమాగ్నే పంచహోతాపృనః పంచహోతాయ త్పృథివీ= మహేం
ద్రం। పయస్యా పరాంధినోతు। యోనః కనీయ్యా= మహ్యాం। అపతమిం
ద్రో హరివాన్భువనాన్నదతామహాం ప్రజాం వీరవతీంవిదేయ। యోనః
కనీయ్యా= మహ్యాం। అపతమింద్రః పూషణ్వాన్భువనాన్నదతా మహాం
ప్రజాం వీరవతీవిదేయ। అపతమింద్రో భువనాన్నదతా మహాం ప్రజాం

వీరవతీం విదేయ। మమాగ్నే పంచహోతా పునః పంచహోతా। జుహ్వా ముపస్తీర్యేత్యాది। మాభైర్మా సంవిక్థా మా త్వా హిగ్ంసిషం మాప స్తేజోఽపక్రమీద్భరత ముద్ధరతే మనుషించ తావదానానివః ప్రత్యవదా స్యామి నమో వో అస్తు మా మా హిగ్ంసిష్ట। ధానా అవద్యతి। మా భేర్మా సంవిక్థా ఇత్యాది। యదరదానానినోవద్యేత్ ఆమిక్షౌద్వయం ద్విర్ద్విరవ దాయ। యదవదానాని వో వద్యన్విలోమాకార్ష మాత్మనః। ఆజ్యేన ప్ర త్యనజ్మ్యేన త్తద్వ ఆప్యాయతాం పునః। యదవదానానీత్యాద్యుపభృతి సౌవిష్టకృతానాగ్ం సకృత్సకృత్సర్వేషాం పురోడాశానాం జుహ్వాం దైవ తాని సమవద్యతి। ఉపభృతి సౌవిష్టకృతానినాం ప్రాతః ప్రాతస్సావ స్యేంద్రాయ పురోడాశానా మనుబ్రూహి। ఆశ్రావయ। ప్రాతః ప్రాత స్సావస్య ప్రేష్య। ఇంద్రాయేదం। ఇంద్రస్యాహం దేవయజ్యయేంద్రియావ్య న్నాద ఇంద్రియావ్యన్నాదోన్నాద ఇంద్రియావ్యన్నాదో ఇంద్రియాది భూయాసం। జేమానమితి వా। తత్రస్థ ఏవోపర్యాహవనీయే జుహ్వా మాప భృతాని విపర్యస్య న్నాహ। అగ్నయేనుబ్రూహి। ఆశ్రావ। అగ్నయే ప్రేష్య। అగ్నయ ఇదం। అగ్నేరహం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్రతి ప్రతి ష్ఠాంగమేయం। ప్రత్యాక్రమ్య ప్రస్తారాధస్యాత్ స్రుచో స్సాదనం। ప్రా శిత్ర మాదాయాంతరా యూప మాహవనీయంచ నీహృత్య దక్షిణాతి హృత్య సదసి బ్రహ్మణేదదాతి। బ్రహ్మాతం ప్రతిగృహ్య ప్రకృతి వద్భక్ష యేత్। ఇడానం యజమానభాగగ్ం హోత్రఇడాగ్ం హృత్వా హవి ర్ధానం గచ్ఛంత్సంప్రేష్యతి। వాయవ ఇంద్రవాయుభ్యా మనుబ్రూ హి। ఉపయామగృహీతోసి వాక్షసదసి వాక్పాభ్యాం త్వా క్రతుపాభ్యా మస్య యజ్ఞస్య ధ్రువస్య ధ్యక్షాభ్యాం గృహ్ణామి। ఆదిత్యపాత్రేణ పూత ప్రస్థాతా ద్రోణకలశా ద్వైంద్రవాయవస్య ప్రతినిగ్రాహ్యం గృహీత్వా పవిత్రదశాభిః సంమృజ్యన సాదయతి। ఇంద్రవాయవ మాదాయాధ్వర్యుః ద్రోణకలశాచ్చ పరిప్లవయా రాజానముభౌ నిష్క్రమ్య దక్షిణతో వస్థాయ దక్షిణం పరిధిసంధి మన్వవహృత్య తిష్ఠన్నేవ। అక్ష్వాగో యజ్ఞో యమస్తు దేవా ఓషధీభ్యః పశవే నో జనాయ విశ్వస్మై భూతాయాధ్వ రోసి సపిన్వస్వ ఘృతవద్దేవ సోమస్వాహా। పరిప్లవయా ఘూర్మా ఘూర

యతి యతిథో౽పాగ్ంశుస్తోత్రో౽భవతి। ఓషధి పశుజన విశ్వాసూ తేభ్య ఇదం।
అత్రసర్వా సోమాహుతీర్జుహోతి। యత్రో౽మన్యేతానభిక్రమ్య హో
ష్యామీతి తత్రిష్ఠిత్సృచం వాయవ్యంచ మసంవా నన్వారభ్య శ్రావ
యేద్గ్రహంవా గృహీత్వాచమసంవో౽న్నియ స్తోత్రముపాకుర్యాదిత్యధా
త్వంత ప్రదేశః। ఆ=య। వాయవఇంద్రవాయుభ్యాంప్రేష్య। వషట్కృ
తేధ్వర్యురేవ జుహోతి। వాయవఇదం। పునర్వషట్కృతేఉభా జుహు
తః। ఇంద్రవాయుభ్యామిదం। భూరసి శ్రేష్ఠో రశ్మీనాం ప్రాణపాః ప్రాణం
మేపాహి। హుతేచాదిత్య ముపతిష్ఠతే యజమానః ప్రత్యాక్రమ్యాధా
ధ్వర్యుః పాత్రేప్రతిప్రస్థాతా సంపాత మవనయతి। అధ్వర్యుప్రతిప్రస్థాతు
రేతద్వా విపరీతం। దేవేభ్యస్త్వా। ఆదిత్యపాత్రేణ ప్రతిప్రస్థాతాదిత్య
స్థాల్యాగ్ం సంపాతమవనయతి। గ్రహమధ్వర్యురాదాయ క్షిప్రగ్ం
హోతారమభిద్రుత్య। మయివసుః పురోవసుర్వాక్పావాచంమేపాహి।
గ్రహగ్ంహోత్రే ప్రదాయ వ్యాఘారణశేషగ్ంసదః ప్రవిశ్య పరిప్లవయా
భక్షయతి భక్షేహి=సుచక్షా అవఖ్యేషం। హోతురుపహ్వయస్వ। వాగ్జు
షాణాహిన్వమే। భక్షితస్య మార్జాలీయేప్రక్షాళనం। ఏవముత్తరాభ్యాం
గ్రహాభ్యాం ప్రచరత ఆఘార పునర్వషట్కారౌనభవతో యథాదైవత
గ్ంసంప్రైషాగ్రహణ ప్రతిగ్రాహ్యేణ మవగ్రహణాదిత్యస్థానావ
నయన ప్రదానాన్యుత్తరో౽త్తరో త్తరైర్మంత్రైర్హా=ధ్ఠానం గచ్ఛంత్సం
ప్రేష్యతి। మిత్రావరుణాభ్యా మనుబ్రూహి। ఉపయామగృహీతో౽
స్యృతసదసి చక్షుష్పాభ్యాంత్వా క్రతుపాభ్యామస్యయజ్ఞస్య ధ్రువస్యా
ధ్యక్షాభ్యాం గృహ్ణామి। ఆదిత్య=ద్రోణకలశాన్మైత్రావరుణస్య ప్రతిసి=
ఃసాదయతి। మైత్రావరుణమాదాయాధ్వర్యురుభా నిష్క్రమ్య దక్షిణ
తో౽వస్థాయ ఆశ్రావయ। మిత్రావరుణాభ్యాంప్రేష్య। వషట్కృతఉభౌ
జుహుతః మిత్రావరుణాభ్యామిదం। ధూరసిశ్రేష్ఠోరశ్మీనా మపానపా
అపానంమేపాహి। హుతేచాదిత్య ముపతిష్ఠతే యజమానః। ప్రత్యా
క్రమ్యాధా=రీతం। విశ్వదేవేభ్యస్త్వా ఆదితపాత్రేణ=నయతి। గ్రహమధ్వ
ర్యురాదాయ=ద్రుత్య। మయివసుర్విదద్వసు శ్చక్షుష్పా శ్చక్షుర్మేపాహి।
గ్రహాగ్ంహోత్రే=ష్యతి। అశ్విభ్యామనుబ్రూహి। ఉపయామ గృహీ

..స్టి ప్రతిపసి శ్రోత్రపాభ్యాం త్వా క్రతుపాభ్యామస్య యజ్ఞస్య ధ్రువ
స్యధ్యక్షాభ్యాం గృహ్ణామి। ఆదిత్యపాత్రేణ ప్రతిప్రస్థాతా ద్రోణకలశా
దాశ్వినస్య ప్రతి=సనాదయతి। ఆశ్వినమాదాయాధ్వర్యురుపస్థా నిష్క్ర
మ్య దక్షిణతో ऽవస్థాయ। అ=యా। అశ్విభ్యాం ప్రేష్య వషట్కృతే ఉథో
జుహోతి. అశ్విభ్యామిదం। విభూరసి శ్రేష్ఠో రశ్మీనాం వ్యానపా అస్య వ్యాన
మే పాహి। హుతే=మూనః ప్రత్యాక్రమ్యాధ్వ=ర్యుః। విశ్వేభ్యస్త్వా దేవే
భ్యః। ఆదిత్య=మవనయతి। విష్ణవురుక్రమైష తే సోమ స్తగ్ంరక్షస్వతం తే
దుశ్చక్షా మావఖ్యత్. ఆదిత్యపాత్రేణ ప్రతిప్రస్థాతాదిదిస్థాలీమపిదధాతి।
గ్రహానధ్వర్యురాదాయ త్రిః ప్రహరోత్తరమభిద్రుత్య। మయివసు స్వయ
ద్వసు శ్రోత్రపా శ్రోత్రం మే పాహి। ఆశ్వినగ్ం హోత్రే ప్రదాయ హవి
ర్ధానం గచ్ఛంత్సోమపేష్యతి। ఉన్నేయమానేభ్యోనుబ్రూహి। ఉన్నేతా
నాదితమచ్ఛావాకచమస మగ్రత్ర నిధాయ హోతృచమస ముఖ్యా
న్నవచమసా నున్నయతి ద్రోణకలశాదపస్త్రైర్య పూతభృత ఉన్నీయ।
ద్రోణకలశాదభి ఘారయతి సర్వచమసానామేషకల్ప స్సమాప్త ఉన్నీ
యమానసూక్తే తతశ్శుక్రామంథిభ్యాం పరిచరతః॥ స్తుతోసి జనధా దేవాస్త్వా
శుక్రపాః ప్రణయంతు। శుక్రస్యాధ్వర్యు రాగత్తే। స్తుతోసి జనధా దేవాస్త్వా
మంథిపాః ప్రణయంతు। మంథినం ప్రతిప్రస్థాతా చ మసాగ్శ్చ మసాధ్వ
ర్యవః। తౌ ప్రోక్షితాభ్యాగ్ం శకలాభ్యామభిపిధాయా ప్రోక్షితాభ్యా
గ్ం శకలాభ్యా మధస్తాత్ప్రాగ్ంసూనవపధ్వాగ్ంసయుతః అపనుత్తశ్శండ స్స
హాముష్మనా। అవ్యయ్యః। అపనుత్తోమర్క స్సహాముష్మనా। ప్రతిప్రస్థాతా।
ఆవశిర్యాహ్వా ప్రాంచౌ నిష్క్రమతః। ఉర్వంతరిక్షమన్విహి। అభిప్ర
ప్రజతః। ఇంద్రేణమన్యునాయుజా వబాధేపృతన్యతా। ఘ్నతా వృత్రా
ణ్యప్రతి। శుక్రంయజమానోన్వారభత అహరోమాత్ । అపరేణోత్తర
వేదిం గ్రహారవత్నీ వాసంధత్తః। బ్రహ్మసంధత్తం తన్మేజిన్వతం। క్షత్ర
గ్ం సంధత్తం తన్మేజిన్వతం ఇషగ్ం సంధత్తతాం మేజిన్వత । ఊర్జగ్ం
సంధత్తం తాంమ్మేజిన్వతమ్। రయిగ్ం సాధత్తం తాంమేజిన్వతం। పుష్టి
గ్ం సంధత్తం తాంమే జిన్వతమ్। ప్రజాగ్ం సంధత్తం తాంమెజిన్వతం।
పశూంత్సంధత్తం తాన్మేజిన్వతం । అనాధృష్టోసి। అనాధృష్టోసి। అంగు

స్తాభ్యా ముత్తరవేదిమవగృహ్య వ్యపరిభంతా విహో త్తరవేదిం విపరి
క్రామతః। సువీరాః ప్రజాః ప్రజనయన్పరీహి శుక్రశ్శుక్రశోచిషా। దక్షి
ణాధ్వర్యుః ప్రతిపద్యతే । సుప్రజాః ప్రజాః ప్రజనయన్పరీహి। మంథీ
మంథిశోచిషా। ఉత్తరేణ ప్రతిప్రస్థాతాగ్నిరో త్తరవేదిం గ్రహావరత్ని
నాసంధత్తః। సంజగ్మానౌదివ ఆపృథివ్యాయుః। సంధత్తం తన్మే జిన్వతం।
ప్రాణగ్ంసంధత్తం తం మే జిన్వతం। అపానగ్ం సంధత్తం తం మే జిన్వత
మ్। వ్యానగ్ం సంధత్తం తం మే జిన్వతం। చక్షుస్సంధత్తం తన్మే జిన్వతం।
శ్రోత్రగ్ం సంధత్తం తన్మే జిన్వతం। మనస్సంధత్తం తన్మే జిన్వతం। వాచ
గ్ం సధత్తం తాం మే జిన్వతం। అథై నావధ్వర్యురభిమంత్రయతే। ఆయు
స్థ ఆయుర్మేధత్తం। ఆయుర్యజ్ఞాయ ధత్తం। ఆయుర్యజ్ఞపతయే ధత్తం। ప్రా
ణస్థః ప్రాణం మే ధత్తం। ప్రాణం యజ్ఞాయ ధత్తం। ప్రాణం యజ్ఞపతయే
ధత్తం। చక్షుస్స్థశ్చక్షుర్మే ధత్తం। చక్షుర్యజ్ఞాయ ధత్తం। చక్షుర్యజ్ఞపత
యే ధత్తం। శ్రోత్రగ్ స్థ శ్రోత్రం మే ధత్తం। శ్రోత్రం యజ్ఞాయ ధత్తం।
శ్రోత్రం యజ్ఞపతయే ధత్తం। తౌ దేవౌ శుక్రామంథినా। కల్పయతం దైవీ
శ్శః। కల్పయతం మానుషీః। ఇషమూర్జమస్మాసు ధత్తం। ప్రాణాన్పశు
షు ప్రజాం మయిచ యజమానేచ। అప్రోక్షితౌ శకలౌ బహిర్వేది నిర
స్యతః నిరస్తశ్శండస్సహపాప్మనా। అధ్వర్యుః। అపనుదస్సృశ్య। నిరస్తో
మర్కస్సహపాప్మనా। ప్రతిప్రస్థాతా అపనుదస్సృశ్య। ప్రోక్షితౌ వా
ధత్తః। శుక్రస్య సమిదసి। అధ్వర్యుః। మంథినస్సమిదసి। ప్రతిప్రస్థాతా।
అధ్వర్యుః ఆశ్రావయ। ప్రాతః ప్రాతస్సావస్య శుక్రవతో మంథివతో మధు
శ్చుత ఇంద్రాయ సోమాన్ప్రస్థితాన్ప్రేష్య మధ్యతః కారిణాంచ మనా
ధ్వర్యూ వషట్కృతాను వషట్కృతాం జుహుత హోత్రకాణాంచ
మసాధ్వర్యవ స్సకృత్ప్ర కృద్ధుత్వా శుక్రస్యాభ్యున్నీయోపావర్తధ్వం।
సంప్రేష్యతి। పురస్తాత్ప్రత్యంచావధ్వర్యూ జుహుతః పశ్చాత్ప్రాంచశ్చ
మసైశ్చమసాధ్వర్యవో జుహ్వతి। శుక్రామంథినోః ప్రతినిగద్య హోమా
మః సప్రథమస్సంకృతిర్విశ్వకర్మా సప్రథమో మిత్రో వరుణో అగ్నిః
సప్రథమో బృహస్పతి శ్చికిత్వాం తస్మా ఇంద్రాయసుతమా జుహో
మిస్వాహా। అధ్వర్యుర్జుహోతి। ఇంద్రాయేదం। సప్రథమః తస్మై స్మసూ

ర్యాయ సుతమా జుహోమి స్వాహా। ప్రతిప్రస్థాతా। ఉభయత్ర పర
మాత్మ స్వరూపిణ ఇంద్రాయేదం। అనువషట్కృతే జుహోతి। అనువష
ట్కారే హోతృబ్రాహ్మణోద్గాతృ యజమాన సదస్యానాంచ చమసాధ్వ
ర్యవో జుహ్వతి అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం। సూదవచ్ఛ్రుక్ర పాత్రమా సత
నే సాదయిత్వా। ఉత్తరార్ధాత్ప్రతిప్రస్థాతా బహిః పరిధ్యంగారం నిర్వ
ర్త్య తస్మిన్మంథిన స్స్రుగ్రావం జుహోతి। ఏష తే రుద్రభాగో య న్నిరయా
చథా స్తం జుషస్వ విదేర్గౌపత్యగ్ం రాయస్పోషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీ
ణాగ్ం స్వస్తిగ్ం స్వాహా। రుద్రాయ వాస్తోష్పతయ ఇదం। అప ఉపస్పృశ్య।
అతిపాత్రమేతదగ్నిస్మాంధిపాత్రం యమృత్విజాం ద్విషాం త్తస్మై హరే
దాత్రేయమాశ్చతీమ్ హైవేతి విజ్ఞాయతే। తతస్స ప్రేష్యతి। ప్రైతు హోతుశ్చ
మసః ప్ర బ్రహ్మణః ప్రోద్గాతుః ప్రయజమానస్య ప్రసదస । అథహో
త్రేకాస్సం యాజయంతి। తస్మై తస్మైచ మసాధ్వర్యవస్స్వగ్ం స్వం చమ
సం ద్రోణకలశా దభ్యున్నీయహరంతి। మైత్రావరుణశ్చ చమస మాదా
యా హావనీయంగత్వా। ఆశ్రావయ। ప్రశాస్తర్యజ। మిత్రావరుణాభ్యా
మిదం। అనువషట్కృతే అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం। ఏవముత్తరైః ప్రచ
రత్యేతావన్నానా। ఆశ్రావయ బ్రహ్మన్యజ। ఇంద్రాయేదం। అనువష-
కృత ఇదం। ఆశ్రావయ పోతర్యజ। మరుద్భ్య ఇదం। అనువష=కృత ఇదం।
ఆ=య। నేష్టర్యజ। అగ్నయేదేవ పత్నీభ్యస్త్వష్ట్ర ఇదం। అనువష= కృత
ఇదం। ఆ=య। అగ్నీద్యజ। అగ్నయే జాతవేదస ఇదం।అనువష=కృత ఇదం।
ఆగ్నీధ్రీ చమస మాదాయ సదఏత్య। అయాడగ్నిత్। అయాట్। సభద్ర
మకర్యో న స్సోమం పాయయిష్యతి। అయాడితితరే ప్రత్యాహుః। పాత్రే
సమవేతానాం వషట్కర్తా పూర్వో భక్షయతి। పురస్తాదైంద్రవాయవం
భక్షయతి। అధ్వర్యుః పాత్రమన్వారభతే హోతా భక్షితమధ్వర్యుః
భక్షేహి= సుచక్షా అవఖ్యేషం। హోతురుపహ్వాయస్వ। పురస్తాత్స్థా
పయిత్వా ప్రాణేషూపనిగ్రాహం వాఙ్జుషాణా= హిన్వమే। హోతృచ
మసే కించిదవనీయ। అధ్వర్యుప్రతిప్రస్థాతారా వన్వారభేతే। భక్షేహి
సుచక్షా అవఖ్యేషం। హోతురుపహ్వాయస్వ। ప్రతిప్రస్థాత రుపహ్వాయస్వ।
పురస్తాత్స్థాపయిత్వా। ప్రాణేషూపనిగ్రాహం। వాగ్జుషా = హిన్వమే।

(హోతృచమసే కించిదవనీయ। ప్రతిప్రస్థాతా భక్షేహి సుచక్షా అవఖ్యేషం) హోతురుపహ్వయస్వాధ్వర్యవుపహ్వయస్వ పురస్తాత్స్థాపయిత్వా ప్రాణేభ్యోపనిగ్రాహం వాగ్జుషాణా= హిన్వమే। హోతృచమసే సర్వగ్ం సంపాతమవనయతి పాత్రముత్సృజేత్। పురస్తాన్మైత్రావరుణ మధ్వర్యు ప్రతిప్రస్థాతారావన్వారభేతే। హోతా)భక్షితమధ్వర్యుః) భక్షేహి= సుచక్షా అవఖ్యేషం హోతరుపహ్వయస్వ। ప్రతిప్రస్థాతరుపహ్వయస్వ। పురస్తాత్స్థాపయిత్వా చక్షుషో రుపనిగ్రాహం వాగ్జుషాణా= హిన్వమే। (హోతృచమసేకించి దవనీయ) ప్రతిప్రస్థాతా। భక్షేహి సుచక్షా అవఖ్యేషం హోతరుపహ్వయస్వాధ్వర్య ఉపహ్వయస్వ। పురస్తాత్స్థాపయిత్వా। చక్షుషోరుపనిగ్రాహం వాగ్జుషాణా= హిన్వమే। హోతృచమసే సర్వగ్ం సంపాతమవనయతి పాత్రముత్సృజేత్) సర్వతః పరిహార మాశ్వినమధ్వర్యు ప్రతిప్రస్థాతారావన్వారభేతే। హోతా)భక్షితమధ్వర్యుః। భక్షేహి= సుచక్షా అవఖ్యేషం। హోతరుపహ్వయస్వ ప్రతిప్రస్థాతరుపహ్వయస్వ। నపురస్తాత్స్థాపనగ్ం సర్వతఃపరిహార మాశ్వినగ్ం శ్రోత్రయోరుపనిగ్రాహం వాగ్జుషాణా = హిన్వమే। ప్రతిప్రస్థాతా। భక్షేహి=చ సుచక్షా అవఖ్యేషం। హోతరుపహ్వయస్వాధ్వర్య ఉపహ్వయస్వ నపురస్తాత్స్థాపనగ్ం సర్వతః పరిహార మాశ్వినగ్ం శ్రోత్రయో రుపనిగ్రాహం వాగ్జుషాణా హిన్వమే। హోతృచమసే సర్వగ్ం సంపాతమవనీయ పాత్రముత్సృజేత్। పురోడాశ సకలమైంద్రవాయవస్య పాత్రేవదధాతి। పయస్యాం మైత్రావరుణస్యధానా ఆశ్వినస్య తాని ప్రతిప్రస్థాతా దక్షిణస్య హవిర్ధానస్యోత్తరస్యాం వర్తన్యాగ్ం సాదయతి। వాచ్యేవ వాచం దధాత్యా తృతీయసవనాత్పరిశేరే యజ్ఞస్య సంతత్యా ఇతివిజ్ఞాయతే। అత్రేజాయాం నిర్వదానమేకె సమామనంతి। పర్యాంజనాద్యత్ర హోతేడాముపహ్వయేతో పోద్యచ్ఛంతేచ మసాగ్శ్చమసినో హోతృచమస మిడాయామాస్పృష్టం భూయస్యై హేత్వాదిసామే సత్యాశీరాశీర్మ ఊర్జమిత్యేతయోర్గోపః। ఉపహూతాం ప్రాశ్నంతియే ప్రకృతౌ (పురోడాశశకలమచ్ఛావాకాయ నిదధాతి। పురోడాశశకలమైడ మిత్యుపదేశికం) మార్జనాంతే ఆగ్నీధ్రీహవిశ్శేషాన్భక్షయంతి

యజమానోపి భక్షయతి। సర్వాగ్శ్చమసాధ్వ్రన కృద్ధోతా భక్షయతి ద్వ్యస్వంచ మసగ్ం హోతృకాస్సగ్గ్ స్వచమసం ద్విర్భక్షయతి। తానధ్వర్యు స్సక్షృద్భక్షితాన్ యథాపూర్వం ప్రతిభక్షయంతి ప్రశాస్త్రాభక్షిత మధ్వర్యుః। అధ్వర్యుః। భక్షేహి= సుచక్షా అవఖ్యేషం। ప్రశాస్త రుపహ్వయస్వ వాగ్జుషాణాహిస్వమే। భక్షేహి = సుచక్షా అవఖ్యేషం। బ్రహ్మన్నుపహ్వయస్వవా= మే భక్షేహి= ఖ్యేషం। పోతరుపహ్వయస్వ। వా=మే। భక్షేహి= అవఖ్యేష। నేష్టరుపహ్వయస్వవా =మే। భక్షేహి= ఖ్యేషం। అగ్నీదుపహ్వయస్వ। వా= మే। చమసిన స్స్వమాఖ్యాభక్షణాం భక్షయంతి। భక్షేహి= అవఖ్యేషం। చమసిన ఉపహ్వధ్వం। ఉపహూత ఇతిసవకృత్త్వః। వా మే। భక్షితానాప్యాయితాం త్సాదయంతి) ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వసస్సోమవృష్ణియం। భవావాజస్యసంగధే। కేనారాశగ్ంసా ద్వినారాశగ్ంసే పూర్వేసవనే భవత ఏకనారాశగ్ంసాంతృతీయ సవనం భక్షితానా ప్యాయితాం త్సాదయంతి దక్షిణస్య హవిర్ధానస్యాధస్తాదపాలంభే ఉపవిశత్యచ్ఛావాకో బహిస్సదోగ్నిస్వధిష్ణియః। వసుభ్యోరుద్రేభ్య= సాదయామి। తస్మైపురోడాశ శకలమాదదాహ। అచ్ఛావాక వదస్వయత్తేవాద్యం యదాస్యంజానాత్యుపో ఇస్మాన్బ్రహ్మణా న్బ్రహ్మణాహ్వయధ్వం। అథైనగ్ హోత్ర ఆవేదయతి। అచ్ఛావాకోదా అయముపహావమిచ్ఛతే తగ్ంహోతరుపహ్వయస్వ) ఉతనోగావ ఉపహూతా ఉపహూతేతి హోతురభిజ్ఞాయా। ఉన్నయమానాయానుబ్రూహి। అచ్ఛావస్యచమసాధ్వర్య్య ఉన్నయస్వ భయత శ్శుక్రం కృణుష్వాధ్వర్యుస్త మాదాయా హవనీయం గత్వా ఆ=య। అచ్ఛావాకయజ। వషట్కృతేజుహోతి। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం। అనువషట్కృతే అగ్నయే స్విష్టకృతఇదం। హుత్వా హరతి। భక్షంతే నసనం భక్షయతినాస్మి న్నుపహావమిచ్ఛతేయద్యస్మిన్నుపహావమిచ్ఛేత భక్షయేత్యేనం బ్రూయాత్। అచ్ఛావాకేన భక్షితంచ మసమాదాయాధ్వర్యు స్సదృవత్య। భక్షేహి= అవఖ్యేషం। హోతరుపహ్వాయస్వ। వా= మే। పునశ్చాచ్ఛావాకేన భక్షితమాప్యాయిత మంతరా నేష్టరాగ్నీధ్రస్యచమసా సాదయిత్వా। ఋతుగ్రహైః ప్రచరతో

ద్రోణకలశా ద్గృహ్యాంతేన సాద్యంతే పూర్వేషాంగ్రహాణాం శేషః షూత్తరా
వభిగృహ్ణీతః పూర్వోధ్వర్యు ర్గృహ్ణాతి। ఉభయస్యాః పరిప్రస్థాతా పురస్తా
దుపయామ స్సర్వేషాం నాన్యస్య మను। పవద్యేత ప్రసిద్ధమేవాధ్వర్యు ర్దక్షిణేన
ప్రపద్యతే ప్రసిద్ధం ప్రతిప్రస్థాతో త్తరేణాద్వార్యో పన్యతితః ప్రవిశంత
మేవాధ్వర్యుం ప్రతిప్రస్థాతాగ్రహేణ పరిగృహ్ణాతి నిష్క్రామంతం
పాత్రేణ సహాప్రథమా గృహ్యేతే సహోత్తమా। ఉపయామ గృహీ
తోసి మధుశ్చ। అధ్వర్యుః। ఉపయామగృహీతోసి మాధవశ్చ। ప్రతి
ప్రస్థాతా। అధ్వర్యుః। ఆశ్రావయ। ఋతునా ప్రేష్య। ఇంద్రాయమధవ
ఇదం। ఉపయామగృహీతోసి శుక్రశ్చ। ప్రతిప్రస్థాతా। ఆ=య। ఋ=
ష్య। మరుద్భ్యోమాధవాయేదం। ఉపయామగృహీతోసిశుచిశ్చ। అధ్వ
ర్యు। ఆ=య। ఋ=ష్య। త్వష్ట్రేశుక్రాయేదం। ఉపయామ గృహీతోసి
నభశ్చ। ప్ర= తా। ఆ=య। ఋ=ష్య। అగ్నయే శుచయఇదం। ఉపయా
మగృహీతోసి నభశ్చ। అధ్వర్యుః। ఆ=య। ఋ=ష్య। ఇంద్రాయనభా
యేదం। పాత్రస్య ముఖంపర్యావృత్య। ఉపయామ గృహీతోసీషశ్చ।
ప్ర=తా। ఆ=య। ఋ= ష్య। మిత్రావరుణాభ్యాం నభస్యాయేదం। పాత్ర
స్యముఖం పర్యావృత్య। ఉపయామగృహీతో సూర్జశ్చ। అధ్వర్యుః।
ఆఋతుభిః ప్రేష్య। దేవాయద్రవిణోద ఇషాయేదం। ఉపయామ గృహీ
తోసి సహశ్చ। ప్ర=తా। ఋతుభిః ప్రేష్య। దేవాయ ద్రవిణోద ఊర్జా
యేదం। ఉపయామ గృహీతోసిసహస్యశ్చ। అధ్వర్యుః। ఆయ। ఋతు
భిః ప్రేష్య। దేవాయద్రవిణోదే సహాయేదం। ప్ర=తా। ఆ=య। ఋతు
భిః ప్రేష్య। దేవాయద్రవిణోదే సహస్యాయేదం। పాత్రయోర్ముఖే పర్యా
వృత్య। సహాప్రథమా గృహ్యేతే సహోత్తమా। ఉపయామగృహీ
తోసి తపశ్చ। అధ్వర్యుః। ఉపయామ గృహీతోసితపస్యశ్చ। ప్రతిప్రస్థా
తా అధ్వర్యుః। ఆ=య। ఋతునా ప్రేష్య। అధ్వర్యో యజతంగృపతే
యజేత్యభిజ్ఞాయోభయతాభి సంప్రేష్యతి। హోతరేతద్యజేతి। అగ్న
యే గృహపతయఇదం। ప్రతిప్రస్థాతా। ఆశ్రావయ। ఋతునా ప్రేష్య।
అగ్నయే గృహపతయే తపస్యాయేదం। ప్రత్యాక్రమ్యాధాధ్వర్యోః
పాత్రే ప్రతిప్రస్థాతా సంపాతమవనయత్యధ్వర్యు ప్రతిప్రస్థాతు రేతద్వా

విపరీతం। అభిషిక్తేన పాత్రేణాధ్వర్యు రైంద్రాగ్నం గృహ్ణాతి। ఇంద్రా
గ్నీ ఆగతగ్ం సుతం గీర్భిర్నభో వరేణ్యం। అస్యపాతం ధియేషితా। ఉప
యామగృహీతో సీంద్రాగ్నిభ్యాంత్వా। గృహీత్వా పవిత్రదశాభిః పరి
మృజ్య। ఏషతేయోని రింద్రాగ్నిభ్యాంత్వా। సాదయతి। ప్రతిప్రస్థాతా
హరతి భక్షముఖాపక్ష్యాన్యా యథావషట్కృతం ప్రతిభక్షయతః। హో
త్రాభిభక్షిత మధ్వర్యుః హోతా ప్రతిప్రస్థాతా నేష్టాధ్వర్యు రగ్నీధ్రా ప్రతి
ప్రస్థాతా బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ం నాధ్వర్యుః ప్రశాస్త్రే ప్రతిప్రస్థాతా పాత్ర
స్య ముఖంపర్యావృత్య పునశ్చ హూతాధ్వర్యుః హోత్రే ప్రతిప్రస్థాతా
నేష్టాధ్వర్యు రచ్ఛావాకేన ప్రతిప్రస్థాతా పాత్రస్యముఖం పర్యావృత్య
పునశ్చ హూతాధ్వర్యు హోత్రే ప్రతిప్రస్థాతా పాత్రస్యముఖం
పర్యావృత్య। హూపానేగ్నీద్ధ్రే ప్రహూపానేచ్ఛ హూహూ
ఇతిక్రమః। ఏతత్పాత్రమాదాయాధ్వర్యు స్సదోబిలే ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య।
ఇడాదేవహూరితి శస్త్రప్రతిగరిష్యం జపతి। ఇడాదేవహూర్మనుర్యజ్ఞనీ
ర్బృహస్పతి రుక్థామదాని శగ్ంసి షద్విశ్వేదేవాః సూక్తవాచః పృథివి
మాతర్మా మామాహిగ్ంసీ ర్మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధువక్ష్యా
మి మధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూ
షేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవంతు శోభాయై పితరోనుమదం
తు। శోగ్ంసావమోదైవోం। ఓథామోదైవోం। ఓథామోదైవోం। ఓథా
మోదైవ। శస్త్రస్యశస్త్రమస్యూర్జం మహ్యగ్ంశస్త్రందుహా మామా
శస్త్రస్యశస్త్రంగమ్యా దింద్రియావంతోవనామహేధుక్షీ మహిప్రజా
మిషం। సామేసత్యాశీర్దేవేషు భూయాద్బ్రహ్మవర్చసం మాగమ్యాత్।
యజ్ఞోబభూవస ఆబభూవస ప్రజజ్ఞేసవావృధే। సదేవానా మధిపతి
ర్బభూవసో అస్మాగ్ం అధిపతీన్కరోతు వయగ్ంస్యామపతయో రయీ
ణాం। శస్త్రమనుమంత్రయతే। స్తుతశస్త్ర హాడ్యపాయక్షిస్తుతంకరిష్యే।
అగ్నయేపధికృతేస్వాహా। అగ్నయేపధికృతయఇదం। అగ్నయేవైశ్వా
నరాయస్వాహా। అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం। త్వన్నోఅగ్నే సత్వన్నో
అగ్నేత్వమగ్నే అయాసి ప్రజాపతే భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వా
హా భూర్భువస్సువస్స్వాహా। ప్రజాపతయఇదం। గ్రహమధ్వర్యురాదత్తేచ

షసాగ్ శ్చ మసాధ్వర్యవః। అశ్రావయ। ఉక్థశాయజసోమస్య। అను
ప్రకంపయంతి నారాశగ్ంసా న్యపట్కారాన్ను వట్కారా। ఊమా
ఊర్వాశ్చకావ్యాశ్చ పితరస్సవగ్రహేః। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం। ఊమే
భ్యః పితృభ్యఇదం। అనువషట్కృతే అగ్నయే స్విష్టకృతఇదం। గ్రహా
మధ్వర్యుః ప్రతిభక్షయతి। అధ్వర్యుభక్షేహి- అవఖ్యేషం। హోతరుప
హ్వయస్వ వాగ్జుషాణా- హిన్వమే। చమసినస్సమాఖ్యాభక్షణం భక్ష
యంతి। భక్షేహి-ఖ్యేషం। చమసిన ఉపహ్వయధ్వం। ఉపహూత ఇతి
దశకృత్వః। వా-మే। భక్షితానాప్యాయితాం త్సాదయంతి దక్షిణస్య
హవిర్ధానస్యాధ స్థాదపాలంబే। వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి।
ఓమాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వేదేవాసఆగత। దాశ్వాగ్ంసోదా శుషస్సు
తం। ఉపయామగృహీతోసి విశ్వేభ్యస్త్వాదేవేభ్యః, గృహీత్వాపవిత్రై
దశాభిః పరిమృజ్య। ఏషతేయోని ర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః। సాదయతి।
అసజజ్ఞసర్జివాగస సర్జేంద్రగ్ం సహోసర్జ్యపావతఃధ్వం। బర్హిభ్యా
మన్యాని పవమానేభ్య స్తోత్రాణ్యుపాకరోతి। బ్రహ్మంత్స్తోష్యామః
ప్రశాస్తః। బ్రహ్మ। దేవసవితరేతత్తే ప్రాహవేత్తిరసి ధర్మాయత్వా
ధర్మంజిన్వ। ఓగ్‌స్తుత। ఇడాయైహింకురుతతస్యై ప్రస్తుహితస్యై ప్రస్తు
హితస్యైస్తుహితస్యైమే పరుత్యై పురస్తాదాజ్యానాం యజమానో
జపతి చతుర్హోతారంచ వ్యాచష్టే। పృథివీహోతా। చిత్తిఃపృథివ్యగ్ని
స్సూర్యంతే చక్షుర్మహా హవిర్హోతా। పృథివీహోతా ఇదాయై
చతృహోతృహోతృాగ్ శ్చతుర్హోతా, స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవ
హూః। శోగ్‌సామోదైవ। ఓథామోదైవ। ఓథామోదైవోం। శస్త్రస్య
శస్త్రం। అగ్నయేపథికృత ఇత్యాది గ్రహమధ్వర్యురాదత్తేచ = ధ్వర్య
వః। అశ్రావయ। ఉక్థశాయజసోమస్య। అను= రా విశ్వేభ్యో దేవేభ్య
ఇదం। ఊమేభ్యః పితృభ్యఇదం। అనువషట్కృతే అగ్నయేస్విష్టకృత
దం। గ్రహమధ్వర్యుః ప్రతిభక్షయతి। భక్షేహి - నుచక్షా అవఖ్యేష
షం। హోతరుపహ్వయస్వ। వా=మే। చమసిన స్సమాఖ్యా భక్షణం
భక్షయంతి సర్వాభక్షా శ్చమసాభవంతి ప్రక్షాళితేషుచమసేషు। అథో
క్షిపర్యాయాః। ఉపయామగృహీతోసి మిత్రావరుణాభ్యాంత్వా జుష్టం

గృహ్ణామి దేవేభ్యోదేవాయువ ముక్థేభ్య ఉక్థాయువం। ఉక్థపాత్రేణో
క్థ్య తృతీయంగృహీత్వా పవిత్రేణ జ్య। ఏష తేయోనిర్మిత్రా వరుణా
భ్యాంత్వా। సాదయతి। పునర్హావిరసి। స్థాలీమభిమృశతి। మైత్రావరు
ణచమస ముఖ్యాగ్శ్చ మసానున్నయతి। అసర్జ్యాసర్జి బ్రహ్మంతో౽సప్యా
మః ప్రశాస్త్రః। బ్రహ్మా। దేవసవితరేతత్తే ప్రాహ అన్వితి౽సి దివేత్వా
దివంజిన్వ। ఓగ్స్తుత। స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవహూః। శోగ్ంసామో
దైవ। ఓథామోదైవ। ఓథామోదైవాం। శస్త్రస్యశస్త్రం। అగ్నయేపథి
కృత ఇత్యాదిగ్రహ మధ్వర్యురాదత్తే। చమసాగ్శ్చమసాధ్వర్యవః।
ఆశ్రావయ। ఉక్థశాయజసోమానాం। మిత్రావరుణాభ్యామిదం। అగ్నయే
స్విష్టకృతఇదం। ప్రత్యాక్రమ్యాంతరాసదో హావిర్ధానేఽతిష్ఠం నవనయేత్।
దేవేభ్యస్త్వా దేవాయువం పృణజ్మియజ్ఞయజ్ఞస్యాయుషే। ముఖ్యేసంపాత
మవనయతి। మైత్రావరుణచమసమధ్వర్యుః ప్రతిభక్షయతి సర్వాగ్శ్చ
మసాత్సద్యో మైత్రావరుణో భక్షయతి చమసిన స్వమాఖ్యాభక్షణం
భక్షయంతి సర్వభక్షాశ్చమసా భవంతి ప్రక్షాళితేషు చమసేషు। ఏవ
విహితావుత్తరాపర్యాయాతాభ్యాం ప్రతిప్రస్థాతా చరత్యేతావన్నా
వా। ఉపయామగృహీతో౽సీంద్రాయత్వా జుష్టంగృహ్ణామి దేవేభ్యో
దేవాయువ ముక్థేభ్య ఉక్థాయువం। ఉక్థ్యపాత్రేణార్థ ముఖ్యం గృహీ
త్వా పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తేయోనిరింద్రాయత్వా సాదయతి।
పునర్హావిరసి। స్థాలీమభిమృశతి। బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసిచమస ముఖ్యా
గ్శ్చమసానున్నయతి। అసర్జ్యసర్జి। బ్రహ్మంతో౽సప్యా-స్త్రః। బ్రహ్మ
దేవసవితరేతత్తే ప్రాహసంధిరస్యాంతరిక్షాయత్వాంతరిక్షంజిన్వ। ఓగ్
స్తుత। స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవహూః। శోగ్ంసామోదైవ। ఓథామో
దైవ। ఓథామోదైవోం। ఓథామోదైవ। శస్త్రస్యశస్త్రం। అగ్నయే
పథికృత ఇత్యాదిగ్రహం ప్రతిప్రస్థాతాదత్తే చమసాగ్శ్చమసాధ్వర్యవః।
ఆశ్రావయ। ఉక్థశాయజసోమానాం। ఇంద్రాయేదం। అగ్నయేస్విష్ట
ఇదం ప్రత్యాక్రమ్యాంతరాసదో యేత్। దేవేభ్యస్త్వాయుషే, ముఖ్యేసంపా
తమవనయతి, సప్రతిప్రస్థాతార్ధ్యపాత్రస్య భక్షయతి, సర్వాగ్శ్చమ
సా న్బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసీ భక్షయతి చమసిన స్వమాఖ్యా భక్షణంభ

చమసేష్వ్ ఉపయామ గృహీతో౽సీంద్రాగ్నిభ్యాంత్వా జుష్టంగృహ్ణామి
దేవేభ్యో దేవాయువ ముక్థేభ్య ఉక్థాయువం, ఉక్థపాత్రేణ సర్వముక్థ్యాం
గృహీత్వా పవిత్రదశాభిఃపరిమృజ్య, ఏష తే యోనిరింద్రాగ్నిభ్యాం త్వా,
సాదయతి. నస్థాలీమభిమృశతి పూతభృతో౽బిల ఉదీచీనదశం పవిత్రం
వితత్యాయ అథవనీయే రాజాతగ్ సర్వం పూతభృత్యవనీయ్య। అచ్ఛా
వాక చమస ముఖ్యాగ్ శ్చమసానున్నయత్యే సర్వాగం రాజానమున్నీయ
దశాభిః కలశౌమృష్ట్వాన్యుబ్జతి। అసజత్యాసర్జి। బ్రహ్మంత్సోస్యామః
ప్రశాస్తః। బ్రహ్మా। దేవసవిత రేతత్తే ప్రాహ, ప్రతిష్ఠిరసిపృథివ్యై త్వాపృథి
వీంజిన్వ। ఓగ్ స్తుత। స్తుతస్యస్తుతః। ఇడా దేవహూః। శోగంసామోదైవ।
ఓథామోదైవ। శ స్త్ర స్యశస్త్రం। అగ్న యేషధికృత ఇత్యాద్గ్రహం ప్రతి
ప్రస్థాతాదత్తే। చమసాగ్ శ్చ మాధ్వర్యవః ఆశ్రావయ ఉక్థశా యజ
సోమానాం। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం। అనువషట్కృతే అగ్న యేస్విష్టకృత
ఇదం। ప్రత్యాక్రమ్యా౽తరాసదో హవిర్ధానేతిష్ఠనవనయేత్। దేవేభ్య
స్త్వా దేవాయువం పృణజ్మియజ్ఞస్యాయుషే। ముఖ్యేసంపాతమవనయతి।
నప్రతిప్రస్థాతోర్ధ్వ పాత్రస్య భక్షయతి। సర్వాగం శ్చమసాం న్బ్రహ్మ
ణాచ్ఛగంసీ భక్షయతి చమసినస్సమాఖ్యా భక్షణంభ = చమసేషు।
ఉపయామ గృహీతో౽సీంద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజుష్టం గృహ్ణామి దేవేభ్యో
దేవా యువముక్థేభ్య ఉక్థాయువం। ఉక్థపాత్రేణ సర్వముక్థ్యాం గృహీ
త్వా పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। ఏష తే యోని రింద్రాగ్నిభ్యాంత్వా। సాద
యతి। నస్థాలీమభిమృశతి పూతభృతో౽బిల ఉదీచీనదశం పవిత్రం వితత్యా
య అథవనీయె రాజాతగ్ం సర్వంపూతభృత్యవనీయ్య। అచ్ఛావాక
చమస ముఖ్యాగ్ శ్చమసానున్న యత్యే సర్వాగ్ రాజానమున్నీయ దశా
భిః కలశౌమృష్ట్వాన్యుబ్జతి। అసజత్యాసర్జి। బ్రహ్మంత్సోస్యామః ప్రశా
స్తః। బ్రహ్మా। దేవసవిత రేతత్తే ప్రాహ। ప్రతిష్ఠిరసి పృథివ్యైత్వా పృథి
వీంజిన్వ। ఓగ్ స్తుత। స్తుతస్యస్తుతః। ఇడా దేవహూః। శోగ్ంసామోదైవ।
ఓథామోదైవ। శస్త్రస్యశస్త్రం। అగ్న యేషధికృత ఇత్యాద్గ్రహంప్రతి
ప్రస్థాతాదత్తే। చమసాగ్ శ్చమసాధ్వర్యవః। ఆశ్రావయ। ఉక్థశా యజ
సోమానాం। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం। అనువషట్కృతే అగ్న యేస్విష్టకృత

ఇదం। ప్రత్యాక్రమ్యాంతరాసదో హవిర్ధానేతిష్ఠం సవనయేత్ । దేవేభ్య
స్త్వా దేవాయువం పృణజ్మి యజ్ఞస్యాయుషే। మనుష్యేభ్యః పాత్రమవనయతి।
నప్త్రిప్రస్థాతోర్ధ్వ పాత్రిస్య భక్షయతి। సర్వాగ్ం శ్చమసాం త్సకృదచ్ఛా
వాకో భక్షయతి చమసినసమాఖ్యా భక్షణం భక్షయంతి సర్వభక్షాశ్చ
మసాభవంతి ప్రక్షాళితేషు చమసేషు। అస్మిన్ సవనే సవన ప్రాయశ్చి
త్తానికరిష్యే। 1 అగ్నిం నరో దీధితిభిరరణ్యోర్హస్తచ్యుతీజనయత ప్రశస్తం।
దూరేదృశం గృహపతిమథర్యుగ్ం స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 2 అగ్నినాగ్ని
స్సమిధ్యతే కవిర్గృహపతిర్యువా। హవ్యవాడ్జుహ్వాస్య స్వాహా। అగ్న
య ఇదం। 3 సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వా స్సప్తఋషయస్సప్త ధామ
ప్రియాణి। సప్త హోత్రా స్సప్తధా త్వా యజంతి సప్తయోనీరా
పృణస్వా ఘృతేన స్వాహా। 4 అగ్నయే సప్తవత ఇదం। మనో జ్యోతిర్జుష
తామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు। యా ఇష్టా ఉషసో ని
మ్రుచశ్చతా స్సందధామి హవిషా ఘృతేన స్వాహా। మనసే జ్యోతిష ఇదం।
5 త్రయస్త్రిగ్ంశత్తంతవో యే వితత్నిరే య ఇమం యజ్ఞగ్ం స్వధయా ద
దంతే తేషాం ఛిన్నం ప్రత్యేతద్దధామి స్వాహా ఘర్మో దేవాగ్ం అప్యేతు
స్వాహా। 6 దేవేభ్య ఇదం। యన్మే మనసశ్ఛిద్రం యద్వాచో యచ్ఛమే
హృతః। అయం దేవో బృహస్పతిస్సంతద్ధినో చతురాధసా స్వాహా। బృహ
స్పతయ ఇదం। 7 విశ్వకర్మా హవిరిదం జుషాణస్సంతానైర్యజ్ఞగ్ం సమి
మం తనోతు। యా వ్యుష్టా ఉషసో యాశ్చ నిమ్రుచస్తాస్సందధామి హవి
షా ఘృతేన స్వాహా। విశ్వకర్మణ ఇదం। 8 అయాశ్చాగ్నేస్య నభిశస్తిశ్చ
సత్యమిత్వమయా అసి। అయసా మనసా ధృతో యసా హవ్యమూహిషే
యానో ధేహి భేషజగ్ం స్వాహా। అయసేఽగ్నయ ఇదం। 9 త్వన్నో అగ్నే
వరుణస్య విద్వాం దేవస్య హేడో వయాసి సీష్ఠాః। యజిష్ఠో వహ్నితమశ్శో
శుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ స్వాహా। అగ్నివరుణాభ్యా
మిదం। 10 సత్వన్నో అగ్నే వమో భవోతి నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యు
ష్టౌ। అవయక్ష్వనో వరుణగ్ం రరాణో వీహి మృడీకగ్ం సుహవో న ఏధి
స్వాహా। అగ్నివరుణాభ్యామిదం। 11 భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా
భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః। స్థిరైరంగైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిర్వ్య

శ్చమ దేవహితం యదాయుస్స్వాహా। దేవేభ్య ఇదం। 12 స్వస్తిన ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాస్స్వస్తినః పూషావిశ్వవేదాః। స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమి స్స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతుస్వాహా। ఇంద్ర పూష తార్క్ష్య బృహస్పతిభ్య ఇదం। 13 పృషదశ్వామరుతః పృశ్నిమాతరశ్శుభం యావానో విదథేషు జగ్మయః। అగ్నిజిహ్వా మనవ స్సూరచక్షసో విశ్వేనో దేవా అవసా గమన్నిహస్వాహా। మరుద్భ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం। 14 శత మిన్నుశరదో అంతిదేవా యత్రానశ్చక్రా జరసంతనూనాం। పుత్రాసో యత్ర పితరో భవంతి మానోమధ్యా రీరిషతాయుర్గంతో స్స్వాహా। దేవేభ్య ఇదం। 15 ప్రసిద్ధో అగ్నే దీదిహి పురోనో జస్రయా సూర్మ్యాయవిష్ఠ। త్వాగ్ం శశ్వంత ఉపయంతి వాజాస్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 16 త్వమగ్నే యకవద్యే మేధ్యాయన మోభిర్నాక ముపయామి శగ్ంసర్ణ। యతో భయ మభయం తత్కృధీనో అగ్నే దేవానామవ హేడయక్షస్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 17 అగ్నింవో దేవ మగ్నిభి స్సజోషా యజిష్ఠం దూతమధ్వరే కృణుధ్వం। యోమర్త్యేషు నిధ్రువి ఋతావా తపు ర్మూర్ధా ఘృతాన్నః పావకస్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 18 ఘృతప్రతీకో ఘృతపృష్ఠో అగ్నిఘృతై స్సమిద్ధో ఘృతమస్యాన్నం। ఘృతప్రుషస్త్వా సరితో వహంతి ఘృతం పిబన్ యజతా ద్దేవదేవాత్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। (అగ్నయ ఇదం) ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి। ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవపుత్ర మభిరక్షతాది మగ్గ్ స్స్వాహా। ఆయుర్దే అగ్నయ ఇదం। 20 ఇమో అగ్నే వీతతమాని హవ్యాజస్రోవక్షి దేవతాతి మచ్ఛ। ప్రతిన ఈగ్ం సురభీణివ్యంతుస్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 21 సప్త తే అగ్నే= ఘృతేనస్వాహా। అగ్న=దం। 22 మనో=నస్వాహా। మన= ఇదం। 23 త్రయ= హా: దేవే=దం। 24 యేస్మే= సాస్వాహా। బృహ= ఇదం। 25 విశ్వకర్మా=స్వాహా। విశ్వకర్మణ ఇదం। 26 అగ్నిం యునజ్మి శవసా ఘృతేన దివ్యగ్ం సుపర్ణం వయసా బృహంతం। తేనవయం పతేమ బ్రధ్నస్య విష్టపగ్ సువో రుహాణా అధినాక ఉత్తమే స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। 27 ఇంద్రా నాస్త్వా శతగ్ం హిమా ద్యుమంతస్సమిధీమహి వయస్వంతో వయస్కృతం యశస్వంతో యశస్కృతగ్ం సువీరాసో

ఆజ్యాభ్యాం। అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చస్సువీర్యం దధద్రయిం మయి పోషం స్వాహా। అగ్నే
యిదం। 28 అగ్నిశ్చ పృథివీ చ సన్నతే తే మే సన్నమతా మదో వాయుశ్చాన్తరిక్షం చ సన్నతే తే మే సన్నమతా మదో
ఆదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ సన్నతే తే మే సన్నమతా మదో ఆపశ్చ వరుణశ్చ సన్నతే తే మే సన్నమతా మదో స్వాహా। అగ్న
యేయిదం। 29 వాయుర్యశ్చ ఈ శత్రవ్యే ద్వేష్టై రాంతరిక్షేః పాతుతస్వాహా।
వాయవఇదం। 30 సూర్యోస్య ఉదితస్త్రి ద్యైవ్యా పాతుతస్స్వాహా।
సూర్యాయేదం। 31 విష్ణుర్య ఉదితద్వైవ్య ద్వేష్టై ర్దిశ్యః పాతుస్వాహా।
విష్ణవఇదం। 32 అగ్నిర్యజుర్భి స్త్ర ఇమం యజ్ఞమవంతుస్వాహా। అగ్నయే
యజుర్భ్యఇదం। పూషాస్వగాకారై స్త్ర ఇమంస్వాహా। పూష్ణేస్వగా
కారాయేదం। అగ్నింనరోగ్నినా స త్ర్తతే అగ్నేమనో జ్యోతిర్జుషతాంత్రి
య స్త్రిగ్శతస్యాస్మైమనసా విశ్వకర్మాయాశ్చత్వార్మె అగ్నేసత్వాన్మె।
అగ్నేభద్రైః కణేభి ష్వస్తినః పృషదశ్వాశతమిణ పేద్ధో అగ్నేశ్వ
త్వగ్నాయాగ్నింహో దేవమగ్నిభిద్వ్రతప్రతీక ఆయుర్దాఅగ్నే ఇమో
అగ్నేస త్ర్తతే అగ్నేమనోజ్యోతి ర్జుషతాం విశ్వకర్మాగ్నిం యునజ్మింధా
నాస్త్వాగ్నిర్వాయువిష్ణు రగ్నిర్యజుర్భిః పూషాస్వగాకారై స్త్రియస్త్రి
గ్ం శతమాహుతీర్జుహోతి। ఏతైః స్త్రిభిరనువాకై రవిజ్ఞాతప్రాయశ్చి
త్త సోమేత్రియ స్త్రిగ్ంశత మాహుతీర్జుహోతి త్రయస్త్రిగ్ం శతం
చాగీధ్రీయే యజ్ఞ తనూః ప్రజాపతి ర్మనసాందోంభేతస్వాహా। ప్రజా
ప్రతయేసోమాయేదం। ధాతాదీక్షాయాగ్స్వాహా। సవితాభృత్యాగ్ం
స్వాహా। పూషాసో మక్రయణ్యాగ్స్వాహా। వరుణఉపనద్ధస్వాహా। అసు
రఃక్రీయమాణస్వాహా। మిత్రక్రీతస్వాహా। శిపివిష్ట ఆసాదితస్వాహా। నరం
ధిషః ప్రోహ్యమాణస్వాహా। అధిపతిరాగతస్వాహా। ప్రజాపతిఃప్రణీయ
మాణస్వాహా। అగ్నిరాగ్నీధ్రేస్వాహా। బృహస్పతిరాగ్నీధ్రాత్ప్రణీయ
మాణస్వాహా। ఇంద్రోహవిర్ధానేస్వాహా। అదితిరాసాదితస్వాహా। విష్ణు
రూపావహ్రియమాణస్వాహా। అథర్వోపోత్తస్వాహా। యమోభిషుత
స్వాహా। అపూతపా ఆధూయమానస్వాహా। వాయుః పూయమాన
స్వాహా। మిత్రఃక్షీరశ్రీస్వాహా। మంథీసక్తుశ్రీస్వాహా। వైశ్వదేవ ఉన్నీత
స్వాహా। రుద్రఆహుతస్వాహా। వాయురావృత్తస్వాహా। నృచక్షాఃప్రతి
ఖ్యాతస్వాహా। భక్షఆగతస్వాహా। పితౄణాం నరాశగ్ంస్వాహా।

అసురాత్తస్వాహా, సింధురవభృథమవప్రయంత్స్వాహా, సముద్రోగత
స్వాహా, సలిలః ప్రప్లుతస్వాహా, సువరుదృచంగతస్వాహా, స్వాహేమా
యేదం, పూర్వవదుద్దేశత్యాగః, పృథ్వ్యాదీనామాహవనీయే హోమః,
పృథ్వీస్వాహా, పృథ్వ్యా ఇదం, విభూవరీస్వాహా, విభూర్య్యా ఇదం, సినీ
వాలీస్వాహా, సినీవాల్యా ఇదం, ఊరంధ్రీస్వాహా, ఊరంధ్రియా ఇదం,
అచిత్తైస్వాహా, అచిత్తాయా ఇదం, మనస్తేస్వాహా, మనస్తాయా ఇదం,
భువో విదస్తైస్వాహా, భువో విదస్త్రాయా ఇదం, నవనీతేనకేశవ నఖనీయాను
వానిషిక్తా సుసప్తాజ్యాహుతీర్హుత్వా, యదూక్మిణా హావిష్య ఇంద్రియా
వాన్మదింతమస్తం వ బుధ్యాసగ్ సోమస్యాజ్యమసి హవిషో హవిర్జ్యోతి
షాం జ్యోతిర్విశ్వేషాంహో దేవానాం దేవతాభిగృహ్ణామి। స్కన్నమభి
మంత్ర్య, సావస్ని చతుమదుతస్నం మింద్రస్నం బృహస్పతిః, సంహోయ
మగ్ని స్సించత్వాయుషా చధనేచ, సర్వమాయుర్దధాతుమే, స్కాందా
వాశాస్స్యంధూర్యరజరాః, జ్యోతిష్మతీ స్తమస్యకీరుందతీస్సుచేతాః,మిత్ర
భృతః క్షత్రభృతస్సురాష్ట్రా ఇహమావత, ఆపోభద్రా ఘృతమిదాప
ఆసురగ్నీషోమౌ బిభ్రత్యాప ఇత్తాః, తీవ్రోరసోమధు పృచామరంగమ
ఆమా ప్రాణేవసహ వర్చసాగన్, ఆదిత్పశ్యామ్యుతవా శృణోమ్యా మా
ఘోషోగచ్ఛతి వాఙ్నఆసాం, మన్యేభేజానో అమృతస్య తర్హి హిర
ణ్యవర్ణా అతృపం యదావః, ఆపోహిష్ఠామయోభువః = ఆపోజనయథా
చనః, ఏతాభిస్తిస్తభిస్సగ్ం సింబేదభివామంత్రయేత, దేవాంజనమగన్
యజ్ఞస్తతోమా యజ్ఞస్యాశీరాగచ్ఛతు, పితౄంజనమ=తు, పంచజనాం
జనమగన్=తు, దిశోజనమగ=తు, ఆపోజనమ-తు, ఓషధీర్జనమ-
తు, వనస్పతీంజ- తు, మనోజ్యోతిర్జుషతాంత్రియ స్త్రిగ్ంశదక్షస్స్ర
స్కందయస్తే దక్షస్సభూస్వాహా భవస్వాహా సువస్వాహాభూర్భువస్సు
వస్వాహా, ప్రజాపతయ ఇదం, అస్మింత్సవనేబుక్తో యజ్ఞభ్రేష ప్రాయ
శ్చిత్తంకరిష్యే, భూస్వాహా, శాలాముఖీయే అగ్నయ ఇదం, అస్మింత్సవ
నే యజుష్టోయజ్ఞభ్రేష ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే, భువస్వాహా,దక్షిణాగ్నా
వాయవ ఇదం, అస్మింత్సవనేసామతో య-ష్యే, సువస్వాహా, ఆహవనీ
యే సూర్యాయేదం, సర్వతో యజ్ఞ- ష్యే, భూర్భువస్సువస్వాహా, ప్రా

జాపతయఇదం, బ్రహ్మన్త్సోమోస్కాన్, బ్రహ్మన్స్కన్న ప్రాయశ్చిత్తం కురు, అభూద్దేవస్సవితా వంద్యోనున ఇదానీమహ్న ఉపవాచ్యో నృభిః, వియోరత్నాభజతి మానవేభ్యః శ్రేష్ఠన్నో అత్రద్రవిణం యథా దధత్, భూపతయేస్వాహా, భువనపతయేస్వాహా, భూతానాంపతయే స్వాహా, భూతైనిస్వాహా, భూర్భువస్సువః, భూపతయేస్వాహా భువనపతయేస్వాహా భూతానాం పతయేస్వాహా, జుహ్వాగ్ంసకృద్గృహీతు గృహీత్వా, అగ్నిఃప్రాతస్సవనే పాత్వస్మాన్ వైశ్వానరో మహినా విశ్వశంభూః, సనఃపావకోద్రవిణం దధాత్వాయుష్మంత స్సహభక్షాస్స్యామ స్వాహా, సగ్గ్స్థితేసవన ఆహుతింజుహోతి, అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం, ప్రశాస్తః ప్రసువ, సర్పతయ, యేనప్రసర్పంతి తేన నిస్సర్పంతి, సంతిష్ఠతే ప్రాతస్సవనం ప్రాతస్సవనం॥ శ్రీగణేశ్వరార్పణమస్తు॥

మహారాత్రిప్రశ్నం సమాప్తమ్.

అథ సుత్యాప్రశ్న ప్రారంభః.

హరిః ఓం అభిషవాదిమాధ్యందినగ్ం సవనంక్రియతేతస్య ప్రాతస్సవనేనకల్పో వ్యాఖ్యాతస్తూష్ణీం కలశౌపర్యావృత్య తూష్ణీం గ్రావసు సోమముపావహృత్య ఉత్తరస్యాం వర్తన్యాగ్ం హోతృచమసం వసతీవరీభిరభిపూర్యనిగ్రాభ్యాసు యజమానంవాచయతి। నిగ్రాభ్యాస్థదేవశ్రుతః గణామేమావితృషః। విప్రస్యరాజానం గ్రావస్తుతేసోమాక్షిషం ప్రయచ్ఛత్య సంప్రేషితోగ్రావ స్తోత్రీయా అన్వాహ। అథైవ మహాభిషవో ఘోషవాగస్తు నగరాధయం తశ్చాభిషుణంతీహా ఇహేతి। పళీత్వాం దేవసోమత్రైష్టుభేన= అపీహి। యత్తేసోమాదా = సోమాయ స్వాహా। అదాభ్యాగ్ంశు ముపాగ్ంశు పావనాచాపిసృజ్య సర్వైర్ధృవో= హోతృ చమసేగ్ంశూ నవధాయ। ప్రాక్శ్వాతాస్థ। అవీవృధంవః। ఇహ ఇహ। ఆమాస్కాన్। ద్రప్సశ్చస్కంద। ఏవంద్వితీయ తృతీయం= పశ్చిమతః ప్రస్తోతారం పరిహృత్యో= ద్వితీయశ్చ। ప్రాక్శ్వాతాస

అవివృధంవః। ఇహాఇహా। ఆమాస్కా-ఙ్। ద్రఫ్సశ్చస్క-ంద। ఉ త్తమస్యాభి
షవస్య మధ్యమే పర్యాయే బృహద్బృహద్దతి బృహద్బృహదితి। ప్రాక్
శ్యాతాస్థ అవివృధంవః। బృహత్ బృహత్ । ఆమాస్కా-ఙ్ ద్రఫ్సశ్చ
స్కంద హాోతృచమసియా నగ్ శూ-ణోతి। ప్రాక్ శ్యాతాస్థ అవివృధం
వః। ఇహాఇహా। (ఆమాస్కా-ఙ్ ద్రఫ్సశ్చస్క-ంద ఉత్తమేభిష వేభిషు తే
రాజన్యసంభృతే । దేవాగ్రావాణ ఇందురింద్ర ఇత్యావాదిషు రేంద్ర
మచుచ్యవుః పరమస్యాః పరావత ఆస్మాత్సధస్థాదోరో రంతరిక్షాదాసు
భూతమసుషవు ర్బ్రహ్మవర్చసంమ్మ ఆసుషవు స్సమరే రక్షాగ్ స్యవధిషు
రపహతం బ్రహ్మజ్యస్య। పతిప్రస్థాతాగ్రావుణ్ణోనుమోదతే। ప్రతిప్ర
స్థాతస్సవనీయాం నిర్వపయస్యావజఙ్ సవనీయాః । కర్మణేవామిత్యాది
హవిష్కృతా వాచం విసృజ్యపశుం విశాస్తీత్యాది ఇరావిరామః। సంభృ
త్యరాజముపరే గ్రావుణ్ణ- శామోహాస్య సమర్థుకోభవతీతి విజ్ఞాయతే।
సంభరణాద్యాధారాయాః కృతేధ్వర్యు గ్రహాన్గృహ్ణాతి. శుక్రామంథినా
వథాగ్రయణం । అయంవేనః- రిహాంతి। ఉపయామ గృహీతోసి శండా
యత్వా। శుక్రం-గృత్వా హిరణ్యే-మృజ్య। ఏష-ర్వీరతాంపాహి। సాద
యతి। తంప్రధా-వదఙ్సే। ఉప-మర్కా-యత్వా। మంథినం గృహీత్వా
మనోన- పరిమృజ్య। ఏష తే-పాహి। సాదయతి । అథాగ్రయణంతి స్వే
భ్యో ధారాభ్య ఆగ్రయణాదు త్సిచ్యతాం ద్వితీయాం ధారాం కరో
త్యదచనా తృతీయాంయే దేవాది- గృహీతోసి। ఆగ్రయణం గృహీ
త్వా త్రిహింకృత్యవాచం విసృజతే। హిం 3 సోమఃపవతే 3 = ఏష తే
యోనిర్విశ్వే- సాదయతి స్థాల్యోక్థ్యాగృహ్ణాతి। ఉక్థ్యస్థా-క్షాళ్య। ఉప
యామ గృహీతోసీంద్రాయత్వా బృహ-ేత్వా । ఉక్థ్యం గృహీత్వా
పవి మృజ్య। ఏష తేయోనిరింద్రాయత్వోక్థాయు వే। సాదయతి। ఉక్థ్యం
గృహీత్వా మరుత్వతీయా । మరుత్వంతం వృషభంవా వృధానమకవా
రింది వ్యగ్ శాసమింద్రః। విశ్వాసాహామవసేనూతనా యోగ్రగ్ం సహో
ధామిహాతగ్ హువేమ। ఉప- స్ంద్రాయత్వా మరుత్వతే స్వేనర్తు పాత్రే
ణాధ్వర్యుః పూర్వాంమరుత్వతీయం గృహ్ణాతి పవి-జ్య । ఏష తేయోనిరిం
ద్రాయత్వా మరుత్వతే। సాదయతి। ఇంద్రమరుత్వ ఇహ పాహి సోమం

యథాశార్యాతే అపిబస్సుతస్య । తవప్రణీతీ తవశూర శర్మన్నావివా
సంతి కవయస్సుయజ్ఞాః । ఉప = మరుత్వతే । స్వేనపంక్తిప్రస్థాత్రోత్తరం
మరుత్వతీయం గృహ్ణాతి। పవి-జ్య। ఏషతే- మరుత్వతే। సాదయతి। అత్ర
ధారా విరమతి ప్రపాద్య పవిత్రం నిదధాత్యేకధనానాం యథార్థమాధ
నీయే వనీయపూత= పూతభృత్యవనీయ । ఉపయామ గృహీతోసి
ప్రజాపతయేత్వా। ద్రోణకలశమభిమృశేత్। ఉపయామ గృహీతోసీం
ద్రాయత్వో। ఆధవనీయం। ఉ-సి విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః। పూతభృతం।
తేషమూగ్రహాః- అసంభవతాం మంత్రావృత్తిః । గృహీతానామేవ
గ్రహా వకాశైశ్శృతం కారైశ్చోపస్థాయాధ్వర్యు ర్బ్రహ్మాయజమానాః
ద్వాసముద్రా। పూతభృదాధవనీయా। ద్వేద్రధసీ। ద్రోణకలశం। పరి
భూరగ్నిం। సర్వాగ్ంరాజానం। చక్షుర్భ్యాం మేవర్చోదా వర్చసేపవే
థాం। శుక్రామంథినా। ఆత్మనే మేవర్చోదావర్చసే పవస్వ। ఆగ్రయణం।
అంగేభ్యో మేవ- స్వ। ఉక్థ్యం। పుష్ట్యై మేవ- ధ్వం। సర్వాన్గ్రహాన్।
విష్ణోర్జఠరమసివ-స్వ। ద్రోణకలశం। ఇంద్రస్య జఠరమసివ స్వ । ఆధ
వనీయం। విశ్వేషాం దేవానాం జఠరమసివ- స్వ। పూతభృతం । సోమ
త్వాం వృణీమహే। సర్వాగ్ం రాజానం। నాధ్వర్యుశ్రుతం కారైర్బ్ర
హ్మ యజమానా సర్వాన్గ్రహానుపతిష్ఠతే। శ్రుతౌస్థ శ్చక్షుషీ మేశ్రీణీ
తం। శుక్రామంథినా। శుక్రోస్యాత్మానంమే శ్రీణాహి । ఆగ్రయణం।
శుక్రోస్యంగానిమే శ్రీణాహి। ఉక్థ్యం। శృతాస్థపుష్టింమేశ్రీణీత। సర్వా
న్గ్రహాన్। ప్రజాపతే ర్జఠరమసిశ్రుతో-హి। ద్రోణకలశం। ఇంద్రస్య జఠ
రమసిశృతోసిసమా శ్రీణాహి। ఆధవనీయం। విశ్వేషాం దేవానాం జఠ
రమసి శుక్రో-హి। పూతభృతం। శ్రుత స్త్వాగ్- వినోరాయె దురోవృధి।
సర్వాగ్ం రాజానం। వైశ్రుషాం త్సప్త హోతారంచహుత్వా । ద్రప్స
శ్చస్కందయ స్తే ద్రప్సోయో ద్రప్సోయ స్తే ద్రప్సోనుహో హావిర్ధానా
తా। పంచతీజస్సమానావిరద్భా స్సర్పంత్యధ్వర్యూ ప్రస్తోతా - యజ
మానేచ త్రైష్టుభః పంథాయదాదేవతా వృకేణ పరివరేణపథా స్వస్తి
పదాంతీయం సర్వదో వికారః ఉత్తరేణ హావిర్ధానసంగత్వా దక్షిణేన
మార్జాలీయం ధిష్ణ్యం పరీత్య పూర్వయాద్వారా పథః ప్రవిశ్యాగ్నేణ

హోతార మధ్వర్యు ర్యజమానశ్చోపతిష్ఠేతే దక్షిణేనోత్తరేణవా
ప్రశాస్తుర్ధిష్ణ్యం పరీత్య ఉద్గాతారో మాధ్యందినేన పవమానేన స్తువతే
థాధ్వర్యుస్తోత్రి ముపాకరోతి వాయుర్ హింకర్తా ప్రస్తోత్రే బర్హి
ర్ముష్టిం ప్రయచ్ఛతి బ్రహ్మాంతో స్యామః ప్రశాస్తః బ్రహ్మా। దేవసవి
తరేతత్తే ప్రాహ। విష్టంభోసి వృష్ట్యైత్వా వృష్టింజిన్వ। ఓగ్‌స్తుత। జ్యో
తిషిహిం కురుతస్యై ప్రస్తుహితస్యైస్తు హితస్యైమేవరుధ్యై పురస్తాన్మా
ధ్యందినాత్పవనాద్యజమానో జపతి చతుర్హోతారంచవ్యాచష్టే । పృథి
వీహోతా- బృహస్పతిరుపవక్తా। జ్యోక్త్వైచ్ఛహింకురుతతస్యైప్ర-ధ్యై।
స్తూయమానేచ చతుర్హోతారంజపతి। పృథివీహోతాయా ఉత్తో
దేహో హిరణ్యయోమితి మధ్యమాయాంచ స్తోత్రియాం। సుపర్ణోపి
త్రిష్టుప్ఛందా అ-రయ। అన్వాహో హ జపతి స్తుతస్యస్తుతం। స్తుతేధ్వర్యు
రుత్తిష్ఠ స్స్రప్రేష్యతి। అగ్నీదగ్నిన్విహర - ప్రస్తోతర్ధధిఘర్మేణానో దే
హి। విహరణ వ్యాఘారణ పరిప్లవయా భక్షణబర్హిస్తరణా లంకర
ణాని ప్రాతస్సవనవత్। మాధ్యందిన పవమానదేశా త్ప్రవైష్ణవ్యర్చా
పునత్య యజమానో రాజాన ముపతిష్ఠతే। విష్ణోత్వన్నో అంతమః ఏత
యైవాధ్వర్యుః పాత్రాణిసంమృశ్య। విష్ణోత్వన్నో అంతమః। సోమః పవి
త్రిగం సమా పునాతు । కలశోహ్వాయతాం । సోమోహ్వాయతాం।
ఆగ్నీధ్రే ప్రతిప్రస్థాతా దధిఘర్మం గృహ్ణీత్యౌదుంబర్యాగ్ స్రుచ్యస్త్రీర్య।
యావతీద్యావా పృథివీ మహిత్వా యావచ్చసప్తసింధవో వితస్థుః।
తావంతమింద్రతే గ్రహగ్ంసహోర్జా గృహ్ణామ్యస్తృతం। దధిగృహీ
త్వాభిఘార్య। వాక్చత్వామనశ్చశ్రీణీతాం। ప్రాణశ్చత్వా పానశ్చశ్రీణీ
తాం। చక్షుశ్చత్వా శ్రోత్రంచ శ్రీణీతాం। దక్షశ్చత్వాబలంచ శ్రీణీ
తాం। ఓజశ్చత్వాసహశ్చ శ్రీణీతాం। ఆయుశ్చత్వా జరాచ శ్రీణీతాం।
ఆత్మాచత్వాతనూశ్చ శ్రీణీతాం। శృతోసి శృతంకృతః। శృతాయత్వా
శృతేభ్యస్త్వా। ఆగ్నీధ్రీయేధిశ్రిత్యాహ। హోతర్వదస్వ యత్తేవాద్యం।
యథాస్యవిజానాతి యదిశ్రాతో జుహోతనయద్యశ్రాతో మమత్త
నేత్యే తస్మిన్కాలే ప్రతిప్రస్థాతా శ్రాతగ్ హవిరితి ప్రత్యుక్త్వా అధ్వ
ర్యుస్సహ[illegible] హావనీయంగత్వా। ఆశ్రావయ। దధిఘర్మస్యయజ।

యమింద్రమాహుర్వరుణం యమాహుర్యం మిత్రమాహుర్య మునత్య
మాహుః। యో దేవానాం దేవత మ స్తపోజా స్తస్మా ఇంద్రాయసుత
మా జుహోమిస్వాహా। వషట్కృతే జుహోతి। ఇంద్రా యేదం।స్వాహా
వషింద్రాయ। అనువషట్కృతే అగ్న యేస్విష్ట కృతఇదం। హుత్వా
హరతి భక్షంతం భక్షయంతి యే ప్రవర్గ్యం తస్యారణ్యోనువాక్యైర్భక్ష
మంత్రో యథాప్రవర్గ్యే మితవచనాన్నోప హవయాచనం। భూర్భువస్సు
వః। మయిత్య దింద్రియ మహత్। మయిదక్షో మయిక్రతుః। మయిధా
యి సువీర్యం। త్రిశుఘర్మో విభాతుమే। ఆకూత్యామనసాసహ। విరాజా
జ్యోతిషాసహ। యజ్ఞేనపయసాసహ। బ్రహ్మణా తేజసాసహ। క్షత్రేణ
యశసాసహ। సత్యేన తపసాసహ। తస్యదోహమశీమహి। తస్యసుమ్న
మశీమహి। తస్యభక్షమశీమహి। తస్యతఇంద్రేణ పీతస్య మధుమతః।
ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి। భక్షయిత్వాచమ్య। మిత్రో
జనాన్ యాతయతి ప్రజానన్మిత్రోదాధార పృథివీముతద్యాం।మిత్రః
కృష్టీరనిమిషాభిచష్టే సత్యాయ హవ్యం ఘృతవద్విధేమ। ప్రసమిత్ర
మర్తో అస్తు ప్రయస్వాన్ యస్త ఆదిత్యశిక్షతి వ్రతేన। నహన్య తేనజీయ
తేత్వోతో నైనమగ్ంహో అశ్నోత్యంతితో నదూరాత్। నాభిదేశమభి
మృశతి। వ్యాఖ్యాతా సవనీయచర్యా అత్రప్రతిప్రస్థాతా సవనీయానా
సాదయతి। ప్రియేణనామ్నా ప్రియగ్ంసదఆసీద। యజ్ఞోసీతిద్విః। అయం
యజ్ఞో యోనః కనీయో యోనః కనీయో యోనః కనీయోమమాగ్నే
పంచహోతాపునః పంచహోతా। జుహ్వా ముపస్తీర్యేత్యాది
అగ్న యేపురో= బ్రూహి। ఏవంప్రేష్య। అగ్నయఇదం। అగ్నే=భూయా
సం మాభైష్టమాసంవిగ్థ్వా = మామామాహిగ్ంసిష్ట। మాభేర్మాసం
విక్థా ఇత్యాది। యదవదానానివః। యదవదానాని। సర్వేషాం ప్రత్యా
క్రమ్య- మాచేష్టం= పురోడాశానాం జుహ్వాందైవతాని సమవద్యత్యుప
భృతిసౌవిష్ట కృతాని। మాధ్యందినస్య సవనస్యేంద్రాయ పురోడాశానా
మనుబ్రూహి। ఏవంప్రేష్య। ఇంద్రాయేదం। ఇంద్రస్యాహం దేవయజ్య
యేంద్రియావ్యన్నాద ఇంద్రియావ్యా నాదోన్నాద ఇంద్రియావ్య
న్నాదో భూయాసం। ఉపర్యాహవనీయే జుహూపభృతాని నిపర్యస్య

స్వాహా। అగ్నయేనుబ్రూహి। అగ్నయేప్రేష్య। అగ్నయఇదం। అగ్నే
రహం= ప్రతిష్ఠాంగమేయం। ప్రత్యాక్రమ్య ప్రస్తరాదన్యత్రప్రచోప్సాద
నం। ప్రాశిత్రమవదాయేడాం యజమాన భాగగ్ం హోతరిడాగ్ం
హృత్వాహవిర్ధానం గచ్ఛన్తి ప్రేష్యతి। ఉన్నీయమానేభ్యోను
బ్రూహి। హోతృ చమస ముఖ్యాదశ చమసానున్నయతి ద్రోణ
కలశాదుపస్తీర్య పూతభృత ఉన్నీయ ద్రోణకలశా దభిఘారయతి=
మానసూక్తే। తతః శుక్రామంథిభ్యాం ప్రచరతః। స్తుతోసిజనధాః=శుక్ర
స్య నమేదసి। అధ్వర్యుర్మంథిన స్సమిదసి। ప్రతిప్రస్థాతా। ఆశ్రావయ।
మాధ్యందినస్సవస్య నిష్కేవల్యస్య భాగస్య శుక్రవతో మంథివతో=
పావర్తధ్వం। పురస్తాత్ప్రత్యఞ్జుహ్వాతిః। శుక్రామంథినోః ప్రతినిగద్య
హోమః। సప్రథమః= ఇంద్రాయసుతమా జుహోమిస్వాహా। అధ్వర్యు
ర్జుహోతి। సప్రథమస= సూర్యాయ సుతమా జుహోమిస్వాహా। ప్రతి
ప్రస్థాతా। పరమాత్మ స్వరూపిణ ఇంద్రాయేదం। అను= కృతఇదం।
సాదవ= యిత్వా। ఉత్తరార్ధాత్ప్రతిప్రస్థాబ= విజ్ఞాయతే। తతస్ప్రే
ష్యతి। ప్రైతుహో=స్యస్య= హరంతి। మైత్రావరుణ చమసాదాయా
హవనీయంగత్వా। ఆశ్రావయ। ప్రశాస్తర్యజ। ఇంద్రాయేదం। అను=
కృతఇదం। ఏవమితరైః పచరత్యేతావన్నానా। ఆ=య। బ్రహ్మన్యజ।
ఇంద్రాయేదం। అను=కృతఇదం। ఆశ్రావయ। పోతర్యజ। ఇంద్రాయేదం।
అను= కృతఇదం। ఆ=య। నేష్టర్యజ। ఇంద్రాయేదం। అను=కృతఇదం।
ఆ=య। అచ్ఛావాకయజ। ఇంద్రాయేంద్రం। అను=కృతం। ఆ=య। అగ్నీ
ద్యజ। ఇంద్రాయేదం। అను= కృతఇదం। ఆగ్నీధ్ర చమస మాదాయ
సదఏత్య। అయాడగ్నీత్। సభద్రమకర్యోన స్సోమం పాయయిష్యతి।
అయాడితీతరే ప్రత్యాహుః। అత్రేడాయా నిర్వాదానమేకే సమామనంతి।
పర్యాంజనాది। అత్ర హోతేడా ముపహ్వయేతో సోద్యచ్ఛాంతేచ
మసాగ్శ్చమసినో। హోతృ చమస మిడాయామాస్ప్రష్టం। భూయస్యై
హీత్యాది సామేసత్యాశీరాశీర్మ ఊర్జమిత్యేతయోర్లోపః। ఉపహోతాం
పాశ్చ్ఛంతిమే ప్రకృతౌ। మార్జనాంతే। ఆగ్నీధ్రే హావిశ్యైషా స్భక్ష
యంతి సర్వాగ్శ్చ మసాధ్వ కృధ్వోతా భక్షయతీత్యాది భక్షితానా

హ్యాయుతా న్వాదయతిఃదహాలంఘే సన్నేషునారాశగ్ంసేషు దక్షిణా దదాతి। దక్షిణేన వేదిమవస్థితాసు దక్షిణాసు ప్రచరణ్యాంత్రి గృహీతం గృహీత్వోత్తరేణ హవిర్ధానం గత్వోత్తరేణాగ్నీధ్రీయ్యం ధిష్ణియం పరీత్య పూర్వయాద్వారా ప్రాగ్వగ్ంశం ప్రవిశ్య సముపిప్తాహ్వాయధ్వం। స ప్రేష్యతి। యజమానస్యావహాత్య తృస్గ్హ్వాయ తి। అధ్వర్యో యజమానో ప్రచరణ్యా దాక్షిణానిజుహోతి। హిరణ్యం ప్రపద్య ఘృతేవధాయ। ఉదుత్యం సూర్యగ్ స్వాహా। సూర్యాయేదం। చిత్రం దేవానాం మశ్చస్వాహా। సూర్యాయేదం। ద్వాభ్యాం గార్హపత్యే జుహోతి। దివంగచ్ఛసువః పత హిరణ్యగ్ంపాత్రో ద్గృహ్ణాతి। ఉభయంధారయమాణః। రూపేణవోరూపమభ్యైమి వయసావయః దక్షిణా అభ్యేతి। తుథోవోవిశ్వవేదావి భజతువర్షిష్ఠైతా యజమానశ్చతుర్ధా కృష్ణాజినేవవ్యత్రాస్య చతుర్థ మధ్వర్యుభ్యో విభజతి యావదధ్వవేద దాతి। తస్యార్ధం ప్రతిప్రస్థాత్రే తృతీయంనేష్ట్రే చతుర్థమున్నేత్రే ఏతేనేతరేషాం దానముక్తం। దక్షిణానాం చతుర్భాగం పంచవింశతిధా కృతం। దద్యాన్మహోర్త్విగాదీనామర్ధర్తు యువపావకైః। అగ్నీత్। హిరణ్యం పూర్ణపాత్రముపబర్హణగ్ం సార్వసూత్రం తేదదామి। హోతర్వాచంతే దధామి। తాంతేదక్షిణానాగ్నాంశేన నిష్క్రీణామి। బ్రహ్మన్మనస్తేదదామి। తత్తేనిష్క్రీణామి। అధ్వర్యో ప్రాణంతేదదామి। తంతేనిష్క్రీణామి। ఉద్గాతశ్చక్షుస్తే దదామి। తత్తేనిష్క్రీణామి। సదస్యాత్మానం తేదదామి। తంతే బహుమూల్యగవా నిష్క్రీణామి। హోతృకాః శ్రోత్రంవో దదామి తద్వో దక్షిణానాగ్ంమి। ప్రతిప్రస్థాతః ప్రాణంతేదదామి। తంతేనిష్క్రీణామి। ప్రస్తోతశ్చక్షుస్తే దదామితత్తేనిష్క్రీణామి। గ్రావస్తుద్వాచంతేదదామి। తాంతేనిష్క్రీణామి। ఉన్నేతఃప్రాణంతేదదామి। తంతేనిష్క్రీణామి। సుబ్రహ్మణ్యశ్శ్రోత్రంస్తే దదామి। తత్తేనిష్క్రీణామి। ప్రతిహర్త శ్చక్షుస్తేదదామి। తత్తేనిష్క్రీణామి। చమసాధ్వర్యవోంగానివోదదామి। తానివోవాసోభి ర్నిష్క్రీణామి। ప్రసర్పకాః లోమానివోదదామి। తానివోయథాశక్తిదానేన నిష్క్రీణామి। తేనప్తదశకృత్వోహాస్య। రుద్రాయగామితి ప్రతిగ్రహః। హిరణ్యపాణి రగ్నేణ గార్హపత్యం నయతి జఘనేనసదః। అంతరాగ్నీధ్రంచ సదశ్చతా ఉదీ

ధీస్త్రిహో్రిక్రేనోఽధ్వర్యుర్యజతి। ఏతత్తే అగ్నే రాధ ఐతి సోమచ్యుతంతన్మిత్రస్యపథానయ
చంద్రదక్షిణాయజ్ఞస్యపథా సువితానయంతీః। ఋతస్యపథాప్రేత దక్షి
ణాతనయః। తథైవసమన్వారబ్ధేష్వ సమన్వారబ్ధేషు వా। అగ్నేనయ=విధే
మస్వాహా। ఆగ్నీధ్రీయే జుహోతి। అగ్నయ ఇదం। బ్రాహ్మణమద్యరాధ్యా
సమృషిమార్షేయం పితృమంతంపైతృమత్యగ్ం సుధాతు దక్షిణం
ఆత్రేయాయ ప్రథమాయ హిరణ్యాదదాతి। ద్వితీయాయ తృతీయా
యవా తదభావేయ ఆర్షేయసగోత్రోహి తస్మై ప్రదద్యాత్। అస్మద్దా
త్రా దేవత్రాగచ్ఛత మధుమతీః ప్రదాతారమావిశత అనవహాయాస్మా
న్దేవయానేన పథేత సుకృతాంలోకేసీదతతన్నస్సంస్కృతం। నీతా అను
మంత్ర్య। సద్యస్సద్య విమానస్య వ్యంతరిక్షం యతస్స్వసదస్యైః। సదోను
ఏక్షతే। ఋత్విగ్భ్యస్సమః। యంయజ్ఞమాగచ్ఛేత్తం ప్రసర్పేత్। ప్రసర్ప
కాణాం విజ్ఞాయతే దక్షిణత స్సదస్యాశీనేభ్యః ప్రసర్పకేభ్యోదదాతి।
నీదాసుదక్షిణాసుచాత్వాలే కృష్ణవిషాణాం ప్రాస్యతి। హారిణస్యరఘుష్య
దోఽధిశీర్షణిభేషజం। సక్షేత్రియం విషాణయా విషూచీనమనీనశత్।
అనుత్వాహారిణోమృగః। పద్భిః శ్చతుర్భిరక్రమీత్। విషాణేవిష్యైతం
గ్రథిం= గుల్బిదం। ఏతాభ్యాం యజ్ఞపతి మృషయ ఏనసా హురిత్యాగ్నీ
ధ్రీయే పంచవైశ్వకర్మణాని జుహోతి। యజ్ఞపతి మృషయ ఏనసాహుః।
ప్రజానిర్భక్తా అనుతప్యమానా మధవ్యౌ స్తోకావపతౌరరాధ। సన్నస్తా
భ్యాగ్ం సృజతు విశ్వకర్మాస్వాహా। విశ్వకర్మణఇదం। ఘోరాఋష
యోనమో అస్త్వేభ్యః చక్షుషయేషాం మనసశ్చసంధౌ। బృహస్పతయే
మహిషద్యుమన్నమః। నమోవిశ్వకర్మణేస ఉపాత్వస్మాన్త్స్వాహా।విశ్వ
కర్మణఇదం। అనస్యాత్సోమపాన్మన్యమానః। ప్రాణస్యవిద్వాన్త్సమరేన
ధీరః। యేనశ్చకృమా న్మహిబద్ధయేషాం। తంవిశ్వకర్మన్ ప్రముంచా స్వ
స్తయేస్వాహా। విశ్వకర్మణఇదం। యేభక్షయంతో నవసూన్యానృహుః।
యానగ్నయో అన్వతప్యంత ఇష్ణియా ఇయం తేషామవయాదురిష్టైస్విష్టి
న్నస్తాం కృణోతు విశ్వకర్మాస్వాహా। విశ్వకర్మణఇదం। నమఃపితృభ్యో
అభియేనో అఖ్యన్ యజ్ఞకృతోయజ్ఞకామాః సుదేవా అకామావః।
దక్షిణాం ననీనిమమా న స్తస్మాదేనసః పాపఇష్టస్వాహా పితృభ్యఇదం

అపస్పృశ్య। మరుత్వతీయాభ్యాం ప్రచరతః। ఇంద్రాయ మరుత్వతేను
బ్రూహి। ఇంద్రాయమరుత్వతే ప్రేష్య। ఇంద్రాయ మరుత్వత ఇదం।
అను=కృతఇదం। ప్రత్యాక్రమ్యాథాధ్వర్యుః పాత్రే= ప్రతిప్రస్థాతుః।
అభక్షితేన పాత్రేణాధ్వర్యుస్తృతీయం మరుత్వతీయం గృహ్ణాతి మరు
త్వాగ్ం ఇంద్రవృషభోరణాయపిబా సోమమనుష్వధం మదాయ మధ్వఊ
ర్మిం త్వగ్ం రాజాసి ప్రదివస్సుతానాం ఆసించస్వజఠరే ఉపయామగృ=
హీతోసీంద్రాయత్వా మరుత్వతే। గృహీత్వా=జ్య ఏష తేయోని=తే। సాద
యతి। ప్రతిప్రస్థాతాహరతి భక్షముభావధ్వర్యూ ప్రతిభక్షయతః। అధ్వ
ర్యో। భక్షేహి= శ్వేమం। హూతశ్చపహ్వయస్వ। ప్రతిప్ర=స్థ। వాగ్జు=
తు। హి=మో। ప్రతిప్రస్థాతా। భక్షేహి=మం। హూత=స్వ। అధ్వర్యవు=
స్వ। వా=మే। భక్షితస్య మార్జాలీయే ప్రక్షాళనం। ఏతత్పాత్రమాహా
హైంద్రాగ్నం వచ్ఛస్త్రం ప్రతిగరో గ్రహా నారాశగ్ంసాశ్చ। ఇడాదేవ
హూః। శోగ్ం=వ। ఓథామో=వ। ఓంశస్త్రస్యశస్త్రం। అగ్నయేపథికృత
ఇత్యాదిగ్రహా మధ్వర్యురాదత్తే= ధ్వర్యవః। ఆశ్రావయ। ఉక్థశాయజ
సోమస్య। అనుప్రకంపయంతి= వషట్కారా। ఇంద్రాయమరుత్వత ఇదం।
ఊర్ణ్వేభ్యః పితృభ్యఇదం। అను=కృతఇదం। గ్రహామధ్వర్యుం ప్రతిభక్ష
యతి భక్షేహి=మం। హోతః=స్వ। వా=మే। చమసిన స్సమాఖ్యాభక్షణం
భక్షయంతి। భక్షేహి=మం। చమసిన ఉపహ్వయధ్వం। ఉపహూత ఇతి
దశకృత్వః। వామే। భక్షితానాప్యాయి। లభే। మాహేంద్రగ్ం శుక్రపా
త్రేణ గృహ్ణాతి। మహాగ్ం ఇంద్రోయ ఏజసాపజన్యో వృష్టిమాగ్ం
ఇవస్తోమైర్వత్సస్యవావృధే। ఉపయామగృహీతోసిమహేంద్రాయత్వా।
గృహీత్వా=జ్య। ఏష తేయోనిర్మహేంద్రాయత్వా। సాదయతి। అసర్జి
సర్జి। బ్రహ్మన్= స్తః। దేవసవితరేతత్తేప్రాహ= ప్రవాస్యనేష్ణేహోత్వా
హాజీనస్వ। ఓగ్స్తుత। స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవహూః। శోగ్ం=వ। ఓథా=
వ। ఓం శస్త్రస్య శస్త్రం। అగ్నయేపథికృత ఇత్యాది గ్రహామధ్వర్యు=
ర్వః। మాహేంద్రం త్వతిగ్రాహ్యా అనుహూయంతే సహైవాధ్వర్యుణా।
ఆగ్నేయం ప్రతిప్రస్థాతాదత్త ఐంద్రం నేష్టాసౌర్యమున్నేతా। అధ్వర్యుః।
ఆ=య। ఉక్థశాయజసోమస్య। అనుప్రకంప= ట్కారా। మహేంద్రా

యేదం। ఊర్వేభ్యః పితృభ్య ఇదం। ప్రతిప్రస్థాతా। అగ్నే తేజస్విన్తేజ స్వీత్వం దేవేషు భూయాస్తేజస్వన్తం మామాయుష్మన్తం వర్చస్వన్తం మనుష్యేషు కురుదీక్షాయై చ త్వా తపసశ్చ తేజసే జుహోమి స్వాహా। అగ్నయే తేజస్విన ఇదం। తేజోవిదసి తేజో మామాహాసీత్ మాహం తేజో హాసిషం మామాం తేజో హాసీత్। అనుమన్త్రయతే। నేష్టా। ఇన్ద్రౌ జస్విన్నోజస్వీ త్వం దేవేషు భూయా ఓజస్వన్తం మామాయుష్మన్తం వర్చస్వన్తం మనుష్యేషు కురు బ్రహ్మణశ్చ త్వా క్షత్రస్య చౌజసే జుహోమి స్వాహా। ఇన్ద్రాయౌజస్విన ఇదం। ఓజోవిదస్యోజో మా మాహాసీన్మాహం మోజో హాసిషం మామా మోజో హాసీత్। అనుమన్త్రి యతే। ఉన్నేతా। సూర్య భ్రాజస్విన్ భ్రాజస్వీ దేవేషు భూయా భ్రాజ స్వన్తం మామాయుష్మన్తం వర్చస్వన్తం మనుష్యేషు కురు వాయో శ్చ త్వా పాంచ భ్రాజసే జుహోమి స్వాహా। సూర్యాయ భ్రాజస్విన ఇదం। సువర్విదసి సువర్మామాహాసీత్ మాహగ్ం సువర్హాసిషం మామాగ్ సువర్హాసీత్। అనుమన్త్రయతే। అనుఃకృత ఇదం। గ్రహ మధ్వర్యు ప్రతిభక్షయతి। అధ్వర్యుః భక్షేహిఃమం। హోతరుపహ్వయ స్వ। వాగ్జుషాః హిన్వమే। వాఃమే। తాఁ హుత్వా సదసి ప్రత్యఙ్ముఖా భక్షయంతి। ప్రతిప్రస్థాతా। భక్షేహిఃమం। నేష్టరుపహ్వయస్వ। ఉన్నేతః స్వ। మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు। భక్షయిత్వా। హిన్వమే। నేష్టా। భక్షేహిఃమం। ప్రతిఃస్వ। ఉన్నేతరుః స్వ। మయి మే ధాం మయి ప్రజాం మయీంద్ర ఇంద్రియం దధాతు। భక్షయిత్వా। హిన్వమే। ఉన్నేతా। భక్షేహిఃమం। ప్రతిఃస్వ। నేష్టరుః స్వ। మయి మే ధాం మయి ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు। భక్షయిత్వా। హిన్వమే। చమసినస్సమాఖ్యా భక్షణం భక్షయంతి। సర్వభక్షాఃసేషు। అథో త్తివర్యాయూః ఉపయామః సింద్రాయత్వాజుష్టంః యుప। ఊర్ధ్వ పాత్రేషోర్ధ్వ తృతీయం గృహీత్వా వఃజ్య। ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా సాదయతి। పునర్హావిరసి। స్థాలీమభిమృశతి మైత్రావరుణ చమస ముఖ్యాగ్ శ్చమసాననున్నయతి। అసర్జసజ్జి। బ్రహ్మణః స్తైః దేవసవితః అనువాసిరాత్రిమైత్వా రాత్రిఃజన్వ। ఓగస్తుత। స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవ

హూః। శోగ్ం=వ। ఓథామో=వ। శస్త్రస్యశస్త్రం। అగ్నయే= విగ్రహ మధ్వర్యోర= ర్యవః। ఆ=య। ఉక్థశాయజసోమానాం। ఇంద్రాయేదం। అను=దం। అంతరాసదోహవిర్ధానే=యేత్। దేవేభ్యస్త్వా=యుషే। ముఖ్యే సంపాత మవనయతి। మైత్రావరుణ చమస మధ్వర్యుః ప్రతిభక్షయతి। సర్వాగ్ శ్చమసాద్విన్మైత్రావరుణో భక్షయతి చమసిన= సర్వభక్షా= సేషు। ఏవంవిహితా వుత్తరా పర్యాయాతాభ్యాం ప్రతిప్రస్థాతా చర త్యేతానన్నానా। ఉపయామగృహీ= సీంద్రాయత్వా= యువం। ఉక్థ్యపా త్రేణార్ధముక్థ్యం గృహీత్వా= జ్య। ఏషతేయోని రింద్రాయత్వా సాద యతి। పునర్హావిరసి స్థాలామభిమృశతి। బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసి ముఖ్యా గ్శ్చమసా నున్నయతి। అసజఞసర్జి। బ్రహ్మన్= స్తః। దేవసవితరే= ఉశి వసి వసుభ్యస్త్వా వసూంజిన్వ। ఓగ్స్తుత। స్తుతస్యస్తుతం। ఇడాదేవహూః॥ శోగ్ం= వ= ఓథా=వ, ఓశస్త్రస్య శస్త్రం, అగ్నయే=ది, గ్రహం ప్రతి ప్రస్థాతాదత్తే= ర్యవః, ఆ=య, ఉక్థశాయజ సోమానాం, ఇంద్రాయే దం, అను= కృతఇదం। అంతరాసదో= యేత్, దేవేభ్యస్త్వా= యుషే, ముఖ్యే=యతి, నప్రతిప్రస్థాతోర్ధ్వ పాత్రస్య భక్షయతి, సర్వాగ్శ్చమ సాద్వి న్బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసీ భక్షయతి, చమసిన స్సమా= చమసేషు, ఉపయామ గృహీ= సీంద్రాయత్వా॥ యువం। ఉక్థ్యపాత్రేణ సర్వము క్థ్యం గృహీత్వా, స=జ్య, ఏషతేయోని రింద్రాయత్వా, సస్థాలీమభి మృశతి, పూతభృతో బిల ఉదీన= తగ్సర్వం = న్యుబ్జతి, అసజఞసర్జి= ప్రకేతోసి రుద్రేభ్యస్త్వా రుద్రాంజిన్వ, ఓగ్స్తుత, స్తుతస్యస్తుతం, ఇడా దేవహూః, శోగ్ం=వ, ఓథా=వ, ఓం ఉక్థంవాచి, శస్త్రస్య శస్త్రం, అగ్నయేపృథివీకృత ఇత్యాది, గ్రహం ప్రతిప్రస్థాతా=సేషు, అస్మిన్సవనే సవన ప్రాయశ్చిత్తానాని కరిష్యే। అగ్నిర్నరాడిపృథ్వ్యాధి దేవాంజన మగన్మనః త్రయస్త్రిగ్ంశాదిపంచ స్వ్యబ్రహ్మన్నస్నాన భూత్రయం, అగ్నిర్నరోదీధితిభిరిత్యాది భూతానాం శతయే స్వాహేత్యంతం కృత్వా, జుహ్వాగ్ం నఃపృథగ్గృహీత్వా, విశ్వేదేవామరుతఇంద్రో అస్మా కస్మిన్ ద్వితీయే సవనేనజహ్యుః, ఆయుష్మంతః ప్రియమేషాం వదంతో యయం దేవానాగ్ సుమతౌస్యామస్వాహా, సగ్గస్థితే సవన ఆహుతి

జుహోతి, విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో మరుద్వ ఇంద్రాయేదం, ప్రశాస్త్రః,
ప్రసువ। సర్పత। యేన ప్రసర్పంతి తేన నిస్సర్పంతి। సంతిష్ఠతే మాధ్యం
దినసవనం ఆదిత్యారంభణం తృతీయ సవనగ్ంహవిర్ధానస్యో ఛేద్వారా
సంవృత్య వేద్యాంబహుజనాయాయమిచాస్య భాంత్రిత్వ్యః ప్రసృప్తస్యా
దంతర్వేదిసతి గృహ్ణీయాద్బ్రాత్రివ్య యుక్షైతు గృహ్యమాణ ఆదిత్యే
బహిర్వేదిత్తిష్ఠే దాదిత్య పాత్రేణయ ఆదిత్యస్థాల్యాం ద్విదేవత్య గ్రహ
సంపాతాస్త్రైభ్యస్సోమం గృహ్ణాతి। కదాచన స్తరీరసి నేంద్ర సశ్చసిదాశుషే
ఉపోపెన్ను మఘవన్భూయ ఇన్ను తే। దానం దేవస్య పృచ్యతే। ఉపయామ
గృహీతోస్యాదిత్యేభ్యస్త్వా। సోమంగృహీత్వా। కదాచన ప్రయుచ్ఛ
స్యుభే నిపాసి జన్మని। తురీయాదిత్య సవనంత ఇంద్రియమాస్థావమృతం దివి।
ఉపయామగృహీతోస్యాదిత్యేభ్యస్త్వా శృతాతంక్యం దధి। యజ్ఞో దేవా
నాం ప్రత్యేతి సుమ్నమాదిత్యాసో భవతామృడయంతః। ఆవోర్వాచీ
సుమతిర్వవృత్యాత్। అగ్ంహోశ్చిద్యా వరివోవిత్తరాసత్। ఉప
యా- స్యాదిత్యేభ్యస్త్వా। పునస్సోమంగృహీత్వా। వివస్వ ఆదిత్యైషతే
సోమపీథస్తేన మందస్వ తేన తృప్యతృప్యాస్మ తే వయంతర్పయితారః।
తస్మిన్ గ్రావాణ ముపాగ్ంశు సవనమవధాయత్తైనైనం మేక్షయిత్వా
గ్రావాణముద్గృహ్ణాతి యద్యుద్గృహీతస్య తాజగ్వి దుః ప్రసందేత్ వఘ
షకః పజ్జన్యస్యాత్ యద్విబిరం మరుష్యోనసాదయతి దర్భైర్హస్తేన
చాపిధాయో తిష్ఠతి। సూర్యోమాదేవో దేవేభ్యః పాతువాయురంతరిక్షా
ద్యజమానోగ్నిర్మా పాతు చక్షుషః। సక్షసూషసవిత ర్విశ్వభర్మణ ఏతే
భిస్సోమనామభిర్విధేమ తే తేభి స్సోమనామభిర్విధేమ తే। అహంపర
స్తాదహమవస్తాదహం జ్యోతిషావితమోవవారంతరిక్షం తదుమేపితా
భూదహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూయాసముత్తమ
స్సమానానాం। ఆదిత్యం యజమానో న్వారభత ఆహేమాత్। కవిర్య
క్షస్య వితనోతిపంథాం నాకస్యపృష్ఠే అధిరోచనేదివః। యేనహవ్యం
వహాసియాసిదూత ఇతః ప్రచేతా అముతస్సనీయాన్। హారతి। ఆసముద్రా
డాంతః తే త్రిజాపతిర్ పఠించ్యా వయుతీంద్రః ప్రస్నౌతు మరుతో వరు
ణయంతు। దర్భైరాచ్ఛాదయతి। సోమాంకంపయతిత్యధ్వర్యుః। ఆదిత్యే

యామాదిత్య గ్రహస్య పాత్రాచ్చతుర్థం। యేదేవాదివి॰ మధ్యే ముపయా
మ॰సి। ఆగ్రయణంగృహీత్వా। త్రిర్ హింకృత్యవాచ॰ సృజతే। హిం 3 సోమః
పవతే 3 మహ్యాం పవస్వ। త్రిరుద్వదతి॰జ్య। ఏష తేయోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా
దేవేభ్యః। సాదయతి। అత్రధారావిరమతి ప్రపీడ్య పవిత్రం నిదధాత్యే
ధనానాం యథార్థమాధవనీయేవనీయపూత॰ తమసర్వం పూతభృ
త్యవనీయ। ఉపయామగృహీతోసి ప్రజాపతయేత్వా। ద్రోణకలశమభి
మృశేత్। ఉప॰ సేంద్రాయత్వా। ఆధవనీయం। ఉప॰ సవిశ్వేభ్యస్త్వా
దేవేభ్యః। పూతభృతం। తేపవమాన॰ స్వర్యేపంచహోతా త్రి యజమా
నః సర్వాన్ గ్రహానభిమృశతి। అగ్నిర్ హోతా అసంభవతాం॰ త్రి॥
గృహీతానామేవ గ్రహాణాం శస్త్రకాలే శ్రో ప్తుస్థాయ అధ్వర్యుబ్రహ్మ
యజమానాః। ద్రోణసముద్రా। పూతభృదాధవనీయద్వే ద్రఢసీరోణ
కలశం। పరిభూరగ్నిం। సర్వగ్ం రాజానం। ఆత్మనేమేవర్చేదా। ఆగ్రయ
ణం పుష్టిమే। సర్వాన్ గ్రహాన్। విష్ణోర్జఠరమసి ద్రోణకలశం। ఇంద్ర
స్యజఠరమసి। ఆధవనీయం। విశ్వేషా॰ సోమత్వాం॰ ముస్మ్రజై। సర్వ
గ్ం రాజానం। నాధ్వర్యుః శస్త్రకాలే బ్రహ్మయజమానౌ సర్వాన్
గ్రహానుపతిష్ఠేతే। శృతోస్యాత్మానంమే శ్రీణాహి। ఆశ్రశృతాన్థ॰ ప్రజా
పతే జఠరమసిశృ॰ ఇంద్రస్య॰। విశ్వేషాం॰ శ్రీణాహి। పూతభృతం।
శృత స్త్వగ్ం॰ దురోవృధి। సర్వగ్ం రాజానం। వైప్రిషాన్థ స్తపహో
తారంచహుత్వా ద్రప్సశ్చస్కందయస్తేఽర్ హోతా। పంచత్విజస్సమ॰
వాగగ్నే॰ యజమానేచ। జాగతఃపంథాదిత్య॰ స్త్వాదిత్యానశీయ్య।
సర్పణవికారః ఉత్తరేణహవిర్ధానంగత్వా దక్షిణేన మార్జాలీయం
ధిష్ణ్యంపరీత్య పూర్వయాద్వారాసదః ప్రవిశ్య అగ్నీధ్రహోతారమధ్వర్యు
ర్యజమానశ్చవతిష్ఠేతే। దక్షిణేనోత్తరేణవా ప్రశాస్త్రధిష్ణ్యం పరీత్యో
ద్గాతార ఆర్భవేనపవమానేన స్తువతే। అథాధ్వర్యుస్స్తోత్రముపాకరోతి।
వాయుర్హింకర్తా॰దధతు। ప్రస్తోతేబర్హిర్ముష్టిం ప్రయచ్ఛతి। బ్రహ్మన్
స్తః। దేవసవిత॰ ప్రసవే। సుదీతిరసా, దిత్యేభ్యస్త్వా దిత్యాజిష్వ ఓగ్
స్తుత। ఆయుపేహింకురుతస్మై॰ రుద్ధ్యై। పురస్తాదార్భవా త్పవమానా
ద్యజమానోజపతి। పంచహోతారంచవ్యాచష్టే। అగ్నిర్ హోతా।

భ్యోనుబ్రూహి। ప్రియేభ్యః ప్రియధామభ్యః ప్రియవ్రతేభ్యో మహస్వ సరస్వపతిభ్యః ఉరోరంతరిక్షస్యాధ్యక్షేభ్యః। అంయ। ఆదిత్యేభ్యః ప్రేష్య। ప్రియేభ్యః ధ్యక్షేభ్యః। యాస్తే విశ్వా స్సమిధస్సంత్యగ్నేయాః పృథివ్యాం బర్హిషి సూర్యేయాం తాస్తే గచ్ఛన్త్వాహుతిం ఘృతస్య దేవాయతే యజమానాయశర్మ। దర్భానాహవనీయే ప్రాస్యాన్యత్రేక్షమాణ ఆహుతిం జుహోతి। ఆదిత్యేభ్య ఇదం। సహుత్వా వీక్షేత। సూదవదాతిత్వా పాత్రమాయతనే సాదయిత్వా। ఉత్తరస్యాం వర్తన్యాగ్ం హోతృచమసం వసతీవరీభిరభిపూర్యగ్రాభ్యాసు యజమానం వాచయతి। నిగ్రాభ్యాస్థ=విత్యృషః। తూష్ణీంకలశౌపర్యావృత్య తూష్ణీం గ్రావసు సోమముపావహృత్యోక్త అదాభ్యాగ్ంశు ముపాగ్ంశు పావనాయశ్చోపాగ్ంశు పాత్రేగ్ంశుస్తా సృషేపిసృజ్య। ప్రాతస్సవనస్య మహాభిషవ బుఝీషం త్వేవాభిషున్వంతి। అస్మత్తిన్నిఖాత్వా దేవసోమ = అప్యేహి। యత్తేసోమా=యస్వాహా। అదాభ్యాగ్ంశు ముపాగ్ంశు పావనాచాపిసృజ్య। సర్వేధ్వర్యో దిగ్భ్య మహాభిషవమభిషుణ్వ తి పురస్తాదధ్వర్యు=త్యేక ఉపరేరాజానంన్యుప్య హోతృచమసేగ్ంశూనవధాయ ప్రాక్। శ్యాతాన్విస్థ। అపీవృధంతః తూష్ణీమభిషవః ఆమాస్కాణ। ద్రవస్నశ్చస్కంద। ఏవం ద్వితీయ్యం= ప్రతిహర్తారం= ద్వితీయ స్తృతీయశ్చ ప్రాక్। ద్రప్స=ద। హోతృచమసీయ్యాన్యగ్ంశూ నుత్తమే పర్యాయే భిషుణోతి। ప్రాక్=ద। ప్రతిప్రస్థాతస్సవనీయా న్నిర్వప యస్యావజగ్ం నవనీయాః। కర్మణేవామిత్యాది। ఇరావిరామః। సంభృత్య రాజాన = విజ్ఞాయతే। అగ్నీధ్రే పత్న్యా శిరంమధిత్వా పరయా హవిర్ధానం ప్రపాదయతి పూర్వయా= ప్రపద్యతే। పూతభృతోబిల ఉదీచీనదశం పవిత్రం వితత్య। పవిత్రంతే। తస్మిన్యజమానః పురస్తాత్ప్రత్యక్తిష్ఠం త్సహపత్న్యా శిరమవనయత్యస్మే దేవాసోవపృషేతి చతసృభిః। అస్మే దేవాసో... అన్యాగ్ం అథరాంత్సపత్నాన్ తూష్ణీంగ్రావసు ద్రోణకలశం ప్రతిష్ఠాప్య। తస్మిన్నుదీచీనదశం పవిత్రం వితత్యేతి। సపవిత్రం తే। పవిత్రస్య యజమానో నాభి= భవతీతి విజ్ఞాయతే। గ్రహాణాం ఆగ్రయణమేవ। చతసృభ్యో ధారాభ్య ఆగ్రయణాదుత్సిచ్య ద్వితీయాం కరోత్యాదిత్యస్థాల్యా స్తృతీ

ఆయుర్వైహిం కురుతస్యే= రుక్థ్యే। స్తూయమానేచ పంచహోతారం
జపతి। అగ్నిర్ హోతా। పురోజితీవో అంధసామితి మధ్యమాయాంచ
స్తోత్రీయాయాం। సఘాసిజగతిఛందా = హారయ। అన్వారోహ. జపతి।
స్తుతస్యస్తుతం। స్తుతేస్వర్యస్సంప్రేష్యతి। అగ్నీదగ్నీ= విహర ప్రతిప్రస్థా
తః పశౌ సంవదస్వ। అత్రశలాకాభిర్జ్వలతో ధిష్ణియాన్ విహృత్యాన్న
వ్యాఘారయే దుపతిష్ఠేద్వ్యాఘారణం। యజ్ఞస్య సంతతిరసి= యజ్ఞస్య।
గార్హపత్యాత్ప్రక్రమ్య సంతతమనుసృష్టం బర్హిస్తృణాత్యా హవనీ
యాత్। కర్మణేవాం। దేవోవ= శ్శు। ధానానాం దేవస్త్వా=శ్శు। కరంభ
స్య। దేవస్త్వా=శ్శు, పరీవాపస్య, దేవస్త్వా=శ్శు, పురోడాశస్య, తృప్తతము
ష్ణ= పశుభిః, తృప్తిరసీతిత్రిః, వైష్ణవ్యార్చాపునరేత్య యజమానో రాజాన
ముపతిష్ఠతే, విష్ణోత్వన్నో అంతమః, ఏతస్మైవాధ్వర్యుః పాత్రాణిసంమృ
శతి, విష్ణోత్వన్నో అంతమః, అత్రప్రతిప్రస్థాతాస్రువేణ పృషదాజ్య స్యే
త్యాది। సంతేమనసా= స్వాహాగ్నయేత్వాజుష్ట మభిఘారయామి। అధ్వ
ర్యురాజ్యేన పశుమిత్యాది। అగ్నయేభాగస్య హవిషోనుబ్రూహి। ఏవం
ప్రేష్య। యాజ్యాయాఅర్ధర్చే ప్రతిప్రస్థాతావసాహోమమిత్యాది। అగ్న
యఇదం। అగ్నేరహందేవ= యేంద్రియావీభూయాసం। ప్రత్యాక్రమ్య
వనస్పతియాగాది ఉపహూతాం మైత్రావరుణమష్టాభక్షయంతి। ప్రతి
ప్రస్థాతాసత్తమః। వశ్విడామార్జనాంతేతు సోమఃసకలసో ప్రియే। సోమః
పవిత్రగ్ం సమాపునాతు। కలసోహ్వాయతాం। సోమోహ్వాయతాం।
అత్రప్రతిప్రస్థాతా సవనీయానా సాదయతి ప్రియేణనామ్నా ప్రియగ్ం
సదఆసీద। యజ్ఞోస్యయం యజ్ఞోయోనః కనీయో 3 మమాగ్నేపంచ
హోతాపుః పంచహోతా। జుహ్వాముపస్తర్యేత్యాది మాభైష్ట= ఉప
భృతి సౌవిష్టకృతాని। తృతీయస్య సవనస్యైంద్రాయ పురోడాశానా
మనుబ్రూహి। ఏవంప్రేష్య। ఇంద్రాయేదం ఇంద్రస్యాహం = అన్నా
దోభూయాసం। ఉపర్యాహవనీయే జుహ్వామాపభృతాని విపర్యస్యన్నా
హ। అగ్నయేనుబ్రూహి। అగ్నయేప్రేష్య। అగ్నయఇదం। అగ్నేరహం
దే= ప్రతిష్ఠాంగమేయం। ప్రత్యాక్రమ్య ప్రస్తరాదస్యతి ...పాత్రీత్రి
మవదాయేడాం నయజమాన భాగగ్ం హోత్రఇడాగ్ం హృత్వా హవి

ర్ధానం గచ్ఛన్నత్ర సంప్రేష్యతి। ఉన్నీయమానేభ్యోనుబ్రూహి। హోతృ
చమస దశచమసానున్నయతి । ద్రోణకలశాదుప= మానస్తూత్రై ప్రచ
రణకాలేహోతృచమసమధ్వర్యురాదత్తే చమసాగ్శ్చమా ప్రిసాధ్వర్య
వః। ఆ=వ। తృతీయస్యసవనస్య ఋభుమతో విభుమతః ప్రభుమతో వాజ
వత స్సవితృవతో బృహస్పతివతో విశ్వదేవ్యావత స్తీవ్రాగం ఆశీర్వత
ఇంద్రాయసోమా న్ప్రస్థితా న్ప్రేష్యమధ్యతః కారిణాం = పావతేధ్వం।
శ్యేనాయకత్వనేస్వాహా। వషట్కృతేజుహోతి। ఇంద్రాగ్నియఋభుమతఇదం।
వత్స్వయముభిగూర్త్తాయసమస్వాహా। అను= కృతఇదం। తతస్సంప్రేష్యతి।
ప్రైతు హోతుశ్చమసః= సదస్యస్య। అథహోతృకాస్సం యాజయంతి
తస్మై సచమ=హరంతి, మైత్రావరుణ చమసమాదాయా హవనీయం
గత్వా, ఆ=య। ప్రశాస్తర్యజ। విష్కంభాయ ధర్మణేస్వాహా । ఇంద్రా
వరుణాభ్యామిదం। విష్టంభాయ=హా, అను=కృతఇదం, ఏవమితరైః ప్రచ
రత్యేతావన్నానా ఆ=య, బ్రహ్మన్యజ, పరిధంయేజన = స్వాహా,
ఇంద్రాబృహస్పతిభ్యామిదం, వర్ధ్వాయ=మస్వాహా, అను = కృతఇదం,
ఆ=య, పోతర్యజ, ఊర్జేహోత్రాణాగ్ స్వాహా మరుద్భ్యఇదం, వత్స్వ
య=హా, అను=కృతఇదం, ఆ=య నేష్టర్యజ, పయసేహోత్రాణాగ్
స్వాహా, త్వష్ట్రఇదం, వత్స్వయ=హా, అను=కృతఇదం, ఆ=య, అచ్ఛా
వాకయజ, ప్రజాపతయేమనవేస్వాహా, ఇంద్రావిష్ణుభ్యామిదం, వదస్వ=
హా, అను=కృతఇదం, ఆయ= య, అగ్నీద్యజ ఋతమృతపా స్సువర్వా
త్స్వాహా, అగ్నయేజాతవేదసఇదం, వద్స్వ=హా, అను=కృతఇదం, తృం
పంతాగం హోత్రామధోర్ఘృతస్య, సర్వాన్ హుత్వాజపతి, ఆగ్నీధ్రీ
చమసమాదాయసద ఏత్య, అయాడగ్నీత్, సభద్రమకర్యోనస్సోమం
పాయయిష్యతి, అయాడితీతరే ప్రత్యాహుః, అత్రేడాయా నిర్వదాన
మేకే సంమామనంతి పర్యాంజనాది, అత్రహోతేడా ముపహ్వయేతో
పోద్యచ్ఛంతే చమసాగ్శ్చమసినః, హోతృచమసమిదాయా మాప్ల
ష్టం, భూయస్యేహీత్యాదినామే సత్యాసీరాశీర్మ ఉర్జమితిచ, ఉపహూ
తాంప్రశ్నంతియే ప్రకృతౌ, మార్జనాంతే, ఆగ్నీధ్రేహవిశ్శేషాన్భక్ష
యంతి సర్వాశ్చమసాం సకృద్ధోతాభక్షయతి, ద్విస్సం = తానధ్వర్యు

స్సకృద్భక్షితాన్ యథాపూర్వం ప్రతిభక్షయతి, హోతృ చమసమధ్వ
ర్యుః ప్రతిభక్షయతి, భక్షేహీ త్యేష, హోతః హ్వా, వామే, ప్రశా
స్త్రాభిభక్షితమధ్వర్యుః, భక్షేహీ త్యేషం, ప్రశాస్తరుపహ్వాయస్వ, వా
మే, భక్షేహీ త్యేషం, బ్రహ్మన్నుపహ్వ, వామే, భక్షేహీ త్యేషం, పోతరుప
హ్వ, వామే, భక్షేహీ నేష్టరుపహ్వ, వామే, భక్షేహీ అచ్ఛావాకో
హ్వయస్వ, వామే భక్షేహీత్యేషు, అగ్నీదుపహ్వ, వామే, చమసిన
స్సమాఖ్యాభక్షణా భక్షయన్తి, భక్షేహీ చ చమసిన ఉపహ్వయధ్వం,
ఉపహూత ఇతి వదన్త్యుత్తరే వామే, భక్షితానాప్యాయయన్తి, ఆప్యా
యస్వసమేతు అప్యాయితాన్ సాదయతి దక్షిణే లంబే । సన్నేషు నారాశ
గంసేషు సర్వే చమసినస్స్వస్వం చమసమాఘ్రాతే । త్రిగస్త్రిర్
పుడాశశకలానుపాస్యన్తె। సర్వే ప్రాచీనావీతినః । ఏతత్తే తతనారాయ
ణశర్మన్ యే చ త్వామను। ఏతత్తే పితామహ గోవిందశర్మన్ యే చ త్వా
మను। ఏతత్తే ప్రపితామహ శ్రీనివాసశర్మన్ యే చ త్వామను। నమో
వః పితరో రసాయ భూయాస। నమస్కారం జపతి। మనోతారం యజ
మానో వ్యాచష్టే। సూర్యం తే చక్షుః శరీరైః। సవ్యే యజ్ఞోపవీతినః। ప్రజా
పతేః రయీణాం। ప్రాజాపత్య యర్చా విత్రిష్ఠంతె। వామమద్య సవిత
ర్వామముశ్వో దివే దివే వామమస్మభ్యగ్ంసావీః వామస్యహి క్షయ
స్య దేవ భూరేరదియా। వామభాజస్స్యామ। ఉపయామగృహీతోసి దేవా
య త్వా సవిత్రే। అన్తర్యామపాత్రేణ సావిత్రం మార్గణాద్గృహీత్వా
మృజ్య। సాదయతి। దేవాయ సవిత్రే మధు బ్రూహి॥ ప్రేష్య। దేవాయసవి
త్ర ఇదం। నానువషట్కరోతి సభక్షయత్యేతే నైవ సశేషేణ వైశ్వదేవం
పూతభృతో గృహ్ణాతి। ఉపయామగృహీతోసి సుశర్మాసి సుప్రతిష్ఠానో
బృహదుక్షే నమః। గృహీ మృజ్య। ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః।
సాదయతి। స్తోత్రం భవతి వైశ్వదేవం ప్రతిగృణాతి. ఇడా దేవహూః। శోగ్ం
సోమో దైవ। నియుద్భిర్వాయ విహతావిముంచేత్యభిజ్ఞాయ ప్రతిప్రస్థా
తా ద్వి దేవత్య పాత్రాణి। వాయుర్వో విముంచతు। విముచ్య। అపరయా
ద్వారోపనిష్క్రమ్య మార్జాలీయే పద్మాన్ పూర్వ గాతి హృత్య యథా
యతనగ్ం సాదయతి। వైశ్వదేవ దధ్ని హనా రాశగంసాః । ఓధామో

దైవ। ఓంశ్రస్త్రస్య శస్త్రం। అగ్నయే=త్యాది। గ్రహమధ్వర్యురాదత్తే=
ఉర్ధ్వశాయుజసోమస్య। అనుప్రకం=ట్యార్కా। విశ్వేభ్యో దేవేభ్యఇదం।
కావ్యేభ్యః పితృభ్యఇదం। అను=దం। గ్రహమధ్వర్యుః ప్రతిభక్షయతి।
భక్షేహ=షం। హోత=స్వ। వా=మే। చమసిన=యంతి। భక్షేహ=షం।
చమసి=ధ్వా। ఉపహూత ఇతిదశకృత్వః। వా=మే। సర్వభక్షా=స్సేషు।
సౌమ్యస్యచరో స్తత్రం ప్రక్రమయతి। వ్యాఖ్యాతశ్చరుకల్పః। ఉత్తరేణ
గార్హపత్యాహవనీయా=న్తర్వేదిస్థాలీగ్నిహోత్రహవణీచ శూర్పంచ
కృష్ణాజినంచ దర్భంచోలూఖలంచ ముసలంచ ప్రరతః పాత్రిం మేక్షణం।
ముపవేషంచ పవిత్రేకృత్వా= యజమానవాచంయచ్ఛ। సంవిశంతా
మిత్యాదినర్వాపకాలే. దేవస్యత్వా= భ్యాగ్ం సోమాయజుష్టం నిర్వ
పామి। ఇదందేవానామిత్యాది। అదిత్యా=ను సోమహవ్యగ్ం దక్షస్వ।
నశూకాయామిత్యాది। దేవస్యత్వా= సోమాయవోజుష్టం ప్రోక్షామి।
ఉత్కర్షేతిర్నిక్షీయ। దృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్ఛేత్యాదిధృవోసి పద్యాహా।
చరుముపదధాతి। పిష్టానాముత్పవనకాలే తండులానుత్పునాతి। దేవోవ
స్స=రశ్మిభిః స్థాల్యామప ఆసియ్య। దేవోవస్సవితోత్పునా=భిః ఘర్మోసి।
అధిశ్రియణకాలే అధిశ్రియణమంత్రేణ తండులానావపతి। అంతరితగ్ం
రక్షః। అవిదహంత శ్రపయత। అయంప్రాణశ్చ। సూర్యజ్యోతి= యాయ।
తూష్ణీమభిఘారణం। ప్రియేణేత్యాసాదనం। అయంయజ్ఞో మమాగ్నే
చతుర్హోతా పంచహోతా ప్రాచీనావీతీ జుహూపభృతావాదా
యయూ పాహావనీయయో రంతరాహృత్వా దక్షిణత ఆసీనః। ఆప్యా
యతాం। జుహ్వాముపస్తీర్య। మాభేర్మాసంవిక్థాః హస్తేనప్రథమమవద్యతి।
మేక్షణేనోత్తరం। దక్షిణతోవదాయాభిఘార్య। ఉదఙ్ఙతిక్రమ్య దక్షి
ణాముఖస్తిష్ఠన్ ఆ=యః। సౌమ్యస్యయజ। పరిబ్రూత్త దక్షిణాగ్నౌజుహో
తి। సోమాయపితృపతే సోమస్యాహుతి= స్వాహా పితృభ్యో ఘర్మపాభ్యః। యద్వేప్ర
త్యేత్యా। ప్రత్యాక్రమ్య। యజ్ఞోపవి=శ్య। ఆప్యాయతాంచత్వా। ఆ=ప
ఘృతస్యజుజ। అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం ఉభ్రరస। పరిత్యాక్తామ్యాజ్యేన
చరుమభిపూర్య। ఉన్నాత్యభ్యోహరంతిలముద్గాతారో వేష్టంతే। అతపున
ర్మూర్తికాభిర్జ్వలతో ధిష్ణియాన్ విహృత్యాన్ ఆజ్యేనైవాష్ట గృహీతేన

వ్యాఘారయత్య। హవనీయవర్జంస్వాహా। ప్రజాపతయఇదం। ధారయతి ధిష్ణ్యా నాజ్యశేషంచ। ఉపయామగృహీతోసి బృహస్పతి సుతస్యత ఇందోఇంద్రియావతః పత్నీవంతంగ్రహం గృహ్ణామి। ఉపాంగ్ంశు పాత్రే ణపాత్నీవత మాగ్రయణా ద్గృహీత్వా వ్యాఘారణ శేషేణశ్రీత్వా। పవి= మృజ్యాసాదయతి। ఆ=య। అగ్నీత్। పాత్నీవతస్య। యజ। అగ్నా 3యిపత్నీవా 3 స్సజూర్దేవేన త్వష్ట్రాసోమం పిబస్వాహా। అగ్నయే పాత్నీవతే త్వష్ట్రఇదం। తతస్సంప్రేష్యతి। అగ్నీనేష్టు రుపస్థమాసీద। నేష్టఃపత్నీ ముదానయోన్నేతర్హోతృ చమసమనూన్నయ హోతృ చమసేధ్రువయా అవకాశంకురు ఉద్గాత్రాపత్నీగ్ం సంఖ్యాపయఅప ఉప ప్రవర్తయ। సంప్రేషవత్సుకుర్వంతి। అంతరానేష్టారం ధిష్ణియంచ ఆగ్నీధ్రోవ్యవస్యభక్షయతి। అ=ర్యః। భక్షేహి= భ్యేషం। అగ్నీదుప హ్వయస్వ। వా=మే। పాత్నీవతస్య భక్షంతే పూతభృద్బిలఇష్యతే। పూతభృతోబిల ఉదీచీనదశం పవిత్రం వితత్యాను ఆధవనీయే రాజాన గ్ం సర్వం పూతభృత్యవనీయ హోతృ చమసముఖ్యాగ్ శ్చమసా నున్నయ ద్ధ్రువర్వాగ్ంరాజాన= న్యుబ్జతి యజ్ఞాయజ్ఞీయస్య స్తోత్రముపా కరోతి। అసర్జసర్జి। బ్రహ్మన్ స్తః దేవసవితరేత త్తే = ఓజోసిపితృభ్య స్త్వా పిత్రూంజన్వ। ఓగ్స్తుత। జ్వలయంతి ధిష్ణియాన్ద్ధకర్ణప్రావృతా అకర్ణప్రావృతా వా యజ్ఞాయజ్ఞీనస్తువతేయే ప్రసుప్తాన్యస్తే సర్వేగ్ని ష్టోమముపగాయేయుః స త్తు హోతార యజమానోవ్యాచష్టే। మహా హావిర్ హోతా। విశ్వస్యతే విశ్వావతో వృష్ణియావత స్తవాగ్నే వామీ రనుసంద్దృశి విశ్వారేతాగ్ంసిధిషీయ। హింకారమనుద్గాత్రా పత్నీగ్ం సంఖ్యాపయత్యాది। ఆగందేవాః యజ్ఞోనుదేవః దేవేభ్యోయజ్ఞ మశి షః అస్మిత్సున్వతీ యజమాన ఆశిషస్వాహా కృతాః సముద్రేష్ఠాగంధ ర్వమాతిష్ఠతానువాతస్య పత్మన్నిడ ఈడితాః॥ పత్న్యేవ ఉపపర్వర్త యతి। దక్షిణేనో రుణానగ్నేన ప్రాచీనుదీచీరోర్వారుభ్యామంతరేత ఊర్వో రుప ప్రవర్తయేదిత్యేక ఉపరిదూరముద్యూహే దావంత్తిణీనామావిష్ట రోరహిత్రమధ్యాం నాజాయత ఇతివిజ్ఞాయతే। స్తుతస్యస్తుతం। అభ్యగ్ర అగ్నీమాధుతం ప్రతిగృహ్ణాతి। ఇడాదేవహూః। శగ్ంసామోదఇవ। ఆపో

హస్తాపమోభవ ఇత్యభిజ్ఞాయాపోవిషించ స్ప్రతిగృణాతి। స్వాఠుషిఃల
లాయాం మధుమాం ఉతాయమిత్యభిజ్ఞాయో భయకోమోదం ప్రతి
గృణాతి। అర్థర్చేమదామోద ఇవప్రణవేమోదామోదఇవోం। మధ్యే
శోగ్ంసామోదఇవ। అష్టకృత్వః। శోగ్ంవ। భూతమసిభూతే మాధా
ముఖమసిముఖం భూయాసం। ప్రతిప్రస్థాతాధ్రువము వేక్ష్య। ద్యావాపృథి
వీభ్యాంత్వా పరిగృహ్ణామి। అంజలినాప్రతిగృహ్య విశ్వేత్వాదేవావైశ్వా
నరాః ప్రచ్యావయంతు దివిదేవాందృగ్ంహ పృథివ్యాం పార్థివాన్।
హృత్వా। ధ్రువాధ్రువేణహవిషావ సోమం నయామసి। యథానస్సర్వ
మిజ్జగదయక్ష్మగ్ం సుమనాఅసత్। యథానఇంద్రఇద్విశః కేవలీ స్సర్వా
సమనసఃకరత్। యథానస్సర్వా ఇద్దిశోస్మాకం కేవలీరసన్। పురస్తాత్ప్ర
త్యంజాసీనో హోతృచమసే ధ్రువమునయతి పురస్తాదుక్థస్యావనీయో
మధ్యతోంతతో హోతనోహిర్బుధ్నియ శుణోత్వజ ఏకపాదితివా వైశ్వ
దేవ్యామృచిశస్యమానాయాం పరిధానీయాయాం వాయాం వాసకృచ్ఛ
స్త్రా యాంమధ్యమాయా ముత్తమాయాంవా। ఓథామోవ। ఉక్థంవా
చీందాస్త్రియ। శస్త్రస్యశస్త్ర। అగ్నయేపధిది। హోతృచమస మధ్వ
ర్యురాదత్తేర్యః ఆయు। ఉక్థశా యజసోమానాం। అగ్నయేవైశ్వా
నరాయ మరుద్భ్యఇదం। అనుకృతఇదం। హోతృచమసమధ్వర్యుః
ప్రతిభక్షయతి। భక్షేహిమం। హోతస్స్వ। సుభూరసి శ్రేష్ఠోరశ్మీనాం
ప్రియోదేవానాగ్ం సగ్ంసదనీయః। తంత్వాఽహభవదేవా అభిసంవిశంత్వి
షోసి త్వేషోసిన్నృమ్ణోసి యశోస్వసివ్రతో సిస్వోసిచారణోసి। తస్యత
ఇషస్య త్వేషస్య నృమ్ణస్య యశస్యస్య వ్రతస్య స్వస్యచారణస్య శూద్రీ
స్యచార్యస్యచ భక్షీషీయ। భక్షయిత్వా। హృన్వమే సర్వాగ్శ్చమనా
ధ్వన్క్రుద్ధోతాభక్షయతి। చమసినస్స సర్వభక్షేషు। యథాత్వగ్ం
సూర్యా విశ్వదర్శత ఏవమహం విశ్వదర్శతో భూయాసం। ఆదిత్యం
యజమాన ఉపతిష్ఠతే। ఆయుర్మ ఇంద్రియంధేహి। యజ్ఞోమఆగచ్ఛతు।
ఆహవనీయం। అగ్నీద్దావయజానం గారానాహారేత్యాదిపోతుకం కర్మ
ప్రతిపద్యతే. పరిత్యక్రిమ్యజుహ్వాగ్ స్వరుమవధాయా నూయాజాంతే
జుహోతి। ద్యాంతేస్వస్వాహా। స్వరవఇదం। ఆయతనేస్వచా సాదయి

త్వా। వాజవతీభ్యామిత్యేకే సూక్తవాకే। అగ్నయ ఇదం। అగ్నేరహం।
వనస్పతయ ఇదం। వనస్పతేరహం। ఇంద్రాయ వసుమత ఇదం ఇంద్రాయ
రుద్రవత ఇదం। ఇంద్రాయాదిత్యవత ఋభుమతే విభుమతే ప్రభుమతే
వాజవతే సవితృవతే బృహస్పతివతే విశ్వదేవ్యావత ఇదం। దేవేభ్య
ఆజ్యపేభ్య ఇత్యాది। ఏమా అగ్మన్నితి చ। పరిధీన్ప్రహృత్య సగ్గ్ స్రావం
తః కృత్వా। వాజినపాత్ర ఉపస్తీర్యాంతర్వేది బర్హిరనుషించన్ వాజి
నం గృహ్ణాతి। నాభిఘారయతి। వాజిభ్యోఽనుబ్రూహి। వాజినో యజ। వష
ట్కృతే చమసేన జుహోతి స్రుచా సన్నిషిచ్యమానయా వాజిభ్య
ఇదం। వాజినామహం= ఇంద్రయావీతీంద్రయా వాజినః యేంద్రియావీ భూ
యాసం। అను=కృత ఇదం। అగ్నేస్స్విష్టకృతోఽహం=న। శేషం। ప్రత్యా
క్రమ్య పశుబంధవద్దిశః ప్రతీక్ష్య దశహోతా। దిగ్భ్య ఇదం। ఉపతిష్ఠతే।
అంతర్వేది శేషగ్ం సర్వే సముపహూయ భక్షయంత్య వసావ్రపహ్వా
యస్యేతి కర్మనామధేయేనానుమంత్రయతే। ఉపహూత ఇతి ప్రతివచ
నం। అధ్వర్యుః। హోతరు=స్వ। బ్రహ్మన్ను=స్వ। అగ్నీదు= యజమా
నో= వాజినాం భక్షోఽవతు వాజో అస్మాన్ప్రతిస్విక్తమమృతం బలాయ।
సన ఇంద్రియం ద్రవిణం దధాతు మాంసామ వాజినం భక్షయంతః। తస్య తే
వాజభిర్భక్షం కృతస్య వాజిభి స్సుతస్య వాజిపీతస్య వాజినస్యోపహూత
స్యోపహూతో భక్షయామి। భక్షయిత్వాచామంతి। పరిధిషు ప్రహృతేష్వా
స్నేతా హారియోజనం గృహ్ణాతి। ఉపయామగృహీతోఽసి హరిరసిహారి
యోజనో హర్యోస్స్థాతా వజ్రస్య భర్తా పృశ్నేః ప్రేతా తస్య తే దేవ
సోమేష్టయజుషః। స్తుతస్తోమస్య శస్తోక్థస్య హరివంతం గ్రహం గృహ్ణామి।
ద్రోణకలశేన సర్వమాగ్రయణం గృహీత్వా। బర్హిర్భిర్ధానాభిశ్శ్రీత్వా
పవిత్రదశాభిః పరిమృజ్య। శిరస్యాధినిధాయోపనిష్క్రమ్య। ఇంద్రా
య హరివతేఽనుబ్రూహి। ఆశ్రావయ ఇంద్రాయ=ప్రేష్య। హారిస్థహర్యో
ర్ధానాః స్సహసోమా ఇంద్రాయ స్వాహా। వికంప్య వషట్కృతానువష
ట్కృతే ఇంద్రాయ=దం। అగ్నయే స్విష్ట= ఇదం। హుత్వాహారతి భక్ష
ణం అపరేణోత్తరవేదిం ద్రోణకలశం ప్రతిష్ఠాప్యాన్నేతర్యుపహావమిష్ట్వా
సర్వే హారియోజనం భక్షయంతి। భక్షేహి=షం। ఉన్నేతరుపహ్వయస్వ।

ఇష్టయజుష స్తే దేవసోమ స్తుతస్తోమస్య శస్తోక్థస్య హరివత ఇంద్రపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి। ఉన్నేతా భక్షేహో-షం। హోతరు-స్వ। అధ్వర్యు-। బ్రహ్మణస్సు-। ఉద్గాతః। సదస్య-। ప్రశాస్తః-స్వ। పరిప్రస్థాత-। బ్రహ్మణుస్స-। ప్రస్తోత అచ్ఛావాకో-। నేష్టరు-। అగ్నీధ-। ప్రతిహర్తరు-। గ్రావస్తుదు-। పోతరు-। సుబ్రహ్మణ్యో-। యజమానో। ఇష్టయజుష స్తే- భక్షయామి అనభిందంతో ధానాన్నిమ్నానికుర్వతే నిమ్నాని కృత్వా నిపద్యంతి। చిచ్ఛపాకారం భక్షయంతి। కృష్ణే క్షేమాయురస్యై సోమాయ। భక్షయిత్వా జపంతి। ఆపూర్యాస్థామా పూరత ప్రజయాచ ధనేనచ। ఉత్తరే వేద్యాగ్ంశేషాద్య్వక్య। యన్మఆత్మనోమి దా భూదగ్ని స్తత్పునరాహార్జితవేదా విచర్షణిః। మిందయాహవనీయ మపతిష్ఠంతే। దేవకృతస్యైనసో వయజనమసి। మనుష్యకృత-మసి। పితృకృత-మసి। ఆత్మకృత-మసి। అన్యకృత-మసి। ఏనస ఏనసో వయజనమసి। ఆహవనీయే షట్సకలానభ్యాధాయ। వకధగవా శేషేషు హారిణీర్ధానాః పాత్రస్య సప్తమ్యాయతీ ప్రకృత్యయథాచమస వ్యానీయాపరేణ చాత్వాలమాస్తా వేద ప్రశ్నంచ శ్చమసినస్సగ్గస్యాంచ మసగ్ం రసమవఘ్రేణ భక్షయంతి అప్సుధౌతస్య సోమదేవతేనృభిః సుతస్యేష్టయజుషః స్తుతస్తోమస్య శస్తోక్థస్య యోభక్షో అశ్వసనిః యోగోసనిః తస్యతే పితృభిర్భక్షితం కృతస్య ఉ-యామి భక్షయిత్వా। సముద్రంవః-గచ్ఛత అగ్నిష్ఠాఅగ్నకం వినాస్న తుమాపరాసేచిన స్త్వ। అచ్ఛాయం వో మరుతశ్లోక ఏత్వచ్ఛావిష్ణుర్నిషే క్తపామవోభిః। ఉతప్రజాయై గృణతేవయోధున్వాయం పాతస్వస్తిభిః స్సదానః। అంతర్వేద్యాగ్ం శేషాన్నినీయ। దధిక్రావ్ణ-మత్। ఆగ్నీధ్రే దధిద్రప్సాన్ భక్షయంతి ఉభాకపీయువానానత్యాతా ధర్మణాస్పతే। సత్యస్యధర్మణాస్పతే విసఖ్యాని విసృజామహే। తామాన స్త్రియస్సఖ్యాని విసృజాతే। పశువత్పత్నీసంయాజాః। దక్షిణేవిహారంజాఘనీగ్ం హృత్వా తయాపత్నీ స్సంయాజయంతి దక్షిణాగ్నావిధ్మ ప్రవశ్చనాన్యభ్యాధాయ యథేతమాహవనీయ్యా మిత్యాది ప్రాయశ్చిత్తాంతే స్త్రీణేవేదేజుహ్వాం నవగృహీతం గృహీత్వా ధాతారాతి రిత్యంతర్వేద్యామృధిప స్సిష్ట ధన్వంతతగ్ం సమశో

నవనమిష్టే యజుాగ్ంషిజుహోతి ధాతారాతిస్సవితేదం జుషంతాం
ప్రజాపతి ఇధిపతిర్నోఅగ్నిః। త్వష్టావిష్ణుః ప్రజయాసగ్ంరరాణో యజ
మానాయ ద్రవిణం దధాతుస్వాహా ధాతృసవితృప్రజాపత్య అగ్నిత్వష్ట్రే
విష్ణుభ్యఇదం। సమింద్రనో మనసానేషిగోభిస్సగ్ం సూరిభిర్మఘవన్త్సగ్ం
స్వస్త్యా। సంబ్రహ్మణాదేవకృతం యదస్తిసదేవానాగ్ం సుమత్యాయ
జ్ఞియానాగ్ స్వాహా। ఇంద్రాయేద సంవర్చసాపయసాతంనూభిరగన్మహి
మనసాసగ్ంశివేన। త్వష్టానోఅత్రివరివః కృణోత్వనుమార్ష్టు తనువోయ
ద్విలిష్టగ్ స్వాహా। త్వష్ట్రఇదం। తతమిత్రాః ప్రజానన్ యజ్ఞముపయాహి
విద్వాన్త్స్వాహా ॥ యదత్యత్యాప్రమతియజ్ఞే అస్మిన్ అగ్నే హోతారం
మవృణీమహీహ। బుధగయాకృనరు విశ్వేభ్యోదేవేభ ఇదం విశ్వేస్మై
ధర్త్రవసవోవసూనిస్వాహా। అగ్నయఇదం। స్వగావోదేవా స్సదనమకర్మ
యత్య ఆజగ్మసవనేదంజషాణాః జక్షివాగ్ంసః పపివాగ్శ్చ యజ్ఞయజ్ఞం
గచ్ఛయోనిం గచ్ఛస్వాహా। యజ్ఞాయేదం। ఏషతే యజ్ఞోయజ్ఞపతే స్సవీర
స్వాహా। యజ్ఞపతయఇదం। దేవా గాతు విదోగాతుం గాస్వాహా। దేవే
భ్యోగాతువిద్భ్యః యజ్ఞాయ పరమాత్మనఇదం। వపుర్యజ్ఞో యజ్ఞోమ
ఆగచ్ఛతు। నబర్హిరను ప్రహరతి। నాభిస్తృణీహి। యాదేవానను
ష్వ్యషాఉపవేషావధారయతం। యేఽస్మదపచేత సస్తానస్మభ్యమిహాకురు
తం। ఉపవేషా ఉపవిష్టంనః పగాన్కురుతం। యద్భర్స్మకపాలముపచి
న్వంతి వేధసః। పూష్ణస్తదపిదచతాం। ద్వే। యానిఘర్మకపాలాని। అను
పస్పృశన్ హృదయశూలముదజ ఏకేత్యాసంచరేప ఉపనీయశుష్కా
ర్ద్రయో స్సంధావుద్వాసయతి। శుగసి ద్విష్మః సుమిత్రాన ద్విష్మః।
ధామ్నోధామ్నో నోముంచ। ఉతుత్తమం స్యామ। ఆదిత్యముపస్థాయ।
ఏధోస్యేధిషీమహి। సమిదసి। తేజోసి। తేజోమయిధేహి। ఆహవనీయే
సమిధఆధాయ। అపోఅన్వచార వర్చసా। ఉపతిష్ఠంతే విష్ణ్వతిక్రమాది
గోమజ్జపాంతే। నమస్సభిభ్య నాస్వగాత। ఆశాసానస్సువీర్యగ్ం తిష్ఠ
యూప ముపస్థాయ। యజ్ఞశంచమవృష్టివర్జం బ్రాహ్మణాగ్ స్తర్ప
యతవై। అగ్నిర్వరాదిపృథ్వ్యాది దేవాంజనమగన్మనః। త్రయస్త్రిగ్ం
శాది పంచస్య బ్రహ్మన్నస్థాన భూత్రియం। అగ్నిర్వరోదీధితిభి

ఇత్యాది భూతానాంపతయే స్వాహేత్యన్తం కృత్వా జుహోత్యేగ్ం సక్తృ
న్గృహీత్వా। ఇదన్తృతీయగ్ం సవనం కవీనామృతేన యే చమసమైర
యన్త తే సౌధన్వనాస్సువరానశానాస్స్విష్టిన్నో అభివసీయో నయన్తు
స్వాహా। సగ్గ్‌స్థితేసవన ఆహుతిం జుహోతీతి। సౌధన్వనేష్ట్యాదికం। ప్రశా
స్త్రః ప్రసవః సగ్గ్‌స్థిత। అత్ర మేఖలాయాః కృష్ణవిషాణాయాశ్చ చాత్వాలే
ప్రాసనం వాజసనేయనస్సమామనన్తి। మాహిర్భూర్మా పృదాకురితి।
అగ్నినాదేవేన పృతనాజయామీతి యజమానోజానక్రామ విష్ణుక్రమా
న్క్రామతి। అగ్నినాదేవేన పృతనాజయామి ఇన్ద్రేణదేవేనేతి విశ్వేభి
ర్దేవేభిరితి। సర్వైర్భిర్దేవేభిః పృతనాజయామ్యానుష్టుభేన ఛన్దసైకవిగ్ంశే
నస్తోమేన వైరాజేనసామ్నా వషట్కారేణవజ్రేణసర్వజా న్భ్రాతృ
వ్యాన్ వ్యాక్రమామి। ఇన్ద్రేణ సయుజో వయగ్ంసాసహ్యామ పృతన్య
తః ఘ్నన్తో వృత్రాణ్యప్రతి, యత్తే అగ్నే హరస్స్వీభూయాసం। ఆహవనీ
యం యజమాన ఉపతిష్ఠతే అవభృథస్నానార్థం ప్రక్రమయతి। రాజా
తా ఓషధయ ఇత్యాది। నిధ్మః త్వయావేమిత్యాని। యేనకేనచిత్సా
మ్నోపవేశనశాసనలాదృశ్య పత్నిసన్నయా। దేవాదేవేషు కర్మణేవా।
పాత్రప్రయోగకాలే స్రువశ్చ కపాలంచ పాత్రేతిపాపాత్రం ప్రణీతా
న్వాహార్యస్థాలీవర్జమితరాణి ప్రకృతివత్। పవిత్రేకృత్వా। సబ్రహ్మవకం
యజమానవాచం యచ్ఛనం విశన్తామిత్యాది నిర్వాపకాలే। దేవస్య
త్వా వరుణాయజుష్టం నిర్వపామి। ఇదం దేవానామిత్యాది। అదిత్యా
వరుణాహ్వయగ్ం రక్షస్వ। సహూకాయామిత్యాది। వరుణాయజుష్టం
ప్రోక్షామి। కృష్ణాజినాదానాది। వరుణాయజుష్ట మధివపామి। ధాన్య
మసీత్యాది। కపాలానా ముపధానకాలే। ధ్రువమసీతి ప్రథమమన్త్రేణ
కపాలముపదధాతీత్యాహ। నిర్దగ్ధగ్ం రక్షః ఇత్యాది। భృగూణామంగిరసాం
తపసా తప్యస్వ। ప్రేషాన్యథాయాన్వాహ యజుషోత్పూయ స్రువేణా
ద్భ్య ఇత్యాది। అప్యలేపం బర్హిషిన్నిధాయ। తూష్ణీగ్ం స్ఫ్యమాదాయ
ప్రోక్షణీశేషగ్ంసహ హవిష్కానమోగ్న్యేర్ధ్యేనిధాయ। స్ఫ్యతిర్యంచగ్గ్
స్త్రిధ్వా స ప్రేష్యతి। సవంఙ్స్రుచత్సంమృడ్ఢ్యగ్నీదోదేహి। నప్రో
క్షణీనా మభిపూరణముదంచగ్గ్ స్ఫ్యమపోహ్య దక్షిణేన స్ఫ్యమనగ్గ్

స్పృష్ట్వాప్సుర్వా అపోనిస్సియ। శతభృష్టిరసీత్యాది। ఆజ్యగ్రహాణకాలే
చతుర్గృహీతాన్యాజ్యాని। సుక్రంత్వా= పాతానాం। పంచానాత్వా=
త్వాపృష్ఠానాం। చతుఃపశభృతి। సుప్రజాస్త్వాయుస్త్వా = భూరస్మాకం।
చతుర్ధ్రువాయాం। అయం ప్రాణశ్చ వేంద్యాం పవిత్రమపిసృజ్య। ఇదమహ
గ్ంసేనాయామిత్యాది। ఆప్యాయతాంధ్రు= వరుణాయజుష్ట మభిఘార
యామి। స్యోనం తే। అర్ద్రిః ప్రదస్తు నః। తస్మిన్త్సీద। ఇరాభూతి। దేవ
స్త్వాసవితామధ్వానక్తు తృప్తిరసి। వారుణంచాలం కృత్వోత్తరవేద్య
గ్ంస ఆసాదయతి। అత్ర యజమాన ఔదుంబరీముద్ధిశతి। ఉపసృజాధరు
ణంమాత్రే మాతరా ధరుణోధయన్ ఇహపుష్టిం పుష్టిపతిర్నియచ్ఛతు।
రాయస్పోష మిషమూర్జమస్మాసుదీధరత్। తామధిషవణ చర్మఫలకే
సర్వాణిచ సోమలిప్తాన్యంతరా చాత్వాలోత్కరావుత్తరేణవావేద్యగ్ంస
ఔదుంబర్యామా సంద్యాగ్ంసాద యత్యత్ర చతసృభ్యః స్సోమస్థాలీ
భ్యః। అవతే హేడోవరుణ నమోభిర్వయజ్ఞేభిరీమహే హవిర్భిః।
క్షయన్నస్మభ్యమసుర ప్రచేతో రాజన్నేనాగ్ంసి శిశ్రథః కృతాని। యజ
మానశ్చాత్వాలే కృష్ణాజినం ప్రాస్యతి। పునర్న్యేనదీక్షేత వసీతవైన
ద్బ్రిస్తాం వైన సృచామవధానార్థం కారయేద్ధవిరవహనార్థం వాస్యా
త్ అవభృథాదుదేత్య। పుత్రాయ బ్రహ్మచారిణేవా దద్యాదిత్యేకే।
ఆయుర్దా అగ్నే= దిమగ్గ స్వాహా। ఆయుర్దేగ్నయ ఇదం। అవభృథమవై
వ్యం జుహుయాత్। అవభృథనిచం కుణనిచేరురసినిచం కుణావదేవైర్దేవ
కృతమేనో యాడవమర్త్యైర్మర్త్యకృత ముకోరానోదేవ రిషస్పాహి
స్వాహా। అవభృథాయేదం। నమోరుద్రాయ వాస్తోష్పతయే। ఆయనే
విద్రవణే। ఉద్యానే యత్పరాయణే। ఆవర్తనే నివర్తనే। యోగాపాయ
తిరగ్ంవహువేస్వాహా। రుద్రాయ వాస్తోష్పతయ ఇదం। అపస్పృశ్య రాజానంరు
గ్ంహి వరుణశ్చకార సూర్యాయపంథా మన్వేతవాఉ। అపదేపాదా
ప్రతిధాతవే కరుతాపవక్తా హృదయావిధశ్చిత్। వేద్యా అభిప్రయాంతో
వదంతి చాత్వాలాద్వా। ప్రస్తోతస్తామగాయ సర్వే సహపత్నీకాస్త్రి
స్సామ్నో నిధనముపయంతి। ఏ3 విశ్వగ్ం సమత్రిణం వృత్రిణా స్వత్రి
ణందహా3। ప్రథమేభిర్వపర్జంతి। ప్రస్తోతస్సామగాయ। పూర్వవన్నిధన

ముపయంతి। అర్ధార్ధేద్వితీయ్యాం। పరిస్తోతస్సామగాయ పూర్వవన్నిధన
ముపయంతి। అపఃపా ప్యాకృతీయ్యా। శంతం తే రాజన్భిషజ స్సహస్రముర్వీ
గంభీరా సుమతిష్టే అస్తు। బాధస్వ ద్వేషోనిరృతిం పరాచైః కృతంచిదా
దేనం ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । అపాదృష్ట్వాజపతి । సూర్యోవః పురస్తా=
శస్త్యాః। అపోభిమంత్ర్య । యునజ్మివో = జాతవేదసః । ఇంధానావస్స
ప్రజస= వయంవః। యన్మఆపోఅస్య తవిష్ణవః। తేంహాన్మి=ఖైః। తేజిష్ఠా
వ స్తపనా= స్తనో వ్యయావ ఆపస్తాభ్యవర్మాణ్యభితో వ్యయధ్వం మాహో
దభన్ యజ్ఞహనః పిశాచాః। అభిష్ఠితో నమంస్యపాశః । ఉదకాంతమభి
తిష్ఠంతె। అభిష్ఠితస్యాస్తు సహపత్నీకానాం । అపఃప్రగాహ్యాతిష్ఠంతో వ
భృథేనచరంతి। తృణ ప్రహృత్య సావమాఘారయతి। స్రువేణధ్రువాయా
ఆజ్యమాదాయ ప్రజపతయే స్వాహా। మనోసిప్రాజాపత్యం=శ। ప్రజాపత
యఇదం। అప్యాయతాం। అగ్నీదపస్త్రి స్సంమృడ్డి ఆపోవాజ జితో వా
జంవ స్సరిష్యంతీ ర్వాజంజేష్యంతి ర్వాజినీర్వాజజితీ ర్వాజజిత్యాయై
సంమార్జ్మ్యపో అన్నాదా అన్నాద్యాయ। భువనమసివిప్రథస్వాహో యష్ట్రే
ఇదంనమః। జుహ్వేహి। ఉపభృదేహి । సుయమేమేఅద్య। నాతికాప్రమ
ణం। అగ్నేరనీకమప ఆవివేశ। అపాన్నపాత్ప్రతిరక్షన్నసుర్యాం దమేదమే
సమిథంయక్ష్యగ్నే। ప్రతితేజిహ్వా ఘృతముచ్చరణ్యేత్స్వాహా। వాగస్యా
గ్నేయీ సపత్నక్షయణీ= విశ। అగ్నయఇదం। హింబృహద్భాః। మఖస్య
శిరోసి। లుప్యతే ప్రవరః। ఘృతవతిశబ్ద ఇత్యాది। చతురః ప్రయాజాన్ చతు
ర్థే సర్వమౌపభృతగ్ం సమానయతి। శేషేణ ధ్రువామభిఘార్య। వారుణ
మభిఘారయతి। నోపభృతం। ఆప్యాయతా। చత్వారి। అగ్నయేనుబ్రూ
హి। అగ్నింయజ। అగ్నయఇదం। అగ్నినాయజ్ఞః। సోమాయానుబ్రూ
హి। సోమంయజ। సోమాయేదం। సోమేనయజ్ఞః । అగ్నిర్హోతా।
ఆప్యాయతాం మాభేరాప్యాయతాం యదవదానాని। వరుణాయాను
బ్రూహి। వరుణంయజ। వరుణాయేదం। వరుణస్వాహం దేవయజ్యయా
న్నాదః। ఆప్యాయతాం పంచతూష్ణీమేకం । దశతేతనువ ఇత్యాది।
జుహ్వాముపస్తీర్య। కృత్స్నంవారుణ మవదాయద్విరభిఘార్య ధ్రువ
సమాప్తిః। అగ్నీవరుణాభ్యామనుబ్రూహి। అగ్నీవరుణౌయజ। అగ్నీవరు

ణాభ్యామిదం। అగ్నీవరుణయోరహం దేవయజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాంగమేయం।
నో త్త్రం క్రియతే। యత్తే గాత్రైర్ద్రష్టా చిచ్ఛిదుస్సోమ రాజన్। ప్రియాణ్య
ఙ్గాని స్వధితా పరూగ్ంషి తత్సన్ధత్స్వాజ్యేనోత వర్ధయస్వ। అనాగసో
అధమిత్స క్షయేమ। యత్తే గ్రావా బాహుచ్యుతో అచుచ్యవుః। నరో
యత్తే దుదుహుర్దక్షిణేన। తత్త ఆప్యాయతాం తత్తే నిష్ట్యాయతాం దేవ
సోమ। యత్తే త్వచం బిభిదుర్యచ్చ యోనిమ్। యదాస్థానాత్ప్రచ్యుతో
వేనసి త్మనా। త్వయా తద్విశ్వమగుప్తమస్తు నః సా నస్సధా సత్పరమే వ్యో
మన్న్। అహశ్ఛిద్రం పయసా సమేత్య। అన్యోన్యో భవతి వర్ణో అస్య।
తస్మిన్త్స్వయముపహూతాస్సవన్తః। అనోభజసదసి విశ్వరూపే। సృచత
స్సోమ ఉత శుశ్రుగస్తు మానో విహాసీద్గిర ఆవృణానః। అనాగా స్తనువో
వావృధానః। అనో రూపం వహతు జాయమానః। ఉక్షతురంతి జహ్వో
ఘ్నృతే। ప్రియాణ్యఙ్గాని తవవర్ధయన్తీః। తస్మై తే సోమనమ ఇద్వష
ట్చ। ఉపమా రాజన్సుకృతే హ్వయస్వ। స ప్రాణాపానాభ్యాగ్ం సము
చక్షుషా త్వమ్। సగ్ శ్రోత్రేణ గచ్ఛస్వ సోమ రాజన్। యత్త ఆస్థితగ్ం
శము తత్తే అస్తు। జానీతాన్నస్సంగమనే పథీనామ్। ఏతం జానీతాత్పరమే
వ్యోమన్। వృకాస్సధస్థా విదరూపమస్య। యదాగచ్ఛాత్పథిభిర్దేవయా
నైః। ఇష్టాపూర్తే కృణుతా దావిరస్మై। అరిష్టో రాజన్నగదః పరేహి। నమస్తే
అస్తు చక్షసే రఘూయతే। నాకమారోహ సహ యజమానేన। సూర్యం
గచ్ఛతాత్పరమే వ్యోమన్। అభూద్దేవస్సవితా వన్ద్యో నునః। ఇదానీమహ్న
ఉపవాచ్యో నృభిః। వియోరత్నా భజతి మానవేభ్యః। శ్రేష్ఠం నో అత్ర ద్ర
విణం యథాదధత్। ఉపనో మిత్రావరుణావిహావత। అన్వాదీధ్యాథా
మిహ స్వసఖాయా। ఆదిత్యానాం ప్రసితిర్హేతిః। ఉగ్రాశతాపాష్ఠాఘ
విషా పరిణో వృణక్తు। ఆప్యాయస్వ స తే। ఆప్యాయస్వ సఙ్గధే। సం తే ప
యాగ్ంసి సముయన్తు వాజాస్సం వృష్ణియాన్యభిమాతిషాహః। ఆప్యాయ
మానో అమృతాయ సోమ దివి శ్రవాగ్ంస్యుత్తమాని ధిష్వ। దధ్నోదుం
బరశాఖయార్ద్రీనం ప్రోక్షతి ద్రప్స్యాశ్వాభి జుహుయాత్। ఋజీషస్య
స్రుచం పూరయిత్వా సముద్రే తే హృదయమప్స్వన్తః। సత్వా విశన్తో
షధీరుతాపో యజ్ఞస్య త్వా యజ్ఞపతే హవిర్భిః। సూక్తవాకే నమోవాకే విధే

షః। అఘాన్యపహారమతి। అఘృణాతస్య [illegible] దేవతేభ్యో సుకృతస్యేష యజుషస్తత్రస్థానం సత్తే [illegible] సుక్రతస్యతే పితృభిర్భక్ష కృతస్య హోత్రస్య హరాం భక్షం [illegible]ామి। తత [illegible] దుదుపప్లవతే। తముస్సృతే దృష్టం యజ్ఞా సముద్రమం స్నాయాః। సర్వాణిచ సోమలిప్తాన్యవభృథే ప్రక్షిప్య। [illegible] వరుణస్య పాశః। యజమానో మేఖలా విముచ్య ఇమం విష్యామి। పత్నీ యోక్త్రం। అతి యోక్త్రమేఖలే వాససీ జాల కృష్ణాజినం చావభృథే విధాయ। దేవీరాప ఏషవో గర్భః సత్వ సుప్రీతగ్ం సుభృతమకర్మ దేవేషున స్సుకృతో బ్రూతాత్। అవభృథే యజమానోఽభమంత్ర। సుమిత్రాన[illegible]ద్విష్మః అపః ప్రగాహ్యాసి శిరసా వసుకపక్షు తౌ స్నాతః। పత్నీయజమానశ్చా న్యోన్యస్య పృష్ఠే ప్రస్నావ [illegible] శుభా వాచయ॥ యద్దిదీక్షే మనసా యచ్చ వాచా। యద్వా ప్రాణైశ్చక్షుషా యచ్చ శ్రోత్రేణ। యద్రేతసా మిథునే నాప్యాత్మనా। అద్భ్యో లోకాదధి రేతేజ ఇన్ద్రియమ్। శుక్రా దీక్షాయై తప సో విమోచనీః। ఆపో విమోక్త్రీర్మయి తేజ ఇన్ద్రియమ్। యదృచా సా మ్నా యజుషా। పశూనాంచర్మన్ హవిషా దిదీక్షే। యచ్ఛన్దోభిరోషధీ భిర్వనస్పతౌ। అద్భ్యో లోకాదధి రేతేజ ఇన్ద్రియమ్। శుక్రా దీక్షాయై తప సో విమోచనీః। ఆపో విమోక్త్రీర్మయి తేజ ఇన్ద్రియమ్। యేన బ్రహ్మ యేన క్షత్రమ్। యేనాన్ద్రాగ్నీ ప్రజాపతి స్సోమో వరుణో యేన రాజా। విశ్వే దేవా ఋషయో యేన ప్రాణాః। అద్భ్యో లోకాదధి రేతేజ ఇన్ద్రియమ్। శుక్రా దీక్షాయై తపసో విమోచనీః। ఆపో విమోక్త్రీర్మయి తేజ ఇన్ద్రియమ్। త్రిరంజలినా [illegible]। ఉన్నేతర్వసీయోన ఉన్నయాభ్యాదిత్తే వసువిత్తమాః గిరస్తోమాస ఈరతే। సత్రాజితో ధనసా అక్షితోతయో వాజయన్తో రథా ఇవ। [illegible] భృ వ[illegible] ఇనవ విశ్వమిద్ధిత మానసః యజమానస్య [illegible] ఉదేహ్రజామాయుర్వ[illegible] యశో ధనా అ[illegible] సు[illegible] గృహేషు గాయత్రీఛందాగ్ంస్యను సగ్ం రభ[illegible] మన్[illegible] ఉ[illegible] సుప్రీతస్సువరస ఆవి శేః, ఉ[illegible] అహా[illegible] సోమాష్టినం యజమా [illegible] ఉదవసాని

యాయా మధ్వర్య్వేదత్తః ఉద్వయం= రుత్తమః। ఆదిత్యముపస్థాయ।
ప్రతియుక్తో వరుణస్య పాశః। ప్రత్యస్తో వరుణస్య పాశః। ఉదకాంతం ప్రత్య
సిత్వా సమిత్పాణయ ఉన్నేతారం పురస్కృత్య ప్రతీక్షమాయంతి।
అపాముసోమ మహీయామాం వదంతః। యాస్యపామిత్యాగ్య ప్రతీత్తాస్యస్మి।
యమస్యబలినాచరామి। ఇహైవస తః ప్రతితద్యాతయోః నోజీవాజీవే
భ్యోని హారామపీనత్। అనృణాఅస్మిన్ననృణాః పరస్మిగ్గ్ స్తృతీయేలోకే
అనృణాస్యామ। యేదేవయానా ఉతపితృయాణా సర్వాన్పథో అనృ
ణా ఆక్షీయ్యేమ। దేవయజనం ప్రాప్య పాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్య। ఏధో
స్యేధిషీ= మయిధేహి। ఆహవనీయే సమిధ ఆదాయ। అపోఅన్వ= వర్చ
సా। ఉపతిష్ఠంతే। ప్రాయణీయ వదుదయనీయాతస్యామేవ స్థాల్యామ
నిష్కాసితాయాగ్ం శ్రపయతి తద్బర్హిస్తన్మేక్షణగ్ం శాలాముఖీయే
ప్రచరంతి। ఉత్తరేణగార్హపత్యమిత్యాది। ప్రస్తరమేవాహరతి। అది
త్యైరాస్నాసి। అలుభితాయోనిః। ఇంద్రాణ్యైసన్నహనమిత్యాది। బర్హి
రావృత్య వ్రతప్రవేశః। పంచదశ సామిధేన్యః। త్వయా వేదిం। యేనకేన
చిత్కాష్ఠేనోపవేషకరణం అలంకృత్యపరిస్తరణం। దేవాదేవేషుకర్మణే
వాం। పాత్రప్రయోగకాలేస్ఫ్యశ్చ స్థాలీచాగ్నిహోత్రహవణీచశూర్పం
చకృష్ణాజినంచ దర్భంచో లూఖలంచ ముసలంచ। పురతః ప్రణీతా న్వా
హార్య స్థాలీవర్జమితరాణి ప్రకృతివత్। యోక్త్రం చప్రియునక్తి। పవి
త్రేకృత్వాన బ్రహ్మవరణం = యజమానవాచంయచ్ఛ। సంవిశంతా
మిత్యాది నిర్వాపకాలే। దేవస్యత్వా= మదిత్యైజుష్టం నిర్వపామి। ఇదం
దేవానామిత్యాది। అదిత్యాస్త్వా= మ్యదితే హవ్యగ్ంరక్షస్వ। నశూకా
యామిత్యాది। దేవస్యత్వా= మదిత్యైవోజుష్టం ప్రోక్షామి। ఉత్కరే
త్రిర్నినీయ। ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్ఛేత్యాది ధ్రువోసి= పర్యూహ। చరు
ముపదధాతి। పిష్టానాముత్పవనకాలే తండులానుత్పునాతి। దేవోవస్సవి
తో= రశ్మిభిః। స్థాల్యాంపయ ఆసిచ్య। దేవస్త్వాసవి=భిః। ఘర్మోసివిశ్వా
యుః। అధిశ్రయణకాలేధి శ్రయణమంత్రేణ తండులానావపతి। అంతరిత
గ్ం రక్షః। అవిదహంత శ్రపయత। సంప్రైషకాలే ప్రోక్షణీరాసాదయే
ధ్మా బర్హిరుపసాదయ స్రువంచ స్రుచశ్చ సమ్మృడ్ఢిపత్నీగ్ం సన్నహ్య

శ్యేనోదేహి। అశాసానా। పత్నీగ్ం సన్నహ్యతి। ఆజ్యగ్రహణకాలే ప్రకృతివదాజ్యగ్రహణం ఉద్వాసనకాలే। ఆప్యాయతాం=తేజసాదిత్యై జుష్టమభిఘారయామి। అధ్రిభువస్స్యగోపాః। చరుముద్వాస్య దేవస్త్వా సవితామధ్వానక్తు। తృప్తిరసి। సూర్యాతే చక్షుః। వ్రతధృగ్రోహిదయనీయ మాపాదయతి। యజ్ఞస్యాయం యజ్ఞోమమాగ్నే చతుర్హోతా। వేదని ధానాది। ప్రయాజానిష్ట్వా పభృశమంతత ఇతికృత్వాన స్రుచోస్సాదనం। తేష్వేవదేశేష్వగ్నిమాజ్యభాగానాం ప్రథమంయజతి పథ్యాగ్ స్వస్తి ముత్తమాం। ఆప్యాయతాంచత్వారి। అగ్నయేనుబ్రూహి। అగ్నింయజ। అగ్నయఇదం। దబ్ధిరసి। ఆప్యాయతాం। సోమాయానుబ్రూహి। సోమం యజ। సోమాయేదం। దబ్ధిరసి। ఆప్యాయతాం। సవిత్రేనుబ్రూహి। సవితారంయజ। దబ్ధిరసి। ఆప్యాయతాం। పథ్యాయై స్వస్తయేనుబ్రూహి। పథ్యాగ్స్వస్తింయజ। పథ్యాయైస్వస్త్యఇదం దబ్ధిరసి। ఆప్యాయతాం జుహ్వేముపస్తీర్యేత్యాది। అదిత్యానుబ్రూహి। అదితింయజ। అదిత్యా ఇదం। అదిత్యా అహం దేవయజ్యయా=జనిషీయ। అదితిమిష్ట్వామాయతీ మృచిమన్వాహ। మరుతోయ=గంతన। ప్రత్యాక్రమ్యానాస్విష్టకృతి ధాన్యసమాప్తిః। అగ్నయేస్విష్టకృతేనుబ్రూహి। అగ్నిగ్స్విష్టకృతం యజ, అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం, అగ్నేస్స్విష్టకృతోహం=గమేయం, విరుజ్య ప్రాశిత్రం నయజమానభాగం సామేసత్యాశీరాశీర్మ ఊర్జమితిచ, చతుర్ధాకరణకాలే త్రేధాకరణం, దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యఇత్యాది, ఏమాఅగ్న్విన్నితిచ, శంయ్వంతాసగ్స్రావాం తావయనీయా సంతిష్ఠతే, యోక్త్రవిమోకః, మైత్రావరుణీ మామిక్షామనూబంధ్యాయాస్థానేబహ్వృచాసమామనంతి, తస్యాఃకర్మ, ఇషేత్వా, ఊర్జేత్వా ఇమాంప్రాచీం, పయస్వతీరోషధయ ఇత్యాద్యాదితోన్యస్థానాంతే, ఉత్తరేణ గార్హపత్యమిత్యాది ప్రస్తరమేవాహరతి అదిత్యైరాస్నాసి, అలుభితాయోనిః, ఇంద్రాగ్నైస్సన్నహమిత్యాది, నేధ్మః, త్వయావేదిమంతర్వేదిశాఖాయా ఇత్యాదిః పర్ణవల్కః, పయోహవ్యం కరోతుమే, కుంభ్యాతేవనాంతే, ఇమాపర్ణాంచ వాయవస్థ పరిస్తృణీతదేవాదేవేషు, పాత్రప్రయోగకాలే, స్ఫ్యమగ్నిహోత్రహవణీ ముపరతో, స్రువంజుహూముపభృతం

ధ్రువాం వేద మాజ్యస్థాలీం జుహూపభృతౌ యోక్త్రం ప్రోక్షణీపాత్రం
చేచ పవిత్రే కృత్వా బ్రహ్మయజమానా ఉపవిశ్య, స విశేంతా. అగ్నిగం
హోమాకారం, కస్త్వా యునక్తి అవాహయే = ఇష్టిః, అగ్నిహోత్రహవ
ణ్యాముపతప్య, పూర్వవదుపస్థానాభిమర్శనే, బ్రహ్మన్ ప్రోక్షిష్యామి,
ఓం ప్రోక్ష, శుంధధ్వమిత్యాది ప్రోక్షణీశేషమగ్రేణ గార్హపత్యం నిధా
య, పాత్రప్రోక్షణకర్మ! పరాఅంగర ఇత్యాది స మానాని సనయనాంతాః।
కామధుక్షః ప్ర = మిత్రావరుణాభ్యాగ్ం హవిరింద్రియమ్ । బహుదుగ్ధి
మింద్రాయ వరుణాభ్యాం దేవేభ్యో = కల్పతాం। ఇత్యాహ్యతాన్ హీ లాంకరం
దధ్యానయతి। అంతఃశరః। జువివహంగ శ్రేయసి తూష్ణీగ్ంస్పృశ్య
మాదాయ ప్రోక్షణీశేషగ్ం సహో హవిర్ధాన పూర్వార్ధే నిధాయ స్పృశ్యా
తిర్యంచగ్ం స్తభ్యా సంపేష్య తి। ప్రోక్షణీరాసాదయ బహిరుపసాదయ
స్రువంచ స్రుచశ్చ సంమృడ్ఢి పత్నీగ్ం సన్నహ్య ఆజ్యేనోదేహి। ప్రోక్షణీర్భి
పూర్వేత్యాది। ఆజ్యగ్రహణకాలే ధ్రువామేవ గృహ్ణాతి । సుప్రజా
స్త్వాయత్వా= భూరిస్యాత । ఆపో దేవీరిత్యాది। వేదిరసి బర్హిషేత్వా
స్వాహా। బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్త్వా స్వాహా। అశ్వేభ్యః దివేత్వా। అంత
రిక్షాయత్వా। పృథివ్యై త్వా స్వధాపితృభ్యః। పూషాతేగ్రంథిం విష్య
తు। విష్ణోస్తూపోసి। అయంప్రాశ్చః। ప్రస్తరేపవిత్రే అపిసృజ్య। ప్రాణా
పానాభ్యాంత్వా సతనుం కరోమి। దత్వా గృహీత్వా। సూర్యస్త్వా। యున
జ్మిత్వా। విశోయంతేప్రస్థః। విచ్ఛిన్నద్మ వసూనాంగ్ రుద్రాణాం। అయం
ప్రస్తరః। తూష్ణీం జుహూపభృతావాసాద । కృష్ణాసి ఘృతాచీ నామ్నా=
యో మావాచా బుద్ధభోసి। ప్రియేనోమసీద। ఇయగ్ంస్థాలీ ఏతాసద
తాం। తౌ ష్ఠో। విష్ణ్వాసి నైష్ణవం। యుస్తుత్వా దృగ్ంహగాదృగ్ంహ।
ఆమిక్షాగ్ సగ్ంహత్యా= సించతి। ఇదమింద్రియమయం యజ్ఞో మమా
గ్నే వచ హోతా పురుషః పాచ హోతా, ఆప్యాయతాం మాభే
ర్మాభేరాప్యాయతాం యాదవదానాని యదవదాని, మిత్రావరుణాభ్యా
మనుబ్రూహి, మిత్రావరుణౌ యజ, మిత్రావరుణాభ్యామిదం, మిత్రా
వరుణయో= యోరింద్రియాణి భూయాసు, దక్షిణేన గానమతీ రారాసినీ
ఫాలీ కుహూః ఇతి వేద్యంతే యజమానః కేశశ్మశ్రు వాపయతే, దేవికా

హవిగ్ంషి నిర్వపతి, అథధాత్రాదీనాంయాగః, ఆప్యాయతాంచత్వాగ్ని,
ధాత్రే, సుబ్రూహి, ధాతారం, యజ, ధాత్రఇదం, అద్భిరసి, ఆప్యా
యతాంచత్వాగ్ని, అనుమత్యై, అనుబ్రూహి, అనుమతిం, యజ, అను
మత్యాఇదం, దద్భిరసి ఆప్యాయతాం, రాకాయై, అనుబ్రూహి,
రాకాంయజ, రాకాయాఇదం దద్భిరసి, ఆప్యాయతాం, సినీవాల్యై, అనుబ్రూ
హి, సినీంయజ. సినీవాల్యాఇదం, దద్భిరసి, ఆప్యాయతాం, కుహ్వై అనుబ్రూహి కుహూంయజ కుహ్వా
ఇదం, దద్భి, ఆప్యాయతాం, పంచహవిష్యేకం దశదేవతమపఇత్యాది, జుహ్వా
ముపస్తీర్య ఉత్తరార్ధాత్సర్వేషాం హవిషాం సకృత్సకృత్ అవదాయ, అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం, అగ్నేస్విష్టకృతోహం దేవయజ్యయా, హవిర్హుతి ప్రభృతిడాంత
స్నానిష్ఠతే బ్రహ్మ అయాశ్చాగ్నేరిత్యాది, అయాశ్చాగ్న్యాసంతత్యా, తతోధ్వర్యు
స్సదసో హవిర్ధానస్య హవిర్ధానయోః ప్రథమగ్రంథిం గ్రంథిం విస్ర
స్యోదీచీ హవిర్ధానే బహిర్వేది నివర్తయతి, ఆహవనీయాదుల్ముక
మాదాయ యజమానో వేదిముపోవతి, యత్కుసీదమప్రతీత్తం మయి
యేనయమస్య బలినాచరామి, ఇహైవసన్నిరవదయే తదేతత్తదగ్నేఅనృ
ణోభవామి, యదిమిశ్రమివచరే దంజలినాసత్త్వాప్రదావ్యే జుహుయా
త్, విశ్వలోపవిశ్వదావస్యత్వా సంజుహోమ్యగ్ధాదేకో హుతాదేక
సమసనాదేకః, తేనఃకృణ్వంతు భేషజం సదస్సహేవరేణ్యగ్గ్ స్వాహా,
అగ్ధాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం, యదాకూతాదితితస్రుభిర్ధామ మభిమంత్ర
యతే, యదాకూతాత్సమసుస్రోద్ధృదోవామనసోవా సంభృతం చక్షు
షోవాతమనుప్రేహి సకృతస్యలోకం యత్రర్షయః ప్రథమజాయే పురా
ణాః, ఏతగ్ంసధస్థపరితే దదామియమావహాచ్ఛేవధిం జాతవేదాః, అన్వా
గంతా యజ్ఞపతిర్వో అత్రతగ్గ్స్మజానీతపరమేవ్యోమన్ జానీతాదేవం
పరమేవ్యోమందేవా స్సధస్థా విదరూపమస్య, యదాగచ్ఛాత్పథిభిర్దేవ
యానై రిష్టాపూర్తే కృణుతేదావిరస్మై। అహ్నాంవిధాన్యా మిత్యుక్తం,
అయునోఅగ్నిర్నభసా పురఇత్యేతైర్గ్రథా బ్రాహ్మణ ముపస్థాయ, అయం
నోఅగ్నిర్నభసా పురస్సగ్గ్ స్పానో అభిరక్షతు, గృహాణామసమర్త్యై బహవో
నోగృహా అసన్, ఆహవనీయం, సత్వన్నోఅగ్నేనభసస్పత ఊర్జంనోధేహి
భద్రియా, పునర్నోనష్టమాకృధి పునర్నోరయిమాకృధి వాయుం, దేవ

సగ్గ్స్థాన సహస్రపోషస్యేశిషే. సహో॒ర్జాస్త్యాద్యాదీనిగ్‌ం సువీర్యాగ్‌ం సంవత్సరీణాగ్‌ం స్వస్తిం, అదితిః, అనుష్టావేదముపస్థ ఇదా యాంత స్యేద్యాసీనోఽతి మోఽశాంజపతి. యేదేవా యజ్ఞహాంఇత్యాది । యజ్ఞ శంచమఇత్యాది। స్తృస్త్వసి పాగాం। సహస్రః బ్రాహ్మణాగ్ స్త్వ యతవై। అగ్నేనమేత్యాది ప్రోక్షితాగ్‌ం సమారోప్య । ఇదమాను శ్రే యోఽవసాన పూఁగన్మతి దేవో ద్యావా పృథివీఇభేఇమే। గోపనేన పదశ్యే వదజావస్యాత్ సువీరావీరైనసుశంచరేమ । దేవయజనమధ్య పపాయ నిర్మంథ్య పావకోఽప్య మతనేనిధాయ। అథోదవసానీయాయా స్త్రగ్ం పుత్రిమతి అపరేణగార్హపత్య దక్షిణ పాసీనో = పాత్రీణానాయమ్య। వైష్ణవీం పూర్ణాహుతీ ముదవసానీయాస్థానే హోష్యామి। అహవనీయ్యా విహృత్య ద్వావశ్ గృహీతేన స్రుచంపూరయిత్వా। ఇదంవిష్ణుర్వి= సు రే స్వాహా। అంతర్వేష్ట్యర్థవ్ స్తిష్ఠంజుహోతి। విష్ణవఇదం । సాయంవ దాత్రేష్టిస్సంతిష్ఠతే। అథసాయమగ్నిహోత్రం జుహోతికాలే ప్రాత ర్హోమః। సంతిష్ఠతే జ్యోతిష్టోమోఽగ్నిష్టోమఃసోమః। పంచాయతనపూర్వక హనుమత్సీతా లక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్న పరివారసమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మార్పణమస్తు। హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥ శ్రీమేధాదక్షిణా మూర్తి పరబ్రహ్మార్పణమస్తు। శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

సుత్యాపన్నం సంపూర్ణమ్.

సో మ పం చ కం

స మా ప్త మ్.

శ్రీ గురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్.

చాతుర్మాస్య ప్రకరణము.

చాతుర్మాస్యానాం యాజమానహౌత్ర ప్రయోగం ఉచ్యతే॥

(ప్రథమ) అన్వారంభణీయేష్టిః - మయిగృహ్ణామీత్యాది పంచ దశసామిధేన్యః। ఆవాహనకాలే। అగ్నిమగ్నఆవహ। సోమమావహ॥ అగ్నింవైశ్వానరమావహ॥ పర్జన్యమావహ॥ దేవాగ్ ఆజ్యపామిత్యాది॥ ఉత్తమే ప్రయాజే॥ యే= హేభూర్భు...వః స్వాహాగ్నిగ్గ్స్వాహా సోమ గ్గ్స్వాహాగ్నిం వైశ్వానరగ్గ్స్వాహా పర్జన్యగ్గ్స్వాహా... దేవాగ్ం ఆజ్య పానిత్యాది॥ వార్త్రఘ్నా ఆజ్యభాగా ప్రధానయోః। వైశ్వానరోన ఊత్యా ప్రయాతు పరావతః॥ అగ్నిరుక్థేనవాహసాం॥ యే = హేగ్నిం వైశ్వానరం భూ...వః పృష్టోదివి పృష్టోఅగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టోవిశ్వా ఓషధీరావివేశ॥ వైశ్వానరస్సహసాపృష్టో అగ్నిస్సనోదివాసరిషః పాతు నక్తాంవౌ॥ పర్జన్యాయ ప్రగాయత దివస్పుత్రాయ మీఢుషే। సనో యవసమిచ్ఛతోం యేహేపర్జన్యాం భూ... పరచ్ఛావదతసంగీర్భిరాభి స్తువా పర్జన్యం నమసావివాస॥ కనిక్రిదద్వృషభోజీర దానూరేతో దధాత్యోషధీషు గర్భంవౌ॥ అథస్విష్టకృతః ప్రిప్రీహీత్యాది। సూక్త వాకే॥ అగ్నిరిదం॥ కృత॥ సోమఇదం...కృత॥ అగ్నిర్వైశ్వానరఇదం= కృత॥ పర్జన్యాయిదం=కృత॥ దేవాఆజ్యపా ఇత్యాదిశేషంప్రకృతివదేత్॥

——♦ వైశ్వదేవపర్వణి హౌత్రం. ♦——

ఓమ్॥ వైశ్వదేవపర్వణిహౌత్రంప్రయోగః అథ హోతగ్ హ్యాసన్నే ష్ఠానాచమనేకృత్వా సామిధేనీస్థానస్య పశ్చాత్పదమాత్రే పస్థాయ ప్రేషితోగ్ని మంథనీయాఽన్వాహ। హిం భూర్భువస్సువరోమభిత్వా దేవసవితరీశానం వార్యాణామిత్యాది నిహూథపసువత్। మయిగృహ్ణామీ త్యాది సప్తదశసామిధేన్యః॥ పృథుపాజా స్తం సబాధఇతి ద్వేధాయ్యే॥ పరిధానీయాయాంత్వం షరుణాపవ॥ పశౌపలితత్వాత్। అగ్నమహాగ్ అసీత్యాది॥ అగ్నిమగ్నఆవహ॥ సోమమావహ॥ అగ్నిమావహ। సోమ

సోమావహా। సవితారం। ఆవహా । సరస్వతీమావహా । పూషణమావహా।
మరుత ఆవాహా। విశ్వాందేవానావహా। ద్యావాపృథివీ। ఆవహా। దేవా
గం ఆజ్యపామిత్యాది। నవప్రయాజాః యే= హేసమిధో భూర్భువస్సు
వస్సమిధో అగ్న ఆజ్యస్య వియంతూవౌ। యే= హేభూవ స్తనూనపాదగ్న
ఆజ్యస్య వేతూవౌ। యే= హేభూ... వర్నరాశగ్ సో అగ్న ఆజ్యస్య వే...
తూవౌ। యే= హేభూ= వఇడో అగ్న ఆజ్యస్య వియంతూవౌ యే= హే=
భూ=వ బర్హిరగ్న ఆజ్యస్య వేతూవౌ । యే= హే భూ= వ దురో
అగ్న ఆజ్యస్య వియంతూవౌ। యే= హేభూ= వఉషాసానక్తాఅగ్న ఆజ్య
స్యవీతాంవౌ । యే= హే= భూవదైవ్యాహోతారా అగ్న ఆజ్యస్య
వీతాంవౌ । యే= హేభూ= వ స్తిస్రోదేవీరగ్న ఆజ్యస్య వియంతూవౌ।
యే= హే భూ=వస్స్వాహా గ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమగ్గ్ స్వాహాగ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమ
గ్గ్ స్వాహా। సవితారం। స్వాహా సరస్వతీగ్ స్వాహా పూషణగ్గ్ స్వాహా
మరుతస్స్వాహా విశ్వాం దేవాన్త్స్వాహా। ద్యావాపృథివీ। స్వాహా దేవాగ్
ఆజ్యపానిత్యాది। అథాజ్యభాగయోః। భూరిమంతావాజ్యభాగా। అగ్నే
యం యజ్ఞ మధ్వరం విశ్వతః పరిభూరసి । సఇద్దేవేషుగచ్ఛతోం। యా
జ్యాం పూర్వవత్ । సోమయాస్తేమయోభువ ఊతయస్సంతిదాశుషే।
తాభిర్నోవితాభవోం। యాజ్యాపూర్వవత్। అథ ప్రధానానాం। అగ్ని
ర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయం। అపాగ్ రేతాగ్ సిజిన్వతోం।
యే= హాగ్నిం భూ=వ భువో యజ్ఞస్య రజశ్చనేతా యత్రానియుద్భి
స్సచసే శివాభిః। దివిమూర్ధానందధిషే సువర్షాంజిహ్వామగ్నేచ
కృషేహవ్యవాహంవౌ। త్వాంసోమవిశ్వతో రక్షారాజన్నఘాయతః।
నరిష్యేత్వావతస్సఖోం యే= హే సోమ భూ=వ యా తేధామానిదివి
యా పృథివ్యాం యాపర్వతేష్వోషధీష్వప్సు। తేభిర్నో విశ్వైస్సుమనా
అహేడన్ రాజన్త్సోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయావౌ। తత్సవితుర్వరేణ్యం
భర్గోదేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్। ఓం । యే= హే।
సవితారం। భూ= వరచిత్తీయత్కృమాదైవ్యేజనేన నైదక్షైః ప్రభూ
తీపూరుషత్వతా। దేవేషుచ సవితర్మానుషేషుచత్వంనో అత్రసువతా
దనాగసః। వౌ। చోదయిత్రీ సూనృతానాం చేతంతీ సుమతీనాం।

యజ్ఞంద ధేసరస్వతో౦। యే=హో సరస్వతీంభూ=వః పావీరవీకన్యా చిత్రా
యు స్సరస్వతీ వీరపత్నీ ధియ ధాత్ । గ్నాభిరచ్ఛిద్రగ్ం శరణగ్ం సజోషా
దురాదర్షం గృణతే శర్మయగ్ంసాత్స్వా పూషాగా అన్వేతునః పూషా
రక్షత్వర్వతః। పూషావాజగ్ం సనోతునో౦। యే=యజామహే పూషణం=
భూర్భువస్సువ శ్శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపే అహనీద్యౌ
రివాసి। విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతే పూషన్నిహరాతి
రస్తూ వౌ। తేవర్థంత స్వతవ సో మహాత్వనాకంతస్థురు చక్రిరేసదః।
విష్ణుదిరర్ధావద్వృషణం మదచ్యుతం వయోనసీదన్నధి బర్హిషీప్రి
యో౦। యే= హేమరుతోభూ=వః ప్రచిత్రమర్కం గృణతేతు రాయ
మారుతాయ స్వతసేచసే భరధ్వ। యే.సహాగ్ంసి సహసాసహంతే రేజతే
అగ్నేపృథివీ మఖేభ్యా వౌ। విశ్వేదేవా ఋతా వృధఋతుభిర్ హవనశ్రు
తః। జుషంతాంయుజ్యం పయో౦। యే=హే విశ్వా దేవాన్భూ=వవి
శ్వే దేవాశ్శృణుతేమగ్ం హవం మేయే అంతరిక్షేయ ఉపద్యవిష్ఠ। యే
అగ్నిజిహ్వా ఉతవాయజత్రా ఆసద్యాస్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వంవౌ।
ద్యావాసః పృథివీ ఇమగ్ంసిద్ధ మద్యదివిస్పృశం। యజ్ఞం దేవేషు యచ్ఛ
త॥ ఓం॥ యే హే। ద్యావా పృథివీ భూర్భువస్సువః ప్రపూర్వజే పితరా
నవ్యసీభిగీర్భిః కృణుధ్వగ్ంసదనే ఋతస్య। ఆనోద్యావాపృథివీదైవ్యేన
జనేనయాతం మహివాం వరూథం౦। వౌ। అథస్విష్టకృతః। అగ్నిగ్ంస్తోమేన
బోధయ సమిధానో అమర్త్యం। హవ్యాదేవేషునోదధో౦మ్। యే=హే
గ్నిగ్ం స్విష్టకృతం భూర్భు=వయాడగ్నిరగ్నేః ప్రియా= యాట్సోమస్య
ప్రి= యాడగ్నేఃప్రి= యాట్సోమస్యాప్రి= యాట్। సవితుః। ప్రియాధా
మాన్యయాట్స ఇస్వత్యాః ప్రి=యాట్బృహస్పతేః ప్రి=యాణ్మరుతాంప్రి=యా
డ్విశ్వేషాం దేవానాంప్రి=యాట్॥ ద్యావాపృథివ్యోః ప్రి= యాడ్దేవా
నామాజ్యపానాన్ాత్యాది। జుషతాగ్ం హవిస్సహన్యవాడమర్త్యో ఉశి
గ్దూతశ్చనోహితః। అగ్నిర్ధియా సమృణ్వతిహో। ఇమే హ్యేనయేత్యాది।
నరాశంసాయాజాః। భూర్భు= వదేవం బర్హిర్ సువసేవ సుధేయస్యా
వేతూవౌ। భూర్భు=వదేవావిద్వారో వ= స్య వియంతూవౌ। భూర్భు=
వదేవీ ఉషాసానక్తావ= స్య వీతాంవౌ। భూర్భు=వదేవీ జోష్ట్రీవ

షు=స్య వీతాం వౌ। భూర్భు= వదేవి ఊర్జాహుతీస=స్య వీతాం వౌ। భూర్భు=వదేవా దైవ్యా హోతారా పు= వీతాం వౌ। భూర్భువమ్మవ దేవో నరాశగ్ సోవ=స్య వేతూవౌ। భూర్భు=వదేవో అగ్నిస్విష్టకృత్సు ద్రవిణో మంద్రః కవిస్సత్యమర్మా యజీ హోతా హోతుర్ హోతు రాయ జీయా నగ్నేయాం దేవానయాడ్యాగ్ అపిప్రేపేక్యే తే హోత్రే అమత్స త। తాగ్ససనుషీగ్ హోత్రాం దేవం గమా దివి దేవేషు యజ్ఞమేరయే మగ్ స్విష్టకృచ్చాగ్నే హోతాభూ ర్వసువనే వసుధేయస్య నమో వాకే వీహీవౌ। సూక్తవాకే అగ్నిరిదగ్ం=కృత। సోమ ఇదగ్ం=కృత। అగ్ని రిదగ్=కృత। సోమ ఇదగ్=కృత। సవితా= ఇదగ్=కృత। సరస్వతీదగ్= కృత। పూషేదగ్=కృత। మరుత ఇదగ్= జుషంతా= ధంత=కృత। విశ్వే దేవా ఇదగ్=షంతా=ధంత=క్రత। ద్యావా పృథివీ ఇదగ్ = షేతా= ధేతాం= క్రాతాం। దేవా అజ్యపా ఇత్యాది। భూయోహవిష్కరణ మాస్మై సంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిమాశాస్తే దివ్యంధామాశాస్త ఇత్యాది। శంయ్యం తే వాజినయాగః। శంనో భవంతు వాజినో హవేషు దేవతా తామి తద్రవస్వర్కాః। జంభయంతో౽హిం వృకగ్ రక్షాగ్ సిసనేమ్యస్మద్యు యవ న్నమీవాః। యేః హే వాజినో భూర్భు=వ ర్వాజెవాజేనత వాజినో నో ధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞా అస్యమధ్వః పిబతమాదయధ్వం తృప్తా యాతపథిభిర్దేవయానైర్వా। భూర్భు=వర్వాజినస్యాగ్నే వీహీవౌ। వాజిన పాత్రమిడామివ ప్రతిగృహ్య। స్వేతరానుపహూయ। వాజినాంభక్షో అవతు వాజో అస్మాన్ రేతస్సిక్తమమృతం బలాయ। సనఇంద్రియం ద్రవి ణందధాతు మారిషామ వాజినం భక్షయంతః। తస్య తే వాజిభిర్భక్షం కృత స్య వాజిభిస్సుతస్య వాజి పీతస్య వాజినస్యోపహూతస్యోపహూతో భక్ష యామి। ఇతి వాజినం భక్షయేత్। తతో హవిశ్శేష భక్షణాది వేదస్తర ణాంతం సమానం వైశ్వదేవేష్టి స్సమాప్తః॥

అథ వరుణ ప్రఘాసాః

వరుణప్రఘాసానాంప్రయోగః। హోతాస్థానాచమనే కృత్వా।

తస్మాద్బ్రాహ్మణపత్యస్యోపరిష్టాత్। విరస్త్రిః కర్తవ్యమస్సహాపార్శ్వసా। తృణం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య। పాత్రమాదాయాపా పృథివీం పృథ్వీ। ఉపవిశ్య జపతి। ప్రోక్షితః। హింకారమ్భవప్సువతే ప్రదేశమిత్యాది పఠిత్వాగ్నిం ప్రణయనం। హవిష్యానన్నేషు పూర్వవదగ్నిమంథనం। మయిగృహ్ణామీత్యాది సప్తదశసామిధేన్యః। పృథుపాజా ఇత్యస్తు సబాధ ఇతి ద్వే ధాయ్యే। త్వం వరుణ ఇతి కరిధానీయా। అగ్నే మహాఁ అసి ఇత్యత్ర ద్వివచనేనోహః। కేచిత్। అగ్నిద్విత్వం నాస్తీతి తదానోహం। అగ్నీ మహాంతౌ స్థో బ్రాహ్మణౌ భారతౌ। ఆంగీరసావాయాసాం కాతపా। దేవేద్ధౌ మన్విద్ధా వృషిష్టుతౌ విప్రానుమదితౌ కవిశస్తౌ బ్రహ్మసంశితౌ ఘృతాహవనౌ ప్రణీ యజ్ఞానాగ్రథ్యా పథ్యా రాణీ మతూతౌ హోతారా తూర్ణీ హవ్యవాహా। ఆస్పాత్రే జుహ్వౌ దేవానాం చమసా దేవపానా వరాగ్ ఇవాగ్నే నేమీ దేవాన్ యువాం పరిభూవౌ స్థ ఆవహతం దేవాన్ యజమానాయ। అగ్నే అగ్నీ ఆవహతం। సోమావావహతం। అగ్నిమావహ సవితారమిత్యాది పూషణమావహేత్యంతం వైశ్వదేవవత్। ఇంద్రాగ్నీ ఆవహ। మరుత ఆవహ। వరుణమావహ। కం ఆవహ। దేవాన్ ఆజ్యపాన్ ఆవహతం। అగ్నిహోత్రియా వహతం। స్వం మహిమానమావహతం। ఆచాగ్నీ దేవాన్ వహతతం సుయజా చ యజతం జాతవేదసా। సవప్రయాజాః। ఉత్తమే ప్రయాజే। యే=హే భూర్భువస్స్వాహాగ్నీ స్వాహా సోమం స్వాహాగ్నిగ్ం స్వాహా। సవితారం। స్వాహా సరస్వతీగ్ం స్వాహా పూషణగ్ం స్వాహేంద్రాగ్నీ స్వాహా మరుతస్స్వాహా వరుణగ్ం స్వాహా। కం। స్వాహా దేవాన్ ఆజ్యపాన్స్వాహాగ్నీ హోత్రాజ్జుషాణా అగ్న ఆజ్యస్య వియంతు వా। ఆజ్యభాగ ప్రభృతి పూష్ణాంతానాం వైశ్వదేవవద్యాజ్యానువాక్యాః। ఇంద్రాగ్నీ రోచనాదివః పరివాజేషు భూమథః। తద్వాం చేతి ప్రవోచ్యం। యే=హే ఇంద్రాగ్నీ భూ=వశ్చిదధ ద్వ్రాత్రిముత సనోతి వాజమింద్రా యో అగ్నీ సహురీ సపర్యాత్। ఇరజ్యంతా వసవ్యస్య భూరేః సహస్తమా సహసా వాజయంతా వా। మరుతో యస్య హి క్షయే పాథా దివో విమహసః। ససుగోపాతమో జనో। యే= హే మరుతో భూ= వశ్చిరోచనే కంభానుభిస్సం మిమిక్షిరే తే రశ్మిభిస్త ఋక్వభిస్సుఖాదయః। తేవాశీమంత ఇష్మిణో

అథేదం హోత్రే ప్రియమస్య మాకుతస్య ధామాన్యాహ। తత ఏతే హోతారో యస్య
వహిహాభిరవయ్యక్షేభిరిమా హా హవిష్యః। త్రయః స్రుచ్య్త్తే మధురస్యైకేతో
తాజిస్మైనాగ్ని శిరస్థః స్రుతాని। యే హోతకుణాం భూర్భువస్సు
వను మత్తమం। వరుణాహోత మస్మకజాగ్నయం విమార్యమగ్నే స్రుధాయా।
అథావయమాదిత్య ప్రతీతహానాగస్త్వా। అదితయే స్యామనా। తయాన
శ్చిత్ర అభువదూతీ సదావృధస్సఖా। తయాశచిష్ఠయావృతా। ఓం।
హోం హా। వేంభూర్భువస్సువః తో అద్యయుం త్తైనుగా ఋతిస్యాశిమా
వతో భామినోమతా హృణీయమాక। అగ్నిష్ఠా కాహ్యాత్స్వ సోమ మో
భాగా యమపాం భృత్యామృణధత్తన్నజీవాత్। హ। స్విష్టకృతః। అగ్నే
నయ సుపథారాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవవయునాని విద్వాన్। యుయో
ధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తేనమ ఉక్తిం విధేమ। యే
హోగ్నిగ్గ్ స్విష్టకృతం। భూ వనయాడగ్నిరగ్నేః। ప్రియాధామాన్య
యాట్సోమస్య। ప్రియాధామాన్య యాడగ్నేః ప్రి యాట్సోమస్య
ప్రియాట్। సవితుః ప్రియాట్సరస్వత్యాః ప్రియాట్పూష్ణః ప్రియా
డింద్రాగ్న్యోః ప్రియాణ్మరుతాం ప్రియాడ్వరుణస్య ప్రియాట్।
కస్య। ప్రియా ద్దేవానా మాజ్యపానామిత్యాది జుషతాగ్ హవిరా దేవా
నామపిపాథా మగన్మయచ్ఛక్నవామతదను ప్రవోధుం। అగ్నిర్విద్వా
న్స యజా త్సేదు హోతాసా అధ్వరాంధు ఋతూన్కల్పయాతీ వా। ఇషే
హ్రీణయేత్యాది। వైశ్వదేవపవానామయాజాః। సూక్తవాకే। అగ్నే
ఇదగ్ం హవిరజుషేతామవీ వృధేతాంమహోజ్యాయో క్రాతాం। సోమా
విదగ్ంహ జుషేతా వృధేతాం క్రాతాం। అగ్నిరిదగ్ం కృత। సోమఇద
గ్ంకృత। సవితా। ఇదగ్ంకృత। సరస్వతీదగ్ంకృత। పూషేదగ్
కృత। ఇంద్రాగ్నీఇ జుషేతా వృధేతాం క్రాతాం। మరుతఇదగ్ం మం
తా ధంత క్రత వరుణఇదగ్ం కృత। కః ఇదగ్ం కృత। దేవా
ఆజ్యపా ఆజ్యమజుషంతావీ వృధంత క్రిత। అగ్నిహోత్రేణేదగ్ం హవి
రజుషేతా క్రతాం। అస్యామృధ భూయోహవిష్కరణమాశాస్తే పరి
వత్సరీణాగ్ం స్వస్తిమాశాస్తే। దివ్యాధామాశాస్త ఇత్యాది। శయ్వోం
తే వాజినయా గోవైశ్వదేవవత్। భక్షణమంత్రేవిశేషః ఆమావిశంత్వాం

వన అగల్గా దవనీనాం। రసేన మేరసంపృణ। తస్యతేవాజిభిర్భక్షుం కృతస్య వాజిభి స్సుతస్య వాజిపీతస్య వాజినప్యోపహూత ప్యోపహూతో భక్ష యామి। ఇతిభక్షయేత్। ఆజ్యేడాంతే। వేదోదాస్థో విత్తస్థో విదేయ కర్మణేస్థః క్రియాసగ్ సనీస్థ స్సనితారాస్థ స్సనేయం ఘృతవంతం కులా యినగ్ం రాయస్పోషగ్ సహస్రిణం వేదో దత్తాంవాజినం। వేదద్వయం పత్న్యై హస్తే ప్రదాయ। నిర్వాణాంతం నిరీరాతింనుదతాం। ప్రతి నిరస్యతి। అత్రయోక్త్ర విమోచనవర్జం। అవభృథేష్టౌ యోక్త్రవిమోచనం। తంతుంతన్వన్నితి వేద స్తరణమ్ ఉత్తరేవివాహే॥ ఓమ్॥

అవభృథస్యకర్మ ప్రయోగః.

ఆవాహనకాలే। అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। వరుణమా వహ। అగ్నీవరుణావావహ। దేవాగ్ం ఆజ్యపానిత్యాది। బర్హిర్వర్జం చతురః ప్రయాజాః। చతుర్థేప్రయాజే। యే=హెంభూ= వస్వాహాగ్నిగ్ స్వాహా సోమగ్ స్వాహా వరుణగ్ంస్వాహాగ్నీ వరుణౌస్వాహా దేవాగ్ం ఆజ్యపానిత్యాది। అప్సుమంతావాజ్యభాగౌ। అప్స్వగ్నేసధిష్టవ సౌషధీ రనురుధ్యసే। గర్భేసంజాయసే పునః। యాజ్యాపూర్వవత్। వృషాసో మద్యుమాగ్ అసివృషాదేవవృషవ్రతః। వృషాధర్మాణిదధిషే। యా జ్యా పూర్వవత్। ఇమంమేవరుణ= చకోం। యే= హెంవరుణం భూర్భువ= వ స్తత్త్వాయామి బ్రహ్మణా ప్రమోషిః। స్విష్టకృతః। త్వంనో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడో వయాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠోవహ్నితమ శ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్। యే = హెగ్నివరుణౌ భూ=వస్సత్వంనో అగ్నేవమోభవో తీనేదిష్ఠో అస్యాఉషసోవ్యుష్టౌ। అవ యక్ష్వనో వరుణగ్ం రరాణోవీహి మృడీకగ్ సుహవోనవధీవా। సంస్థి తాయామిష్టౌ। సుమిత్రానఆపః= ద్విషన్నః। ఇతిస్నాత్వా ఉద్వయంతమ సస్పరి=త్తరం। ఆదిత్యముపస్థాయ। పథోస్యేధిషీమహిత్యాది పశు వత్॥ వరుణ ప్రఘాసాః సమాప్తాః.

అథ సాకమేధానాం ప్రాతస్సవనీయేష్టిః

మయిగృహ్ణామీత్యాది పంచదశసామిధేన్యః । ఆవాహనకాలే। అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ । అగ్నిమనీకవంతమావహ । దేవాగ్ం ఆజ్యపాగ్ం ఆవహేత్యాది। యే౩ యజామహే భూర్భువస్స్వాహాగ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమగ్గ్ స్వాహాగ్ని మనీకవంతగ్గ్ స్వాహా దేవాగ్ ఆజ్యపాంత్స్వాహాగ్నిగ్ హోత్రాజ్జుషాణో ఇత్యాది। వార్త్రఘ్నావాజ్యభాగౌ। అగ్నిర్వృత్రాణి। త్వగ్ం సోమాసి॥ నిత్యే హూజ్యేప్రధానస్య। భద్రా తే అగ్నే స్వనీకసందృగ్ఘోరస్య సతో విషుణస్య చారుః । నయత్తే శోచిస్తమసా వరంత నధ్వస్మాన స్తనువిరేప అగ్నోం। యే౩ యజామహే అగ్నిమనీకవంతం భూర్భువర్భద్రింతే అగ్నే సహసిన్ననీకముపాక ఆరోచతే సూర్యస్య॥ రుశద్దృశే దద్వశేన క్తయాచిద రూక్షితందృశ ఆరూపే అన్నాంవౌ। అథస్విష్టకృత। స్వస్తినోదివో అగ్నే పృథివ్యా। విశ్వాయుర్ధేహి యజథాయ దేవ। యత్సీమహిదివిజాత ప్రశస్తం తదస్మాసు ద్రవిణంధేహి చిత్రోం। యే౩ యజామహే అగ్నిగ్ స్విష్టకృతం భూర్భువరయాడగ్నిరగ్నేః ప్రియాధామాన్య యాట్సోమస్య ప్రియాడగ్నే రనీకవతః ప్రియాయాట్దేవానా మాజ్యపానామిత్యాది। జుషతాగ్ హవిర్యథా హోత ర్మనుషో దేవతాతా యజ్ఞేభిస్సూనో సహసో యజాసి। ఏనానో అద్య సమనా సమానానుశన్నగ్న ఉశతో యక్షి దేవాన్ వౌ। సూక్తవాకే। అగ్నిరిదగ్ం కృత। సోమ ఇదగ్ం కృత। అగ్నిరనీకవానిదగ్ం కృత। దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది వేదస్తరణాంతం సమానం॥

మధ్యందినే సాంతపనేష్టిః

మయిగృహ్ణామీత్యాది పంచదశసామిధేన్యః । ఆవాహనకాలే। అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। మరుతస్సాంతపనానావహ। దేవాగ్ ఆజ్యపాగ్ ఆవహ। ఇత్యాది పంచమే ప్రయాజే । యే౩ యజామహే భూర్భువస్స్వాహాగ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమగ్గ్ స్వాహా మరుతస్సాంతపనాన్స్వాహా దేవాగ్ ఆజ్యపానిత్యాది। ఈడిమంతా వాజ్యభాగౌ । అగ్నిమీడే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజం। హోతారగ్ం రత్నధాతమోం। యాజ్యాపూర్వవత్। వృషాసోమద్యుమాగ్ం అసివృషా దేవవృషవ్రతః । వృషాధర్మాణి

దధిషో౦। యాజ్యాపూర్వవత్। ప్రధానస్య। సాంతపనా ఇదగ్ం హవిర్మ రుత స్తజ్జుషస్వ। యుష్మాకోతీ రిశాదసో౦। యే౨ం హే మరుతస్సాంతపనా స్సూభర్వ౨రస్యైనో మతో౨వసవో దుర్హృణీయు స్తిరస్సత్యాని మరు తో జిఘాగ్ంసాత్। ద్రుహః పాశం ప్రతిసముచీష్ట తపిష్ఠేన తపసాహంతనా తాం వా। యూనో మత౨ ఇత్యనువాక్యా। యాజ్యావికల్పః। సంవత్సరీణా మరుత ఇతియాజ్యాః అథస్విష్టకృతః। పిప్రీహి దే౨ యజిష్ఠో౦। యే౨ హే గ్నిగ్ంస్విష్టకృతం భూ౨ వరయాఽడగ్నిరగ్నేః పి౨యాఽథో సమస్య ప్రియా ధే౨ యాణ్మరుతాగ్ంసాం తపనానాం ప్రి౨ యాఽ ద్దేవానామాజ్యపానిత్యా ది। సూక్తవాకె। అగ్నిరిదగ్ం౨ కృత। సోమఇదగ్ం౨ కృత। మరుతస్సాంతప నాఇదగ్ం హవిరజుషం తావీవృధంతమ హేజ్యాయోక్రిత। దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది వేదస్తరణీంతం సమానం॥

—అథ గృహమేధీయేష్టిః—

సాయంకాలే గృహమేధీయేష్టిః। మయిగృహ్ణామీత్యాది విష్ణో స్థానేతిష్ఠామీత్యంతం। నసామిధేనీరన్వాహ। నదేవేద్ధః। నాప్రవ్రతం। అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। మరుతో గృహమేధినఆవహ। అగ్నిగ్ం హోత్రాయావహేత్యాది సుయజాచ యజజాతవేద ఇత్యంతం। ఇహ మహాం త్రివృతేత్యా దేవో౨పః। సీదహోతరిత్యధ్వర్యుణోక్తే। నోప విశ్య తూష్ణీం హోత్వమదనమవేత్య తూష్ణీం నిరసనోపవేశనే కృత్వా తూష్ణీముపవిశ్య నప్రియాజా ఇజ్యంతె పుష్టిమంతావాజ్యభాగా। అథా జ్యభాగా। అగ్నినారయిమశ్నవత్పోషమేవదిదివే। యశసంవీరవత్త మా౦। యాజ్యాపూర్వవత్। గయస్ఫానో అమీవహావసు విత్పుష్టివర్ధ నః। సుమిత్రస్సోమనో భవా౦। యాజ్యాపూర్వవత్। ప్రధానస్య। గృహ మేధాస ఆగతమరుతో మాపభూతన। ప్రముంచంతోనో అగ్ంహసో౦। యే౨ హేమరుతో గృహమేధినో భూర్భ్యా౨వః పూర్వీభిర్హి౨దదాశి మశరద్భి ర్మరుతో వయుం। మ హేభిశ్చర్షణీనాం వా। యే౨ హే మరు తో గృహమేధినో భూ౨వః ప్రభుక్షీయా ఈరతేవో మహాగ్ంసి ప్రణో మాని ప్రియుజ్య వ స్తిరధ్వం౦। సహ్రస్రియం దమ్యం భాగమేతం గృహ మేధీయం మరుతోజుషధ్వం వా। స్విష్టకృత। ఉపయమేతి యువతిస్సుద

తుం దోహావస్తోహాణావిష్మతీ ఘృతాచీ। ఉపస్త్వైసమరమతిర్వ్యసూయాం।
యే= హేగ్నిగ్గ్స్విష్టకృతం భూర్భువస్సువరయాడగ్నిరగ్నేః ప్రి= యా
ట్సోమస్య ప్రి=యాణ్మరుతాం గృహమేధినాం ప్రి= యాడ్దేవానా మా
జ్యపానామిత్యాది జుష... తాగ్ హవిరిమో అగ్నే వీతతమానిహవ్యా
జుష్ర్యవత్షి దేవతాతిమచ్ఛ। ప్రతినఈగ్ సురభీణి వియంతూ వా। ఇషే
ప్రీణీయేత్యాది ఇడాంతా సంతిష్ఠతే॥

—♦ అథ ప్రాతః క్రీడినేష్టిః ♦—

మయిగృహ్ణామీత్యాది పంచదశసామిధేన్యః। ఆవాహనకాలే
అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। మరుతః క్రీడిన ఆవహ। దేవాగ్ ఆజ్య
పాగ్ ఆవహేత్యాది। పంచమే ప్రయాజే। యే= హే భూర్భు=వ స్వాహా
గ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమగ్గ్ స్వాహా మరుతః క్రీడినస్వాహా దేవాగ్ ఆజ్యపాస్వా
హాగ్నిగ్గ్ హోత్రాదిత్యాది। వార్త్రఘ్నా వాజ్యభాగా। ప్రధానస్య। క్రీడంవ
శ్శర్ధో మారుత మనర్వాణగ్ంరథేశుభం। కణ్వా అభిప్రగాయత౦। యే=
హే మరుతః క్రీడినో భూర్భు= వరత్యాసోన యేమరుతస్స్వః చోయత్ష
దృశోన శుభయంతమర్యాః। తే హర్మ్యేష్ఠాశ్శిశవోన శుభ్రా వత్సాసోన
ప్రక్రీడినః పయోధావా। అథస్విష్టకృతః। అగ్నిమగ్నేరే హవీమభి
సదాహవంత విశ్పతిం॥

—♦ అథ మహో హావిష్షేష్టిః ♦—

హవ్యవాహం పురుప్రియాం। యే= హేగ్నిగ్గ్ స్విష్టకృతం భూ
ర్భు= వరయాడగ్నిరగ్నేః ప్రి=యాట్సోమస్య ప్రి=యాణ్మరుతాం క్రీడి
నాం ప్రి= యాడ్దేవానా మాజ్యపానామిత్యాది జుషతాగ్ హవిస్తగ్
వానా మాజ్యపానామిత్యాది జుషతాగ్ హవిస్తగ్ వా శశ్వత ఈపతే
స్స్రిచా దేవం ఘృతశ్చుతా। అగ్నిగ్ హవ్యాయవోఢవా ఈవా। సూక్త
వాకే। అగ్నిరిదగ్ం= కృత। సోమ ఇదగ్ం= కృత। మరుతః క్రీడిన ఇదగ్=
మంత్రాపి వృధంత=కృత। దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది వేద స్తరణాంతం సమానం॥

అథ మహాహవిషేష్టిః। తస్యాగ్నేః పరుణప్రఘాస వదగ్నిప్రణయ
నం। అథహవిష్యాసన్నేషు వరుణప్రఘాస వదగ్నిమంథనం। కుఋత్విగ్వృణ్ణో
మిత్యాది సప్తదశసామిధేన్యః। పృథువాజా స్త సబాధ ఇతిద్వేధాయ్యే।
త్వంవరుణఇతి వరిదధ్యాత్। ఆవాహనకాలే। అగ్నిమగ్నఆవహ। సోమ
మావహ। అగ్నిం=హ। సోమం=హ...సవితారం। ఆవహ। సరస్వతీఆవహ।
పూషణమావహ। ఇంద్రాగ్నీఆవహ। ఇంద్రమావహ। విశ్వకర్మాణం।
ఆవహ। దేవాగ్ ఆజ్యపానిత్యాది। నవప్రయాజాః। నవమేప్రయాజె। యే=
హెభూ=వస్వాహాగ్నిగ్గ్స్వాహా సోమగ్గ్స్వాహాగ్నిగ్గ్స్వాహా సోమగ్గ్
స్వాహా। సవితారం। స్వాహా సరస్వతీగ్స్వాహా పూషణగ్గ్ స్వాహేం
ద్రాగ్నీ స్వాహేంద్రగ్గ్స్వాహా। విశ్వకర్మాణం। తస్వాహాదేవాగ్ ఆజ్య
పానిత్యాది। భూరిమంతావాజ్యభాగా। ఆగ్నేయం యజ్ఞం। సోమయా
స్త్రే। నిత్యేయాజ్యే। ప్రధానానాం। ఆగ్నేయాదిపౌష్ణాంతానాం వైశ్వ
దేవవద్యాజ్యానువాక్యాః। ఇంద్రాగ్నీరోచనాదివశ్చ్నథద్వృత్రమిత్యైం
ద్రాగ్నస్య। ఇంద్రవోవిశ్వతస్పరిహావామహే జనేభ్యః। అస్మాకమస్తు
కేవలోం। యే= హ ఇంద్రంభూ = వహేంద్రంనరోనె మధితాహావంతే
యత్పార్యాయునజతేధియస్తాః। శూరోనృషాతాశవసశ్చకాన ఆగోమతి
వ్రజే భజాత్వంనాపా। విశ్వకర్మణాహవిషావా వృధానస్స్వయం యజ
స్వతను వాజుషాణః। ముహ్యంత్వన్యేఅభితస్సపత్నా ఇహాస్మాకం మఘ
వాసూరిరస్తు। ఓం। యే=హె। విశ్వకర్మాణం భూభువ= వర్విశ్వకర్మణ
హవిషా వర్ధనేన త్రాతారమింద్రమకృణోరవధ్యం। తస్మైవిశస్సమన
మంత పూర్వీరయముగ్రోవిహవ్యో యథాసత్। వా। అథస్విష్టకృతం।
అగ్నేనయసు= విధేమో। యే= హేగ్నిగ్గ్ స్విష్టకృతం భూర్భు=వరయా
డగ్నిరగ్నేః= ప్రి= భూట్థోనమస్య ప్రి=యాడగ్నేః ప్రి=యాట్థోనమస్య
ప్రి=యాట్। సవితుః ప్రియా= యాట్సరస్వత్యాః। ప్రి=యాట్పూష్ణః ప్రి=
యాడింద్రాగ్నియోః ప్రి= యాడింద్రస్య ప్రి=యాట్। విశ్వకర్మణః।
ప్రి=యాడ్దేవానా మాజ్యపానామిత్యాదిఅవతాగ్ హవిరాదేవనామపి=
హోత్రం। అగ్నిర్విదాన్యక్ష=యాతీపా। నవానూయాజాః। సూక్తవాకే।
అగ్నిరిదగ్=కృత। సోమఇదగ్=కృత। అగ్నిరిదగ్కృత। సోమఇదగ్ం

కృత। సవితా। ఇదగ్ం కృత। సరస్వతీదగ్ం కృత। పూషేదగ్ం కృత। ఇంద్రాగ్నీ ఇదగ్ం షేతాం క్రాతాం। ఇంద్ర ఇదగ్ం కృత। విశ్వకర్మా। ఇదగ్ం కృత॥ దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది। భూయోహవిష్కరణమాశాస్తే ఇదాపత్థ్నరిణగ్ం స్వస్తిమాశాస్తే। దివ్యంధామాశాస్త ఇత్యాది। వాజినయాగవర్జం। వేదస్తరణాంతం సమానం॥

అథ పిత్ర్యేష్టిః

అథ పిత్రియేష్టిః। మయిగృహ్ణామీత్యాదిప్రా హ్వాతిజపాంతం సమానం। త్రిహీణంకృత్య ఉత్తమేనాంకారేణాపసంతనుయాత్। వాముశంతస్త్వా హవామహ ఉశంతస్సమిధీమహి। ఉశన్నుశత ఆవహ। పితౄణ్ హవిషే అత్తవే౦। త్రిః అగ్నే మహాగ్ం అసీత్యాది। ఆవహ దేవాన్పితౄణ్ యజమానాయ। అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। సోమం పితృవంతమావహ। పితౄన్బర్హిషద ఆవహ। పితౄనగ్నిష్వాత్తానావహ। దేవాగ్ం ఆజ్యపాగ్ం ఆవహ। అగ్నింకవ్యవాహనమావహ। స్వంమహిమానమావహ। ఆచాగ్నే వేదః। సీద హోతరిత్యుక్తే॥ ... నోపవిశ్య। ఇదమహం త్రివృతేత్యాదేర్లోపః। ఉపవేశనప్రకారం। తూష్ణీమేవ హోతృషదనాసు మంత్రేణ నిసనోపవేశనానికృత్వా। ఉపవిశ్య। అగ్నిర్హోతా వేత్విత్యాది యజామయజ్ఞియానిత్యంతం। అపబర్హిషః ప్రయాజాన్ యజతి। చతుర్థే ప్రియాజే। యేం హభూర్భ్యం వస్వాహోగ్నిగ్ంస్వాహా సోమగ్గ్స్వాహా సోమం పితృమంతగ్గ్స్వాహా పితౄన్బర్హిషదస్వాహా పితౄనగ్నిష్వాత్తాన్స్వాహాగ్నిం కవ్యవాహనగ్గ్స్వాహా దేవాగ్ం ఆజ్యపానిత్యాది। జీవంతావాజ్యభాగౌ। ఆనో అగ్నే సుకేతునారయిం విశ్వాయుపోషసం। మార్జీకంధేహి జీవసే౦। యాజ్యాపూర్వవత్। త్వగ్గ్సోమమహేభగంత్వం యూన ఋతాయతే। దక్షందధాసిజీవసే౦। యాజ్యాపూర్వవత్। త్వగ్గ్సోమమహే భగంత్వం యూన ఋతాయతే। దక్షం దధాసి జీవసే౦। యాజ్యాపూర్వవత్॥ ప్రధానానాం। ప్రాచీనావీతీ ప్రధానాన్ యజతి। త్వగ్ం సోమ ప్రచికితో మనీషాత్వగ్ం రజిష్ఠమనునేషిపంథాం। తవప్రణీతీ పితరోన ఇందో దేవేషు రత్నమభజంతధీరాః॥

ఓం। త్వయాహినః పితరస్సోమపూర్వే కర్మాణిచక్రుః పవమానధీరాః॥ వన్వన్నవాతః పరిధీగ్ రపోర్ణువావీరేభి రశ్వైర్మఘవాభవానః॥ ఓం। ఇతి ద్వే పురోనువాక్యే। యే స్వధామహే సోమం పితృమంతం భూర్భు=వస్త్వ గ్ సోమపితృభిస్సం విదానోనుద్యావా పృథివీఆతతంథ।తస్మైతఇందో హవిషా విధేమ వయగ్గ్స్యామ పతయోరయీణాం స్వధానమః। బర్హిషదః పితర ఊత్యర్వాగిమావోహవ్యాచకృమా జుషధ్వం। తఆగతావసాశంత మేనాథాస్మభ్యగ్ శంయోదరపోదధాత।ఓం। అహం పితౄన్సువిదత్రాగ్ అవిత్థిననపాతంచ వికృమణంచవిష్ణోం। బర్హిషదోయేస్వధయాసుతస్య భజంతపిత్వస్త ఇహాగమిష్ఠాః॥ ఓం। ద్వేపురోనువాక్యే। యోహే స్వధామహే పితౄన్బర్హిషదో భూర్భు= వరుపహూతాః పితరస్సోమ్యాసో బర్హిష్యేషు నిధిషుప్రియేషు। తఆగమంతుత ఇహశ్రువం త్వధి బ్రువంతుతే ఆవంత్వస్మాన్। స్వధానమః। అగ్నిష్వాత్తాః పితరఏహ గచ్ఛత సదస్సద స్సదత సుప్రణీతయః। అత్తాహవీగ్షి ప్రయతాని బర్హిష్యథారయిగ్ సర్వవీరందధాతన। ఓం। యేఅగ్నిష్వాత్తాయే నగ్నిష్వాత్తా అగ్ హేముచః పితరస్సోమ్యాసః॥ పరేవ రేమృతాసో భవంతోధి బ్రువంతుతే అవంత్వస్మాన్। ద్వేపురోనువాక్యే యే 3 స్వధామహే పితౄనగ్నిష్వాత్తాన్ భూర్భు= వర్వావాన్త్వైదుగ్ధే జుషమాణాః కరంభముదీరాణా అవరేపరేచ॥ అగ్నిష్వాత్తా బుతుభిస్సం విదానా ఇంద్రవణాహవిరిదం జుషంతాం। స్వధానమః। అథస్విష్టకృతః॥ యదగ్నేకవ్యవాహన పితౄన్యక్ష్యృతావృధః। ప్రచహవ్యానివక్ష్యసి దేవేభ్యశ్చ పితృభ్య ఆ। ఓం। త్వమగ్న ఈడితో జాతవేదో వాడ్ఢవ్యాని సురభీణికృత్వా ప్రాదాః పితృభ్యస్స్వధయాతే అక్షన్నద్ధిత్వం దేవప్రయతాహవీగ్షి। ఓం। ద్వేపురోనువాక్యే యే3 స్వధా= మహే౽గ్నిం కవ్యవాహనం భూర్భు= వర్మాతలీకవ్యైర్యమో అంగిరోభి ర్బృహస్పతి ర్ఋక్వభిర్వావృధానః। యాగ్శ్చ దేవావా వృధుర్యేచదేవా న్థ్స్వాహాన్యే స్వధయాన్యేమదంతి। స్వధానమః। అథోపస్థానం। సుసందృశం= హాకి। ఇత్యాహవనీయ ముపస్థాయ। అక్షన్నమీ=మదీ। యోజా=హాతీ ఇతి గార్హపత్య ముపస్థాయ। ఏతద్వైవ పరిశ్రితం ప్రవిశంతి। సుసందృశం

త్వాం హోః। ఇషే ప్రాణా ఇత్యాది। ఇడాయామంతువిశేషః। ఇదం మే దేవాః పితరో హవిర్జుషంతామితి తస్మిన్నుపహూతః। సభక్షః। సమాజనం। అన్వాహార్యోదక్షిణా। బర్హిర్యజతాం ద్వావనూయాజౌ। భూర్భువ దేవో నరాశగ్ంసో వం వేతూ స్వా। భూర్భువ=వర్దేవో అగ్నిస్స్విష్టకృ= నమోవాకే ఏహూనా। సూక్తవాకే। అగ్నిరిదగ్ం = కృత। సోమ ఇదగ్ంకృత। సోమః పితృమానిదగ్ం=కృత॥ ...పితరో బర్హిషద ఇదగ్ం= మంతాపి= ధంతే=క్రిత। పితరోగ్నిష్వాత్తా ఇదగ్ం = మంతావీవృధంత। క్రత। దేవా ఆజ్య= క్రత। అగ్నిః కవ్యవాహన ఇదగ్ం=కృత। అస్యామై ధర్ధోత్రియామిత్యాది శంయువాకాంతం సమానం। నపత్నీసంయాజాః। వేదోసీత్యాది నిర్వాణమంతమిత్యంతం నభవతి। నమోక్త్రివిమోకః। నవేదస్తరణం॥ పిత్ర్యేష్టిః సమాప్తా॥

— అథాఽదిత్యేష్టిః —

తస్యాః కర్మ। మయిగృహ్ణామీత్యాది సప్తదశసామిధేన్యః। పృథుపాజాస్త్వం సబాధః। ప్రకృతివదాజుహోతేతి పరిదధ్యాత్। అగ్నే మహీగ్ం అసీత్యాది ఆవాహనకాలే అగ్నిమగ్న ఆవహ। సోమమావహ। అదితిమావహ। దేవాగ్ం ఆజ్యపానిత్యాది। పంచమే ప్రయాజే। యే= హేభూర్భువ=వస్స్వాహోగ్నిగ్ం స్వాహా సోమగ్ం స్వాహో దితిగ్ం స్వాహా దేవాగ్ం ఆజ్యపానిత్యాది। వార్త్రఘ్నావాజ్యభాగౌ। ప్రధానస్య। అదితిర్న ఉరుష్యత్వదితిశ్శర్మయచ్ఛతు। అదితిః పాత్వగ్ంహసః। యే= హేదితిం భూర్భువ=వర్మహీమూషు మాతరగ్ం సువ్రతానామృతస్య పత్నీమవసే హువేమ। తువిక్షత్రామజరంతీ మురూచీగ్ం సుశర్మాణమదితిగ్ం సుప్రణీతిం వా। పిప్రీహీత్యాది। అయాడదిత్యాః ప్రియాద్దేవానామాజ్యపానామిత్యాది। సూక్తవాకే। అగ్నిరిదగ్ం=త సోమ ఇదగ్ం=త। అదితిరిదగ్ం =కృత। దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది వేదస్తరణాంతం సమానం॥ సాకమేధాః సమాప్తా॥

— అథ శునాసీరీయేష్టిః —

తస్యాః కర్మ। వైశ్వదేవవదగ్నిమంథనం। మయిగృహ్ణామీత్యాది సప్తదశసామిధేన్యః। పృథుపాజాస్త్వం సబాధ ఇతి ద్వే ధాయ్యే త్వంవరుణ

ఇతి పరిదధ్యాత్। అగ్నే...మహాగ్ అసీత్యాది। ఆవాహనకాలే। అగ్ని మగ్న ఆవహ. సోమమావహ। అగ్నిమావహ । సోమమావహ । సవితారం సరస్వతీ మావహ । పూషణమావహ । ఇంద్రాగ్నీ ఆవహ। విశ్వాం దేవానాం ఆవహ। ఇంద్రగ్ శునాసీరమావహ । వాయుమావహ। సూర్యం ఆవహ। దేవాగ్ ఆజ్యపానిత్యాది నవప్రయాజాః నవమే ప్రయాజె। యే=హెభూర్భు=వస్స్వాహోగ్నిగ్గ్స్వాహా సోమగ్గ్స్వాహాగ్నిగ్గ్ స్వాహా సోమగ్గ్స్వాహా। సవితారంస్వాహా। సరస్వతీగ్స్వాహా పూషణగ్గ్స్వాహేంద్రాగ్నిస్వాహా విశ్వాదేవాన్థ్స్వాహేంద్రం శునాసీరగ్గ్ స్వాహా వాయుగ్గ్స్వాహా। సూర్యం। స్వాహా దేవాగ్ ఆజ్యపానిత్యాది। భూరిమంతా వాజ్యభాగా। అగ్నేయం యజ్ఞం, సోమయాస్తే, నిత్యే యాజ్యే, ప్రధానానాం ఆగ్నేయాదిపౌష్ణాంతానాం వైశ్వదేవ వద్యాజ్యానువాక్యాః, ఇంద్రాగ్నీ రోచనాదివశ్చ దధ్యఙ్త్రిమిత్ర్యేంద్రాగ్నస్య, విశ్వే దేవా ఋతావృధ ఋతుభిర్ హవనశ్రుతః,జుషంతాంయుజ్యాపయోం, యే=హె విశ్వాం దేవాన్భూ= వర్విశ్వేదేవా శృణుతెమగ్ హావరిమేయే అంతరిక్షేయ ఉపద్యవిష్ఠ, యేఅగ్నిజిహ్వాఉతవాయజత్రా ఆసద్యాస్మి న్బర్హిషిమాదయధ్వాంవౌ, ఇంద్రాయశునాసీరాయ స్రుచాజుహుతనోహవిః, జుషతాం ప్రతిమేధిరోం, యే=హ ఇంద్రగ్ శునాసీరం భూర్భు=వః ప్రహవ్యాని ఘృతవాత్యస్మై హర్యశ్వాయ భరతా సజోషాః, ఇంద్రఋతుభి ర్బ్రహ్మణావా వృధానశ్శునాసీరో హవిరిదం జుషస్వావౌ, వాయోశతగ్ హరీణాం యువస్వపోష్యాణాం, ఉపవీతే సహస్రిణోరథ ఆయాతుపాజసోం । యే = హె వాయుంభూర్భు= వః ప్రయాభిర్యాసిదాశ్వాగ్ సమచ్ఛానియుద్భిర్వాయు విష్టయేదురోణే, నినోరయిగ్ సుభోజసంయువేహాని వీరవద్గవ్యమశ్వియంచ రాధావౌ, ఉదుత్యంజాత= సూర్యం, ఓం, యే=హె, సూర్యంభూ =వశ్చిత్రం దేవానాము= దక్షుషశ్చా, వౌ, స్విష్టకృతః, అగ్నిగ్గ్స్తోమేనబోధయ సమిధానో అమర్త్యం, హవ్యాదేవేషునోదధోం, యే = హెగ్నిగ్గ్స్విష్టకృతం భూ= వరయాడగ్నిరగ్నేః ప్రియా= యాట్థ్సమస్య ప్రియా=యాడగ్నేః

ప్రియా= యాట్సోమస్య ప్రియా= యాట్, సవితుః, ప్రియా= యాట్సరస్వత్యాః ప్రి=యాట్పూష్ణః ప్రి=యాడింద్రాగ్నియోః ప్రి=యాడ్విశ్వేషాం దేవేనాం ప్రి=యాడింద్రస్యశునాసీరస్య ప్రి=యాడ్వాయోః ప్రి=యాట్, సూర్యస్య, ప్రియా = యాడ్దేవానా మాజ్యపానామిత్యాది జుషతాగ్ం హవిస్సహవ్యవాడమర్త్య ఉశిగ్దూతశ్చనోహితః, అగ్నిర్ధియా సమృణ్వతీవౌ, నవానూయాజాః సూక్తవాకే, అగ్నిరిదగ్ం=కృత, సోమ ఇదగ్ం = కృత, అగ్నిరిదగ్ం=కృత, సామఇదగ్ం= కృత, సవితా, ఇదగ్ం = కృత, సరస్వతీదగ్ం=కృత, పూషేదగ్ం=కృత, ఇంద్రాగ్ని ఇదగ్ం= షేతామధేతాం = క్రితాం, విశ్వేదేవా ఇదగ్ం = జుషంతా = ధంత= క్రత, ఇంద్రశ్శునాసీర ఇదగ్ం=కృత= కృత, వాయురిదగ్ం= కృత, సూర్యః ఇదగ్ం = కృత దేవా ఆజ్యపాఇత్యాది భూయోహవిష్కరణ మాశాస్తేను వత్సరీణాగ్ం స్వస్తిమాశాస్తే దివ్యంధామాశాస్త ఇత్యాదివాజినయాగవర్జం, వేద స్తరణాంతం సమానం, శునాసీరీయేష్టిః సమాప్తా॥

—♦ పరిత్రేష్టిః యాజుషమ్ ♦—

మయిగృహ్ణామీత్యాది సప్తదశసామిధేన్యః, శోచిష్కేశ స్తమీమహే౹ పవమానస్సువర్జనః= తుమోం పువంతుమా దేవజనాః ...అయవాంసమిద్ధో అగ్న ఆహుతేత్యాది ఆవాహనకాలే అగ్నిమగ్న ఆవహ౹ సోమమావహ౹ అగ్నింపవమానమావహ౹ సరస్వతీం ప్రియాం౹ ఆవహ౹ అగ్నిం పావకమావహ౹ సవితారం సత్యప్రసవం౹ ఆవహ౹ అగ్నిగ్ం శుచిమావహ౹ వాయుంనియుత్వంతం౹ ఆవహ అగ్నింవ్రతపతిమావహ౹ దిధిక్రాంవాణం ఆవహ౹ అగ్నివైశ్వానరమావహ౹ విష్ణుంశిపివిష్టం౹ ఆవహ౹ దేవాగ్ం ఆజ్యపాఇత్యాది పంచమేప్రయాజే । యే=హేభూర్భ

వసువస్స్వాహా అగ్నిగ్‍స్వాహా। ఓం। సోమగ్గ్‍స్వాహాగ్నిం పావమానగ్గ్ స్వాహా। సరస్వతీం ప్రియాం। స్వాహాగ్నిం పావకగ్గ్‍స్వాహా సవితారగ్ సత్యప్రసవం। స్వాహాగ్నిం శుచిగ్గ్‍స్వాహా వాయుం నియుత్వం। స్వాహాగ్నిం వ్రతపతిగ్గ్‍స్వాహా దధిక్రావాణం। స్వాహాగ్నివైశ్వానరగ్గ్‍స్వాహా। విష్ణుంశిపివిష్టం। స్వాహాదేవా ఆజ్యపామిత్యాది పవిత్రవంతా వాజ్యభాగా। జాతవేదః పవిత్రవ= రనోం। యే=గ్నిం భూర్భువస్సువర్యత్తే పవిత్రమర్చిష్యగ్నే... మహీంవా। త్వాంచ సోమనోవసో= వనస్పతోం। యేహే సోమం భూర్భువస్సువ బ్రహ్మాదేవానాం=రేభానావ్వా। ప్రథానాం= అగ్న ఆయుగ్‍ంషి అగ్నే పవస్వ స్వపా। పావమా.స్య। ఉతనః ప్రియా ప్రియాసు సప్తస్వసాసుజుష్టా। సరస్వతీస్తోమ్యాభూత్। ఓం। యే=హే। సరస్వతీం ప్రియాం। భూర్భువస్సువరిమాజుహ్వా నాముష్మిందానమోభిః। ప్రతిస్తోమగ్ం సరస్వతి జుషస్వ। తవశర్మప్రియతమేదధానా ఉపస్థేయామశరణం నవృక్షాంవా। అగ్నే పావక= సనఃపావక= ఆవిశ్వాదేవగ్ం= సవితారం। ఓం। యే= హే। సవితారగ్ం సత్యప్రసవం భూర్భువరానత్యే= విశ్వక్। కా। అగ్నిశ్శుచిః= ఉదగ్నేశుచయ 3॥ ప్రవాయుమచ్ఛా బృహతీమనీషా బృహద్రయిం విశ్వవారాగ్ం రథప్రాః। ద్యుతద్యామానియుతః సత్యమానః కవింకవిమియక్షసి ప్రయజ్యో। ఓం। యే= హే వాయునియుత్వంతం భూర్భువస్సువరానోనియుద్భి= భిస్సదానీవా। త్వమగ్నే వ్రతపాఅసి= ప్వేదోత్యం। యే=గ్నిం వ్రతపతిభూర్భువస్సువయార్యద్వోవయం। కల్పయాతీవా। దధిక్రావ్ణో అకారిష= తారిషత్ = ఓం॥ యే = హే దధిక్రావాణం। భూర్భువస్సువః దధిక్రోశ్వవసావఖాగ్ం। సీ। వా॥ వైశ్వానరోనఊత్యా। పృష్టోదివి॥ ప్రతత్తే అద్యశిపివిష్టవామ అర్యశ్శగ్ంసామి వయునానివిద్వాన్। తంత్వాగృణామి తవసమహీయాన్ క్షయంతమస్య రజసపరాకే॥ ఓం। యే=హే విష్ణుం శిపివిష్టం భూర్భువస్సువ కిమిత్తే విష్ణోపరిచక్ష్యం భూత్ప్రయద్వవక్షే శిపివిష్టోఅస్మి। మావపో అస్మదప

గూవ ఏతద్యదన్యరూపస్సమిధే బభూథా। వౌ। అథస్విష్టకృతః। వైశ్వానమోరశ్మి- పునీతో౦। యే=హేగ్నిం స్విష్టకృతం భూర్యవన్నవరయాడగ్నిరగ్నేః ప్రియాదామాన్య= యాట్సోమస్య ప్రి= న్యయాట్ అగ్నేః పవమానస్య ప్రి=ట్। సరస్వత్యాః ప్రియాయాః క్రి=ట్ అగ్నేః పావకస్య ప్ర= ట్। సవితు స్సత్య ప్రసవస్య ప్రి=ట్। అగ్నే శ్శుచేః ప్ర=ట్। వాయోర్నియుద్వతః ప్రి=ట్॥ అగ్నేర్వ్రతపతేః ప్రి=ట్। దాదధికావాణం ప్రి=ట్। అగ్నేర్వైశ్వానరస్య ప్రి=ట్। విష్ణుం శిపివిష్టస్య ప్రి=ట్। దేవనామాజ్య పానామిత్యాది జుషతాం హవిర్భ్రుహా... స్సవితస్త్ర్వభి= హిమావౌ। సూక్తవాకే। అగ్నిరిదం। సోమఇదం। అ...ఃపవమానఇదం॥ సరస్వతీప్రియాఇదం। అగ్నేః పావకఇదం। సవితాసత్యప్రసవఇదం। అగ్నిశ్శుచిరిదం। వాయుర్నియుత్వాన్। ఇదం। అగ్నిర్వ్రతపతిరిదం। దధిక్రావాణం। ఇదం। అగ్నేర్వైశ్వానరఇదం, విష్ణుశ్శిపివిష్టః ఇదం దేవా ఆజ్యపా ఇత్యాది శేషం సమానం॥ ఓం శ్రీరామా॥

చాతుర్మాస్య యాజుషప్రయోగ సూత్రం సంపూర్ణమ్.

...॥ ల॥ శాస్త్రి. బం- బ- కృ- జిల్లా.

